31-03-2005 (असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही) A1
VTG/ SBT/ MHM/ 13:00

(**सभापतीस्थानी :माननीय सभापती**)

पृ.शी .मु.शी : तोंडी उत्तरे

अमरावती विभागातील माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांमधील शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांचा थकीत वाहन भत्ता मिळणेबाबत

(१) * १७५३ श्री. वसंतराव खोटरे , प्रा. बी. टी. देशमुख , श्री. व्हि. यू. डायगव्हाणे , श्री. नानासाहेब बोरस्ते , श्री. जी. एल. अैनापूरे : सन्माननीय शालेय शिक्षण, क्रिडा व युवक कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील ज ाय :-

(१) शास-ा निर्जय ज्र मांज वाहभ/१०९९/प्र.ज्र.४५/सेवा-५, दि.९.९.२००३ अन्वये १ कि.मी.ची अट शिथील झाल्यामुळे अमरावती विभागातील शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांना दि.१.९.१९९७ पासून देय असलेली रु.४ कोटी ६ लाख ६७ हजार एवढी वाहन भत्त्याची रक्कम थकीत आहे हे खरे आहे ज ाय,

(२) असल्यास, सदर थकीत रक्कम दि.३१ मार्च २००५ पूर्वी अदा केली जाईल काय,

(३) नसल्यास, होणाऱ्या विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.हसन मुश्रीफ,प्रा.वसंत पुरके यांच्याकरिता: (१) होय, शास-ा परिपत्रज वित्त विभाज, दि-ांज ९ मे.२००३ नुसार कर्तव्यस्थानापासून १ कि.मी. अंतराच्या आत खाजगी निवासस्थानात राहणा-या कर्मचा-यांनाही वाहतूक भत्ता अनुज्ञेय आहे. त्यानुसार अमरावती विभागातील जिल्हा निहाय थकित रक्कम खालीलप्रमाणे :-

अमरावती	४७.०० लाख
अकोला	४८.०० लाख
बुलढाणा	१२५.०० लाख
वाशिम	३९.०० लाज
यवतमाळ	१४०.०० लाज
एकूण --	३९९.०० लाज

(२) होय.

(३) प्रश्न उद्‌भवत नाही.

श्री.वसंतराव खोटरे : सभापती महोदय,शिक्षक आणि शिक्षकेतर कर्मचा-यांना द्यावयाची थकीत वाहन भत्याची रक्कम 31 मार्च 2005 पूर्वी दिली जाईल काय ? असा प्रश्न विचारला

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

असतांना त्याला " होय " असे उत्तर देण्यात आलेले आहे. त्याबद्दल मी शासनाला धन्यवाद देतो आणि माननीय मत्रिमहोदयांचे अभिनंदन करतो.तेव्हा ही रक्कम शिक्षकांना अदा केली आहे काय ?

2..

त्यानंतर माननीय मंत्रिमहोदयांना दुसरा प्रश्न विचारावयाचा आहे की, वाहन भत्ता देण्याच्या बाबतीत वित्त विभागाने दिनांक 9 मे 2003 रोजी जी.आर.काढला होता आणि शालेय शिक्षण विभागाने दिनाक 31 जुलै 2003 रोजी जी.आर.काढला होता. तेव्हा पासून आम्ही दोघेही प्रतिनिधी अमरावती विभागाच्या शिक्षण उप संचालकाबरोबर चर्चा करीत आहोत आणि त्यांना असे सांगत आहोत की संपूर्ण महाराष्ट्रातील शिक्षक आणि शिक्षकेतर कर्मचा-यांना वाहन भत्ता दिला जातो . जे मंजूर झ ाालेले वेतन आहे त्या वेतनातून हा खर्च भागवावयाचा आहे परंतु त्यांनी या गोष्टीस नकार दिला होता व आज दोन वर्षानंतर वाहन भत्ता देण्याचे मान्य करण्यात आलेले आहे. तेव्हा दोन वर्षाचा विलंब का झाला आहे ?

श्री.हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय, या बाबतीत जुलै महिन्यात आदेश काढण्यात आले होते परंतु2003-2004 साली त्यासाठी तरतूद करण्यात आलेली नव्हती. त्यामुळे वाहन भत्ता देण्यामध्ये विलंब झाला आहे. त्याचबरोबर महाराष्ट्रात फक्त अमरावती विभागातच हा वाहन भत्ता देण्यात विलंब झाला आहे ही गोष्ट खरी आहे या बाबतीत उप संचालकांकडे खुलासा विचारण्यात येईल. तसेच 31 मार्च 2005 पर्यन्त सर्व शिक्षकांना ही रक्कम मिळेल अशी व्यवस्था केली आहे.

प्रा.बी.टी.देशमुख : 31 मार्च पर्यन्त ही रक्कम देण्याची व्यवस्था केली आहे हे ठीक आहे महाराष्ट्रातील सर्व भागात शिक्षकांना वाहन भत्ता दिला जातो फक्त अमरावती विभागातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचा-याना गेल्या दोन वर्षापासून हाभत्ता दिला गेला नाही.तेव्हा या करता संबंधित अधिका-यावर जबाबदारी निश्चित करुन कारवाई करण्यात आली पाहिजे. एक महिन्यात ही कारवाई करण्यात येणार आहे काय ?

श्री.हसन मुश्रीफ : विलंब का झाला आहे याबाबतीत त्यांना विचारण्यात येईल.

प्रा.बी.टी.देशमुख : त्यांना प्रेमाने विचारु नका.

श्री.हसन मुश्रीफ : विलब का झाला याबाबतीत त्यांना कडक शब्दात विचारण्यातयेईल आणि विलंब का झाला हा दोषारोप ठेवण्यात येईल.

श्री.व्ही.यू.डायगव्हाणे : या संदर्भात वित्त विभागाने जी.आर.काढला असून शालेय शिक्षण विभागाने जी.आर. काढलेला आहे त्यानुसार वाहन भत्ता मिळावा यासाठी आंदोलन करण्यात आले

असुधारित प्रत/प्रसिद्धीसाठी नाही

होते. त्यानुसार महाराष्ट्रातील सर्व शिक्षकांना हा भत्ता दिला जातो फक्त अमरावती मधील शिक्षकांनाच हया भत्यापासून वंचित ठेवण्यात आले आहे

31-03-2005 (असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही) A3

VTG/ SBT/ MHM/ 13:00

ता.प्र.क्र.1753...श्री.खोटरे..

या संबंधित अधिका-याचे आणि आपल्या विभागाचे अज्ञान आहे या बाबतीत आम्ही वारंवार पत्रव्यवहार केला परंतु आपल्याकडून त्याला रिस्पॉन्स मिळालेला नाही.दिनांक 31 मार्च पर्यन्त ही रक्कम अदा करू असे सांगण्यात आलेले आहे याबाबतीत मला माननीय मंत्रिमहोदयांना असे विचारावयाचे आहे की, ही रक्कम 31 मार्चपर्यन्त शिक्षकांना मिळेल हे खरे आहे काय ? 31 मार्चपर्य्रन्त ही रक्कम शिक्षकांच्या खात्यात जमा होईल काय ?

श्री.हसन मुश्रीफ : दिनांक 31मार्च पर्यन्त शिक्षकाच्या बॅन्केतील खात्यात हे पैसे जमा केले जातील.

श्री.व्ही.यू.डायगव्हाणे : या विलंबाच्या संदर्भात डेप्युटी डायरेक्टरला दोषी ठरविण्यात आले पाहिजे. निधी उपलब्ध नव्हता असे आपण मघाशी जे उत्तर दिले होते ते उत्तर माझ्या माहिती प्रमाणे चुकीचे आहे. निधी उपलब्ध होता. आम्ही याबाबतीत त्यांना वारंवार सागितले होते तरी सुध्दा त्यांनी असे सागितले की हा जी.आर.लागूच नाही.यासाठी आम्ही वित्त विभागाचा आणि शालेय शिक्षण विभागाचा जी.आर. दाखवला तेव्हा त्यांनी असे सागितले की हे मला मान्य नाही याबाबतीत मी डायरेक्टरांना विचारतो. म्हणजे खालचा अधिकारी वर-या अधिका-याला विचारतो आणि वरचाअधिकारी त्यांच्या वरच्या अधिका-याला विचारत असतो .जे अज्ञानी अधिकारी आहेत त्यांच्याविरुध्द कारवाई करण्यात आली पाहिजे आणि त्या अधिका-याचे अज्ञान दूर झाले पाहिजे.एक महिन्याच्या आत या डेप्युटी डायरेक्टराच्या विरुध्द .कडक कारवाई केली जाईल काय

श्री.हसन मुश्रीफ :मी मघाशीच सागितले होते की, विलंबाची कारणे त्यांना विचारली जातील आणि यामध्ये जर संबंधित अधिकारी दोषी असतील तर त्यांच्याविरुध्द कारवाई केली जाईल.

4..

असुधारित प्रत/प्रसिद्धीसाठी नाही

जळगांव (जि.जळगांव) येथील केळी संशोधन केंद्राचे बळकटीकरण व विस्तारीकरणाबाबत

(२) * ३६८९ श्री. गुरुमुख जागवानी , श्री. पांडुरंग फुंडकर , श्री. प्रतापराव सोनवणे , श्री. विनोद तावडे , श्री. श्रीकांत जोशी , श्री. मधुकर चव्हाण : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जळगांव (जि.जळगांव) येथील केळी संशोधन केंद्राचे बळकटीकरण करुन विस्तार करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त केळी संशोधन केंद्र विस्तारीत करण्याच्या दृष्टीने शासनाने काय कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,

(३) अद्याप कोणतीच कार्यवाही केली नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राणा जगजितसिंह पाटील, श्री.बाळासाहेब थोरात याच्याकरिता
: (१) -ाही.
(२) व (३) प्रश्न उद्‌भवत नाही.

श्री.गुरुमुख जागवानी : सभापति महोदय, पूरे भारत में जलगांव केले के उत्पादन में सबसे बड़ा जिले के रुप में जाना जाता है. 70 प्रतिशत केला जलगांव जिले में उत्पादित होता है. जलगांव से केला दूसरे देशों को निर्यात किया जाता है. गल्फ कंट्री में भी यहां से केले का निर्यात होता है. यह केला बेबी फुड के लिए काम आता है. एनडीए सरकार ने केले को फ्रूट का दर्जा दिया था, यह दर्जा पहले प्राप्त नहीं था. महाराष्ट्र शासन ने एक संस्था की स्थापना की थी, जिसका नाम था - महा बनाना आर्गनाईजेशन फॉर एक्सपोर्ट प्रमोशन. इसके पीछे सरकार की यह मंशा थी कि केले के व्यापार में जो दलाल रहते हैं उनको हटाया जाए. एक बार जब यहां का केला गल्फ कंट्री के लिए निर्यात किया गया था, तो वहां के लोगों ने वह लौटा दिया था. क्योंकि यह केला प्रोसेस करके नहीं भेजा गया था. प्रोसेस करके इसलिए नहीं भेजा गया था क्योंकि यहां के किसानों को प्रोसेस करना ही मालूम नहीं है. इसका परिणाम यह हो रहा है कि आज हमारा किसान केले का एक्सपोर्ट करने से डरता है क्योंकि उसे डर रहता है कि उनका केला फिर से वापस न कर दिया जाए और उनको नुकसान न उठाना पड़े. मद्रास में केले से इथेनाल बनाया जाता है. मैसुर में केले से बिअर, ब्रांडी और चाकलेट बनायी जाती है. उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

31-03-2005 (असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही) A 5

VTG/ SBT/ MHM/ 13:00

ता. प्र. क्र. 3689 ... श्री गुरुमुख जागवानी ....

ने केले से नेचरल हेअर डाय बनाया है. इन सब बातों को देखते हुए जलगांव में केले के लिए संशोधन केन्द्र के मजबूतीकरण एवं विस्तारीकरण की मांग की थी. 1994-95 में युती के शासन काल में महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ की सिफारिश पर केले के रिसर्च सेंटर के लिए 56 लाख 82 हजार रुपये की प्रोवीजन की गई थी लेकिन वर्ष 2000 में महाराष्ट्र सरकार ने इस प्रस्ताव को रिजेक्ट कर दिया था और पैसा नहीं दिया. इसलिए मैं यह प्रश्न पूछना चाहता हूं कि जलगांव के केले के संशोधन केंद्र के लिए क्या सरकार निधि उपलब्ध कराने के बारे में कोई निर्णय लेगा ?

बी-1

नंतर श्री.सुंबरे

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

ता.प्र.क्र. 3689 ...

श्री. राणा जगजितसिंह पाटील : अध्यक्ष महाराज, केंद्र सरकार पुरस्कृत अशी फळांची एकात्मिक योजना आहे त्या अंतर्गत केंद्र सरकारकडून काही निधी आपल्याला मिळतो. त्यामध्ये 20 लाख रुपये एका टप्प्यामध्ये आणि साडेतीन लाख रुपये दुसऱ्या टप्प्यामध्ये आपल्याला मिळाले आहेत. दुसरे असे की, ऑक्टोबर 2005 पर्यंत यातून 1 लाख रोपे किंवा कलमे तयार करण्यात येतील अशी सुविधा उपलब्ध होणार आहे. त्या व्यतिरिक्त हे जे काही केंद्र आहे त्याचे बळकटीकरण आणि विस्तारीकरण यासाठी एक कोटीचा प्रकल्प राबविण्याचाही आपण प्रयत्न करीत आहोत.

श्रीमती कांता नलावडे : अध्यक्ष महाराज, आता या ठिकाणी प्रश्नामध्येच विचारले आहे की, केळी संशोधन केंद्राचे बळकटीकरण करून विस्तार करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे काय ? तर त्याला 'नाही' असे उत्तर देण्यात आले आहे आणि आता उपप्रश्नाला उत्तर देताना मात्र सांगण्यात आले की, बळकटीकरण करून विस्तारीकरण करण्याचा प्रकल्प आपण राबवित आहोत. म्हणजे यातील सत्य काय आहे ? दुसरे असे की, 1995 साली युती सरकारच्या काळामध्ये या संदर्भात शासनाने निर्णय घेतलेला होता पण 2000 साली निधी अभावी आपण त्या दृष्टीने काही केले नाही. म्हणजे शासनाने याबाबत निर्णय घेतला असतानाही 'नाही' असे उत्तर का दिले ? आणि केंद्र सरकारकडून यासाठी निधी आलेला आहे का ?

श्री. राणा जगजितसिंग पाटील : अध्यक्ष महाराज, विद्यापीठाच्या महसुली उत्पन्नातून या केंद्रासाठी खर्च करण्यात आलेला आहे. तसेच केंद्र सरकारच्या विविध योजना आहेत त्यातून यासाठी पैसा मिळतो आहे. महाराष्ट्र सरकारने मात्र त्यासाठी खास तरतूद केलेली नाही. परंतु गरज भासल्यास ती केली जाईल.

श्री. दिवाकर रावते : अध्यक्ष महाराज, 2004-05 च्या अर्थसंकल्पाच्या भाषणामध्ये जळगाव येथील केळी संशोधन केंद्र निर्माण करण्याची मानीय अर्थमंत्र्यांनी घोषणा केली होती, हे खरे आहे काय ?

श्री. बाळासाहेब थोरात : अध्यक्ष महाराज, ही बाब तपासून पाहिली जाईल. मात्र केळी हे कॅशक्रॉप म्हणून महत्त्वाचे पीक आहे म्हणून या केंद्राचे बळकटीकरण करण्यासाठी विशेष प्रस्ताव केला जाईल आणि या वर्षामध्ये त्या बाबत अमलबजावणी केली जाईल.

****

.... बी 2 ..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

शासजीय दुग्धशाळेच्या दुध दरात जेलेली वाढ

* 1791 **श्री. अरविंद सावंत, श्री. मधुजर सरपोतदार, श्री. विलास अवचट, डॉ. नीलम जोऱ्हे, श्री. अ□जि तरे, श्री. वि□ोद तावडे, श्री. □िती□जडजरी, श्री. पांडुरंज फुंडजर, श्री. श्रीजांत जोशी, श्री. मधुजर चव्हाज, श्रीमती जांता □ळावडे** : स-मा-नीय दुग्धविजास मंत्री पुढील जोष्टींचा जुलासा जरतील जाय :-

(1) राज्यातील दूध उत्पादजाजडू-न ऑक्टोबर ते मार्च याजालावधीत दूध उत्पाद-न मोठ्या प्रमाजात होत असल्यामुळे दूधाच्या भावात जपात जरज्यात येते हे जरे आहे जाय,
(2) असल्यास स-न 2004-2005 या वर्षात उपरोक्त जालावधीत शास-ना-ने दूधाच्या दरात जपात जरज्याऐवजी दूधाच्या दरात वाढ जेली आहे हे जरे आहे जाय,
(3) असल्यास, त्याची जारजे जाय आहेत,
(4) याच जालावधीत जाजजी उत्पादजा-नी दूधाचे दर जमी जेल्या-ने आरे मार्फत विक्री जरज्यात येजाऱ्या दूधाच्या विक्रीजपावर विपरित परिजाम झाला आहे हे जरे आहे जाय,
(5) असल्यास आरे मार्फत जरज्यात येजाऱ्या दूध विक्रीत वाढ जरजेबाबत शास-ना-ने जोजती उपाययोज-ना जेली वा जरज्यात येत आहे ?

श्री. हसन मुश्रीफ, श्री. अ-नीस अहमद यांचेकरिता : (1) -नाही.
(2) व (3) शास-ना-ने फक्त आरे स्पेशल या उच्च प्रतीच्या (अधिज मलईयुक्त) दूधाच्या दरात उत्पाद-न जर्च विचारात घेवू-न वाढ जेली आहे. जाईच्या दुधाच्या दरात जुठलीही वाढ जरज्यात आलेली -नाही.
(4) -नाही.
(5) प्रश्-न उद्‌भवत -नाही.

श्री. अरविंद सावंत : अध्यक्ष महाराज, माननीय राज्यमंत्र्यांना मी सांगू इच्छितो की, आपणही एक शेतकरी आहात. आपल्याला कल्पना आहे की, ऑक्टोबर ते मार्च हा सुगीचा काळ या संदर्भात समजला जातो. या काळामध्ये दूधाचे भाव घटतात आणि कृषक काळामध्ये ते वाढविले जातात. ग्रामीण भागामध्ये म्हशीच्या दुधासाठी शेतकऱ्यांना सुगीच्या काळामध्ये 13 रुपयांऐवजी 12 रुपये आणि गाईच्या दुधासाठी 7 ते 8 रुपये भाव दिला जातो., हे खरे आहे काय ? हे भाव प्रचलित दरापेक्षा 1 रुपयाने कमी आहेत. आरे डेअरीच्या स्पेशल दुधाचा भाव 18 रुपये असताना तो 20 रुपये करण्यात आला, हे खरे आहे काय ? असल्यास, त्याच दरम्यान उत्तर प्रदेशातील एका डेअरीचे त्याच प्रतीच्या दुधाचे भाव मुंबईत 18 रुपये होता, हे खरे आहे काय ?

(यानंतर श्री. जागडे .... सी 1 ...

अप्रकाशित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

....1791...

श्री. हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय, आपण दोन प्रकारच्या दुधाची खरेदी आणि दुधाची विक्री करतो. 1 एप्रिल ते 3 सप्टेंबर हा सहा महिन्यासाठी कृषी काळ आहे. 1 ऑक्टोबर ते 31 मार्च हा पुष्ठ काळ आहे. त्या त्यावेळी आपण दर बदलत असतो. गेल्या वर्षी दुष्काळ असल्यामुळे आपण दर बदलले नाहीत. मुंबईत शासन तीन प्रकारच्या दुधाची विक्री करीत आहे. टोण्ड दूध 13 रुपये लिटरने विकतो. त्याचे फॅट 3 आहे. गाईचे 5 फॅटचे दूध विकतो. त्याचा दर 14 रुपये लिटर असा आहे. तसेच आरे स्पेशल 5.5 फॅटचे दूध विकतो. त्याचा दर 18 रुपये लिटर होता. माननीय सदस्य सावंत साहेबांनी सांगितल्याप्रमाणे याचा दर 20 रुपये लिटर असा केला आहे. त्याचे कारण असे की, शासनाने 8 टक्के सेल्सटॅक्स लावला आहे. आज बाहेरच्या दुधाची मुंबईत जी विक्री होते, तिचा विचार करता गोकुळ 22 रुपये लिटर, तबेलेवाले 23 रुपये लिटर, वारणा 22 रुपये लिटर आणि पारशी डेअरीचे दूध 30 रुपये लिटरने विकले जात आहे. सभापती महोदय, यामध्ये शासनाला 3100 कोटी रुपयाचा तोटा आहे. तसेच पुन्हा या ठिकाणी सेल्सटॅक्स लावण्यात आला आहे. यामुळे हे दर वाढले आहेत.

श्री. दिवाकर रावते : सभापती महोदय, सुरुवातीला माननीय मंत्रिमहोदयांनी शासनाचे दुधाचे रेट आणि फॅट सांगितले आहेत. तसेच त्यांनी असे सांगितले आहे की, आमचे दूध स्वस्त आहे आणि इतरांचे महाग आहे. परंतु इतरांच्या दुधामध्ये किती फॅट आहे, हे सांगितले नाही. पारशी डेअरीच्या दुधामध्ये फॅट किती आहे, ते सांगा.

श्री. हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय, सर्वजण दूध प्रमाणित करुन विकतात. 5.5 फॅट असलेल्या गोकुळचा दर 22 रुपये आहे. पारशी डेअरी दुधामध्ये किती फॅट असते, याची माहिती आता मजजवळ नाही. मला एवढेच सांगावयाचे होते की, आरे डेअरीचे दूध सर्वात कमी आहे.

सभापती : माननीय सदस्य श्री. दिवाकर रावते असे म्हणत आहेत की, 5.5 फॅट असलेल्या आपल्या दुधाचा दर 20 रुपये लिटर आहे. तसेच इतरांच्या दुधात 5.5 फॅट असेल तर त्याचा दर काय ?

श्री. हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय, हे प्रमाणित दूध आहे. कोणाच्या दुधात सहा आणि सात इतकेही फॅट आहे. 5.5 फॅट असलेल्या दुधाचा आमचा दर 20 रुपये आहे. इतरांचा आमच्यापेक्षा जास्त आहे.

..2..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. मधुकर सरपोतदार : सभापती महोदय, दुधाच्या व्यवसायामध्ये 3100 कोटी रुपयाचा तोटा होतो, असा या ठिकाणी डंका पिटला जात आहे. माननीय सदस्य श्री. अरविंद सावंत यांनी जो प्रश्न विचारला होता, त्याप्रमाणे आपण ज्यावेळी दुधाचा भाव वाढविता, त्यावेळी शेतक-यांना काय भाव देता ? आपले सर्व अधिकारी यामध्ये मोठ्या प्रकारचा गैरव्यवहार करीत आहेत. एकट्या तळेकरांनी किती कमाविले, याची माहिती आपणाला आहे. आता इतरांनीही किती कमाविले आहे, याचाही शोध लागेल. म्हणून आज दुधाचा व्यवसाय जो तोट्यात चालत आहे, त्या मागील कारणे काय आहेत ? माझा या ठिकाणी असा आहे की, कोणत्या दराने शेतक-यांकडून दूध घेत आहात ? ज्यावेळी आपण भाव वाढविता, त्यावेळी शेतक-यांना भाव वाढवून देता का ? जर तसे करीत नसाल तर त्याची कारणे काय आहेत ? आपण ज्यावेळी भाववाढ करता त्यावेळी अन्य दूध विक्रेते भाववाढ करतात काय ? त्यांच्या दुधाचा दर काय असतो ?

श्री. हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय, महाराष्ट्र राज्यात 4.8 फॅटला कृषी काळात 10 रुपये 50 पैसे असा भाव देतो. तसेच पुष्ठ काळात 9 रुपये 50 पैसे असा दर आपण शेतक-यांना देतो. आता सगळ्या राज्यांचा विचार केला तर असे दिसून येईल की, आंध्र प्रदेश 9 रुपये 59 पैसे, कर्नाटक 8 रुपये 75, तामिळनाडू 10 रुपये 24 पैसे, गोवा 10 रुपये 06 पैसे असे दर देत आहे. यावरुन असे दिसून येईल. अनेक राज्यांचे दर आपल्यापेक्षा कमी आहेत. प्राथमिक सोसायट्या आपल्याकडील दूध तालुका संघ आणि जिल्हा संघाला घालतात. त्यानंतर हे दूध मुंबईला आणून विकले जाते. सगळ्यात मोठे मार्केट मुंबई आहे. आम्ही तसेच महानंदाने संकलीत केलेले दूध मुंबईला विकले जाते. अमुल डेअरी आणि मदर डेअरी गुजरातमधून दूध या ठिकाणी आणून विकते. मोठमोठ्या जाहिराती देऊन तसेच कमी दरात दूध विकून मुंबईमध्ये आपले मार्केट प्रस्थापित करीत आहेत.

(यानंतर श्री. सरफरे.....

अस्सुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

DGS/ MHM/ SBT/ 13:15

ता.प्र.क्र. 1791...

श्री. हसन मुश्रीफ....

हे फार मोठे चॅलेंज आहे.शेतकऱ्यांना दर वाढवून मिळावे म्हणून लवकरात लवकर मंत्रिमंडळापुढे जाऊन निर्णय घेण्यात येईल असे खालच्या सभागृहामध्ये आश्वासन दिले. आम्ही शेतकऱ्यांचीच मुले असल्यामुळे त्यांना जादा दर देण्याची आमची भूमिका राहील. या दरामध्ये तालुका व जिल्हा दूध संघांना आम्ही कमिशन देतो, दूध तपासणी करण्याकरिता कमिशन देतो, दूधाचे पॅकींग व विक्री करण्याकरिता सुध्दा खर्च येतो. तसेच, पाचवा वेतन आयोग लागू झाल्यामुळे कर्मचाऱ्यांना जास्त वेतन द्यावे लागत आहे. डेअरीकडील वाहने जुनी झाली आहेत. इत्यादी कारणांमुळे शासनाला तो दर परवडत नाही.

श्री. अरविंद सावंत : मुळात माझा प्रश्न असा आहे की, या सर्व प्रोसेसिंगवर होणारा खर्च आम्हाला मान्य आहे. एकीकडे आपण दूधाचे भाव वाढवितांना ग्रामीण भागातील शेतकऱ्यांकडून दूध घेतांना त्यांना भाव वाढवून देत नाही...

श्री. हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय, कृषक आणि पुष्ट अशा काळामध्ये आपण त्यांना दर वाढवून देतो...

श्री. अरविंद सावंत : सभापती महोदय, मंत्रिमहोदयांनी सांगितलेले बरोबर आहे. परंतु मुंबईमध्ये मदर डेअरी आणि अमूल डेअरी इत्यादी बाहेरच्या राज्यातील डेअरीचे दूध स्वस्त दरामध्ये दिले जात आहे. अशा वेळी तुमच्या आरे डेअरीच्या दूधाचा भाव 2 रुपयांनी वाढविला आहे. त्यामुळे बाजारात त्यांचे दूध 18 रुपये लिटरने उपलब्ध होत असल्यामुळे तुमचे जास्त दराने मिळणारे दूध कुणी उचलणार नाही. तेव्हा याठिकाणी खाजगी उद्योजकांना प्रोत्साहन मिळावे म्हणून आरे डेअरीच्या दूधाचे दर वाढविण्यात आले आहेत असा संशय निर्माण होत आहे. व त्याला याठिकाणी दुजोरा मिळत आहे. आरे डेअरीच्या दूधाचे भाव वाढविले तर ग्राहक ते दूध घेणार नाही तर 18 रुपये भावाने मिळणारे इतर डेअरीचे तेच दूध तो विकत घेईल. त्याकरिता वाढविलेले हे भाव आपण कमी करुन ते 18 रुपयांवर आणणार काय? त्याचप्रमाणे दूधाचे दर वाढवितांना शेतकऱ्यांनाही त्याच प्रपोर्शनेटमध्ये दर वाढवून देणार काय?

श्री. हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय, मी अगोदरच सांगितले आहे की,मुंबईमध्ये तीन प्रकारच्या दूधाचा पुरवठा करण्यात येतो. त्यामध्ये आरे स्पेशल दूधाच्या दरामध्ये 2 रुपयांनी वाढ

ता.प्र.क्र. 1791...

श्री. हसन मुश्रीफ....

करुन सुध्दा 95 हजार लिटर दूधाची विक्री होत होती त्यामध्ये काहीही फरक पडलेला नाही. तसेच, माननीय सदस्यांनी उल्लेख केल्याप्रमाणे कृषक आणि पुष्ट काळामध्ये सहा महिन्यांनी आपण त्यांना एकेक रुपयांनी दर वाढवून देतो.

श्री. दिवाकर रावते : सभापती महोदय, मंत्रिमहोदयांनी उत्तर देतांना सांगितले की, आम्ही स्पेशल दूध 20 रुपये प्रति लिटर दराने विकत असलो तरी शेतकऱ्यांना 9 रुपये 50 पैसे देतो. त्याचप्रमाणे वारणा, गोकुळ, पारशी इत्यादी डेअरींचे दूध 22, 24 व 30 रुपये दराने विकले जाते त्यावेळी या खाजगी संस्था शेतकऱ्यांकडून कोणत्या भावाने दूध विकत घेतात?

श्री. हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय, वारणा, गोकुळ इत्यादी सारख्या आमच्या कोल्हापूर जिल्हयात अनेक संस्था आहेत. त्या संस्था म्हशीचे दूध गोळा करतात. संपूर्ण कोल्हापूर जिल्हयाचे दूधाचे मार्केट मुंबईमध्ये असून ते म्हशीच्या दूधाचे आहे. त्यामुळे ते शासनाच्या दरापेक्षा म्हशीच्या दूधाला 1 रुपया जास्त देतात.

श्री. विलास अवचट : सभापती महोदय, आजच्या वर्तमानपत्रामध्ये बातमी छापून आली आहे की, दूधाचे दर एक रुपयांनी महाग होणार आहेत. गाईच्या दूधाला 8 रुपये 20 पैसे देत होतो, आता नवीन प्रचलित दराप्रमाणे 9 रुपये 20 पैसे व म्हशीच्या दूधाला 10 रुपये 50 पैसे देत होतो, आता 11.50 पैसे दर द्यावे लागणार आहे. हे खरे असेल तर सरकारच्या या निर्णयाचा फायदा राज्यातील हजारो दूध उत्पादक शेतकऱ्यांना कसा होणार आहे?

श्री. हसन मुश्रीफ : दूधाच्या विक्रीच्या दरामध्ये वाढ करण्याचा प्रस्ताव शासनापुढे आलेला नाही. परंतु खालच्या सभागृहामध्ये चर्चेच्या वेळी शेतकऱ्यांना दूधाच्या दरात लवकरात लवकर वाढ देऊ असे आश्वासन दिले होते त्याचा वर्तमानपत्रांनी अर्थ लावला असावा.

श्री. यशवंतराव गडाख : सभापती महोदय, दूधाच्या धंद्याच्या बाबतीत सभागृहाने सुध्दा एक गोष्ट लक्षात घेतली पाहिजे की, महाराष्ट्रामध्ये आता दूधाचा धंदा मोठया शेतकऱ्यांचा राहिलेला नाही. ग्रामीण भागामध्ये अर्धा, अर्धा, एकेक एकरवाला शेतकरी सुध्दा एक दोन गाई म्हशी घेऊन धंदा करीत असतांना दिसतो.

(यानंतर सौ. रणदिवे)

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

ता.प्र.क्र.1791 . . . .

श्री.यशवंतराव गडाख . . . .

शासनाने दूध धंद्याला संरक्षण दिले नसते तर दुष्काळाच्या परिस्थितीत हजारो लोक दुष्काळाच्या कामावर काम करताना दिसले असते ही परिस्थिती आहे. ज्या भागात दुधाचा धंदा आहे, तेथील शेतक-यांनी आत्महत्या केलेल्या नाहीत. म्हणून या धंद्याला शासनाने संरक्षण दिलेच पाहिजे. शेतक-यांना दुधाची भाववाढ दिली पाहिजे. आपण शेतक-यांना वर्षामध्ये दोन भाव दिले जातात. पण चाऱ्याचे भाव तेच आहेत. पशुखाद्याचे भाव दोन वेळा वरखाली होत नाहीत. दूध व्यवसाय हा गरीब लोकांचा धंदा आहे. म्हणून शासनाने तोटा सहन करुन संपूर्ण वर्षभर शेतक-यांना एकच दर दिला जाणार आहे का ?

श्री.हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय, हे खरे आहे की, आज जनावरांच्या चाऱ्याचा, औषधांचा, त्याच्या मॅनेजमेंटचा खर्च वाढलेला आहे आणि त्यामुळे हा व्यवसाय शेतक-यांना परवडत नाही. त्यामुळे शेतक-यांचा हा दुय्यम व्यवसाय आहे. जेव्हा शेती धोक्यात येते, तेव्हा शेतकरी याच व्यवसायावर गुजराण करतात. यापूर्वी शासनाने निलंगेकर समिती नेमली होती. त्यांनी सांगितले की, शासनाने सर्व गोष्टींचा विचार करुन दर वाढविले पाहिजेत. तर दर वाढविण्याच्या बाबतीत आम्ही विचार करीत आहोत. पण आज आपल्यासमोर "मदर डेअरी" च्या निमित्ताने मोठे आव्हान निर्माण झालेले आहे. या आव्हानाला कसे तोंड द्यावयाचे हा चिंतेचा विषय आहे. पण आपण दर वाढविण्याच्या दृष्टीने लवकरात लवकर प्रयत्न करणार आहोत.

सभापती : सन्माननीय सदस्य श्री.यशवंतराव गडाख, यांचा मूळ प्रश्न असा होता की, शासन शेतक-यांना बारमाही एकच भाव दर देईल का ?

श्री.हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय, दुष्काळात शासनाने एकच दर ठेवला होता. पण पुष्ट काळात दुधाचा पुरवठा जास्त होतो आणि दुधाची विक्री होत नाही म्हणून त्याची पावडर किंवा इतर पदार्थ तयार करावे लागतात. त्यामुळे तोटा येतो. म्हणून दर वाढविणे शक्य नाही.

डॉ.नीलम गो-हे : सभापती महोदय, माननीय मंत्री महोदयांनी सांगितले की, आम्ही शेतक-यांची मुले आहोत. त्यामुळे शेतक-यांना न्याय देण्याचा आम्ही प्रयत्न करीत आहोत. शेतक-यांची मुले भारतात सगळीकडेच आहेत.त्यामुळे अमूल डेअरीचे यश हे केवळ त्यांनी केलेल्या जाहिरातीत आहे की त्यांनी त्यांच्या मालाचा दर्जा चांगला आहे हे ग्राहकांपर्यंत पोहचविण्यामध्ये

. . . .ई-2

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

ता.प्र.क्र.1791 . . . .

डॉ.नीलम गो-हे . . . .

त्यांना यश मिळालेले आहे. एका बाजूला शेतक-यांना न्याय देणे आणि दुसरीकडे ग्राहकांचे हिताचे रक्षण करणे या दोन्ही गोष्टी महत्वाच्या आहेत. म्हणून या योजनेतील तोटा कमी करण्यासाठी शासनाने काय उपाययोजना केली आहे ? शहरी भागात ब-याच ठिकाणी लो फॅटस्च्या दुधाला प्राधान्य देण्याचे प्रमाण वाढत आहे. तेव्हा अशा बाबी घेऊन तुम्ही ग्राहकांपर्यंत जाण्याचा प्रयत्न करीत आहात का ?

श्री.हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय, अमूल डेअरीच्या दुधाची प्रत चांगली आहे असे नाही. तर आमच्या दुधाची प्रतही चांगली आहे. कोल्हापूरचे म्हशीचे दूध तर अतिशय चविष्ट आहे. तसेच आम्ही केवळ शेतकरी नाही, तर म्हशी पाळणारे आणि त्याबाबतीत अन्यास करणारेही शेतकरी आहोत. शासनाने तोटा कमी करण्यासाठी अनेक योजना हाती घेतलेल्या आहेत. आज 54 हजार कर्मचारी अतिरिक्त झालेले आहेत आणि त्यांना वित्त विभागाकडे वर्ग करण्यात आलेले आहे. त्यामुळे थोडा तोटा कमी होणार आहे. अशा अनेक योजना शासनाने केलेल्या आहेत. या दुधाला जास्तीतजास्त मार्केट कसे मिळेल यासाठी शासनाचे प्रयत्न सुरु आहेत.

श्री.यशवंतराव गडाख : सभापती महोदय, माझ्या प्रश्नाला माननीय मंत्री महोदयांनी असे उत्तर दिलेले आहे की, वर्षभर एकच भाव दिल्यामुळे शासनाला तोटा येतो. पण मी या प्रश्नाची तीव्रता येथे सांगितलेली आहे. म्हणून तुमची अनेक महामंडळे तोटयात आहेत. पण अनेक ठिकाणी शासन तोटा सहन करुन संरक्षण देते. मग महाराष्ट्रातील जो गरीब शेतकरी दुधाचा धंदा करतो, 20 वर्षापूर्वी तुम्ही खेडे गावात गेला असाल तर तेथे चहासाठी दूध मिळत नव्हते अशी तेव्हा महाराष्ट्रात होती. पण आज या व्यवसायामध्ये महाराष्ट्रातील सर्वसामान्य शेतक-यांनी मोठी क्रांती केलेली आहे. म्हणून या योजनेमध्ये तोटा झाला तरी वर्षभर सारखाच दर ठेवण्याच्या दृष्टीने शासन विचार करणार आहे का ?

श्री.हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी हा प्रश्न दोन वेळा विचारला आहे. त्यासंदर्भात मी मघाशी त्रोटक उत्तर देण्याचा प्रयत्न केला. पुष्ट काळात दुधाचे उत्पादन जास्त होते. अशा वेळी दर तोच ठेवला तर परराज्यातून दूध येण्याचा फार धोका आहे. अशा वेळी परराज्यातून येणा-या दुधाला एन्ट्री कर लावावा असा विचार होता.

यानंतर श्री.किल्लेदार . . . .

अमुद्रित प्रत/प्रसिद्धीसाठी नाही

ता.प्र.क्र. 1791 (पुढे चालू..
श्री.हसन मुश्रीफ (पुढे चालू...

त्याला केंद सरकारने अद्याप परवानगी दिलेली नाही. दूध वाढले तर सुट्या दुधाची विक्री होत नाही. त्यामुळे त्या दुधाची पावडर आणि इतर पदार्थ बनवावे लागतात. एक लिटर दुधाची पावडर करण्यासाठी 5 रुपयाचा तोटा येतो.

श्री.अरविंद सावंत : माझी हरकत आहे. सन्माननीय मंत्री महोदयांनी सांगितले की, पुष्ट काळामध्ये दुधाचे उत्पन्न अधिक असते, त्यामुळे विक्री होत नाही..

सभापती : मंत्री महोदयांचे उत्तर संपलेले नाही. त्यांचे उत्तर संपू द्यावे.

श्री.अरविंद सावंत : माझी हरकत काय आहे ते मी सांगतो. मंत्री महोदय उत्तर देतात की, पुष्ट काळामध्ये दुधाचे उत्पादन जास्त होते, त्यामुळे दुधाची विक्री जास्त होत नाही. त्यामुळे दुधाची पावडर तयार करावी लागते. आज मुंबईमध्ये प्रचंड प्रमाणात पर राज्यातून दूध येते, त्या दुधाची विक्री होत नाही असे नाही. दुधाचे उत्पादन वाढले म्हणजे दुधाची विक्री होत नाही असे म्हणणे गैर आहे, शासकीय अधिकाऱ्यांचाही तो गैरसमज आहे. लो फॅटसच्या दुधाला चव नसते असे होत नाही....

सभापती : मंत्री महोदयांनी शासकीय उत्तर दिलेले आहे.

श्री.अरविंद सावंत : सभपती महोदय, मला आपले संरक्षण पाहिजे.

सभापती : आपल्याला संरक्षण दिले म्हणूनच आपण हरकतीचा उद्दा उपस्थित करु शकला.

श्री.अरविंद सावंत : दुधाचे अधिक उत्पादन होते, म्हणून त्या दुधाची विक्री होणार नाही, हा गैरसमज आहे. या भीतीपोटी आपण दुधाची पावडर तयार करतो, त्यामध्ये तोटा येतो असे जे सांगण्यात येते ते बरोबर नाही. दुधाला मागणी खूप आहे. तेव्हा दिलेले उत्तर मंत्री महोदय दुरुस्त करतील काय ?

श्री.हसन मुश्रीफ : सन्माननीय सदस्य श्री.अरविंद सावंत यांना या विषयावर माझ्या दालनामध्ये चर्चा करण्यासाठी आमंत्रित करतो आणि दूध किती वाढल्यानंतर किती तोटा येतो याची त्यांना माहिती देतो. आज देखील 1 लाख लिटर दूध आम्हाला खाजगी संस्थेकडे देऊन त्याची पावडर बनवावी लागते. पावडर करण्यासाठी लिटरला 5 रुपये तोटा येतो. मुंबईमध्ये दुधाची मागणी वाढली तरी देखील सरप्लस दूध राहाते, पुष्ट काळामध्ये किती तरी जास्त दूध सरप्लस रहाते.

असुधारित प्रत/प्रसिद्धीसाठी नाही

SKK/ SBT/ MHM/

ता.प्र.क्र.1791 (पुढे चालू...

श्री.अनंत तरे : मा.मंत्री महोदयांनी उत्तर देतांना सांगिले की, शेती करणारे शेतकरी आहेत, कोल्हापूर येथील म्हशी चवदार दूध देतात, ते चविष्ट दूध असते, इतर ठिकाणच्या म्हशींचे दूध चवदार नसते, असे मंत्री महोदयांना म्हणायचे काय ?

श्री.हसन मुश्रीफ : सन्माननीय सदस्या डॉ.नीलमताई यांनी विचारलेल्या प्रश्नाच्या संदर्भाने तुलनेने उत्तर दिलेले आहे.

श्री.मधुकर सरपोतदार : सन्माननीय मंत्री महोदय, बोलताना म्हणाले की, 5 हजार कर्मचारी सरप्लस आहेत. माझा प्रश्न असा आहे की, यामध्ये मंत्रीमहोदयांचा मोठा हिस्सा असतो. त्या विभागाचे मंत्रीमहोदय, आपल्या विभागातील लोकांना दुग्धव्यवसाय संस्थेकडे नोकरीसाठी जबरदस्तीने पाठवितात. त्यांना त्या संस्था नाही म्हणू शकत नाहीत ,कारण त्या खात्याचे ते मंत्री असतात. 5 हजार कर्मचारी जे सरप्लस झालेले आहेत,ते मंत्र्यांनी नोकरीसाठी लोकांना पाठविल्यामुळे वाढलेले आहे, हे खरे आहे काय, याचा खुलासा करावा.

श्री.हसन मुश्रीफ : हे खरे आहे की, या दुग्ध संस्थेमध्ये 5 हजार कर्मचारी सरप्लस आहेत. मंत्र्यांचा आणि त्या कर्मचाऱ्यांचा काही संबंध नाही. परंतु महानंदाच्याबाबतीत सन्माननीय सदस्य म्हणतात, त्याप्रमाणे ते शक्य आहे. मुळामध्ये काटकसरीने काम करण्याचा आपला प्रयत्न आहे.

--

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

3...

शास□ीय विधी महाविद्यालयातील प्राध्याप□ांच्या

वेत□ात वाढ □र□्याबाबत

(4) * 4899 श्री. संजय दत्त , श्री. □ाति□ोद्दी□ □ातिब , श्री. अब्दुल सत्तार अब्दुल □ब्बी : स-मा-ा-ीय उच्च व तंत्रशिजज मंत्री पुढील जोष्टींचा जुलासा जरतील जाय :-

(1) स-ा 1855 साली स्थाप-ा झालेल्या शासजीय विधि महाविद्यालय, चर्चजेट, मुंबई या महाविद्यालयाला 2005 साली 150 वर्षे पूर्ज जरीत आहे. तथापि तेथे जाम जरजाऱ्या अंशजाली-ा प्राध्यापजां-ाा दरमहा जेवळ 700 रुपये मा-ाध-ा दिले जाते, हे जरे आहे जाय,

(2) सदर प्राध्यापज उच्चविद्याविभूषित असू-ा उच्च -यायालय, सर्वोच्च -यायालय येथे वजिली जरजारे असू-ा त्यांचा बहुमूल्य वेळ विधि महाविद्यालयासाठी विधि विषयज शिजज देज्यासाठी देतात, तथापि, त्यां-ाा जेवळ 700 रुपये एवढेच मा-ाध-ा दरमहा दिले जाते, हे मा-ाध-ा वाढविज्याबाबत फेब्रुवारी, मार्च 2004 च्या रोजी प्रधा-ा सचिव, उच्च शिजज विभाज, महाराष्ट्र शास-ा यां-ाा -िवेद-ा देज्यात आले होते हे जरे आहे जाय,

(3) असल्यास, सदर -िवेद-ाा-ुसार उक्त प्राध्यापजांचे मा-ाध-ा वाढविज्याबाबत शास-ाा-े जोजते -िर्जय घेतले आहे ?

श्री.सुरेश शेट्टी, **श्री.दिलीप वळसे-पाटील यांचेकरिता** : (1) होय.

(2) होय.

(3) मा-ाध-ा वाढविज्याबाबतचा प्रश्-ा शास-ााच्या विचाराधी-ा आहे.

श्री.संजय दत्त : सभापती महोदय, शसकीय विधी महाविद्यालय, चर्चगेट, मुंबई हे शासकीय महाविद्यालय दीडशे वर्षापूर्वी स्थापन झालेले आहे. त्या महाविद्यालयामध्ये थोर व्यक्तीमत्त्व असलेले डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर, जस्टीस छागला, सर सेटलवार, नानी पालखीवाला या व्यक्तींनी शिक्षण घेतलेले आहे. त्या ठिकाणी अंशकालिन प्राध्यापकांना फक्त 700 रुपये मानधन दिले जाते. इतर खाजगी महाविद्यालयांमध्ये कॉन्ट्रक्ट बेसिसवर प्राध्यापक काम करतात, त्यांना 8 हजार रुपये मानधन मिळते.

यानंतर कु.थोरात...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

ता.प्र.क्र.4899.....

श्री. संजय दत्त...

आठ हजार रुपये प्रती माह निश्चित वेतन दिले जाते. माझा प्रश्न असा आहे की, अंशकालीन प्राध्यापकांना प्रती माह मानधन वाढवून देण्याचा प्रश्न गेल्या चार-पाच वर्षापासून शासनाकडे विचारार्थ प्रलंबित आहे. शासन या अंशकालीन प्राध्यापकांना किमान चार हजार रुपये मानधन देण्याबाबत तात्काळ निर्णय घेईल काय?

श्री. सुरेश शेट्टी : सभापती महोदय, हा प्रस्ताव शासनापुढे आहे आणि हा प्रस्ताव फायनान्सकडे पाठविला आहे. लवकरात लवकर निर्णय घेऊन त्या संबंधीची घोषणा करु.

प्रा. बी. टी. देशमुख : सभापती महोदय, शासनाने निर्णय घेऊनही त्या बाबतीत चार वर्षे अंमलबजावणी झाली नाही हा विषय होता. या प्रश्नामध्ये कॅबिनेटचा निर्णय होऊनही सहा वर्षे शासन निर्णय निघत नाही हा प्रश्न आहे. कॅबिनेटने निर्णय घेतलेला आहे. "Discussion of the representative of the Maharashtra Federation of University and College Teachers Organisation with the Hon. Minister for Higher Education dated 7th December, 1999." माननीय मंत्रिमहोदय, सुदैवाने योगायोगाने त्यावेळी आपणच होतात. याबाबतचे 7 डिसेंबरचे अतिकृत कार्यवृत्त मी वाचून दाखवितो. त्यामध्ये असे म्हटलेले आहे की, "The Governmetn of Maharasthra has considered these aforesaid letters and notifications and has taken the decisions as follows:

The Government of Inida's suggestion on "revision of pay scales of teachers in universities and colleges following the revision of pay scales of Central Government employees on the recommendation of 5th Pay Commission" dated 27-7-1998 amended vide letter dated 6-11-98 including the UGC's notification dated 24-12-1998 would be implemented by the State Government with the recommended scales of pay, as a composite scheme." 24 डिसेंबर,1998 चे यु. जी.सी.चे नोटिफिकेशनमध्ये कॅबिनेटने ॲप्रुव्ह केले. मंत्रिमहोदयांनी आम्हाला सांगितले, लेखी लिहून दिले. मुख्यमंत्र्यांनी टी.व्ही.वर मुलाखत देऊन सांगितले. दिनांक

..2..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

ता.प्र.क्र.4899.....

प्रा. बी. टी. देशमुख...

24 डिसेंबरच्या 1998 नोटिफिकेशनमध्ये परिच्छेद 12 मध्ये स्पष्टपणे पार्टटाईम टिचर्सची व्यवथा दि लेली आहे. आणि असे म्हटलेले आहेक की, त्यांना अर्धे स्केल द्या. including other permissible benifits and D.A. increments. 11 डिसेंबर,1999 ला फूल टाईमचा जी. आर. काढला. "The revised pay-scales are applicable to all categories of full time teachers employed by non-Agricultural Universities, government and non-government colleges in the faculties of arts, science, commerce, law and education in the state, Government Institutes of Science/Government Institute of Management Studies/Social Sciences."agriculture."फुल टाईमचा जी. आर. काढला. लॉ सोडून इतरांचे पार्ट पार्टटाईमचे जी.आर. काढले. हे एक कॉलेज असे आहे की, त्याचा पहिल्या पासून स्वतंत्र जी.आर.आहे यांचा जी.आर. जो पहिल्यांदा काढला होता तो 400 चा 1977 आहे आणि 700 चा 1987 आहे. 1987 पासून आतापर्यंत मंत्रिमंडळामध्ये हा निर्णय झालेला. म्हणून आपण या बाबतचा प्रस्ताव तयार केलेला आहे काय? या प्रस्तावामध्ये यांच्याकरिता काय प्रस्तावित केलेले आहे आणि या बाबतचा निर्णय आठ दिवसात, 10 दिवसात निर्गमित होईल काय?

श्री. दिलीप वळसे-पाटील : सभापती महोदय, ही बाब खरी आहे की, गव्हर्नमेंट लॉ कॉलेज हे जवळपास 150 वर्षापूर्वी स्थापन झालेले आहे. अतिशय नामांकित महाराष्ट्रातील कॉले्ज आहे.अनेक मान्यवरांनी या ठिकाणी शिक्षण घेतलेले आहे,ज्ञानदान केलेले आहे. या महाविद्यालयात अनेक अडचणी आहेत. त्या अडचणीतून मार्ग काढण्याचा प्रयत्न करीत आहोत. प्रा. बी. टी. सरांनी सांगितले ते खरे आहे. ज्यावेळेला पाचवा वेतन आयोग लागू केला त्यावेळेला चार हजार ही वेतनश्रेणी अंशकालीन शिक्षकांना देण्याच्या संदर्भात निर्णय झाला परंतु काही कारणामुळे या संदर्भात निर्णय घेण्याचे शासनस्तरावर राहून गेलेले आहे. आणि म्हणून या सभागृहाच्या एकंदर भावना लक्षात घेता अंशकालीन अधीव्याख्यात्यांना जी वेतनश्रेणी द्यावयाची आहे ती वेतनश्रेणी या महाविद्यालयांना लागू करण्यात येईल.तेथील शिक्षक म्हणजे व्हिजिटिग फॅकल्टीमधील जातात. ते हायकोर्टामधील मोठे-मोठे वकील असतात.

यानंतर श्री. बरवड ....

अप्रकाशित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

ता. प्र. क्र. 4899 .... श्री. दिलीप वळसे-पाटील .....

त्यांना आपण 700 रुपये मानधन देतो. त्यांनी 24 तास घेणे त्यांच्याकडून अभिप्रेत धरतो. म्हणून तातडीची उपाययोजना म्हणून मासिक जे 700 रुपये मानधन देत होतो त्यामध्ये वाढ करुन ते 3000 रुपये पर्यन्त करु. अंशकालीन शिक्षकांना पाचव्या वेतन आयोगाची जी वेतनश्रेणी अन्य विभागात दिलेली आहे ती वेतनश्रेणी या महाविद्यालयात सुध्दा लागू करण्यात येईल.

प्रा. बी. टी. देशमुख : 3 हजार रुपयांबद्दलचा शासन निर्णय चार दिवसात, आठ दिवसात, किती दिवसात निर्गमित करणार ?

श्री. दिलीप वळसे-पाटील : आठ दिवसांमध्ये हा निर्णय निर्गमित करु.

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

RDB/ MHM/ SBT

रायगड जिल्हा परिषदेतील शिक्षण विभागातील विना अनुदानित असलेल्या शिक्षकांनी अनुदानित असल्याची बनावट कागदपत्रे तयार करुन जास्त वेतन घेतल्याबाबत

(५) * १८७२ श्री. जयंत पाटील : सन्माननीय शालेय शिक्षण, क्रिडा व युवक कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रायगड जिल्हा परिषदेतील शिक्षण विभागाच्या अखत्यारित कार्यरत असलेल्या काही विना अनुदानित तत्वावर काम करणा-या शिक्षकांनी अनुदानित असल्याची बनावट कागदपत्रे तयार करुन शासनाकडून सुमारे १ लाखापेक्षा जास्त वेतन घेतल्याची तक्रार शासनाकडे डिसेंबर, २००४ वा त्या सुमारास करण्यात आली आहे हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शासनाने याबाबत चौकशी केली आहे काय,

(३) चौकशीत काय आढळून आले व तद्नुसार संबंधितांवर पुढे कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) अद्याप कोणतीच कारवाई केली नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. हसन मुश्रीफ, **प्रा.वसंत पुरके यांच्याकरिता** : (१), (२), (३) व (४) शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक), जिल्हा परिषद रायगड यांनी दिनांक २०.१०.२००४ रोजी आद्य क्रांतीवीर वासुदेव बळवंत फडके विद्यालय, शिरढोण, ता.पनवेल, जि.रायगड या शाळेस भेट दिली असता शाळेच्या मस्टरवर खाडाखोड केल्याचे निदर्शनास आले. शाळेतील सहशिक्षक श्री.हरिभाऊ पांडुरंग म्हात्रे यांना रायगड जिल्हा परिषद कार्यालयाने दिनांक १९.५.२००३ अन्वये विनाअनुदान तत्वावर दिनांक १२.६.२००० पासून पूर्वलक्षी प्रभावाने मान्यता दिलेली आहे. परंतु पगार बिलात "विना अनुदानित" या कार्यालयाच्या लाल शिक्क्यावर कागदी पट्टी ठेऊन छायांकित प्रत श्री.अजय पाटील या मुख्याध्यापकांनी सांक्षांकित करुन नियुक्ती दिनांकापासून फरक बिल काढून स्वत:चे ते प्रमाणित करुन वेतन पथकाकडे सादर केल्याचे सखोल चौकशीअंती आढळून आले. दिनांक १.११.२००४ च्या आदेशान्वये संबंधित शिक्षकाचे वेतन बंद करेपर्यंत त्या शिक्षकाच्या खात्यात एकूण रु.१,२१,२८६/- इतकी रक्कम जमा झाली होती.

संबंधित कर्मचारी संस्थेचे कर्मचारी असल्याने संस्थेस त्यांच्याविरुध्द चौकशी करण्याचे आदेश देण्यात आले असून संबंधित शिक्षकाकडून रु.६०,०००/- एवढी रक्कम वसूल करण्यात आली आहे.

त्याचप्रमाणे संबंधितांविरुध्द गुन्हा दाखल करण्याचे आदेश देण्यात आले आहेत.

श्री. जयंत पाटील : त्या ठिकाणी जिल्हा परिषदेमध्ये बोगस कागदपत्रे बनविण्यात आली. त्यामध्ये शिक्षण अधिकारी आणि शिक्षण खाते त्यामध्ये जबाबदार होते. त्यावर शासनाने कोणती कारवाई केलेली आहे ?

श्री. हसन मुश्रीफ : जिल्हा परिषद रायगड, आद्य क्रांतीवीर वासुदेव बळवंत फडके विद्यालय, शिरढोण, ता. पनवेल, जि. रायगड या संस्थेच्या शाळेत श्री. हरिभाऊ पांडुरंग म्हात्रे या

असुधारित प्रत/प्रसिद्धीसाठी नाही

शिक्षकास 19.5.2003 च्या पत्रान्वये दिनांक 12.6.2000 पासून शिक्षण अधिकारी, माध्यमिक यांनी वैयक्तिक मान्यता दिली. ही विनाअनुदानित तुकडी होती त्यामुळे वास्तविक त्याचा पगाराशी संबंध नव्हता. श्री. अजय पाटील, मुख्याध्यापक यांनी विनाअनुदानित च्या शिक्क्यावर पट्टी चिकटवून झेरॉक्स काढून स्वत: साक्षांकित करुन वेतन पथकाकडे बिल करुन जवळजवळ 1 लाख 21 हजार 286 रुपये इतकी रक्कम त्यांनी त्या शिक्षकाच्या खात्यावर जमा केली. हे अतिशय गंभीर प्रकरण आहे. ही जी सुधागड एज्युकेशन सोसायटी आहे त्यांच्या अनेक हायस्कुल्स आहेत. आम्ही चौकशी करण्याचा प्रयत्न केला. त्या ठिकाणी अनेक गैरव्यवहार म्हणजे जादा शिक्षक नेमणे, सरप्लस करणे अशी एक टोळीच असावी की, काय अशी शंका आली म्हणून ताबडतोबीने उपसंचालकांच्या नेतृत्वाखाली एक पथक नेमलेले आहे. यांची सगळयांची चौकशी केली जाईल आणि पोलीस स्टेशनमध्ये सुध्दा आपण कलम 467, 468, 401, 409, 418, 419, 420, 476, 3(अ), 34 प्रमाणे गुन्हा दाखल करुन त्यांना अटक करण्यात आली आहे. आपण तेवढयावरच थांबलेलो नाही. त्या संस्थेला आम्ही कळविले की, त्यांना ताबडतोब निलंबित करा परंतु त्यांनी अजूनही निलंबित केलेले नाही. त्यांनी ते केले नाही तर त्या संस्थेवर सुध्दा कडक कारवाई करण्यात येईल.

प्रा. शरद पाटील : मुख्याध्यापक आणि संबंधित शिक्षक या दोघांबरोबर संस्था चालकांना यामध्ये जबाबदार धरले पाहिजे. कारवाई करण्याचे आदेश देऊन देखील संस्था चालकांनी त्या मुख्याध्यापकावर आणि शिक्षकावर कारवाई केली नसल्याने त्या संस्थेवर कोणत्या स्वरुपाची कारवाई करणार ?

श्री. हसन मुश्रीफ : याच प्रकरणामुळे संस्था चालकांवर ताबडतोबीने कारवाई करता येणार नाही. त्या संस्थेच्या ज्या अनेक शाळा आहेत त्यामध्ये अनुदानित, विनाअनुदानित शाळा आहेत, त्या सगळयांची तपासणी करुन आणखी किती गैरप्रकार आहेत ते काढून त्या संस्था चालकांवर आमच्या कायद्याप्रमाणे जी जी कारवाई करता येईल ती करु.

श्री. वसंतराव खोटरे : त्या ठिकाणी श्री. हरिभाऊ पांडुरंग म्हात्रे आणि श्री. अजय पाटील हे दोषी आहेत परंतु त्या ठिकाणी शिक्षण अधिकारी सुध्दा दोषी आहेत. कारण त्यांनी मिळून संगनमताने हा डाव रचलेला आहे. त्यांनी 1 लाखाच्या वर भ्रष्टाचार केलेला आहे. कारण संस्थेची

...4...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

RDB/ MHM/ SBT

ता.प्र.क्र. 1872 ..... श्री. वसंतराव खोटरे ....

जेव्हा ऑर्डर होते त्याची कॉपी शिक्षण अधिकारी यांच्याकडे जात असते. प्रस्ताव करीत असताना त्या प्रस्तावामध्ये त्या शाळेची सर्व माहिती असते. पदाला मान्यता दिली आहे की नाही, अनुदानित शिक्षक आणि की विनाअनुदानित शिक्षक आहे याची सखोल तपासणी न केल्यामुळे जाणुनबुजून शिक्षण अधिकाऱ्यांनी दुर्लक्ष केल्यामुळे ही घटना झालेली आहे. म्हणून माझी अशी मागणी आहे की, आपण त्या शिक्षण अधिकाऱ्यावर कारवाई करणार काय ?

श्री. हसन मुश्रीफ : मी मघाशी सांगितले त्याप्रमाणे जे जे संबंधित आहेत, ज्यांनी नियमांचे उल्लंघन केलेले आहे, नियमानुसार कार्यवाही केलेली नाही अशा सर्व संबंधितांवर त्यामध्ये शिक्षण अधिकारी सुध्दा असतील, यापूर्वी सुध्दा दोन वेळा ते निलंबित झालेले आहेत, त्यांच्यावर सुध्दा जबाबदारी निश्चित करुन कारवाई करण्याचे आदेश जी समिती नेमलेली आहे त्यांना दिलेले आहेत.

यानंतर श्री. खंदारे ....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

ता.प्र.क्र.1872.....

प्रा.जोगेंद्र कवाडे : मा.मंत्रिमहोदयांनी सांगितले आहे की, संस्थेला त्यांना निलंबित करण्याचे आदेश दिल्यानंतरही संस्थेने निलंबनाची कारवाई केली नाही. अशा परिस्थितीमध्ये मंत्रिमहोदय त्या संस्थेविरुध्द कोणत्या प्रकारची कारवाई करणार आहेत आणि किती दिवसामध्ये कारवाई करण्यात येईल ?

श्री.हसन मुश्रीफ : उपसंचालकांकडून ताबडतोब छाननी करुन तपासणी करुन त्यांच्याकडून अहवाल आल्यानंतर आठ दिवसाच्या आत कारवाई केली जाईल.

प्रा.जोगेंद्र कवाडे : त्या संस्थेला निर्देश दिले की, त्यांना निलंबित करावे. असे असताना चौकशी करणार, उपसंचालकांना नेमून अमूक करणार, तमूक करणार हे कशासाठी सांगता ? निलंबनाची कारवाई केली पाहिजे.

श्री.हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय यामध्ये दोन भाग आहे. त्या शिक्षकावर आणि मुख्याध्यापकावर कारवाई केलेली आहे आणि संस्था व शिक्षणाधिका-यावर कारवाई केली आहे. ते बाहेर बदलून गेलेले आहेत. ही कारवाई त्यांनी केली आहे त्यामुळे त्यांच्याकडून खुलासा मागविणे, त्याच्यामध्ये ते दोषी आहेत का ते पहाणे, खुलासा न मागविता निलंबित केले तर कोर्टाकडून स्थगिती येण्याची शक्यता आहे. ही सर्व कायदेशीर कारवाई केल्याशिवाय आपल्याला ताबडतोबीने करता येणार नाही. संस्थेबाबत मी सांगितले आहे की, या संस्थेची तपासणी करणार आहे आणि त्याच्यावर कारवाई करणार आहोत.

श्री.व्ही.यू.डायगव्हाणे : एकूणच या संस्थेमध्ये घोटाळा आहे. खरे म्हणजे प्रथम या संस्थेवर प्रशासक नेमला पाहिजे. प्रशासक नेमल्याशिवाय या संस्थेची योग्य पध्दतीने, योग्य मार्गाने आणि योग्य त-हेने चौकशी होणार नाही. म्हणून प्रथम प्रशासक नेमण्याची कारवाई करावी आणि त्याचवेळी चौकशी करावी. तेव्हा 15 दिवसामध्ये प्रशासकाची नेमून पुढील कारवाई केली जाईल काय ?

श्री.हसन मुश्रीफ : आपण घाईगडबडीने कारवाई केली तर त्याला कोर्टाचा आधार मिळेल. त्याठिकाणी 16 शिक्षक अतिरिक्त ठरलेले आहेत, 40 शिक्षकेतर कर्मचारी त्यामध्ये अनधिकृत आहेत, म्हणजे ही एक टोळी आहे. अशाप्रकारे शिक्षकांच्या मान्यता घ्यावयाच्या त्यांना अतिरिक्त

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

ता.प्र.क्र.1872.... श्री.हसन मुश्रीफ...

करावयाचे असा प्रकार केला जात असल्याचे सकृतदर्शनी दिसत आहे. म्हणून आम्ही एका उपसंचालकांना नेमले आहे. यासंबंधीची सगळी माहिती आल्यानंतर एक महिन्याच्या आत कारवाई केली जाईल. प्रशासकाबाबत आणि निलंबनाबाबतही आपण आदेश देऊ.

श्री.मधुकर चव्हाण : सभापती महोदय, हा गुन्हा केल्याचे 1.11.2004 रोजी लक्षात आले. फौजदारी गुन्हयासाठी आणि आर्थिक गुन्हयासाठी केव्हा तक्रार केली ? मधला जास्त काळ का गेला ? संस्थेने आदेश देऊन सुध्दा अजय पाटील याची अलिबाग तालुक्यातील फातिमामातीम शाळेमध्ये बदली केली आहे. म्हणजे आदेश देऊन सुध्दा कारवाई न करणे हा गंभीर गुन्हा आहे. जो शिक्षक फौजदारी गुन्हा करतो त्यासंबंधी संबंधित संस्था चालकांनी त्याला संबंधित पोलीस स्टेशनमध्ये अटक करावयास सांगितले होते. कारण हा आर्थिक गुन्हा आहे. 24 तास झाल्यानंतर त्याला कोणताही बेल मिळत नाही. त्याला त्वरित निलंबन करावे लागते हा नियम आहे. त्या संस्थेविरुध्द का कारवाई केली नाही. गुन्हा लक्षात आल्यानंतर किती दिवसामध्ये पोलीस स्टेशनमध्ये गुन्हा दाखल केला आहे ?

श्री.हसन मुश्रीफ : संस्थेच्या लक्षात आले नाही. मूळ शिक्षणाधिका-यांची बदली झाली आहे. त्यानंतर दुस-या शिक्षणाधिकारी श्रीमती गोरले हया आल्या. मस्टरवर खाडाखोड केल्याचे त्यांच्या निदर्शनास आले. त्यांनी शोधल्यानंतर पोलीस स्टेशनमध्ये ताबडतोब गुन्हा दाखल केला आणि ताबडतोब कारवाई करण्यात आलेली आहे.

श्री.नानासाहेब बोरस्ते : सभापती महोदय, त्यांनी अनेक अनियमितपणा केलेला आहे. याचा अर्थ ते निर्ढावलेले दिसत आहेत. या सर्व गोष्टीची शासन चौकशी करणार आहे. त्यापूर्वी शासनाने त्यांना वेतनेतर अनुदान दिलेले आहे त्या काळामध्ये अनियमितपणा झालेला असल्यामुळे ते अनुदान रिकव्हर केले जाईल काय, वेतनेतर अनुदान परतफेड करण्यास संस्था असमर्थ असेल तर संस्थेची स्थावर व जंगम मालमत्ता सरकारकडे जमा केली जाईल काय आणि त्यावर ताबडतोब प्रशासक नेमला जाईल काय ?

3...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

प्रा.वसंत पुरके : हे हिमनगासारखे काम आहे. संस्था प्रचंड मोठी आहे. या संस्थेमध्ये काम करणारे मुख्याध्यापक किंवा अजय पाटील हेच दोषी नाही तर शिक्षणाधिकारीही दोषी आहेत. ही संस्था विनाअनुदानित तत्वावर असताना सुध्दा पूर्वलक्षीप्रभावाने पैसा देणे हा अतिशय गंभीर प्रकार आहे.

नंतर श्री.शिगम.....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

MSS/ MHM/ SBT/ पूर्वी श्री. खंदारे 13:45

(ता.प्र.क्र.1872 पुढे सुरु...) (प्रा. वसंत पुरके पुढे सुरु...)

या प्रकरणी एक महिन्यामध्ये पूर्ण छडा लावण्यात येईल. कायदेशीर आधार घेऊन शिक्षण संस्थेवर कारवाई करण्यात येईल. हा दोन वेळा सस्पेन्ड झालेला शिक्षणाधिकारी आहे. याप्रकरणी कोणालाही सोडले जाणार नाही. शंभर टक्के कारवाई करण्यात येईल.

श्री. जयंत प्र. पाटील : शिक्षणाधिका-यावर ताबडतोब कारवाई व्हायला पाहिजे. श्री.हरिभाऊ म्हात्रे यांच्यावतीने आमच्याकडे काही कार्यकर्ते आले. त्यांनी सांगितले की, आम्ही 7 लाख रुपये दिलेले आहेत ते फुकट जातील, तेव्हा हा प्रश्न लावून धरु नका. या शिक्षणाधिका-याने रायगड जिल्ह्यामध्ये हैदोस घातला होता. तो महिन्याला कमीत कमी 50 लाख रु.ची कमाई करीत होता. त्याच्या विरुध्द आणखी पुरावे देण्याची माझी तयारी आहे. तेव्हा माझी मागणी आहे की, या शिक्षणाधिका-याला ताबडतोबीने निलंबित करावे.

श्री. हसन मुश्रीफ : मा.सदस्यांनी सांगितल्या प्रमाणे ते जे पुरावे देतील ते सुध्दा दाखल करुन घेतले जातील. त्या शिक्षकाला निलंबित करणार आहोतच. त्याबाबतीत खुलासा मागविला पाहिजे. परंतु आता निलंबित करुन तो सुटेल.त्याच्यावर जर चांगली कारवाई व्हायची असेल तर...

(अनेक मा.सदस्य एकाच वेळी "निलंबित करा" अशी मागणी करीत असतात.)

सभापती : अनेक मा.सदस्यांनी एकाच वेळी बोलून मार्ग निघणार नाही. मा.सदस्यांचा हरकतीचा मुद्दा असेल तर त्याबाबतीत त्यांनी बोलावे.

श्री. दिवाकर रावते : सभापती महोदय, या सभागृहाची प्रथा आहे की, जेव्हा मा.सदस्य या सदनामध्ये माहिती देतात त्यावेळी ती माहिती सत्य धरली जाते. मा.सदस्य श्री. जयंत प्र. पाटील यांनी अधिकृतपणे सांगितले की, संबंधित शिक्षणाधिकारी रायगड जिल्ह्यामध्ये हैदोस घालत होता आणि महिन्याला कमीत कमी 50 लाख रु. कमवित होता. त्या अधिका-याने 7 लाख रु. घेतलेले असल्यामुळे हे प्रकरण दडपण्याचेही प्रयत्न चाललेले आहेत. मा. सदस्य याबाबतीत पुरावे देखील द्यायला तयार आहेत. संबंधित शिक्षणाधिका-या विरुध्द एवढी महत्वाची माहिती मा.सदस्यांनी दिलेली आहे की, ती आपल्या खात्याला गौरवास्पद नाही. तेव्हा मा.सदस्यांनी दिलेली माहिती लक्षात घेऊन संबंधित अधिका-याला ताबडतोबीने निलंबित करण्याची घोषणा या सभागृहामध्ये करावी.

..2..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

(ता.प्र.क्र.1872 पुढे सुरु...)

श्री. हसन मुश्रीफ : मुख्याध्यापक आणि शिक्षणाधिकारी यांनी हा भ्रष्टाचार केलेला आहे. केवळ निलंबनच नाही तर असा माणूस नोकरीतसुध्दा रहाता कामा नये म्हणून कारवाई करावी लागेल. त्यासाठी बळकट पुरावे गोळा करावे लागतील..

सभापती : मघाशी उत्तर देताना मंत्री महोदयांनी एक बाब स्पष्ट केली की, जसे त्यामध्ये शिक्षक दोषी आहेत त्याच प्रमाणे संस्था आणि शिक्षणाधिकारी देखील दोषी आहे...

श्री. हसन मुश्रीफ : शिक्षणाधिकारी आणि वेतन पथक दोषी आहे...

सभापती :मा.सदस्य श्री.जयंत प्र. पाटील यांनी देखील याठिकाणी गंभीर प्रकार सांगितला. अशा परिस्थितीमध्ये मला असे वाटते की, राज्यमंत्री महोदयांनी जे उत्तर दिलेले आहे त्यामध्ये त्यांनी दुरुस्ती करावी. कारण या प्रकरणी ज्या शिक्षण अधिका-याचा संबंध आहे त्याला निलंबित करण्याव्यतिरिक्त अन्य पर्याय नाही. तो जर दोषी नसेल तर निर्दोष सुटेल.

प्रा. वसंत पुरके : मा.सभापती महोदय, आपला आदेश शीरसावंद्य.

अशुध्दारित प्रत / प्रसिध्दीसाठी नाही

बालभारतीच्या पुस्तकांना होणारा विलंब

(६) * ४९२३ डॉ. दिपक सावंत , श्री. अरविंद सावंत , डॉ. निलम गोऱ्हे : स-मा-न-नीय शालेय शिजज, क्रिडा व युवक कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) येत्या शैक्षणिक वर्षासाठी पाठ्यपुस्तकांची छपाई करण्याच्या निविदा ऑगस्ट २००४ मध्ये मंजूर करण्यात आल्या आहेत हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, निविदा मान्य झालेल्या अन्य सर्व मुद्रकांना अद्याप पाठ्यपुस्तक मंडळाने प्रत्यक्ष छपाईची कामे दिली नाहीत हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, २००५-२००६ या शैक्षणिक वर्षासाठी पाठ्यपुस्तक मंडळाने छपाईच्या २२१ निविदा पात्र ठरवून त्यापैकी ८५ जणांना ऑगस्ट २००४ मध्ये कामे मंजूर केली परंतु प्रत्यक्षात २४-२५ मुद्रज वगळता इतरांना कामे देण्याचे आदेश का देण्यात आले नाहीत,

(४) असल्यास, पाठ्यपुस्तकाचे काम अत्यंत धिम्या गतीने सुरु असल्याने जून २००५ पासून सुरु होणाऱ्या शैक्षणिक वर्षाकरिता शासनाची पुस्तके बाजारात उपलब्ध होणार नाहीत हे ही खरे आहे जाय,

(५) असल्यास, बालभारतीची पुस्तके बाजारात वेळेवर उपलब्ध होण्याबाबत शासनाने काही उपाययोजना केली आहे काय ?

श्री. हसन मुश्रीफ, प्रा.वसंत पुरके यांच्याकरिता : (१) होय.

(२) होय.

(३) पाठ्यपुस्तक मंडळाने छपाईच्या २२१ निविदा तांत्रिक दृष्टया मान्य केल्या. नियामक मंडळाने वाटाघाटी करण्यासाठी नियुक्त केलेल्या समितीबरोबर वाटाघाटी करण्यासाठी पात्र मुद्रकांना आमंत्रित करण्यात आले वाटाघाटी नंतर ऑगस्ट ८४ पर्यत ८५ मुद्रकांना कामे मंजूर करण्यात आली. परंतु त्यापैकी १३ मुद्रकांनी आवश्यक त्या कागदपत्रांची पूर्तता केली नसल्याने त्या १३ मुद्रकांना त्यावेळेस कामे देण्यात आलेली नाहीत.

(४) हे जरे -ाही. शैजजिज वर्ष-२००५ करिता पाठ्यपुस्तके वेळेत उपलब्ध करण्याचे सर्वतोपरी प्रयत्न सुरु आहेत.

(५) पाठ्युपुस्तके बाजारात वेळेवर उपलब्ध होण्यासाठी मुद्रकांची संख्या वाढवण्यात येत असून तातडीने विक्रीसाठी आवश्यक असलेल्या प्रतींची छपाई प्राधान्याने हाती घेण्यात आली आहे.

श्री. हसन मुश्रीम : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने प्रश्नाच्या छापील उत्तरामध्ये दुरुस्ती करु इच्छितो. उत्तराच्या भाग 3 मधील तिस-या ओळीमध्ये "ऑगस्ट 84 पर्यन्त" या ऐवजी "ऑगस्ट 2004 पर्यन्त" असे वाचावे. बाकी छापल्याप्रमाणे.

श्री. अरविंद सावंत : गेल्यावर्षी मोफत पुस्तकांचे काय दुष्परिणाम भोगावे लागले हे आपणा सर्वांना ज्ञात आहे. सुदैवाने या मंत्रिमंडळामध्ये दोन मंत्री वेगवेगळया पध्दतीने काम करणारे आहेत. आपल्याला एकूण 9 कोटी पुस्तकांची गरज आहे.

...नंतर श्री. गिते...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

ABG/ MHM/ SBT/ प्रथम श्री.शिगम 13:50

ता.प्र.क्र.4923...

श्री.अरविंद सावंत...

मार्च महिन्यापर्यन्त 6 कोटी पुस्तकांची आवक व्हावयास पाहिजे. या ठिकाणी उत्तरात असे म्हटले आहे की,221 निविदा आल्या.85 निविदा पात्र ठरल्या आणि 13 लोकांची कागदपत्रे आली नाहीत म्हणून त्या निविदा अपात्र ठरल्या.म्हणजे 72 निविदा पात्र ठरल्या. आपण फक्त 24-25 मुद्रकांनाच हे काम दिले आहे हे खरे आहे काय ? आजपर्यन्त फक्त 59 लाख एवढीच पुस्तके छापून आलेली आहेत हेही खरे आहे काय ?

श्री. हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय, पाठ्यपुस्तक छपाईच्या निविदा मागविण्यात आल्या होत्या. त्यात 221 निविदा प्राप्त झाल्या होत्या. त्यापैकी 85 निविदा पात्र झाल्या. 13 लोकांनी कागदपत्रे पूर्ण केलेली नव्हती. आता त्यांनी कागदपत्रांची पूर्तता केलेली आहे. मागील वर्षी 12 कोटी 70 लाख पुस्तके छापली होती. या वर्षी आपल्याला 8 कोटी 47 लाख पुस्तके छापावयाची आहेत. यामध्ये अडचण अशी आली की, एकूण 604 शिक्षक आहेत. त्यापैकी 53 शिक्षकांना त्या पुस्तकाच्या निविदाच मिळाल्या नाहीत. काही ठिकाणी कागद मिळण्यास थोडी अडचण निर्माण झाली. परंतु मी सभागृहाला सांगू इच्छितो की, ज्या शिक्षकांना पुस्तके छपाईची कामे सोपविली आहेत त्यांच्याकडून ती कामे झाली नाहीत तर पाठ्यपुस्तक मंडळाने दर लावून पुस्तके ठेवण्याची व्यवस्था केलेली आहे.ज्या 13 लोकांनी कागदपत्रांची पूर्तता केलेली नव्हती त्यांनी आता कागदपत्रांची पूर्तता केलेली आहे. कोणत्याही परिस्थितीमध्ये शाळा सुरु होण्याच्या सुमारास पाठ्यपुस्तक मंडळ ही पाठ्यपुस्तके उपलब्ध करुन देईल असा आमचा विश्वास आहे.

श्री. अरविंद सावंत : आपल्याला 9 कोटी पुस्तके हवी आहेत. त्यापैकी 6 कोटी पुस्तके या मार्च महिन्यापर्यन्त यावयास पाहिजे होती ही गोष्ट खरी आहे की नाही याचे उत्तर माननीय मंत्री महोदयांनी दिलेले नाही. आपण मुद्रकाचे काम 24-25 लोकांनाच दिलेले आहे. आता आपण म्हणता आहात की, 85 निविदा पात्र ठरल्या. फक्त 24-25 लोकांनाच काम देऊन आपण जून अखेरपर्यन्त पुस्तके कशी काय आणणार ? म्हणून सगळयाच मुद्रकांकडे पुस्तक छपाईची कामे देऊन सदर पाठ्यपुस्तके जून महिन्यापर्यन्त छापून घेण्यात येतील काय ?

2...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

ता.प्र.क्र.4923...

श्री. हसन मुश्रीफ : पाठ्यपुस्तक छपाईच्या कामासाठी एकूण 85 निविदा पात्र झालेल्या आहेत. त्यातील 13 लोकांनी कागदपत्रांची पूर्तता केली नव्हती. ती कागदपूर्तता त्यांनी आता केलेली आहे.म्हणजे 85 अधिक 1 अशी 86 लोकांना पुस्तक छपाईचे काम दिलेले आहे. आतापर्यन्त 3 कोटी पुस्तके छापून आलेली आहेत. 56 हजार पुस्तके आली होती. परंतु गेल्या दोन महिन्यामध्ये मंडळाच्या बैठका जास्त प्रमाणात घेतल्या. यासंदर्भात एक समन्वय समिती स्थापन केली. जून महिन्यापर्यन्त ही सर्व पुस्तके छापून येतील असा आमचा विश्वास आहे.

श्री. रामनाथ मोते : सभापती महोदय, मागील वर्षी विद्यार्थ्यांना पाठ्यपुस्तके पूर्णपणाने दिली गेली नाहीत म्हणून विद्यार्थ्यांमध्ये तसेच त्यांच्या आपलांमध्ये तीव्र असंतोष निर्माण झाला होता. निवेदनात शासनाने म्हटले आहे की, या वर्षी पाठ्यपुस्तके वेळेत उपलब्ध करुन देण्याचा शासन प्रयत्न करणार आहे. यासंदर्भातील काम निश्चित कुठेपर्यन्त आलेले आहे ? या वर्षी वेळेवर पुस्तके मिळतील याची खात्री आपण कशाचा आधारावर देत आहात ?

श्री. हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय, सगळया शिक्षकांचे छपाईचे काम पूर्ण झालेले आहे. तीन कोटी पुस्तके छापून झालेली आहेत. गेल्या वर्षी 12 कोटी पुस्तके छापावयाची होती. या वर्षी आपण धोरण बदललेले आहे. 8 कोटी 47 लाख पुस्तके या वर्षी छापणार आहोत. आता सगळी यंत्रणा पूर्ण आहे. सगळी यंत्रणा या कामासाठी सज्ज झालेली आहे. जून महिन्यात शाळा सुरु होईल त्याच्या पहिल्याच दिवशी सगळयांना पाठ्यपुस्तके मिळतील असा विश्वास मी मघाशी व्यक्त केलेला आहे.

श्री. जी.एन.ऐनापुरे : सभापती महोदय, गेल्या वर्षी पाठ्यपुस्तके वितरणाची व्यवस्था बरोबर नव्हती. वितरणामध्ये फार मोठा गोंधळ निमाण झाला होता. हा सगळा गोंधळ अधिका-यांनी केलेला होता. प्रत्येक शाळेला पाठ्युपुस्तकांचे संच द्यावयाचे असतात. परंतु काही ठिकाणी अधिका-यांनी 200 इंग्रजीचीच पुस्तके दिली. एक-एक सेट करुन त्या पुस्तकांचे वाटप करावयास पाहिजे होते. पाठ्यपुस्तक वितरणाची चांगली यंत्रणा आपल्याकडे आजही उपलब्ध नाही. यासाठी चांगली एक यंत्रणा निर्माण करण्याच्या दृष्टीने शासन विचार करील काय ?

3..

ABG/ MHM/ SBT/ प्रथम श्री.शिगम 13:50

श्री. हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय, गेल्या वर्षी ज्या अडचणी आल्या होत्या, ज्या तक्रारी आल्या होत्या त्याची पुनरावृत्ती या वर्षी होणार नाही. यासाठी वेगळी अशी योजना आम्ही तयार केलेली आहे.

श्री. उल्हास पवार : सभापती महोदय,मागे पाठ्यपुस्तकांचा कागद हा वॉटर मार्क होता. त्या कागदास काही स्टर्डर्ड होते. वॉटर मार्कचा कागद असला पाहिजे अशा प्रकारची शासनाने सक्ती केली होती. परंतु आता ती सक्त्ी उठविण्यात आलेली असल्यामुळे पाठ्यपुस्तकांचा कागदाची प्रत अतिशय गचाळ आलेली आहे. त्या पुस्तकाच्या प्रती वाचनीय नसतात. टिकणा-या नसतात, चांगल्या नसतात अशी पालकांची आणि विद्यार्थ्यांची तक्रार आहे. पूर्वी वॉटर मार्क असलेला कागद वापरला जात होता. वॉटर मार्क असलेला कागद आपण का रद्द केला ? मुद्रांकाचे एवढे घोटाळे झालेले असताना सुध्दा आपण वॉटर मार्कचा नियम का बदलला ?

यानंतर श्री. कानडे...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

ता.प्र.क्र. 4923 पुढे सुरु...

श्री. हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय, गेल्या वर्षी निविदा काढल्या. वॉटर मार्क ठेवला. कागदाच्या प्रतीबद्दल तक्रारी आल्या. मुद्रकाने केलेली छपाई पाठपोट दिसत होती. कागदावरील छपाई चांगली नव्हती. आघाडीचे सरकार दुस-यांदा सत्तेवर आले त्यावेळी हे सर्व होऊन गेले होते. त्यानंतर निविदा मागविल्या आणि निविदेप्रमाणे कागद आले. पुढील वर्षी पाठयपुस्तकाचे काम कसे करावयाचे हे तज्ज्ञ मंडळी बसवून जरुर ठरवू.

श्रीमती संजीवनी रायकर : सभापती महोदय, 10 वी च्या मुलांना रिझल्ट लागल्याबरोबर पाठयपुस्तके कशी देणार आहाता ? पुस्तकपेढीतून जुनी पुस्तके येणार तीच मुलांना देणार आहात आणि काही मुलांना नवीन पुस्तके मिळणार आहेत म्हणजे यामध्ये तफावत निश्चितच होणार आहे. सर्व मुलांना जूनपर्यंत पुस्तके देणार काय ?

श्री. हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय, पहिल्यांदा 10 वी ची पुस्तके येतील त्या मुलांना प्रायॉरिटी दिलेली आहे. याबाबतीत कुठलीही तक्रार येणार नाही याची आम्ही डोळयात तेल घालून पाहणी करु.

डॉ. नीलम गो-हे : सभापती महोदय, अतिशय गंभीर असा धोरणात्मक बदल गेल्या वर्षी शासनाने केलेला आहे. मुलांनी त्यासाठी मोर्चे सुध्दा काढले होते. धोरणात्मक बदलामुळे समाजातील काही घटकांच्या मुलांना मोफत पाठयपुस्तके मिळणार नाही. ज्या मुलांना मोफत पाठयपुस्तके मिळणार नाहीत त्यांच्या पालकांना यावर्षीची परीक्षा होण्याच्या सुमारास हे कळणार आहे काय ? अन्यथा गोंधळ माजेल आणि काही मुलांना वाटणार आपल्याला पुस्तके का मिळाली नाहीत. दुसरा प्रश्न बालभारतीचे कार्यालय पुन्हा मुंबईला आणण्याचा शासनाचा विचार आहे काय? तसेच नागपूर अधिवेशनात शासनाने आश्वासन दिले होते की पाठयपुस्तकांचा आशय ठरविण्यासाठी शिक्षण परिषद स्थापन केली जाईल. या परिषदेचे मत घेऊन पाठयपुस्तकांचा आशय ठरविला काय?

श्री.हसन मुश्रीफ :सभापती महोदय, पुस्तकांचे धोरण पूर्वीच जाहीर केलेले आहे. गेल्या वर्षी पहिली ते 10 वी पर्यंतच्या सर्वच विद्यार्थ्यांना मोफत पाठयपुस्तके दिली होती. त्यामध्ये बदल करुन पहिली ते आठवी पर्यंतच्या सर्व मुली आणि एससी,एसटी मधील मुलांना मोफत पाठयपुस्तके दिली जातील. उरलेली मुले आहेत त्यामध्ये ओबीसी,एनटी आणि दारिद्रय रेषेखालील मुलांना

...2...

ता.प्र.क्र. 4923 पुढे सुरु..

श्री. हसन मुश्रीफ ....

पुस्तकपेढीकडून 1 कोटी 70 लाख पुस्तके येणार आहेत ती दिली जातील. पुस्तके घेण्याची ज्यांची ऐपत आहे त्यांना सोडून बाकीचे जे गरजू विद्यार्थी आहेत त्या सगळयांना मोफत पुस्तके दिली जातील.

...3....

अस्धारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

सांगली जिल्ह्यातील विशेष मागास प्रवर्गातील (एस.बी.सी.) विद्यार्थ्यांची स-न २०००-०१ या कालावधीतील शिष्यवृत्तीची रक्कम अद्याप विद्यार्थ्यांना न मिळाल्याबाबत

(७) * २११९ प्रा. शरद पाटील , श्री. जयंत पाटील : सन्माननीय विमुक्त, भटक्या जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सांगली जिल्ह्यातील विशेष मागास प्रवर्गातील (एस.बी.सी.) विद्यार्थ्यांची सन २०००-०१ या शैक्षणिक वर्षापासूनची शिष्यवृत्तीची रक्कम अद्याप विद्यार्थ्यांना मिळालेली नाही हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीची रक्कम देणेस विलंब होण्यामागची कारणे काय आहेत,

(३) तसेच सदर विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती त्वरीत देणेबाबत शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे

श्री. सुरुपसिंग नाईक : (१) अंशत: खरे आहे.

(२) तरतूद अपुरी असल्याने अर्ज प्रलंबित आहेत.

(३) आवश्यकतेनुसार तरतुद उपलब्ध करुन घेण्याचे प्रयत्न करण्यात येत आहेत.

श्री. सुरुपसिंग नाईक : सभापती महोदय, उत्तरामध्ये मी आपल्या अनुमतीने दुरुस्ती करु इच्छितो. उत्तराच्या भाग 2 मध्ये निधी उपलब्ध करुन देण्यात आल्यामुळे अर्ज प्रलंबित नाहीत असे वाचावे आणि उत्तराच्या भाग 3 मध्ये निधी उपलब्ध करुन देण्यात आलेला आहे असे वाचावे.

श्री. शरद पाटील : सभापती महोदय, सर्व विद्यार्थ्यांची शिष्यवृत्तीची रक्कम मंजूर केली आहे काय आणि ती विद्यार्थ्यांना केव्हा मिळणार आहे ?

श्री. सुरुपसिंग नाईक : सभापती महोदय, आता रक्कम उपलब्ध करुन देण्यात आलेली आहे आणि ती सर्व विद्यार्थ्यांना लगेचच मिळेल.

श्री. शरद पाटील : सभापती महोदय, प्रलंबित रक्कम मिळणार काय ?

श्री. सुरुपसिंग नाईक : सभापती महोदय, "होय".

सभापती : प्रश्नोत्तराचा तास संपलेला आहे.

यानंतर श्री. गायकवाड

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

पॉईन्ट ऑफ इनफर्मेशन बाबत

श्री.जितेन्द्र आव्हाड : सभापती महोदय, माझा पाईन्ट ऑफ इनफर्मेशन आहे.परवाच्या दिवशी मी वसई येथील बॉस म्युझिकल स्कूल संबंधीचा औचित्याचा मुद्दा उपस्थित केला होता व शासनाच्या निदर्शनास आणून दिले होते. त्यानंतर काल सकाळी मला पोलिसांचा फोन आला होता. या संबंधीची चौकशी सुरु आहे.असे मला त्यांनी सांगितले होते. त्या शाळेत एकूण 40 विद्यार्थी आहेत आणि त्या विद्यार्थ्यांच्या पालकांनी हायकोर्टात पिटीशन दाखल केलेली आहे त्यापैकी दोन पालकांचा मला फोन आला होता की ,बॉस म्युझिकल स्कूलचा मालक श्री. ग्लॅन्ड फर्नाडीस आणि त्याची पत्नी या दोघांनी पहाटे 4.00 वाजता या स्कूलला टाळे लावले आणि 40 विद्यार्थ्यासह ते कोठे तरी निघून गेलेले आहेत.हा अतिशय धक्कादायक आणि धोकादायक प्रकार आहे.वास्तविक त्या ठिकाणी पोलीस बंदोबस्त ठेवावयास पाहिजे होता. श्री. ग्लॅन्ड फर्नाडीस हा मॉरिशसला निघून जाईल असा संशय या पालकांनी व्यक्त केलेली आहे. पाईन्ट ऑफ इनफर्मेशनच्या माध्यमातून माझी शासनाला अशी विनंती आहे की, याबाबत शासनाने गांभीर्याने दखल घ्यावी.

सभापती : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री प्रा.वसंत पुरके यांना मी सांगतो की, त्यांनी या गोष्टीची नोंद घ्यावी, वस्तुस्थिती पहावी. तसेच या बाबतीत पोलीस किंवा अन्य विभागाला कळवून पुढील कारवाई करण्याच्या संदर्भात योग्य ती व्यवस्था करावी.

प्रा.वसंत पुरके : होय.

2..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

कागदपत्रे सभागृहासमोर ठेवणे

श्री.राणा जगजितसिंह पाटील (उद्योग राज्यमंत्री) :सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाचा सन 2001-2002चा चाळीसावा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतो

सभापती : अहवाल सभागृहासमोर ठेवण्यात आला आहे.

--

श्री.चन्द्रकांत हंडोरे (सामाजिक न्याय मंत्री) :सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने महाराष्ट्र चर्मोद्योग विकास महामडळ मर्यादितचा सन 1991-92,1992-93,1993-94 व 1994-95चा अनुक्रमे अठरावा,एकोणिसावा,विसावा व एकविसावा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतो.

सभापती : अहवाल सभागृहासमोर ठेवण्यात आले आहेत.

अशासकीय विधेयके व ठराव समितीचा अहवाल सादर करणे व संमत करणे

श्री.विलास अवचट (समिती सदस्य) महोदय, मी आपल्या अनुमतीने अशासकीय विधेयके आणि ठराव सामितीचा अहवाल सादर करतो :

शुक्रवार, दिनांक 1 एप्रिल 2005 रोजीच्या कामकाजाच्या क्रमात दाखविण्यात येणा-या अशासकीय विधेयकांना द्यावयाचा वेळ ठरविण्याकरिता गुरुवार, दिनांक 31मार्च 2005 रोजी समितीची बैठक झाली. विधानपरिषदेकडे सन्माननीय सदस्य श्री.कन्हैयालाल गिडवानी यांची दोन, श्रीमती मंदा म्हात्रे, प्रा.बी.टी.देशमुख व श्री.मधुंकर चव्हाण यांची प्रत्येकी एक अशी एकूण 5 विधेयके पुर:स्थापनार्थ आहेत. त्यासाठी 20 मिनिटांचा वेळ देण्यात यावा व उर्वरित 130 मिनिटांचा वेळ अशासकीय विधेयकांना खालीलप्रमाणे देण्यात यावा अशी शिफारस समितीने केली आहे

1)	सन 2004 चे वि.प.वि.क्रमांक 21 - बालकामगार प्रतिबंध आणि विनियमन,विधेयक 2004 श्री.संजय दत्त वि.प.स. यांचे	35 मिनिटांपेक्षा जास्त नाही
2)	सन 2004 चे वि.प.वि.क्रमांक 22-महाराष्ट्र सहकारी संस्था (दुसरी सुधारणा) विधेयक,2004 श्री.दिवाकर रावते,वि.प.स. यांचे	35 मिनिटांपेक्षा जास्त नाही

3..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.विलास अवचट ...

3)सन 2003 चे वि.प.वि.क्रमांक 12-महाराष्ट्र गुंठेवारीविकास (नियमाधीन करणे,श्रेणीवाढ व नियंत्रण) (सुधारणा)विधेयक 2003 श्री.शरद पाटील,वि.प.स. यांचे	30 मिनिटांपेक्षा जास्त नाही
4)सन 2004 चे वि.प.वि.क्रमांक 12- अन्न भेसळ प्रतिबंध (महाराष्ट्र दुसरी सुधारणा) विधेयक,2004 श्री.अनंत तरे,वि.प.स. यांचे	30 मिनिटांपेक्षा जास्त नाही

सभापती : अशासकीय विधेयके आणि ठराव समितीचा अहवाल सभागृहास सादर झाला आहे.

श्री.विलास अवचट : महोदय, अशासकीय विधेयके आणि ठराव समितीचा अहवाल सभागृहाला संमत आहे असा मी आपल्या अनुमतीने प्रस्ताव मांडतो.

प्रस्ताव मतास टाकून संमत झाला

नंतर श्री.सुंबरे

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

KBS/ KGS/ MAP/ श्री. गायकवाड नंतर --- 14:05

नियम 93 अन्वये सूचना ...

सभापती : सन्माननीय सदस्य सर्वश्री रामनाथ मोते आणि इतर यांनी "नागपूर विद्यापीठामध्ये बीपीएड परीक्षेसाठी परप्रांतियांसह सुमारे 500 हून अधिक अपात्र विद्यार्थ्यांना संस्थाचालक व विद्यापीठाने संगनमताने परवानगी देऊन केलेली अनियमितता व यात झालेल्या कोट्यवधीचा व्यवहार" या विषयी नियम 93 अन्वये सूचना दिली आहे. हा विषय नियम 93 अन्वये येऊ शकत नाही म्हणून मी या सुचनेला अनुमती नाकारीत आहे. मात्र विषय गंभीर असल्याने याबाबत शासनाने निवेदन करावे.

सन्माननीय सदस्य सर्वश्री जयंत प्र. पाटील व इतर यांनी "दिनांक 30 मार्च 2005 रोजी मुंबई महानगरपालिकेच्या नायर रूग्णालयाच्या नवीन इमारतीची लिफ्ट कोसळून दोन जणांचा झालेला मृत्यू" याबाबत नियम 93 अन्वये सूचना दिली आहे. हा विषय नियम 93 खाली येऊ शकत नाही म्हणून मी या सुचनेस अनुमती नाकारीत आहे. मात्र बाब गंभीर असल्याने याबाबत शासनाने निवेदन करावे.

सन्माननीय सदस्य सर्वश्री गोपीकिशन बाजोरिया व इतर यांनी "शासनाने बी टेन्युअर जमिनीच्या खरेदी-विक्री व्यवहारावर अचानक घातलेल्या बंदीमुळे अशा जमिनधारकांची झालेली आर्थिक कोंडी" या विषयी नियम 93 अन्वये सूचना दिली आहे. हाही विषय नियम 93 खाली येऊ शकत नसल्याने मी या सुचनेला अनुमती नाकारीत आहे. मात्र विषय गंभीर असल्याने याबाबत शासनाने निवेदन करावे.

सन्माननीय सदस्य सर्वश्री व्ही.यू.डायगव्हाणे व इतर यांनी "कन्हान, जिल्हा नागपूर येथील राजीव मूक बधीर निवासी विद्यालय व अंजनाबाई वासनिक मतीमंद मुला-मुलींची निवासी शाळा या संस्थेच्या संचालकांनी कर्मचाऱ्यांच्या खोट्या स्वाक्षऱ्या करून सुमारे 18 लक्ष रुपयाचे अनुदान हडप करण्याबाबत." नियम 93 अन्वये सूचना दिली आहे. हा विषय नियम 93 खाली येऊ शकत नाही. त्यामुळे मी या सुचनेला अनुमती नाकारीत आहे. मात्र बाब गंभीर असल्याने शासनाने याबाबत निवेदन करावे.

सन्माननीय सदस्या श्रीमती कांता नलावडे व इतर यांनी "डोंबिवली येथे एका भक्ताच्या घरी कलगी महाराजाच्या तसबिरीतून गुलाल येणे, गणेशाच्या सोंडेतून तेल वाहणे असे चमत्कारिक प्रकार खोटे असल्याचे उघडकीस येऊनदेखील तेथे भाविकांची रिघ लागणे, यात भाबड्या

..... एन 2 ...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

सभापती ....

भाविकांची होत असलेली फसवणूक" या बाबत नियम 93 अन्वये सूचना दिली आहे. हाही विषय नियम 93 अन्वये येऊ शकत नाही म्हणून मी या सुचनेस अनुमती नाकारीत आहे. मात्र विषयाचे गांभीर्य लक्षात घेता शासनाने याबाबत निवेदन करावे.

या शिवाय आणखी ज्या सूचना नियम 93 खाली आल्या आहेत त्यांना मी दालनामध्ये अनुमती नाकारली आहे.

यानंतर नियम 93 अन्वये दिलेल्या सुचनांवर मी निदेश दिल्यानुसार दोन निवेदने आलेली आहेत, ती निवेदने मंत्री महोदयांकडून करण्यात येतील.

श्री. नितीन गडकरी : अध्यक्ष महाराज, आम्ही एक नियम 93 अन्वये सूचना दिली आहे. अमरावती येथे एका मुलीला तिच्या घरामध्ये घुसून स्पिरिट टाकून जाळून ठार मारण्यात आलेले आहे. या संबंधात आम्ही नियम 93 अन्वये सूचना दिली आहे ....

सभापती : नियम 93 च्या सुचनांवर निवेदन करा म्हणून मी सांगितले नसेल तर बाकी सुचनांना मी दालनामध्ये अनुमती नाकारलेली आहे. आणि काही महत्त्वाच्या असतील तर त्याबाबत लक्षवेधी सुचनांच्या किंवा अन्य माध्यमातून निवेदन आपल्याला घेता येऊ शकेल. शेवटी त्याबाबत येथे निवेदन होणे महत्त्वाचे आहे ...

श्री. नितीन गडकरी : अध्यक्ष महाराज, असे असले तरी त्या विषयाची आणि नियमाची देखील ग्रॅविटी लक्षात घेता नियम 93 खाली तातडीने निवेदन होणे आवश्यक आहे. तसे झाले नाही तर गंभीर विषय असूनही त्यावर निवेदन घेतले नाही असे होईल.

श्री. बी.टी.देशमुख : अध्यक्ष महाराज, माननीय विरोधी पक्षनेते सांगत आहेत ते बरोबर आहे. पॅरालेसिस झालेल्या वडीलांच्या घरी जाऊन त्या मुलीला जीवंत जाळण्याचे हे जे कृत्य केले गेलेले आहे तो एक अत्यंत गंभीर आणि निंद्य असाच प्रकार आहे ....

सभापती : आपण सांगत आहात तो प्रकार निश्चितच गंभीर आहे. पण मी असा विचार केला की, याबाबत तातडीने लक्षवेधी सूचना स्वीकृत करून निवेदन आपल्याला घेता येऊ शकेल ...

श्री. नितीन गडकरी : अध्यक्ष महाराज, आपण जे आदेश द्याल तो आम्हाला मान्य राहील. परंतु मी आपणास विनंती करतो की, आपण पहावे, आजच्या वर्तमानपत्रांमध्ये अगदी फ्रंट पेजवर ही बातमी आलेली आहे. यावरून मुली या महाराष्ट्रात सुरक्षित नाहीत असा मेसेज जातो आहे. त्या

..... एन 3 ..

KBS/ KGS/ MAP/ श्री. गायकवाड नंतर --- 14:05

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

मुलीच्या घरामध्ये घुसून स्पिरिट टाकून तिला जाळले आहे, अतिशय भयंकर अशी ही घटना आहे. तेव्हा ...

सभापती : माननीय विरोधी पक्षनेता यांनी ही बाब येथे मांडलेली आहे आणि सन्माननीय सदस्य श्री.बी.टी.देशमुख यांनीदेखील याचा उल्लेख केलेला आहे तसेच मी स्वत: देखील वर्तमानपत्रातून ही बातमी वाचलेली आहे. अतिशय गंभीर घटना आहे, निंद्य अशीच घटना आहे. तेव्हा मला वाटते शासनाने याबाबत उद्या निवेदन करावे.

*****

..... एन 4 ...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

पृ.शी. : भीमाशंकर शासकीय आदिवासी आश्रमशाळा,श्रीपुरवडे (ता.सटाणा,जि.नासिक) मधील 6 वर्षीय बालकाचा झालेला संशयास्पद मृत्यू.

मु.शी. : भीमाशंकर शासकीय आदिवासी आश्रमशाळा,श्रीपुरवडे (ता.सटाणा,जि.नासिक) मधील 6 वर्षीय बालकाचा झालेला संशयास्पद मृत्यू याबाबत श्री.अनंत तरे यांनी दिलेली नियम 93 अन्वये सूचना.

श्री. सिद्धाराम म्हेत्रे (गृह राज्यमंत्री) : महोदय, श्री. अनंत तरे यांनी "भीमाशंकर शासकीय आदिवासी आश्रमशाळा,श्रीपुरवडे (ता.सटाणा,जि.नासिक) मधील 6 वर्षीय बालकाचा झालेला संशयास्पद मृत्यू." या विषयावर नियम 93 अन्वये जी सूचना दिली होती, तिला अनुलक्षून, आपण निदेश दिल्याप्रमाणे मला निवेदन करावयाचे आहे. निवेदनाच्या प्रती माननीय सदस्यांना अगोदरच वितरित केलेल्या असल्याने, मी हे निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

सभापती : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन

(प्रेस : कृपया सोबतचे निवेदन येथे छापावे.)

...... एन 5 ..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

(नियम 93 अन्वये मा.गृह राज्यमंत्र्यांच्या निवेदनानंतर ....)

श्री. अनंत तरे : अध्यक्ष महाराज, या निवेदनामध्ये माननीय मंत्री महोदयांना काही दुरूस्ती करावयाची आहे काय ?

श्री. सिद्धाराम म्हेत्रे : नाही.

श्री. अनंत तरे : अध्यक्ष महाराज, मी या ठिकाणी जो काही आरोप केलेला आहे त्याला या निवेदनात मान्यता दिलेली नाही. ही जी घटना घडली आहे ती 19 तारखेला घडली आहे ....

(यानंतर श्री. जागडे .... ओ 1 ...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. अनंत तरे...

या बाबत फोन 8 दिवसानी म्हणजे 26 तारखेला पोलीस स्टेशनला आला. 19 तारखेला घटना घडली असताना 26 तारखेला फोन कसा काय आला ? त्याप्रमाणे आपल्या पोलीस स्टेशनला या घटनेची नोंद 19 तारखेला झाली आहे की, 26 तारखेला झाली आहे ? या मुलाचा मृत्यू झाल्यानंतर 8 दिवसांनी म्हणजेच 26 तारखेला तक्रार नोंदविण्यात आली आहे. सभापती महोदय, ज्या शाळेत या मुलाचा मृत्यू झाला आहे, त्या शाळेच्या अधिक्षकांवर आपण कारवाई करणार आहांत काय ? तसेच या गुन्ह्याची नोंद 8 दिवसांनी पोलिसांनी केली आहे, त्या शिक्षकांविरुध्द तसेच पोलिसांच्या विरुध्द आपण कारवाई करणार आहांत काय ?

श्री. सिध्दाराम म्हेत्रे : सभापती महोदय, ही घटना 19 तारखेला संध्याकाळी साडेसहा वाजताच्या दरम्यान घडली आहे. मुले जेव्हा जेवायला बसली तेव्हा हा मुलगा त्या ठिकाणी हजर नव्हता. तसेच शाळेची लाईटही गेली होती. शोधाशोध केली असता हा मुलगा पाण्याच्या टाकीत पडला असल्याचे दिसून आले. त्याला बाहेर काढून शेजारच्या दवाखान्यात नेण्यात आले. परंतु त्यानंतरही त्याला त्या दवाखान्यातून दुस-या मोठ्या दवाखान्यात नेण्यात आले. त्या ठिकाणी त्याचा मृत्यू झाला आहे. त्यानंतर त्या मुलाच्या वडिलांना बोलाविण्यात आले. वडिलांनी नंतर असे सांगितले की, माझा मुलगा सात वर्षाचा असल्यामुळे आपण पोलिसांकडे रिपोर्ट करु नका. कारण नंतर माझ्या मुलाची चिरफाड होईल. म्हणून शाळेच्या शिक्षकांनी पोलिसांकडे रिपोर्ट केला नाही. माननीय सदस्य म्हणत आहेत, त्याप्रमाणे आता पोस्ट मार्टेमचा रिपोर्ट आल्यानंतर संबंधीतांविरुध्द कारवाई करण्यात येईल.

श्री. अरविंद सावंत : सभापती महोदय, 19 तारखेला ही घटना घडली आहे. या मुलांच्या वडिलांना त्याचा देह देण्यात आला, तो दिवस कोणता ? या मुलाचा मृत्यू कोणत्या दिवशी झाला? 19 तारखेला जर या मुलाचा मृत्यू झाला असेल तर त्याचा अंत्यविधी केव्हा करण्यात आला ? निवेदनामध्ये म्हटल्याप्रमाणे पोस्ट मार्टेम 27 तारखेला करण्यात आले आहे. तेव्हा तोपर्यन्त या मुलाचा देह होता काय ? पोस्ट मार्टेम केव्हा झाले ? तसेच या मुलाचा अंत्यविधी केव्हा करण्यात आला ?

असुधारित प्रत/प्रसिध्दीसाठी नाही

श्री. सिध्दाराम म्हेत्रे : सभापती महोदय, 19 तारखेला साडेसहा ते साडेसातच्या दरम्यान ही घटना घडली आहे. त्या मुलाला प्रथम जवळच्या दवाखान्यात नेण्यात आले होते. त्यानंतर मालेगावच्या दवाखान्यात नेण्यात आले. त्या ठिकाणी म्हणजेच 19 तारखेला त्याचा मृत्यू झाला. 20 तारखेला या मुलाचे दफन करण्यात आले. जेव्हा पोलीस स्टेशनला याची माहिती मिळाली, तेव्हा गुन्हा नोंदविण्यात आला. 27 तारखेला पुरलेली बॉडी बाहेर करुन तिचे पोस्ट मार्टेम करण्यात आले.

डॉ. नीलम गो-हे : सभापती महोदय, या राज्यात कायदा आणि सुव्यवस्था आहे की नाही, असा प्रश्न आम्हाला या निमित्ताने पडतो. संशयास्पद मृत्यूबाबत काही नियम अस्तित्वात आहेत की नाही ? आपला अनुभव असा आहे की, अनेक वेळा पालक जागरुक नसतात. त्यांना आपल्या मुलाच्या देहाची चिरफाड नको असते. परंतु पोलिसांनी आपली कारवाई करण्याची आवश्यकता होती.. या ठिकाणी झालेल्या संशयास्पद मृत्यूला रंगसफेदी देण्याची काम माननीय मंत्रिमहोदय करीत आहेत. आता त्या मुलाच्या वडिलांच्या भावना काय असतील, ते मी समजू शकते. परंतु पोलिसांनी या बाबतची आपली भूमिका का बजावली नाही ? पोलिसांविरुध्द कारवाई न करता माननीय मंत्रिमहोदय या ठिकाणी बेजबाबदारपणाने उत्तर देत आहेत. माझा प्रश्न असा आहे की, स्थानिक पोलीस अधिका-याविरुध्द आपण कोणती कारवाई करणार आहांत ?

(यानंतर श्री. सरफरे.....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. सिध्दाराम म्हेत्रे : सभापती महोदय, गुन्हा दाखल करण्यासाठी उशीर कां लागला या प्रश्नाचे उत्तर दिले आहे. 26 तारखेला एका पत्रकाराने अशी घटना घडली आहे हे आपल्याला माहीत आहे कां? असा फोन केला. 19 तारखेला ही घटना घडल्यानंतर 20 तारखेला त्या मुलाचे दफन करण्यात आले. तत्पूर्वी त्या मुलाच्या नातेवाईकांनी गुन्हा नोंदविण्यास नकार देऊन मुलगा लहान असल्यामुळे पोस्ट मार्टेम करु नका अशी विनंती केली होती त्यामुळे गुन्हा नोंदविण्यास उशीर झाला आहे हे स्पष्टीकरणामध्ये सांगितले आहे.

श्री. अनंत तरे : 10 वर्षाच्या मुलाचा झालेला मृत्यू दडपण्याचा प्रयत्न होत आहे हे गंभीर आहे. तो मुलगा पाण्यामध्ये पडतो व मृत्यू पावतो. आणि त्याबाबतचा गुन्हा 7 दिवसानंतर नोंदविण्यात येतो. त्यामुळे तो गुन्हा कायदेशीररित्या नोंदविता येतो की नाही? तसेच, त्या आश्रमशाळेचे जे अधिक्षक आहेत त्यांनी याबाबत निष्काळजीपणा दाखविला आहे. तेव्हा त्यांच्यावर आपण काय कारवाई करणार आहात? तसेच, आठ दिवस उशीराने गुन्हा नोंदविल्याबद्दल आपण संबंधितांवर काय कारवाई करणार आहात?

श्री. सिध्दाराम म्हेत्रे : सभापती महोदय, मघाशी सांगितल्याप्रमाणे या प्रकरणामध्ये कुणाकडूनही निष्काळजीपणा झाला असेल तर त्यांना सोडण्यात येणार नाही. पोस्ट मार्टेम रिपोर्ट प्राप्त झाल्यानंतर कलम 304(अ) नुसार संबंधितांवर कारवाई करण्यात येईल.

श्री. रामनाथ मोते : सभापती महोदय, निवेदनामध्ये "सदर मुलास तात्काळ बाहेर काढले त्यावेळी तो बेशुध्द अवस्थेत होता. त्यांनी लगेच मुलास नागपूर प्राथ्झमिक आरोग्य केंद्रात नेले" असे म्हटले आहे.याचा अर्थ नामपूर प्राथमिक आरोग्य केद्रामध्ये मुलाला दाखल करण्यात आले त्यावेळी तो मुलगा जीवंत होता त्यावेळी त्याच्यावर कोणते उपचार करण्यात आले? त्या ठिकाणी योग्य उपचार कां होऊ शकले नाहीत. दुसरा प्रश्न असा की, एकंदर या घटनेवरुन लक्षात येते की, या आश्रमशाळेमध्ये गैरसोय असून मुलांकडे दुर्लक्ष केले जात आहे. तेव्हा आपण याबाबत ठोस कोणती उपाय योजना करणार आहात?

श्री. सिध्दाराम म्हेत्रे : त्या मुलाला नामपूरच्या प्राथमिक आरोग्य केंद्रामध्ये नेण्यात आले त्यावेळी तो बेशुध्दावस्थेत होता. त्याला कृत्रिम श्वासोच्छवासाकरिता ऑक्सिजन लावण्याची आवश्यकता होती. परंतु ही सुविधा त्या प्राथमिक आरोग्य केंद्रामध्ये नसल्यामुळे मालेगावच्या मोठया

असुधारित प्रत/प्रसिध्दीसाठी नाही

श्री. सिध्दाराम म्हेत्रे....

हॉस्पिटलमध्ये त्याला नेण्यात आले. तेव्हा याबाबत ज्यांच्याकडून हलगर्जीपणा झाला असेल त्यांची चौकशी करुन त्यांच्यावर योग्य ती कारवाई केली जाईल.

डॉ. दीपक सावंत : सभापती महोदय, प्रसिध्दीच्या माध्यमातून आवाज उठविल्यानंतर व चौकशी झाल्यानंतर हा मृत्यू संशयास्पद असल्याचे शासनाने मान्य केले. पोलीसांकडे एफ.आय.आर. दाखल करण्यात आला त्यामध्ये नक्की काय होते हे सांगाल काय?

श्री. सिध्दाराम म्हेत्रे : पत्रकारांनी पोलीसांना अशी घटना घडल्याबाबत फोन करुन सांगितल्यानंतर पोलीसांनी त्या ठिक्‌ाणी जाऊन ते प्रेत उकरुन काढले. व पोस्ट मार्टेमकरिता पाठविण्यात आले. पोस्ट मार्टेममध्ये प्रथमदर्शनी शासनाला काही आढळले नाही. पोस्ट मार्टेमचा व व्हिसेराचा अंतिम रिपोर्ट आलेला नाही. तो आल्यानंतर संस्था चालकांवर व संबंधितांवर कारवाई केली जाईल.

डॉ. दीपक सावंत : तो रिपोर्ट किती दिवसात येईल?

सभापती : तो अहवाल तातडीने कसा प्राप्त होईल यादृष्टीने शासनाने लक्ष घालावे.

श्री. सिध्दाराम म्हेत्रे : सभापती महोदय, तो अहवाल तातडीने मिळेल यादृष्टीने प्रयत्न केले जातील.

असुधारित प्रत / प्रसिध्दीसाठी नाही

पृ.शी. : शाहू महाराजांची सरकार दरबारी होणारी अवहेलना.

मु.शी. : शाहू महाराजांची सरकार दरबारी होणारी अवहेलना. याबाबत मा. सदस्या डॉ.नीलम गोऱ्हे यांनी दिलेली नियम 93 अन्वये सूचना.

सभापती : माननीय राज्यमंत्री श्री. राजेश टोपे हे सभागृहामध्ये उपस्थित नसल्यामुळे ते आल्यानंतर उद्या या नियम 93 च्या निवेदनावर चर्चा घेण्यात येईल.

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

<u>औचित्याच्या मुद्दयासंबंधी</u>

श्री. पांडुरंग फुंडकर : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने औचित्याचा मुद्दा उपस्थित करु इच्छितो. मागील आठवडयात "बुलढाणा जिल्हयात वडगाव येथे मातंग समाजातील एका अल्पवयीन मुलीवर झालेला बलात्कार" या विषयावरील नियम 93 च्या सूचनेवर शासनातर्फे करण्यात आलेले निवेदन दोन दिवसानंतर सुधारीत स्वरुपामध्ये करण्यात यावे याकरिता ते राखून ठेवण्यात आले होते. आता हा आठवडा देखील संपत आला आहे. उद्या शुक्रवार आहे, त्यामुळे उद्या तरी हे निवेदन सदनासमोर आले पाहिजे. आपण येथे निवेदन करावयास सांगून आठ दिवस झाले आहेत.

सभापती : उद्या या ठिकाणी निवेदन चर्चेसाठी येईल यादृष्टीने शासनाने या बाबतीत नोंद घ्यावी.

(यानंतर सौ. रणदिवे)

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.पांडुरंग फुंडकर . . . .

श्री.मधुकर सरपोतदार : सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

सभापती : आपण येथे औचित्याचे मुद्दे मांडण्यासाठी परवानगी देत नाही. मला वाटते की, याबाबतीत आपल्याला कधीतरी विचार करावा लागेल. किमान एक-दोन असे काही औचित्याचे मुद्दे मांडण्यास परवानगी द्यावयाची तर त्या दृष्टीने मी थोडा अभ्यास करेन, सन्माननीय सदस्यांबरोबर चर्चा करेन, आज कामकाज सल्लागार समितीची बैठक आहे, त्यामध्ये देखील याबाबतीत चर्चा करुन मग मी या बाबतीत निर्णय घेतो आणि मग आपण याबाबतीत काय ते बघू.

श्री.दिवाकर रावते : सभापती महोदय, आम्ही वर्तमानपत्रामध्ये वाचले की, विधानसभे मध्ये आलटून-पालटून पाच सन्माननीय सदस्यांना औचित्याचे मुद्दे मांडण्याची परवानगी आहे. पण ते काय करतात यापेक्षा आपणही याबाबतीत परवानगी द्यावी अशी आमची आपल्याला विनंती आहे.

सभापती : सन्माननीय सदस्य श्री.दिवाकर रावतेसाहेब, याबाबतीत माझ्या दालनामध्ये मघाशी आपण बोललो आहोत. आज मी सन्माननीय सदस्य श्री.मधुकर सरपोतदार, आपण आता असे म्हणालात, पण आता मी आपल्याला परवानगी देतो. पण असा विचार कुठेतरी केला पाहिजे की,ज्यामुळे किमान दोन-तीन मुद्दे किंवा अचानक काही महत्वाचे मुद्दे असतील तर हेच माध्यम आहे की, जेथे आपल्याला मांडणे शक्य आहे.

श्री.जयंत प्र.पाटील(खाली बसून) : नियमात आहे.

सभापती : आपण जेव्हा विशेष उल्लेख सुरु केले, तेव्हा ही प्रथा थांबविली होती. पुन्हा रिओपनच्यादृष्टीने आपण विचार करु.

श्री.मधुकर सरपोतदार : सभापती महोदय, औचित्याच्या मुद्याच्या माध्यमातून मला असे सांगावयाचे आहे की, नवी मुंबईमध्ये महानगरपालिकेच्या निवडणुकीचे वातावरण आहे. मी अशासाठी औचित्याचा मुद्दा उपस्थित केला की, बळाचा वापर करुन सर्वसाधारण जनतेला रात्री-बेरात्री उठवून"तुम्ही जर मतदान केले नाही तर मग आम्हाला गंभीर विचार करावा लागेल" अशा धमक्या दिल्या जात आहेत. हे कोण करीत आहे हा संशोधनाचा विषय आहे. मी कोणावर आरोप करीत नाही. पण निवडणुकीच्या कालखंडात नवी मुंबईमध्ये अशा प्रकारचे वातावरण असणे हे निवडणुकीच्या प्रक्रियेला घातक आहे. सभापती महोदय, माझी आपल्या माध्यमातून, या औचित्याच्या मुद्याव्दारे शासनाला विनंती आहे की, हे सर्व काय घडत आहे याची सखोल चौकशी करावी आणि तेथे जर अशा प्रकारे घडत असेल तर त्वरित थांबविण्यात यावे. तसेच ज्यांच्याकडून हे प्रकार

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.मधुकर सरपोतदार . . . .

घडविले जात आहेत, त्यांच्या बाबतीत माहिती घेऊन त्यांच्याविरुध्द कायदेशीर कारवाई करावी.

सभापती : आपण शासनामार्फत कायदा आणि सुव्यवस्था राखण्याचे काम करतो. याठिकाणी शासनाचे ज्येष्ठ मंत्री माननीय श्री.सुरुपसिंग नाईक उपस्थित आहेत. तेव्हा त्यांनी याबाबतीत नोंद घ्यावी.

श्री.सुरुपसिंग नाईक : सभापती महोदय, याबाबतीत नोंद घेतली आहे आणि तशी व्यवस्था करण्यात येईल.

श्री.जयंत प्र.पाटील : सभापती महोदय, मी सभागृहामध्ये आतापर्यंत कधीच औचित्याचा मुद्दा उपस्थित केलेला नाही. विधीमंडळाचे कामकाज सुरु असताना कोणत्याही शासकीय कमिटया घेऊ नयेत असे नियम आणि संकेत आहेत. असे असतानाही रायगड जिल्हयामध्ये जिल्हाधिकारी कमिटया घेत आहेत. आम्ही त्या समित्यांचे सदस्य आहोत. तेव्हा याबाबतीत आपल्याकडून ताबडतोब निर्देश गेले पाहिजेत. त्या महत्वाच्या कमिटया आहेत. पण विधीमंडळाचे कामकाज सुरु असताना या कमिटया घेऊ नयेत.

सभापती : पूर्वी याबाबतीत शासनाने सर्व जिल्हाधिका-यांना कळविले होते की, विशेषत: विधानसभा सुरु असताना कोणत्याही शासकीय कमिटया घेतल्या तर त्याकरता आमदारांना तेथे उपस्थित राहणे शक्य नाही. सबब या बैठका होणार नाहीत असे तेव्हा कळविले होते.मला असे वाटते की, याठिकाणी शासनाचे ज्येष्ठ मंत्री श्री.सुरुपसिंग नाईक येथे उपस्थित आहेत आणि ते याची नोंद घेतील. तेव्हा सर्व जिल्हाधिका-यांना आपण कळवावे की, विधानसभेचे अधिवेशन सुरु असताना, अशा प्रकारच्या कोणत्याही बैठका घेणे हे विधीमंडळाने दिलेल्या सूचनेच्या विरुध्द होईल.

श्री.जयंत प्र.पाटील : सभापती महोदय, 5 तारखेला बैठक लावण्यात आलेली आहे.

श्री.सुरुपसिंग नाईक : सभापती महोदय, आपल्या निर्देशाचे 100 टक्के पालन केले जाईल.

श्री.नितीन गडकरी : सभापती महोदय, आपण मघाशी एवढे सांगितल्यानंतर मला बोलण्यासाठी संकोच होत आहे. पण आपण सांगून देखील घटनेच्या कलम 371(2) (8) प्रमाणे जे

. . . .क्यु-3

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.नितीन गडकरी . . . .

झाले, त्यानंतर जे आदेश होते, मग बजेटवरील चर्चा झाली आणि ती चर्चा काल संपली तरी अजून ते आदेश आम्हाला देतच नाहीत. त्यामुळे बजेटलाच सायंटीटी राहीलेली नाही. घटनेच्या हिशोबाने ते बजेटच भंग झालेले आहे. आम्हाला ते आदेश देण्यासाठी तुम्हाला इतक्यावेळा सांगावे लागते. मला या सरकारला आता सांगावयास देखील संकोच वाटतो.

यानंतर श्री.किल्लेदार . . . .

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.नितीन गडकरी (पुढे चालू...

आता आम्ही काय करावे ? आम्हाला आपण मार्गदर्शन करावे. अर्थमंत्र्यांनी आपल्या भाषणनंतर याबाबतची माहिती उद्या देतो, परवा देतो असे सांगितले. आपणही त्यांना तसे आदेश दिले तरीही आम्हाला माहिती मिळत नाही. याबाबत आपणच निर्णय द्यावा. त्यांच्याकडे झेरॉक्सची व्यवस्था नसेल तर माझ्या कार्यालयामध्ये झेरॉक्सची सोय आहे, त्याच्या झेरॉक्स प्रती आम्ही काढून घेऊ शकतो.

प्रा.बी.टी.देशमुख : आपण आदेश दिल्यानंतरही ते काही करत नाहीत हे बरोबर नाही. मा.राज्यपालांनी दिलेले निर्देश सभागृहाच्या पटलावर ठेवले. परंतु बजेटमध्ये त्याबाबत काहीच तरतूद झालेली नाही. ते पत्र म्हणजे सप्रेम नमस्कार विनंती विशेष, अशाप्रकारे झालेले आहे. आमचे म्हणणे आहे की, डायरेक्शन कॅन बी अमेंडेड बाय फरदर डायरेक्शन्स, हा वाद वेगळा आहे. माझे म्हणण् आहे की, डायरेक्शननंतर जे काही अमेंड केलेले आहे, त्याबाबतचा जो पत्रव्यवहार झालेला आहे तो सभागृहासमोर ठेवावा, असे सांगितल्यानंतर आणि तसे आपण आदेश दिल्यानंतर ते कागद सभागृहासमोर ठेवले गेले नाहीत.. सभागृहाच्या नियमित कामकाजामध्ये अशाप्रकारे पुन्हापुन्हा मुद्दा उपस्थित करुन कामकाज हेल्डअप करणे, बरोबर वाटत नाही. माझे म्हणणे असे आहे की, याबाबतचे कागद आज सभागृहासमोर ठेवावेत, असे आदेश आपण द्यावेत आणि पुढचे कामकाज सुरु करावे.

सभापती : काल चर्चा केल्यानंतर मा.अर्थमंत्र्यांनी जे काही या संदर्भाच्या आदेशाची माहिती लवकरात लवकर उद्या देण्यात येईल असे सांगितले. लवकरात लवकर याचा अर्थ आजच्या प्रश्नोत्तराच्या तासानंतर ती माहिती यायला पाहिजे होती. पण अजून ती आली नाही. मा.मंत्री श्री.स्वरुपसिंग नाईक यांनी यामध्ये लक्ष घालून मा.अर्थमंत्री महोदयांबरोबर चर्चा करुन त्यांना सांगावे की, काल सांगितल्याप्रमाणे कागदपत्र कोणत्याही परिस्थिती आज दुपारी 4-00 वाजेपर्यन्त सादर करण्याची व्यवस्था करावी.

श्री.स्वरुपसिंग नाईक : ठीक आहे.

--

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

ल□वेधी सूच□ा

पृ. शी. : महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ,पुणे द्वारे आयोजित 12 वी च्या परीक्षेतील गलथान व नियोजनशून्य कारभाराची उच्चस्तरीय चौकशी करणे.

मु. शी : "महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, पुणे द्वारे आयोजित 12 वी च्या परीक्षेतील गलथान व नियोजनशून्य कारभाराची उच्चस्तरीय चौकशी करणे," यासंबंधी स-मा-ा-ीय सदस्य श्री.व्ही.यू.डायगव्हाणे, प्रा.बी.टी.देशमुख,सर्वश्री वसंतराव खोटरे, नानासाहेब बोरस्ते, जी.एल.ऐनापुरे, प्रमोद नवलकर, सुरेश जेथलिया, दिपक सावंत, दिवाकर रावते, मधुकर सरपोतदार,श्रीमती नीलम गोऱ्हे, प्रा.फौजिया खान, सर्वश्री गुरुनाथ कुलकर्णी, विनायक मेटे, वसंत काळे, जितेंद्र आव्हाड, संजय दत्त, श्रीमती सुधा जोधी, सर्वश्री नतिकोद्दीन खतिब, नितीन गडकरी, सागर मेघे, पांडुरंग फुंडकर, जगदीश गुप्ता यां-ी दिलेली लजवेधी सूच-ा.

श्री.व्ही.यू.डायगव्हाणे (नागपूर विभाग शिक्षक) : सभापती महोदय, मी आपल्या अ-ुमती-ो -ियम 101 अ-वये पुढील तातडीच्या व सार्वज-िज महत्वाच्या बाबीज्डे स-मा-ा-ीय शालेय शिक्षणमंत्र्यांचे लज वेधू इच्छितो आजि त्याबाबत त्यां-ी -िवेद-ा ज्रावे, अशी वि-ांती ज्रतो.

"महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, पुणेद्वारे दिनांक 1 मार्च 2005 पासून आयोजित 12 वी (बारावी) च्या परीक्षेतील गलथान व नियोजनशुन्य कारभाराची (अनियमितता) उच्चस्तरीय चौकशी करुन संबंधितांवर कडक कारवाई करावी अशी सरकार्यवाह, विदर्भ माध्यमिक शिक्षक संघ यांनी दिनांक 2 मार्च 2005 च्या पत्रद्वारे केलेली मागणी, दिनांक 1 मार्च 2005 रोजी झालेल्या "मराठी" विषयाच्या कित्येक परीक्षा केंद्रांवर हजारो प्रश्नपत्रिका कमी पडणे, चंद्रपूर जिल्ह्यात 12 वीच्या तेलगु माध्यमाच्या मुलांना दहावीच्या वर्गाची प्रश्नपत्रिका वितरीत करणे, अधिकृत नसलेल्या व्यवसायिकांकडून प्रश्नपत्रिकांच्या झेरॉक्स करुन परीक्षा उरकविणे, प्रश्नपत्रिका कमी पडलेल्या केंद्रावर 1 ते 2 तास परीक्षा विलंबाने सुरू होणे, अनेक फूट लांब प्रश्नपत्रिका विद्यार्थ्यांना पुरविणे, वर्धा जिल्ह्यातील हिंगणघाट येथील सुमारे 200

श्री.व्ही.यू. डायगव्हाणे (पुढे चालू..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

विद्यार्थ्यांना दोन वेगवेगळ्या परीक्षा केंद्रांची ओळखपत्रे प्राप्त होणे, राज्य मंडळ आणि खाजगी एजन्सी यांचेत समन्वय नसल्याचे कारणाने अनियमितता झाल्याचे निदर्शनास येणे, वीज भारनियमनाचा विद्यार्थ्यांच्या अभ्यासावर व प्रश्नपत्रिका सोडविताना झालेला विपरीत परिणाम, कमी पडलेल्या प्रश्नपत्रिका नेमक्या कोणत्या केंद्रावर गेल्या किंवा कमी छपाई केली याचा उलगडा परीक्षा मंडळाने अद्याप केलेला नसणे, या एकूण अनियमिततेमुळे विद्यार्थ्यांचे मनोबल व एकाग्रता विचलित झाल्याने विद्यार्थ्यांच्या निकालावर होणारा विपरीत परिणाम, विद्यार्थी, शिक्षक व पालक वर्गात परीक्षा मंडळ व शिक्षण विभागाच्या गलथान कारभारामुळे निर्माण झालेले असंतोषाचे वातावरण, याबाबत शासनाने केलेली वा करावयाची कारवाई."

श्री.हसन मुश्रीफ (शालेय शिक्षण राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, लक्षवेधी सूच-ोसंबंधीच्या ि-वेद-ाच्या प्रती मा-ा-ीय सदस्यां-ा आधीच वितरीत ेल्या असल्यामुळे मी ते ि-वेद-ा आपल्या अ-ुमती-े सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

सभापती : ि-वेद-ा सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

ि-वेद-ा

(प्रेस : येथे सोबतचे ि-वेद-ा छापावे.)

....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.व्ही.यू. डायगव्हाणे : सभापती महोदय, या ठिकाणी अनेक प्रश्न उपस्थित केलेले आहेत. 12 वीच्या अत्यंत महत्वाच्या वर्गाची परीक्षा आहे. या परीक्षेमध्ये मराठी या विषयाच्या संदर्भात

मोठयाप्रमाणावर अनियमितता केलेली आहे. ती अनियमितता शासनाने मान्य केलेली आहे. नागपूर ग्रामीण, वर्धा आणि गोंदिया या जिल्ह्यातील 28 केंद्रांवर प्रश्नपत्रिका कमी पडल्या, वर्धा जिल्ह्यातील हिंगणघाट येथील जी.बी.एम हायस्कूल केंद्रावर 50 प्रश्नपत्रिका कमी पडल्या, त्याचप्रमाणे वर्धा जिल्हयामध्ये 200 विद्यार्थ्यांना दोन ओळखपत्रे देण्यात आली, प्रश्नपत्रिका न मिळाल्यामुळे विद्यार्थ्यांना दोन-दोन तास बसवून ठेवले, त्यांना त्या दिवसाचा भत्तादेखील दिला गेला, त्याबद्दल शासनाचे अभिनंदन केले पाहिजे. सव्वा दोन तास परीक्षा घेण्यास विलंब झाला. एका परीक्षा केंद्रावर तर सायंकाळी सव्वा पाच वाजेपर्यन्त परीक्षा सुरु होती, त्यासाठी विद्यार्थ्यांना नास्ताही दिला. एकूणच त्या ठिकाणी अनियमितता झाली असताना सुध्दा जे उत्तर दिलेले आहे ते विचारात घेण्यासारखे आहे. शेवटी निवेदनामध्ये असे म्हटलेले आहे की, "वरील सर्व वस्तुस्थिती लक्षात घेता, मंडळातर्फे परीक्षा योग्य पध्दतीने पार पाडण्याबाबत व विद्यार्थ्यांचे नुकसान होणार नाही याबाबत आवश्यक ती खबरदारी घेण्यात आली आहे." म्हणजे खबरदारी घेण्याचे जे काम केलेले आहे,ते कौतुक करण्यासारखे आहे. मी या संदर्भाने 2 मार्च 2005 रोजी फॅक्सने पत्र पाठविले. त्या संबंधाने आपण चौकशी केली आहे काय, चौकशी केली असल्यास, ती कोणामार्फत केली, त्यामध्ये जी अनियमितता झालेली आहे, ती कोणत्या विभागाकडून झालेली आहे, कोणत्या अधिकाऱ्याकडून केली गेलेली आहे, याचे उत्तर द्यावे.

श्री.हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय, नागपूर विभागीय मंडळाच्या 308 केंद्रांपैकी 28 केंद्रामध्ये मराठी विषयाच्या 2,682 प्रश्नपत्रिका कमी पडल्या, हे खरे आहे. या संदर्भाने सन्माननीय सदस्य श्री.डायगव्हाणे यांनी पत्र पाठविलेले होते, हे खरे आहे. या परीक्षा 29 तारखेपर्यन्त चालू होत्या.

यानंतर कु.थोरात....

असुधारित प्रत/प्रसिद्धीसाठी नाही

SMT/ KGS/ MAP/ प्रथम श्री. किल्लेदार... 14:30

श्री. हसन मुश्रीफ ...

गोपनीय प्रेसला या प्रश्नपत्रिका छाण्यासाठी देतो. त्या गोपनीय प्रेसने विभागीय मंडळाला त्या प्रश्नपत्रिका ज्या माध्यमाच्या आहेत, त्यावर नंबर वगैरे लिहून द्यावयाच्या असतात. विभागीय मंडळाने आधल्या दिवशी जे गटशिक्षण अधिकारी असतील किंवा उप शिक्षण अधिकारी असतील त्यांनी पर्यवेक्षकाकडे आणून द्यावयाच्या असतात. दोन तास आधी त्यांनी आणून द्यायच्या आणि केंद्र संचालकांनी

श्री. व्ही. यू. डायगव्हाणे : निवेदनामध्ये हे सगळे आलेले आहे. चौकशी काय केली ते सांगावे.

श्री. हसन मुश्रीफ : 29 मार्च 2005 पर्यंत या परीक्षा सुरु होत्या. तोपर्यंत चौकशी केली नाही. काल परीक्षा संपल्या आहेत म्हणून उच्चस्तरीय चौकशी समिती नेमून या सर्व प्रकरणाची ज्या 308 केंद्रा पैकी 28 केंद्रामध्ये मराठीच्या प्रश्नपत्रिका कमी पडल्या, त्याची चौकशी केली जाईल आणि चोकशी करुन जो अहवाल प्राप्त होईल त्याप्रमाणे जे दोषी आढळून येतील त्यांच्यावर कारवाई केली जाईल.

श्री. व्ही. यू. डायगव्हाणे :सभापती महोदय, परीक्षा सुरु होती हे बरोबर आहे. परीक्षा सुरु असतांना त्या प्रेसने पेपर छापले.आजही ती प्रेस गोपनीय आहे काय? आजपर्यंत शासनाला अहवाल प्राप्त होऊ शकलेला नाही, हे दुर्दैव आहे. माझा स्पेसिफिक प्रश्न आहे. हा जीवनमरणाचा प्रश्न आहे. 8 वाजता पासून अनधिकृत झेरॉक्स केंद्रावर यांनी झेरॉक्स काढल्या आणि मंत्रिमहोदय, म्हणतात काहीच झालेले नाही. झेरॉक्स काढून दोन-दोन/तीन-तीन तास पेपर उशिरा सुरु झाला. म्हणून ही चौकशी पंधरा दिवसाच्या आत व्हावयास पाहिजे. आणि उच्च स्तरीय समिती म्हणजे कोण हे सुध्दा ठरविले पाहिजे. कारण तुमच्या सा-या चौकशा उच्चस्तरीय आहेत आणि सारे गोलमाल आहे. म्हणून उच्चस्तरीय चौकशी कोणामार्फत केली जाईल आणि ती किती दिवसात पूर्ण कराल, एक महिन्याच्या आत ही सगळी माहिती द्याल काय? संबंधित अधिका-यांवर कडक कारवाई करुन वेळप्रसंगी त्यांना निलंबितसुध्दा करण्यात येईल काय?

श्री. हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय, मी मघाशीच सांगितले की, महिन्याच्या आत ही चौकशी करण्यात येईल. आणि दुस-या प्रश्नाचे उत्तर असे की, उच्च स्तरीय चौकशी म्हणजे कोण हे तुम्ही सूचवा.

..2..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. व्ही. यू. डायगव्हाणे :सभापती महोदय, प्रश्न सुटला नाही. मंत्रिमहोदयांनी सांगितले, तुम्ही सूचवा. तुम्ही सुचवा हे मंत्रिमहोदयांचे म्हणणे जर अधिकृत असेल तर आम्ही सुचवितो.

श्री. हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय, उच्च स्तरीय म्हणजे संचालक आणि सचिव.

श्री. व्ही. यू. डायगव्हाणे : ही चौकशी शिक्षण विभागातून बाहेर काढा. शिक्षण विभागाच्या व्यतिरिक्त त्यामध्ये अधिकारी असला पाहिजे.

श्री. हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय, यामध्ये दोन भाग आहेत. त्यापैकी एक भाग असा की, प्रश्नपत्रिका कमी पडल्या. ती जुनी प्रेस चाळीस वर्षे हे काम करीत होती. त्या प्रेसचे काम काढून घेण्यासाठी सुध्दा कुणी तरी हे करण्याची शक्यता आहे. असे अनेक प्रकार यामध्ये गुंतलेले आहेत. एक महिन्याच्या आत उच्च स्तरीय चौकशी करुन यासंबंधीचा अहवाल ठेवला जाईल. संचालक किंवा सचिव यांच्या पैकी कुणाच्या तरी अध्यक्षतेखाली समिती नेमून त्याची निश्चितपणाने चौकशी केली जाईल.

श्री. रामनाथ मोते : सभापती महोदय, लक्षवेधीमध्ये जे मुद्दे उपस्थित केलेले आहेत ते एकूणच सगळे मुद्दे अत्यंत गंभीर स्वरुपाचे आहेत. म्हणून मी आपल्या माध्यमातून शासनाकडून हे जाणून घेऊ इच्छितो. या परीक्षेच्या संदर्भात या संपूर्ण प्रक्रियेमध्ये जो काही हलगर्जीपणा झालेला आहे, त्यांचे काही अधिकारी सामील असतील किंवा ज्यांचा दोष असेल त्याच्यावर शासन काय कारवाई करणार आहे? उत्तरामध्ये असे म्हटलेले आहे की, प्रश्नपत्रिकांच्या कमी संख्येने पुरवठा केल्याबदल तसेच कापणी व्यवस्थित न केल्या बद्दल, गोपनीय मुद्रणालयाविरुध्द नियमानुसार कारवाई करण्यात येईल. याचा अर्थ त्याच्यातही ती प्रेस दोषी सापडली आहे. त्यांचा दोष शासनाने मान्य केलेला आहे. त्यामुळे हा मुद्रक जो चाळीस वर्षापासून शासनाला पुरवठा करतो तो बदलण्याचा निर्णय घेणार आहात कां? की ज्याच्यामुळे संपूर्ण महाराष्ट्रात आपल्या मंडळाची बदनामी झालेली आहे. याच्या संदर्भात शासन काय निर्णय घेणार आहे?

श्री. हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय, उच्च स्तरीय चौकशीमध्ये जे जे दोषी असतील मग अधिकारी दोषी असतील किंवा तो प्रेसवाला दोषी असेल त्याच्यावर निश्चितपणाने महिन्याच्या आत कारवाई होईल.

..3..

SMT/ KGS/ MAP/ प्रथम श्री. किल्लेदार... 14:30

प्रा. बी. टी. देशमुख : सभापती महोदय, निवेदनाचे पान 2 संबंध विभागाला अर्पन केलेले आहे. आणि पान 3 वर आमचे मुद्दे आहेत. पान दोन वर काय सोय करुन ठेवलेली आहे? पुढे, कुठे, केव्हाही, कितीही घोटाळे झाले की, हे पान दोन वाटून द्या. तो प्रेस आहे गोपनीय. आणि गोपनीय मुद्रणालयाकडून शिलबंद पाकिटावर केंद्र क्रमांक, विषय माध्यम, परीक्षेचा दिनांक, विषयाचे नांव, वेळ, हे नमूद केलेले असते. आम्हाला काही माहीत नसते. हे खरे आहे. ही अशीच पध्दती आहे. पण माझे म्हणणे असे आहे की, देशामध्ये अत्यंत रेप्युटेड अशी ही प्रेस आहे.

यानंतर श्री. बरवड ....

अस्सुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

प्रा. बी. टी. देशमुख .....

मी दोन विद्यापीठांमध्ये काम केलेले आहे म्हणून सांगतो. त्या प्रेसचे नाव फक्त एका अधिकाऱ्याला माहीत असते. व्हाईस चान्सलरला माहीत असेल तर दुसऱ्याला कोणाला ते माहीत नसते आणि रजिस्ट्रारला माहीत असेल तर व्हाईस चान्सलरला माहीत नसते. हे छपाईसाठी अत्यंत मजबूत रेट्स घेतात. इतर ठिकाणी छपाईचे जे रेट्स आहेत त्यापेक्षा दीडपट, दुप्पट, तिप्पट रेट्स घेतात. ते योग्य आहे. ते त्यासाठी डिझर्व करतात. कारण इथून तिथे गेले पाहिजे याची सर्व जबाबदारी त्यांच्यावर असते. यामध्ये हे सिध्द झालेले आहे की, ते जे लिफाफे फोडले त्यात जो माल पाहिजे तो माल नव्हता. यामध्ये पहिली गोष्ट ही करा की, त्यांचे हे काम यापुढे रद्द करा. या प्रेसने हे केले आहे. दुसरा कोणी यामध्ये येत नाही. तुमचा एकच अधिकारी यामध्ये जबाबदार असतो. ही पध्दत आहे. हे का होते ते मी सांगतो. रेटमध्ये गडबड करुन कमी क्वॉलिटीच्या ठिकाणी काम दिले की त्यातून हे सारे भाग बाहेर निघतात. त्यामध्ये काय झाले असेल यापेक्षा प्रेसने हे काम बरोबर केले नाही. 40 वर्षे वडिलांच्या वेळेला चांगले काम केले पण मुलगा बिघडला असेल तर वर्तमानपत्रात जाहिरात जाऊ द्या की, यांचे काम चांगले नाही. यांना काम देणार नाही. या अधिकाऱ्यावर सुध्दा ॲक्शन घ्या. एकच अधिकारी जबाबदार असतो. यामध्ये पाच दहा अधिकारी नसतात. चौकशी नंतर करा पण या दोन गोष्टी आधी करा. यामध्ये काहीही करावे लागत नाही. हे सिध्द झालेले आहे की, लिफाफ्यावर जे लेबल होते तशीच पाकिटे निघालेली नाहीत. नोटा मोजतात तसे पत्रिका मोजण्याचे हे उत्तम छापखाने आहेत. हे क्लास थ्री, क्लास फोरला दिले असेल तर मला माहीत नाही. ज्याला दिले असेल त्याचे भले होईल. आपण आधी जाहिरात द्यावी की, हे झालेले आहे आणि त्यांना यापुढे हे काम दिले जाणार नाही. त्यांना ब्लॅकलिस्ट करा आणि ज्या अधिकाऱ्याने हा संपर्क केलेला आहे त्यांच्यावर कारवाई करा, त्यांना निलंबित करा.

प्रा. वसंत पुरके : सभापती महोदय, शिक्षण क्षेत्रातील ही अतिशय भयावह बाब आहे. आतापर्यन्त असे कधीही घडले नाही. अशा प्रकारे हजारो प्रश्नपत्रिका कमी येणे लांच्छनास्पद आहे. त्याला प्रेस जबाबदार असेल तर त्या प्रेसला ब्लॅकलिस्ट करु. यामध्ये कोणी तरी एक महत्वाचा अधिकारी जबाबदार असतो हे वेगळे सांगावयास नको. या दोघांचीही आम्ही गय करणार नाही. आम्हाला फक्त एक महिना हवा आहे. आम्ही दोघांनीही ही बाब गांभीर्याने घेतलेली आहे. एक

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

RDB/ KGS/ MAP/

प्रा. वसंत पुरके ....

महिन्यात जबरदस्त कारवाई करु जेणेकरुन त्यांना आयुष्यभर आठवण राहील.

श्री. व्ही. यू. डायगव्हाणे : त्या प्रेसचे नाव जाहीर करुन यापुढे हे कंत्राट त्यांना दिले जाणार नाही एवढे तर आधी येऊ द्या. त्यानंतर एक महिन्यात बाकीच्या गोष्टी करा.

प्रा. वसंत पुरके : ही बाब आम्ही अतिशय गांभीर्याने घेतलेली आहे. एक महिन्यामध्ये ही कारवाई निश्चितपणे केली जाईल.

डॉ. दीपक सावंत : माननीय मंत्रिमहोदय या छपाई करणाऱ्या प्रेसला का पाठीशी घालत आहेत ? त्यांच्याशी जरी 40 वर्षाचा संबंध असला तरी त्या छपाई प्रेसला ब्लॅकलिस्ट करण्यामध्ये काय हरकत आहे ?

श्री. हसन मुश्रीफ : ही गोपनीय प्रेस आहे. आम्हालाही त्याचे नाव माहीत नाही.

(अनेक सन्माननीय सदस्य एकदम बोलण्याचा प्रयत्न करतात)

प्रा. बी. टी. देशमुख : माननीय मंत्रिमहोदय हे काय सांगत आहेत ?

श्री. व्ही. यू. डायगव्हाणे : यांनी काहीच चौकशी केलेली नाही.

प्रा. बी. टी. देशमुख : ते जन्मभर गोपनीय राहिले पाहिजे काय ? तो अधिकारी आणि ती प्रेस यांनी तुमची इभ्रत गमावली. त्यांनी गोपनीय राहण्याचा अधिकार गमावला. माझे असे म्हणणे आहे की, उद्या आधी जाहिरात द्या. तुम्ही मान्य केले आहे की, त्यांच्याकडून जे प्रिंटेड मटेरियल आले तसे मटेरियल आत नव्हते. क्लास थ्री आणि क्लास फोरकडून रेट घ्यावयाचे, वडील आणि मुलाचे काही भांडण असेल तर ते माहीत नाही. 40 वर्षे उजेड पाडला म्हणून आज पाडलेला अंधार क्षम्य होत नाही. तुम्ही त्या प्रेसचा दोष मान्य केलेला आहे. तुम्हाला माहीत नसेल ते योग्य आहे परंतु ते त्यांच्याकडून काढून घ्या आणि वर्तमानपत्रामध्ये जाहिरात द्यावी की, यापुढे त्यांना काम दिले जाणार नाही. त्यांना कोणीही असे गोपनीय काम देऊ नये. यासाठी चौकशीची काही गरज नाही. आपण एक दोन दिवसात जाहिरात देणार काय ?

श्री. हसन मुश्रीफ : मी मघाशी सांगितले की, उच्चस्तरीय चौकशी करीत आहोत. त्यांना ब्लॅकलिस्टेड करु. ते अधिकारी दोषी असतील तर त्याची सगळी कारवाई महिन्याच्या आत करु असे सांगितले आहे.

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

RDB/ KGS/ MAP/

श्री. नितीन गडकरी : सभापती महोदय, माझा हरकतीचा मुद्दा आहे. या प्रकरणामध्ये चौकशीची गरज नाही. काय घडले हे सकृतदर्शनी स्पष्ट आहे. आता त्यांच्यावर...

(काही सन्माननीय सदस्य बोलण्याचा प्रयत्न करतात)

प्रा. बी. टी. देशमुख : त्यांना ब्लॅकलिस्ट करु हे मान्य केले आहे. दोन दिवसामध्ये वर्तमानपत्रामध्ये तुमची अनाऊंसमेंट द्या. ती आपण देणार काय ?

यानंतर श्री. खंदारे .....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय, आपण काहीही खुलासा मागविलेला नाही. फक्त पेपर कमी आले. एक महिन्याच्या आत उच्चस्तरीय चौकशी करुनच त्याला ब्लॅक लिस्टेड केले जाईल. मा.सदस्यांना पाहिजे ते उत्तर कसे मिळेल ? एक महिन्याच्या आत ब्लॅक लिस्टेड केले जाईल.

(विरोधी पक्षातील अनेक मा.सदस्य उभे राहून बोलत असतात.)

प्रा.बी.टी.देशमुख : मंत्रिमहोदयांनी कबूल केले आहे. त्यांनी त्याला ब्लॅक लिस्टेड केले जाईल असे म्हटले आहे.

श्री.हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय, कालपर्यंत म्हणजे 29 मार्च पर्यंत परीक्षा चालू होती.

(विरोधी पक्षातील अनेक मा.सदस्य उभे राहून बोलत असतात.)

सभापती : मा.सदस्यांनी कृपया खाली बसावे. मा.मंत्रिमहोदयांचे उत्तर तरी ऐकून घ्यावे.

श्री.हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय, 29 तारखेपर्यंत परीक्षा चालू होती.

श्री.नितीन गडकरी : सभापती महोदय, माझा त्यांच्या बोलण्यावर हरकतीचा मुद्दा आहे.

(सभापतीस्थानी माननीय उपसभापती)

प्रा.बी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, ही अत्यंत लाजीरवाणी गोष्ट आहे. या प्रेसने वाईट काम केलेले आहे आणि ते कबूल केले आहे. हजारो विद्यार्थ्यांचे ते नुकसान करीत आहेत. सभापती महोदय, त्याला ब्लॅक लिस्टेड केले जाईल असे राज्यमंत्री उभे राहून बोलतात आणि कॅबिनेट मंत्री खाली बसून काय बोलतात हे आपल्याला माहीत आहे काय ? (अडथळा) सभागृहामध्ये त्यांनी नाव सांगितलेले नाही. त्यांना नाव माहीत नसेल तर सांगू नका. परंतु सभा संपल्यानंतर त्यांना बाहेर काढा ना ? त्यांचे नाव झाकून कशाला ठेवता ? त्यांनी चूक केलेली आहे. विद्यार्थ्यांच्या जीवनाशी खेळ करण्याचा हा प्रकार आहे. विद्यापीठाच्या या कामाशी अनेक वर्षे मी संबंधित आहे. एका माणसाला हा अधिकार आहे. ही जबाबदारी रजिष्ट्रारकडे दिली असेल तर कुलगुरुलाही तो अधिकार असतो. त्या प्रेसला अत्यंत उत्तम रेट देत आहोत. 40 वर्षे त्यांनी काम केले, त्यांच्या वाडवडिलांच्या भानगडीमध्ये तुम्ही पडू नका. पण त्यांची चूक झालेली आहे. त्यामुळे उद्या वर्तमानपत्रामध्ये जाहीर करावे आणि जबाबदार अधिकारी असतील त्यांच्याविरुध्द महिन्याभरात कारवाई करावी.

श्री.हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय, मी मघापासून सांगण्याचा प्रयत्न करीत आहे. इयत्ता 12 वीच्या मराठी या विषयाच्या 28 प्रश्नपत्रिका कमी आल्या....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

NTK/ MAP/ KGS/

(विरोधी पक्षातील अनेक मा.सदस्य उभे राहून बोलत असतात.)

श्री.हसन मुश्रीफ : तो कोण प्रेसवाला आहे त्याची माहिती नसते हे मा.सदस्यांनाही माहिती आहे. कालपर्यंत परीक्षा होती. त्यामुळे उच्चस्तरीय चौकशी समिती नेमली पाहिजे. (अडथळा) हे सिध्द झालेले नाही. त्या प्रेसवाल्याने छापल्याचे सिध्द व्हावयाचे आहे. हे काम त्याच्याकडून काढून घेण्यासाठी कोणी तरी शुक्लकाष्ठ लावले असण्याची शक्यता आहे. म्हणून एक महिन्याच्या आत त्याला ब्लॅक लिस्टेड करु आणि जे अधिकारी असतील त्यांच्याविरुध्द कारवाई करु असे सांगितले आहे. परंतु संधीच द्यावयाची नाही हे कसे शक्य आहे ?

प्रा.बी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, या निवेदनामध्ये असे म्हटले आहे की, राज्य मंडळातर्फे गोपनीय मुद्रणालयाकडे सोपविलेली असते. विभागीय मंडळांमार्फत प्रत्येक केंद्रावरील विषयनिहाय, माध्यमनिहाय विद्यार्थ्यांची सांख्यिकी माहिती गोपनीय मुद्रणालयाकडे पाठविली जाते असे म्हटले आहे. पुढे असेही म्हटले आहे की, ही प्रश्नपत्रिकांची पाकिटे परिरक्षकांकडे व त्यांच्याकडून वेळापत्रकानुसार दररोज केंद्रसंचालकाकडे पाठविली जातात. अगोदर कोणालाही कळत नाही. माझे म्हणणे आहे की, जे काम ज्यांनी इमानदारीने केले नाही त्याचे नाव उद्या जाहीर करावे. आज ते घ्या आणि त्याला ब्लॅक लिस्टेड केले जाईल हे सांगा. सभागृहामध्ये ब्लॅक लिस्टेड केले जाईल म्हणजे कोणाला केले जाईल हे नाव घेऊन सांगितले पाहिजे. त्याचे नाव 30-40 वर्षे बाहेर येण्याची आवश्यकता नसते. परंतु आज ते कौतुक बाहेर आलेले आहे. म्हणून ते आपण कबूल केलेले आहे. ते उद्या परवा करावे आणि मग बाकीची चौकशी करावी.

श्री.हसन मुश्रीफ : मी मघाशी सांगितले आहे. मा.सदस्य श्री.डायगव्हाणे आणि मा.सदस्य श्री.बी.टी.देशमुख ज्याचा आग्रह धरीत आहेत त्याबाबत मी सांगतो. आमची शिक्षणासंबंधीची तळमळ आहे. मुलांना दर्जेदार प्राथमिक शिक्षण मिळाले पाहिजे, कॉपी न मिळणे याबाबतची तळमळ तुम्ही पाहिली आहे.

प्रा.बी.टी.देशमुख : त्या प्रेसला तुम्ही कशासाठी संरक्षण देत आहात ?

श्री.हसन मुश्रीफ : त्या प्रेसला संरक्षण देत नाही. पण त्याच्यावर अन्याय सुध्दा होता कामा नये. त्याचे गट्ठे गेले की, त्याने छापलेच नाही ? त्याला काही तरी संधी दिली पाहिजे ? मा.सदस्यांना हवे ते उत्तर कसे मिळेल ?

प्रा.बी.टी.देशमुख : त्याला तुम्ही संरक्षण कशाला देता ?

नंतर श्री.शिगम.....

अनुधारित प्रत / प्रसिध्दीसाठी नाही

MSS/ KGS/ MAP/ पूर्वी श्री. खंदारे 14:45

श्री. हसन मुश्रीफ : याबाबतीत हवे ते उत्तर कसे काय मिळेल ? प्रेसवाला जर दोषी असेल तर त्याला महिन्याच्या आत ब्लॅकलिस्ट केले जाईल आणि अधिकारी दोषी असेल तर त्याच्यावर सुध्दा कारवाई केली जाईल.

प्रा. बी.टी.देशमुख : याप्रकरणी मा. राज्यमंत्रीमहोदय छापखान्याला प्रोटेक्शन देत आहेत म्हणून त्याचा आम्ही तीव्र निषध करुन सभात्याग करतो. त्या छापखान्याचे तुम्ही कौतुक करा, त्या अधिका-याला संरक्षण द्या....

(काही माननीय सदस्य बहिर्गमन करतात.)

श्री. जयंत प्र. पाटील : माननीय मंत्री महोदय जे सांगतात ते बरोबर आहे. मी सुध्दा एक प्रेसवाला होतो आणि हे प्रश्नपत्रिका छापण्याचे काम मी सुध्दा केलेले होते. प्रश्नपत्रिका छापल्यानंतर त्या एसएससी बोर्डाच्या कर्मचा-याकडूनही गहाळ होण्याची शक्यता असू शकते. कारण मागे तसे झाले होते. 10 वर्षापूर्वी माझ्या प्रेसमध्ये मी जेव्हा प्रश्नपत्रिका छापली होती त्यावेळी ती फुटली होती. त्याबाबतीत परवा निकाल लागला आणि त्याबाबतीत एस.एस.सी. बोर्डाने मला 7 लाख रु. दिले. कारण त्यावेळी प्रेसची कोणतीही चूक नव्हती. प्रश्नपत्रिका छापल्यानंतर ती एस.एस.सी.बोर्डाकडे जाते आणि त्यानंतर प्रेसवाल्याचा काहीही संबंध रहात नाही. म्हणून मंत्री महोदय म्हणतात त्याप्रमाणे याप्रकरणी पूर्ण चौकशी झाली पाहिजे. प्रेसवाल्याकडून चूक होणार नाही किंवा कर्मचा-याकडून चूक होणार नाही असे मला म्हणावयाचे नाही. परंतु प्रेसवाल्यालासुध्दा न्याय दिला पाहिजे. मला अशा गोष्टीचा अनुभव आहे. कारण चार-पाच वर्षे मी चौकशी पुढे गेलो होतो. माझा प्रेस त्यावेळी निर्दोष सुटला. मा.सदस्य प्रा. बी.टी.देशमुख सांगतात ते चुकीचे आहे असे मी म्हणत नाही. परंतु प्रेसवाल्याला संधी दिली गेली पाहिजे. छपाईचे काम आऊट ऑफ स्टेट देण्याच्या संदर्भात राष्ट्रीय पातळीवर पॅनल आहे. त्याबाबतीत पॅनल निर्णय घेते. शक्यतो त्या प्रेसवाल्याचे नाव डिक्लेअर करावयाचे नसते असा राष्ट्रीय पातळीवर नियम आहे. त्याचे नाव फोडायचे असेल तर नियमाप्रमाणे राष्ट्रीय पातळीवर जाऊन परवानगी घ्यावी लागते. तेव्हा हा प्रश्न जास्त न ताणता दोन्ही बाजूंची चौकशी होऊन सुटावा असे मला वाटते.

..2..

डॉ. अशोक मोडक : पृ.क्र. 4वरील दोन परिच्छेदांमध्ये जी विसंगती आहे ती मी निदर्शनास आणून देत आहे. "प्रचलित कार्यपध्दती नुसार प्रत्येक विषयाची परीक्षा झाल्यानंतर त्या विषयाच्या प्रश्नपत्रिकेची छाननी राज्य स्तरावर तज्ज्ञांकरवी केली जाते. त्यानुसार तेलगु भाषा विषयाच्या इ ाालेल्या परीक्षोत्तर छाननीमध्ये ही प्रश्नपत्रिका अभ्यासक्रमानुसार नसल्याचा कोणताही निष्कर्ष तज्ज्ञ ांनी काढलेला नाही." असे निवेदनामध्ये म्हटलेले आहे. हे सर्व नंतरच्या परिच्छेदामध्ये नलिफाय इ ाालेले आहे. पुढे असे म्हटलेले आहे की, "त्यामुळे विद्यार्थ्यांना इयत्ता 12 वीचाच तेलगु भाषेचा पेपर देण्यात आलेला असल्याने या विषयाची फेर परीक्षा घेण्याचा प्रश्न उद्‌भवत नाही. तथापि, या भागातील तेलगू माध्यमाच्या कनिष्ठ महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांना नेमका कोणता अभ्यासक्रम शिकविण्यात आला आणि कोणते पाठ्यपुस्तक उपयोगात आणले गेले याबाबतची चौकशी शिक्षण विभागामार्फत केली जाईल." मग हे कशाला सांगता ? माझा आणखीन एक प्रश्न आहे. मुद्दा क्रमांक 3 मध्ये ओळखपत्राच्या बाबतीत गलथानपणा झालेला दिसतो. त्याबद्दल काय कृती करणार आहात ? हे निवेदनामध्ये सांगितलेले नाही. गलथानपणा झालेला आहे हे मान्य आहे काय ?

श्री. हसन मुश्रीफ : चंद्रपूर जिल्हयामध्ये चंद्रपूर, राजुरा, माजरा आणि बल्लारपूर येथे तेलगु माध्यमाच्या 12वीच्या विद्यार्थ्यांना 10वीची प्रश्नपत्रिका देण्यात आली असे लक्षवेधीमध्ये म्हटलेले आहे. परंतु हे वस्तुस्थितीला धरुन नाही. त्यांना 12वीच्याच तेलगु माध्यमाच्या प्रश्नपत्रिका दिल्या होत्या. ज्यावेळी परीक्षा पेपर दिला जातो त्याच्या अर्ध्यातासाने प्रश्नपत्रिकेसंबंधात राज्यस्तरीय छाननी केली जाते. त्यांनी यासंदर्भात तसा अहवाल दिलेला नाही. प्रश्नपत्रिका अभ्यासक्रमाला धरुन होती. नागपूर शहरामध्ये 4 आणि मुंबई विभागामध्ये 219 तेलगु माध्यमाचे विद्यार्थी परीक्षेला बसले होते. त्यांची याबाबतीत कोणतीही तक्रार नाही. 12वीच्या विद्यार्थ्यांना 12वीचाच पेपर देण्यात आला होता.

...नंतर श्री. गिते....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

डॉ. अशोक मोडक : मग चौकशी कशाची करता आहात ? एकदा हे मान्य केल्या नंतर एकदा मान्य केल्यानंतर तो विषय संपला आहे असे आपण म्हणा. पाठ्यपुस्तक कोणते उपयोगात आणले गेले. कोणता अभ्यासक्रम शिकविला गेला याबाबतची चौकशी शिक्षण विभागामार्फत केली जाईल.अभ्यासक्रमास धरुनच पेपर्स काढण्यात आले होते. तर मग कशाची चौकशी आपण करणार आहात ?

श्री. हसन मुश्रीफ : सभापती महोदय, मुलांच्या तसेच त्यांच्या पालकांच्या मनात शंका राहू नये म्हणून चौकशी करण्याचे ठरले आहे.वर्धा, हिंगणघाट येथील 200 विद्यार्थ्यांना दोन ओळखपत्रे देण्यात आली होती असा एक विषय उपस्थित करण्यात आलेला आहे.विभागीय मंडळाकडून दिनांक 26.2.2005 रोजी हिंगणघाट येथील जी.बी.एम. हायस्कूलमधील विद्यार्थ्यांना ओळखपत्रे देण्यात आली होती. त्या ओळखपत्रामध्ये थोडे दोष होते. त्या ओळखपत्रातील दोष दूर करण्याचे अधिकार त्या हायस्कुलच्या मुख्याध्यापकांना आहेत. परंतु त्यांनी पुन्हा विभागीय मंडळास सदर दोष निदर्शनास आणून दिला. 4 मार्च,2005 रोजी विभागीय मंडळाने ओळखत्रातील दोष दूर केले. पहिले विद्यार्थ्यांना जी ओळखपत्रे देण्यात आली होती ती परत घेतली. नवीन ओळखपत्रे 5 मार्च,2005 रोजी विद्यार्थ्यांना देण्यात आली. प्रत्येक विद्यार्थ्यास एकच ओळखपत्र देण्यात आले आहे.15 मार्च पासून परीक्षा सुरु झाल्या.

डॉ. अशोक मोडक : सभापती महोदय, या प्रकरणात संबंधीत शाळांची काहीही चूक नाही काय ? असे प्रकार होत गेले तर तसा यापुढे पायंडा पडेल. विद्यार्थ्यांना चुकीची ओळखपत्रे देण्यात आल्यामुळे विद्यार्थ्यांना तसेच त्यांच्या पालकांना मोठया प्रमाणात टेन्शन आले असेल. ज्यांच्याकडून ही चूक झाली त्यांच्यावर काहीही ॲक्शन घेतली गेलेली नाही. सभापती महोदय, निवेदनाच्या पहिल्या भागात जी माहिती दिली आहे ती अगदी फसवी आहे. याबाबतची तज्ञाची चौकशी केली होती. अभ्यासक्रमाला धरुनच पेपर्स काढण्यात होते असे आपण आवर्जून सांगत आहात तर मग चौकशी कशासाठी करीत आहात? यातून जनतेत कसा मॅसेज जाईल याचा आपण थोडा तरी विचार केला. निवेदने कशी येत आहेत हे तुम्ही बघा. How can the Government tolerate the internal inconsistency?

(उत्तर आले नाही.)

2..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

पृ. शी. : धनगर समाजाच्या मागण्या शासन स्तरावर प्रलंबित असल्याबाबत.

मु. शी. : धनगर समाजाच्या मागण्या शासन स्तरावर प्रलंबित असल्याबाबत यासंबंधी सन्माननीय सदस्य सर्वश्री.प्रकाश शेंडगे,पांडुरंग फुंडकर,श्रीकांत जोशी, नितीन गडकरी,वि.प.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

श्री.प्रकाश शेंडगे (महाराष्ट्र विधानसभा सदस्यांव्दारा निर्वाचित) : सभापती महोदय, मी नियम 101 अन्वये पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे आपल्या अनुमतीने सन्माननीय विमुक्त,भटक्या जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण मंत्र्यांचे लक्ष वेधू इच्छितो आणि त्याबाबत त्यांनी निवेदन करावे, अशी विनंती करतो.

"महाराष्ट्रातील धनगर समाजाच्या विविध मागण्या शासन स्तरावर दिर्घकाळ प्रलंबित असल्याने या मागण्यांची तड लावण्यासाठी धनगर समाज बांधवांनी दिनांक 22 जुलै,2004 रोजी तहसिल,जिल्हाधिकारी तसेच मंत्रालयावर मोर्चा काढून मागण्यांचे निवेदन दिलेले असणे, तब्बल आठ महिन्यांनंतर सामाजिक न्याय विभागाकडून सदरमागण्या संबंधित विभागाकडे पाठविण्यात येऊन पुढील पत्र व्यवहार त्या कार्यालयाशी परस्पर करावा असे महाराष्ट्र धनगर समाजोन्नती मंडळास दिनांक 10 फेब्रुवारी 2005 च्या पत्रानुसार कळविण्यात येणे, धनगर समाजाने प्रलंबित मागण्यांचा जलद पाठपुरावा व्हावा म्हणून मोर्चा काएून निवेदने दिलेले असताना सदर निवेदन संबंधित विभागाकडे पाठविण्यासाठी आणि त्याबाबचे उत्तर देण्यासाठी शासनास 8 महिने लागणे, शासनाने धनगर समाजाच्या प्रलंबित मागण्यांबाबत दाखविलेली उदासिनता तसेच न्याय मागण्या पूर्ण करण्यास चालविलेली चालढकल, यामुळे राज्यातील धनगर समाजामध्ये पसरलेला तीव्र असंतोष व शासनाने याबाबत करावयाची तातडीची कार्यवाही."

श्री. सुरुपसिंग नाईक (विमुक्त,भटक्या जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण मंत्री) : सभापती महोदय, लक्षवेधी सूचनेसंबंधीच्या निवेदनाच्या प्रती माननीय सदस्यांना आधीच वितरित केल्या असल्यामुळे मी ते निवेदन आपल्या अनुमतीने सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

उपसभापती : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन

(प्रेस : येथे सोबतचे निवेदन छापावे)

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. प्रकाश शेंडगे : सभापती महोदय, 22 जुलै,2004 रोजी महाराष्ट्रातील तमाम धनगर समाजाने प्रत्येक तहसिल कार्यालयावर, जिल्हाधिकारी कार्यालयांवर मोर्चा काढून जवळ जवळ 16 मागण्यांचे निवेदन दिले आहे. सदर निवेदन आम्ही संबंधित प्रत्येक विभागाकडे पाठविले होते.तब्बल आठ महिन्यानंतर त्या निवेदना विषयी आम्हाला उत्तर आले आहे. उत्तरात म्हटले आहे की, तुमचे निवेदन त्या त्या विभागाला पाठविण्यात आले आहे. तुम्ही त्या त्या विभागाशी परस्पर संपर्क साधावा. आठ महिन्यापूर्वी केले तेच पुन्हा आता करा असे समाजकल्याण विभागाकडून आम्हाला सांगितले जात आहे. आमची भोळी भाबडी जमातीने मोर्चा काढून तहसिलदार आणि जिल्हाधिकारी कार्यालयात निवेदने दिलेली आहेत. आमच्या मागण्यांच्या निवेदनांची अशा प्रकारची हेंडसाळ होत असेल तर ते योग्य नाही. महाराष्ट्राची अनुसूचित जमातीची यादी आहे. त्या यादीमध्ये 36 नंबरवर धनगर समाजाला अनुसूचित जमातीमध्ये घातल्याचे नमूद केलेले आहे. परंतु लिहितांना त्यांनी "ओंरान" आणि स्वल्पविराम दिलेला असून पुढे "धनगड" लिहिले आहे.माझा माननीय मंत्री महोदयांना स्पेसिफीक प्रश्न आहे की, महाराष्ट्रात "ओंरान" ही जमात अस्तित्वात आहे काय ? जर ही जमात महाराष्ट्रात अस्तित्वात असेल तर किती लोकांना जातीची प्रमाणपत्रे दिलेली आहेत ? आम्ही "ओंरान" जमातीमध्ये आहोत. आम्ही अनुसूचित जमातीमध्ये आहेत.त्या समाजास मिळणा-या सवलती आम्ही घेतलेल्या आहेत. असे एक तरी उदाहरण माननीय मंत्री महोदय सांगू शकतील काय ? "धनगड" या समाजाचा शब्द त्या ठिकाणी घातला आहे. तो "धनगड" शब्द तेथे कसा आला ? "धनगड" समाजाला अनुसूचित जमातीचे प्रमाणपत्रे आपणाकडून देण्यात आली आहेत काय ?

श्री. सुरुपसिंग नाईक : सन्माननीय सभापती महोदय, "धनगर" समाजाचा तिस-या सूचीत समावेश करण्यात आलेला आहे.

श्री. नितीन गडकरी : मला आपल्याला साधा आणि सोपा प्रश्न विचारावयाचा आहे. त्या प्रश्नाचे आम्हाला उत्तर हवे आहे..

यानंतर श्री. कानडे..

अमुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

SSK/ SBT/ MHM/ KGS/ MAP/ 14:55

लक्षवेधी सूचना क्र. 2 पुढ सुरु ...

श्री. नितीन गडकरी ...

तिस-या सूचीबद्दल आम्ही बोलत नाही. बिहार,ओरिसा आणि झारखंड या राज्यामध्ये ओरान,धनगर असे दिलेले होते. या तीनही राज्यांनी केंद्र सरकारला शिफारस करताना ओरान,धनगड असे लिहिले. त्याप्रमाणे 2002 मध्ये गॅझेटमध्ये त्या राज्यांनी दुरुस्ती केली. आपल्याकडे धनगर आहेत. बिहार,ओरिसा आणि झारखंड या राज्यांनी जी दुरुस्ती केली तशीच दुरुस्ती करण्याची शिफारस केंद्र सरकारकडे हे शासन का करीत नाही ? तीन राज्यांनी जे केले ते महाराष्ट्र शासन करण्याचा प्रयत्न का करीत नाही ?

श्री. सुरुपसिंग नाईक : सभापती महोदय, ओरिसा,बिहार,झारखंड या राज्यांनी कोणती शिफारस केली याची माहिती मागविता येईल. 1979 साली धनगर करण्याबाबतची शिफारस केली होती परंतु केंद्र सरकारच्या निकषात बसत नाही म्हणून महाराष्ट्र सरकारने ती शिफारस मागे घेतली.

श्री. नितीन गडकरी : सभापती महोदय, महाराष्ट्रातील एका फार मोठया समाजाच्या जिव्हाळयाचा हा प्रश्न आहे. अनेक दिवसापासून मा.सदस्य श्री. प्रकाश शेंडगे या प्रश्नासाठी संघर्ष करीत आहेत. याविषयावर त्यांनी माझ्याकडे चर्चा केली. केंद्र सरकारकडे पाठपुरावा केला. पंतप्रधान श्री. अटलबिहारी वाजपेयी असताना त्यांच्याकडे सुध्दा ते शिष्टमंडळ घेऊन गेले होते. त्यांचा मुद्दा मी सुध्दा तपासला आणि माझ्या लक्षात आले की, बिहार,ओरिसा आणि झारखंड या तीन राज्यांमध्ये केंद्र सरकारच्या सूचीमध्ये ओरान,धनगड असे आहे. या तीन राज्यांमध्ये असे होत असेल तर महाराष्ट्रातील या समाजावर अन्याय का होतो आहे ? बिहार,ओरिसा आणि झारखंड या तीन राज्यांचे निवेदन केंद्र सरकारने मान्य केले. या राज्यांच्या गॅझेटची कॉपी माझ्याकडे आहे. जे या तीन राज्यांनी केले ते महाराष्ट्र शासन का करीत नाही ? राज्य शासन केंद्राकडे शिफारस का करीत नाही ? अडचणी काय आहेत ?

श्री. सुरुपसिंग नाईक : सभापती महोदय, या राज्यांनी जून 1979 मध्ये केंद्र सरकारला शिफारस केली होती. ती मान्य झाली. महाराष्ट्र शासनाने जी शिफारस केली ती निकषामध्ये बसत नाही म्हणून शिफारस मागे घेतली. प्रत्येक राज्याची वेगवेगळी सूची असते.

....2...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

लक्षवेधी सूचना क्र.2 पुढे सुरु ...

श्री. नितीन गडकरी : सभापती महोदय, स्वतंत्र शिफारस करणे हा मुद्दा वेगळा आहे. तीनही राज्यांच्या गॅझेटमध्ये आणि केंद्र सरकारच्या गॅझेटमध्ये ओरान,धनगड असे लिहिले आहे. या तीनही राज्यांनी दुरुस्ती केली. केंद्र सरकारने 96 नंबरवरील या दुरुस्तीला परवानगी दिली. आमच्याकडे धनगर आहेत. राज्य शासन केंद्राला ओरान,धनगर करण्याबाबत शिफारस का करीत नाही ? केंद्र सरकारच्या गॅझेटमध्ये दुरुस्ती करावी अशी सूचना का पाठवीत नाही ? जे तीन राज्यांनी केले ते महाराष्ट्र सरकार का करीत नाही ?

श्री. सुरुपसिंग नाईक : सभापती महोदय, दुरुस्ती करण्याचा अधिकार पार्लमेंटचा आहे. पार्लमेंटने पास करावे लागते. राज्याला अधिकार नाही.

यानंतर श्री. गायकवाड

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.नितीन गडकरी : माननीय मंत्रीमहोदय जे सांगत आहात त्याची मला माहिती आहे. हा बदल जर आपल्याला करावयाचा असेल तर त्यासाठी घटनेमध्ये अमेन्डमेन्ट करावी लागते.ही अमेन्डमेन्ट पार्लमेन्ट करील.परंतु तुम्ही मला बागेत फिरवू नका आणि तुम्हीसुध्दा फिरु नका.या समाजाला शेडयुल ट्राईब्जमध्ये टाकण्यासाठी कॉन्स्टिटयुशनल अमेन्डमेन्ट करण्यात यावी असे मी आपल्याला सांगत नाही.त्याचबरोबर मी तिस-या सूचीसंबंधीसुध्दा काही बोलत नाही.मी आपल्याला एवढेच विचारत आहे की तीन राज्याच्या गॅझेटमध्ये " ओरान,धनगड " असे लिहिलेले होते तेव्हा झारखंड, ओरिसा आणि बिहार यांनी केंद्र सरकारकडे असा अर्ज केला होता की केन्द्र सरकारच्या लिस्टमध्ये 96 क्रमांकावर जे लिहिलेले आहेते धनगड ऐवजी धनगर असे शब्द घालण्यात यावेत. यासाठी मी आपल्याला सोपे उदाहरण देतो श्रीमती .जया भादुरी या नावाचा उल्लेख हिंन्दी भाषिक श्रीमती जया भादुडी असा करतात किंवा श्री.बलराम जाखर यांचा उल्लेख श्री.बलराम जाखड असा केला जातो.आपण श्री.बलराम जाखर असे म्हणतो.परंतु हिन्दी भाषिक श्री.बलराम जाखड असे म्हणतात.प्रत्येक राज्यातील भाषेचा हा फरक आहे.त्यामुळे धनगर या शब्दाचा उल्लेख त्यांनी धनगड असा केला आहे.या संदर्भात शिफारस करण्यात यावी असे मी आपल्याला म्हणत नाही.या समाजाला नवीन यादीत टाकण्यात यावे असे केन्द्र सरकारला सांगावे असेही मी म्हणत नाही. तिस-या शेडयूलच्या बाबतीत सुध्दा मी आपल्याला विचारत नाही. मी फक्त एवढेच सांगतो
की, ओराल, धनगड याबाबतीत तिनही राज्यांनी गॅझेटमधील दुरुस्ती साठी केन्द्र सरकारला विनंती केली होती आणि त्यांनी आपल्या राज्यासाठी " धनगड "ऐवजी धनगर " अशी दुरुस्ती करुन घेतली आहे. तेव्हा अशा प्रकारची अमेन्डमेन्ट करण्यासाठी आपण केन्द्र सरकारकडे प्रस्ताव पाठवावा असे मला सांगावयाचे आहे.वेगळी शिफारस करण्याच्या बाबतीत मी आपल्याला काहीही विचारलेले नाही. माझा अतिशय स्पेसिफिक प्रश्न आहे. तीन राज्यांनी ज्याप्रमाणे केद्र सरकारकडून दुरुस्ती केलेली आहे त्याप्रमाणे धनगड ऐवजी धनगर करण्याची शिफारस आपण केन्द्र सरकारला करणार आहात काय ?

श्री.सुरुपसिंग नाईक :राज्य सरकार तशी शिफारस करणार नाही.

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

इटालीच्या राजदूतांचे स्वागत

उप सभापती :सर्व सन्माननीय सदस्यांना कळविण्यास अत्यंत आनंद होत आहे की, आज आपल्या सभागृहाचे कामकाज पाहण्यासाठी इटली देशातील राजदूत माननीय श्री ॲन्टीनिओ आर्मेलॅनी राज्यपाल गॅलरीत उपस्थित आहेत. तेव्हा आपण सर्व जणांनी त्यांचे टाळयांच्या गजरात स्वागत करावे.

(सदस्यांनी टाळया वाजवून स्वागत केले)

पृ.शी :धनगर समाजाच्या मागण्या शासन स्तरावर प्रलंबित असल्याबाबत

मु.शी : धनगर समाजाच्या मागण्या शासन स्तरावर प्रलंबित असल्याबाबत
सन्माननीय सदस्य सर्वश्री प्रकाश शेंडगे,पांडुरंग फुंडकर,श्रीकांत जोशी
नितीन गडकरी,वि.प.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना (चर्चा पुढे चालू)

श्री.नितीन गडकरी : मला अतिशय दु:खाने सांगावेसे वाटते की , या राज्यात या मागासलेल्या धनगर समाजावर सातत्याने अन्याय होत आहे.त्यांच्या बाबतीत नव्याने काही शिफारस करावी असे मी म्हणत नाही.मी माननीय मंत्रिमहोदयांना एवढेच विचारले की केन्द्र सरकारच्या गॅझ ेटमध्ये ओरान धनगड असे लिहिलेले होते.तेव्हा या तीन राज्यातील धनगर समाजावर अन्याय होतो .म्हणून केन्द्र सरकारकडे अशी शिफारस केली होती की यामध्ये धनगड ऐवजी धनगर अशी दुरुस्ती करण्यात यावी.2002सालामध्ये या राज्याचे तसे दुरुस्तीसह गॅझेट नोटिफिकेशन निघाले .याबाबतीत मी आपल्याला हे सांगितले आहे की श्री.बलराम जाखर असा उल्लेख आपण करतो, परंतु हिन्दी भाषिक मात्र श्री.बलराम जाखड असा उल्लेख करतात.श्रीमती जया भादुरी या ऐवजी ते श्रीमती जया भादुडी असा उल्लेख करतात."र "आणि "ड" मधील हा फरक आहे. सन्माननीय मंत्री श्री.नाईक याना मी विचारु इच्छितो की,गुजराथ मध्ये आपण जातात तेव्हा तेथील हिन्दी भाषिक कोणता शब्द वापरतात हे आपल्याला माहीत नाही काय ?म्हणून माझी आपल्याला अशी विनंती आहे की या समाजाला न्याय देण्यासाठी आपण पुन्हा विचार करावा या संदर्भात आपण केन्द्र सरकारकडेदुरुस्तीची शिफारस करावी.या समाजाला न्याय देण्यासाठी ही शिफारस केली पाहिजे.

श्री.सुरुपसिंग नाईक : या राज्याच्या शेडयुल लिस्टमध्ये जी नावे आहेत त्यामध्ये काही किरकोळ दुरुस्त्या करावयाच्या राहिल्या होत्या त्या राज्य सरकारने केन्द्र सरकारकडे पाठविल्या होत्या.ते दुरुस्त होऊन आलेले आहे.तेव्हा या राज्यातील लिस्टमध्ये काही दुरुस्त्या राहिल्या

3..

श्री नाईक..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

असतील तर तेवढया पाठविण्यात येतील बाकीच्या राज्यात जो काही बदल केलेला आहे
त्या आधाराने आपणही बदल करण्याच्या बाबतीत केन्द्र सरकारकडे प्रस्ताव पाठविण्याचे काही काम नाही.त्यामुळे मी मघाशी सुध्दा सागितलेले आहे की दुस-या राज्याचा उल्लेख करुन यामध्ये बदल करण्यात यावा यासाठी राज्य सरकार केन्द्र सरकारकडे प्रस्ताव पाठविणार नाही.

श्री.नितीन गडकरी ; सभापती महोदय, तीन राज्यांनी धनगर समाजावर होणारा अन्याय दूर करण्यासाठी दुरुस्ती केली होती.तशी दुरुस्ती करण्यात यावी असे आम्ही सांगत आहोत परतु त्याप्रमाणे दुरुस्ती करण्यात येणार नाही असे माननीय मंत्रीमहोदयांनी उत्तर दिले आहे.आपल्याला धनगर समाजाला न्याय द्यावयाचा नाही काय ? त्यांच्यावर आपल्याला अन्याय करावयाचा आहे काय ? त्यांच्या आर्थिक विकास महामंडळाची तुम्ही वाट लावली.बारामती येथे धनगरांसाठी जे शेडस उभे केले होते त्यांच्या कहाण्या वेगळया आहेत.या मंडळाचे पैसे दुस-यांना वाटले गेले.या समाजावर तुम्ही अन्याय करीत आहात आणि ही तांत्रिक गोष्ट सुध्दा शासन करीत नाही. हे सरकार धनगर समाजाच्या विरोधी आहे या समाजाला न्याय देण्यास सरकार तयार नाही तेव्हा या सरकारचा निषेध करुन आम्ही सभात्याग करतो.

(विरोधी पक्षाचे सन्माननीय सदस्य घोषणा देत सभात्याग करतात)

नंतर श्री.सुंबरे

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

पृ.शी. : शेतीसाठी सिंचनाचे पाणी न मिळाल्यामुळे मौजे टाकळगव्हाण, तालुका पाथरी येथील शेतकरी श्री.गुलाबराव तायनाक यांनी केलेली आत्महत्या.

मु.शी. शेतीसाठी सिंचनाचे पाणी न मिळाल्यामुळे मौजे टाकळगव्हाण, तालुका पाथरी येथील शेतकरी श्री.गुलाबराव तायनाक यांनी केलेली आत्महत्या याबाबत श्री.दिवाकर रावते यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

श्री. दिवाकर रावते (विधानसभेने निवडलेले) : महोदय, मी आपल्या अनुमतीने नियम 101 अन्वये पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे जलसंपदा मंत्र्यांचे लक्ष वेधू इच्छितो आणि त्यांनी याबाबत निवेदन करावे अशी विनंती करतो. -

" दिनांक 16 जानेवारी 2005 रोजी वा त्या सुमारोस मौजे टाकळगव्हाण, तालुका पाथरी येथील शेतकरी श्री.गुलाबराव साहेबराव तायनाक यांच्या रब्बी हंगाम 2005 पाणी पाळी क्रमांक 3 अंतर्गत शाखा कालवा 59 वरील वितरिका मायनर सिंचन यांच्या कार्यक्षेत्रात श्री.गुलाबराव तायनाक यांची शेती टाकळगव्हाण मायनर-1 वरील आर-9 असून त्यांच्या शेतीला तेथील अधिकाऱ्यांनी पाणी न सोडल्याने त्यांच्या शेतातील पीक पाण्याअभावी करपून जाणे, पाण्याची सतत मागणी करूनही संबंधित अधिकाऱ्यांनी पाणीपुरवठा न केल्याने त्यांनी दिनांक 16 जानेवारी 2005 रोजी उपविभाग अधिकारी, ल.पा.उपविभाग 6, तालुका पाथरी, जिल्हा परभणी यांच्या कार्यालयात आपण आत्महत्या करू अशी दिलेली धमकी व त्यानंतर स्वत: आत्महत्या करीत असल्याचे लेखी लिहून देऊन त्यांनी प्रत्यक्ष केलेली आत्महत्या. सदर शेतकऱ्याच्या शेतीला पाणीपुरवठा न केल्याने त्याने नैराश्यापोटी आत्महत्या केल्याने शेतकऱ्यामध्ये व जनतेत पसरलेला तीव्र असंतोष व संतापाची लाट लक्षात घेता या प्रकरणी शासनाने तातडीने केलेली व करावयाची उपाय योजना."

श्री. अजित पवार (जलसंपदा मंत्री) : महोदय, या लक्षवेधी सुचनेवरील निवेदनाच्या प्रती माननीय सदस्यांना आधीच वितरित केल्या असल्यामुळे मी ते निवेदन आपल्या अनुमतीने सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

उपसभापती : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन

(प्रेस : कृपया सोबतचे निवेदन येथे छापावे.) .... झेड 2 ..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

KBS/ SBT/ MHM/ श्री. गायकवाड नंतर --- 15:05

(लक्षवेधी सुचनेवरील मा.जलसंपदा मंत्र्यांच्या निवेदनानंतर ...)

श्री. दिवाकर रावते : अध्यक्ष महाराज, धनगर समाजावर होणाऱ्या अन्यायासंबंधात आताच माननीय विरोधी पक्षनेत्यांच्या नेतृत्त्वाखाली सरकारचा निषेध म्हणून बहिर्गमन करण्यात आले त्यामध्ये सामील होण्याची माझी देखील इच्छा होती. परंतु महाराष्ट्रात पहिल्यांदाच शेतीसाठी पाणी न मिळाल्यामुळे शेतकऱ्याला आत्महत्या करावी लागल्या प्रकरणीची लक्षवेधी सूचना चर्चेला सभागृहा समोर आली असल्यामुळेच मी सभागृहात थांबलो आहे. मला खात्री आहे की, माननीय जलसंपदा मंत्री श्री.अजितदादा पवार यांच्याकडून या संदर्भात न्याय मिळेल, किमान ही बाब ते अधिक गांभीर्याने घेतील. अध्यक्ष महाराज, कधी नव्हते ते आमचे जायकवाडी धरण भरले आणि मराठवाड्यामध्ये मुबलक पाणी मिळण्याची खात्री निर्माण झाली. त्याप्रमाणे पीक-पेरा झाला होता. परभणीला पाणी आले होते पण ते वेळेवर जाऊ शकले नाही, नंतर ते गेले. लोकांना पाणी देण्यास सुरूवात झाली. परंतु पाथरी तालुक्यातील टाकळगव्हाण या गावामध्ये दोन वेळा पाणी न दिल्यामुळे तेथील लावलेली शेती सुकू लागली म्हणून गावकऱ्यांनी स्वतःच्या श्रमाने नसलेल्या चाऱ्या स्वतःच खोदल्या. खरे तर ते काम प्रशासनाचे होते पण गावकऱ्यांनी पाणी मिळविण्यासाठी श्रमदानाने ते काम केले. त्याबद्दल कोणाचीही काहीही तक्रार नव्हती. मात्र तरीही या गावातील एक गावकरी श्री.गुलाबराव साहेबराव तायनाक याची शेती पाणी न मिळाल्याने सुकू लागली. अध्यक्ष महाराज, मी स्वत: देखील तेथे गेलो होतो. तर आपली शेती सुकू लागल्याने शेतकऱ्याची कशी तगमग होते याची आपणा सर्वांनाच कल्पना आहे. हा शेतकरी, श्री.गुलाबराव तायनाक, माझ्या शेतीला पाणी मिळालेच पाहिजे म्हणून पोटतिडकीने त्या कार्यालयामध्ये गेला, आठवडाभर तो तेथे जात होता पण त्याला दाद लागत नव्हती. त्यामुळे शेवटी त्याने वैतागून तेथील अधिकाऱ्यांना सांगितले की, उद्या मला पाणी मिळाले नाही तर मी आत्महत्या करीन. पण तेथील अधिकाऱ्यांनी त्याची टिंगल टवाळीच केली. मग त्याने लेखी स्वरूपात आपली धमकी त्यांना दिली आणि बजावले की, तुम्हाला खोटे वाटत असेल पण मला पाणी मिळाले नाही तर मी नक्की आत्महत्या केल्याशिवाय राहणार नाही. सायंकाळ पर्यंत पाणी आले पाहिजे, अन्यथा मी आत्महत्या करीन हे तेथील अधिकाऱ्यांना सांगून तो गायब झाला. अध्यक्ष महाराज, एक गोष्ट नक्की आहे की, आपले जे इंजिनिअर आहेत त्यांनी, या शेतकऱ्याने जेव्हा त्यांना आत्महत्या करण्याची धमकी दिली त्यानंतर त्याबाबतची तक्रार लेखी स्वरूपात पोलिसांकडे पाठविली. त्यामध्ये त्यांनी म्हटले होते की, असा असा शेतकरी आमच्याकडे

.... झेड 3 ..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. रावते ....

आला होता आणि त्याने अशी अशी धमकी दिली आहे, लेखी स्वरूपात देखील दिली आहे. त्याने त्यात म्हटले आहे की, '.... रब्बी हंगाम पाळी क्रमांक 3 नंतर शाखा कालवा 59 ....' वगैरे वगैरे सर्व काही त्यांनी त्यात लिहिलेले आहे आणि त्याने रॉकेल टाकून घेऊन आत्मदहन करण्याची धमकी दिलेली आहे. या माणसाने मद्य प्राशन केल्याचे दिसते. तरी कृपया तत्काळ याबाबत योग्य ती कारवाई करावी अशी तक्रार आपल्या इंजिनिअरनी पोलिसांकडे दिलेली आहे. अध्यक्ष महाराज, मला हे कळत नाही की, या सरकारची ही प्रवृत्ती आहे काय की, आत्महत्या करणारा शेतकरी कशासाठी आत्महत्या करतो आहे ते न पाहताच, ते लक्षात न घेताच, तो दारूडा होता, जुगारी होता, प्रापंचिक अडचणीमुळे त्रासला होता असे सांगून तो मेल्यानंतर त्याची बदनामी करायची. मेल्यानंतर मृतकाची अशी बदनामी करण्याची सवय या सरकारला लागली आहे ती अत्यंत हिडीस आहे. ....

(यानंतर श्री. जागडे .... एए 1

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. दिवाकर रावते....

सभापती महोदय, या शेतक-यांने 2001-2002 चे पैसे दिले नाहीत, असे निवेदनात म्हटले आहे. ही अतिशय गंभीर बाब आहे. त्याने जर पैसे दिले नसतील तर 2005 पर्यन्त आपण त्याच्या शेताला पाणी देत होता ना ? कारण त्याने 2005 मध्ये आत्महत्या केली आहे. आता 2001 ते 2005 पर्यन्तच्या कालावधीत त्याच्या शेताला पाणी दिले नव्हते काय ? त्याच्या थकबाकीसंबंधीत वसूलीबाबत कोणती कारवाई करण्यात आली होती ? त्याची थकीत रक्कम असतानाही आतापर्यन्त पाटबंधारे विभागाने पाणी दिले आहे. पहिल्या दोन पाळ्या त्याला पाणी दिले आहे. तिस-या पाळीच्या वेळी त्याने आत्महत्या केल्यामुळे त्याची 2001-2002 ची थकबाकी आपण दाखविली आहे. पोलीस स्टेशन पाथरीला बिनतारी संदशाने कळविण्यात आले होते, असे या निवेदनात म्हटले आहे. निवेदनात असे म्हटले आहे की, " श्री. गुलाबराव साहेबराव तायनाक यांना आत्मदहनापासून परावृत्त करण्याच्या दृष्टीने सहायक पोलीस उपनिरिक्षक यांनी मौजे टाकळगव्हाण येथे जाऊन त्यांचे भावाकडे विचारले असता श्री. गुलाबराव तायनाक गावी नसल्याचे त्यांनी कळविले. " तसेच पुढे श्री. गुलाबराव तायनाक हे बँकत होते आणि त्यांनी बँकेत काय केले आहे, याचा किस्सा या ठिकाणी दिला आहे. तो बदमाश होता, तो अमुक होता, तो तमुक होता, असे म्हटले आहे. त्यामुळे या शासनामध्ये काय चालले आहे. श्री. तायनाक हे बँकेमध्ये नोकरीस असताना त्यांनी गैरव्यवहार केला म्हणून बँकेतून काढून टाकले आहे. आता हे सर्व कोणी केले आहे ? कारण ते आमदार आहेत, त्यांचे नावही घेता येत नाही. ते या सदनाचे सदस्य नाही. मी सहकार मंत्री असताना 32 कोटी रुपयाचा अपहार त्यांनी केल्याची मी स्वत: नोंद केली आहे. त्यांना त्यावेळी सस्पेंड केले नाही. त्यांची बाजू घेतली होती. सभापती महोदय, शेवटी या शेतक-याचे शेत सूकत होते, म्हणून त्याने आत्महत्या केली आहे. आता या शेतक-याला पैसे नकोत, त्याला नुकसान भरपाई नको. आता आत्मदहनाची नोटीस दिल्यानंतर त्या बाबतची पोलीस योग्य ती काळजी घेत असतात. श्री.तायनाक यांनी आत्मदहनाची नोटीस दिल्यानंतर सुध्दा पोलिसांनी ही काळजी घेतली गेली नाही. तेव्हा या बाबत संबंधीतांवर कोणती कारवाई शासन करणार आहे ?

डॉ. सुनील देशमुख : सभापती महोदय, माननीय सदस्य मघापासून श्री. तायनाक यांना शेतकरी संबोधीत आहेत. तो खरा परभणी बँकेचा कर्मचारी होता. शेतकरी होता तसेच कर्मचारीही होता. त्याने बैंकेत घोटाळा केला होता. 300 रुपयाच्या पाहूण्याच्या चेकवर 40,300 असे लिहून

..2..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

डॉ. सुनील देशमुख.....

40,000 रुपये जास्त काढले होते. त्याबद्दल त्याच्याविरुध्द कारवाई झाली आहे. त्यामुळे तो निलंबित झाला. तीन वर्षापासून तो बाहेर होता. मधल्या काळात त्याचा अपघात झाला. त्यामुळे त्याचे मानसिक संतुलन बिघडले, त्यामुळे तो त्या गावात फिरत राहायचा. तसेच त्याच्यावर कर्ज होते. यामध्ये पहिली पाळी देण्याची गरज पडली नाही. कारण पाऊस पडला होता.

श्री. दिवाकर रावते : शेतीला पाणी पाहिजे होते की, नाही हा प्रश्न होता. 2000 सालचा भ्रष्टाचार आपण या ठिकाणी का सांगत आहांत ?

(गोंधळ)

श्री. दिवाकर रावते : श्री. तायनाक हे पाणी मिळावे म्हणून पाटबंधारे कार्यालयात गेले होते की नाही ? त्यांनी आत्महत्येची धमकी दिली होती की नाही ? किती बेशरमपणाने या ठिकाणी सांगितले जात आहे. हे काय चालले आहे ?

(गोंधळ)

डॉ. सुनील देशमुख : आम्ही माननीय सदस्यांचा मान राखतो. याचा अर्थ त्यांनी या ठिकाणी काहीही बोलावयाचे. त्यांनी सदनात अनपार्लमेंटरी शब्द वापरले आहेत. बेशरम ते कोणाला म्हणत आहेत ? तसेच आम्ही हे का सहन करावयाचे ? कोण बेशरम आहे, हे जनता ठरविल.

उपसभापती : " बेशरम " हा शब्द कामकाजातून काढून टाकण्यात येत आहेत.

(गोंधळ)

डॉ. सुनील देशमुख : माननीय सदस्यांची ही पध्दत बरोबर नाही. कारण हे सभागृह आहे. आता अशी भाषा आम्हालाही बोलता येईल. मी जबाबदार मंत्री आहे. तसेच आम्ही माननीय सदस्यांचा सन्मान राखतो आणि त्यांनी असे बोलणे बरोबर नाही. आम्ही माननीय सदस्यांना मोठेपणा देत असताना त्यांनी आमच्याबरोबर असे वागावे काय ?

(गोंधळ)

श्री. दिवाकर रावते : सभापती महोदय, मी माझे शब्द मागे घेतो.

(गोंधळ)

(यानंतर श्री. सरफरे....

अस्वाक्षरित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. नितीन गडकरी : सभापती महोदय, माननीय सदस्यांनी ते शब्द परत घेतले आहेत त्यामुळे आपण आता पुढे जाऊ या...

(गोंधळ)

श्री. दिवाकर रावते : त्या शेतकऱ्याने पाणी मागितले व शासनाने ते पाणी दिले नाही म्हणून आत्महत्या केली ते आपण कां सांगत नाही?

(गोंधळ)

श्री. नितीन गडकरी : सभापती महोदय, माननीय सदस्यांनी वापरलेले शब्द बरोबर नाहीत. आपण ते शब्द कामकाजातून काढून टाकण्याचे निदेश दिले आहेत. तसेच, माननीय सदस्यांनी देखील ते शब्द परत घेतले आहेत. तेव्हा आपण आता पुढे जाऊ या...

डॉ. सुनील देशमुख : सभापती महोदय, श्री. तायनाक यांच्याकडे मागील थकबाकी होती. त्यांनी पहिल्या पाळीला पाण्याची मागणी केली तेव्हा पाऊस आल्यामुळे पाणी देण्यात आले नाही. त्यांचा दुसऱ्या पाळीचा अर्ज आला नसतांना त्यांना सहानुभूती दाखवून पाणी देण्यात आले. आणि तिसऱ्या पाळीसाठी अर्ज आला असता त्यांना पाणी देऊ असे सांगण्यात आले होते. त्यावेळी त्यांनी आज रात्री आठ वाजेपर्यंत कोणत्याही परिस्थितीत पाणी मिळाले पाहिजे असे सांगितले. त्यांची एकंदरीत वागणूक ही सर्वसाधारण माणसासारखी नव्हती. त्यांनी आत्महत्या करणार असल्याची धमकी दिली तेव्हा ताबडतोब पोलीसांना त्यांनी दिलेल्या धमकीबाबत सांगण्यात आले की, आम्ही त्यांना पाणी देणार आहोत, कृपया आपण त्याच्याकडे लक्ष द्यावे. त्याप्रमाणे पोलीस त्याच्या घरी जाऊन त्याच्या भावाला भेटले व त्याच्याकडे विचारपूस केली परंतु तो सापडला नाही. त्याचे प्रेत दुसऱ्या दिवशी पोलीसांना सापडले. तोपर्यंत त्याच्या शेतीला तिसऱ्या पाळीचे पाणी देण्यात आले होते.

श्री. पांडुरंग फुंडकर : सभापती महोदय, 16 तारखेला श्री. तायनाक यांनी आत्महत्या केल्यानंतर 17 तारखेला त्याला पाणी देण्यात आले आहे...

श्री. नितीन गडकरी : सभापती महोदय, या प्रश्नाच्या बाबतीत माननीय सदस्यांनी व्यक्त केलेल्या तीव्र भावना व वापरलेले शब्द बरोबर नाहीत. एखाद्या शेतकऱ्याने मागणी केल्यानंतर त्याला पाणी दिले तर तो आत्महत्या करील काय? त्याच्या अंगाला खाज सुटली होती काय? तो

असुधारित प्रत/प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. नितीन गडकरी...

उगीच जीवावर उदार होतो काय? हे प्रकरण साधे नाही, यामधील संवेदनशीलता आपण पहा. अशा घटनेमध्ये आपल्या अधिकाऱ्यांचा उद्देश तसा असेल नसेल तो मुद्दा वेगळा. परंतु एखादा माणूस बरबाद होतो, उध्वस्त होतो, निराश होतो. अशा वेळी आपण पाणी सोडले असते तर त्याने आत्महत्या केली नसती. तेव्हा याबाबत आपण माहिती घेणार काय?

श्री. अजित पवार : सभापती महोदय, ही अतिशय दुखद घटना आहे, त्याबद्दल कुणाचेही दुमत असण्याचे कारण नाही. परंतु जायकवाडीचे किंवा कोणत्याही धरणाचे पाणी शेतकऱ्यांना देतांना पाणी देण्याची पध्दत टेलपासून वर पर्यंत असते. या शेतकऱ्याला पाणी देण्याचे कबूल केले होते तसे माननीय राज्यमंत्र्यांनी सांगितले आहे. या घटनेची पार्श्वभूमी अशी की, पहिल्या पाळीला आपल्याला पाणी द्यावे लागले नाही. कारण नैसर्गिक पाऊस चांगला पडला होता. दुसऱ्या पाळीला त्याला पाणी दिले होते. आणि तिसऱ्या पाळीला पाणी देण्याचे ठरविले होते. त्याच्या आजूबाजूला पाणी दिले आणि त्याला पाणी नाकारण्यात आले व पुढे पाणी सरकले असे जलसंपदा विभागाकडून झाले नाही. त्यांनी तशा प्रकारची पाण्याची मागणी केल्यानंतर संबंधित विभागाच्या अधिकाऱ्यांनी आज रात्री किंवा उद्या सकाळी कोणत्याही परिस्थितीत पाणी दिले जाईल असे सांगितले. त्याने तीन-चार प्रकारचे पिक घेतले होते. त्यामध्ये प्रामुख्याने हरभरा, गहू, सूर्यफूल व कापूस या पिकांचा समावेश होता. हे सर्व झाले असतांना त्याने आत्महत्या केल्याचे नंतर लक्षात आले. त्यानंतर चौकशी करुन अधिक माहिती घेण्याचा प्रयत्न केला त्यावेळी माननीय सदस्य श्री. दिवाकर रावते यांनी सांगितल्याप्रमाणे त्याची पाठीमागची माहिती देण्याची गरज नाही. परंतु ती यासाठी द्यावी लागत आहे की, त्याचे वागणे, रहाणे कसे होते? ते परभणी जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेमध्ये नोकरीला होते. त्या बँकेमध्ये त्यांच्याकडून गैरव्यवहार झाल्यामुळे त्यांना बँकेतून निलंबित करण्यात आले होते. ते केल्यानंतर थोडेसे मानसिक संतुलन ढासळले. नंतर त्यांना अपघात झाला व त्यामध्ये त्यांच्या डोक्याला मार लागला. ते नेहमी परभणी ते गावापर्यंत चकरा मोटर सायकलवर मारीत होते. या चकरा मारीत असतांना दुर्दैवाने ते व्यसनाधीन झाले. रासायनिक विश्लेषण तपासणीसाठी न्याय वैद्यानिक प्रयोगशाळा, औरंगाबाद येथे त्यांचा व्हिसेरा तपासणीसाठी पाठविण्यात आला. त्यांच्याकडून अजून अहवाल आलेला नाही. त्याचप्रमाणे त्यांची बाकीची माहिती त्यांच्या पुतण्याकडून, त्यांच्या पत्नीकडून, त्यांच्या नातेवाईकांकडून घेण्याचा प्रयत्न केला. तसेच,

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. अजित पवार....

आणखी एक माहिती पुढे आली की, त्यांच्याकडे जी काही जमीन होती त्यामध्ये साडे बारा ते तेरा एकर जमीन मिळाली. त्या तेरा एकर जमिनीमध्ये त्यांचे स्वत:चे नाव गुलाबराव तायनाक होते, आणि त्यांनी अधिक दुसरी जमीन चर्तुभूज तायनाक या नावावर घेतली होती. व्यक्ती एकच परंतु काही जमीन गुलाबराव तायनाक व काही जमीन चतुर्भूज तायनाक अशाप्रकारे दोन नावावर असल्याचे लक्षात आले. (यानंतर सौ.रणदिवे)

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.अजित पवार . . . .

आणि ही सर्व वस्तुस्थिती पाहिल्यानंतर निव्वळ पाणी मिळाले नाही म्हणून, त्यांनी पत्र लिहीताना तशा प्रकारचे पत्र लिहीलेले आहे. तेव्हा पूर्वीच्या पत्रातील त्यांचे अक्षर आणि या पत्रातील अक्षर हे योग्य आहे का ? यासंदर्भात पाहणी करण्याचे काम सुरु आहे आणि कोणत्याही परिस्थितीत शेतक-यांवर अशा प्रकारची वेळ येऊ नये म्हणूनच नेहमी कुणीही राज्यकर्ते विचार करतात, मग ते त्याबाजूचे राज्यकर्ते होते किंवा याबाजूचे राज्यकर्ते असले तरी हाच विचार करणार. परंतु सन्माननीय सदस्य श्री.दिवाकर रावते म्हणाले, तसे मुद्दामहून त्यांनी आत्महत्या केल्यानंतर, त्याला व्यसनाधीन किंवा त्यांनी असे केले, अशा प्रकारे वेगळया प्रकारची बगल देण्याची कोणतीही भूमिका नाही. ही सर्व केस लक्षात आल्यानंतर आणखी त्याची सखोल चौकशी करण्याचा सूचना दिलेल्या आहेत आणि ती चौकशी करताना त्यांचे नातेवाईक किंवा अजुबाजूच्या जमीनीचे बांधकरु असतील, ज्याला आपण शेजारचे जमीन धारक म्हणतो, त्यांच्यांकडून संपूर्ण माहिती घेऊन जर आमच्या विभागाच्या अधिका-यांच्या चुकीमुळे अशा प्रकारचे, आता तरी आम्ही जी माहिती घेतलेली आहे, त्यावरुन तसे काही लक्षात आलेले नाही. पण ही बाब अतिशय गंभीर आहे. म्हणून आणखी याच्या खोलात जाऊन माहिती घेण्यात येईल आणि यामध्ये कोणी दोषी असल्याचे लक्षात आले तर दोषींवर देखील कारवाई केली जाईल. पण सभागृहाच्या लक्षात आणून देतो की, त्यांचे क्षेत्र पाळीपाळीने भिजण्याचे जे ठरले होते. त्यांना दुस-या दिवशी पाणी देण्याचे कबूल केले होते. त्यांच्या पुतण्याच्या जबाबात आणि बाकीच्या नातेवाईकांचेही जबाब आमच्याकडे जे आलेले आहेत. त्यामध्ये त्यांचा स्वभाव थोडासा तापट होता याही गोष्टी त्यामध्ये आलेल्या आहेत.

श्री.दिलीप देशमुख : सभापती महोदय, माननीय मंत्री महोदयांनी निवेदनामध्ये उत्तर दिलेले आहे की, "दिनांक 17-1-2005 रोजी पोलीस निरीक्षक, पाथरी यांनी संबंधित उपविभागीय अधिकारी यांना उक्त शेतकरी यांचे दिनांक 16-1-2005 रोजी रात्री आकस्मित निधन झाले असल्याचे कळविले." पण माननीय मंत्री महोदयांनी उत्तरामध्ये म्हटलेले आहे की, त्यांनी आत्महत्या केली आहे. तेव्हा हा आकस्मित मृत्यू आहे की आत्महत्या आहे ? जर आत्महत्या असेल तर कोणत्या प्रकारची आत्महत्या आहे ? म्हणजे गळफास लावून आत्महत्या केली की अन्य प्रकारे केली आहे ? याचा यामध्ये कुठेही खुलासा नाही. कृपया त्यांनी खुलासा करावा.

. . . .2 सी-2

डॉ.सुनील देशमुख : सभापती महोदय, प्राथमिक अंदाजावरुन त्यांनी विष प्राशन करुन आत्महत्या केलेली आहे. त्यांचा मृत्यू कशामुळे झालेला आहे ? हे कळावे. यासाठी व्हिसेरा तपासणीसाठी पाठविलेला आहे.

श्री.दिलीप देशमुख : सभापती महोदय, डेड बॉडी कुठे सापडली आहे ?

डॉ.सुनील देशमुख : सभापती महोदय, डेड बॉडी शेतात सापडली आहे.

श्री.नितीन गडकरी : सभापती महोदय, माननीय मंत्री महोदयांनी आपल्या सविस्तर उत्तरामध्ये ब-याच गोष्टींचा रेफरन्स् दिलेला आहे. त्यांची बँकेची नोकरी, त्यांचा तापट स्वभाव वगैरे गोष्टी सांगितल्या आहेत. अशा घटना घडतात, तेव्हा साधारणपणे एखाद्या घटनेला कोणी जबाबदार धरले तर पोलीस संबंधितावर लगेच कलमे लावतात, सरकार त्या व्यक्तीला निलंबित करते. त्यामुळे अशा घडलेल्या घटनांमध्ये अशा प्रकारे जबाबदार ठरवित असताना एखाद्या वेळेस कदाचित त्यांच्यावरही अन्याय होतो. म्हणून एखादा माणूस तापटपणामध्ये असे करु शकतो अशी संशयाला जागाही आहे. पण या प्रश्नामुळे दोन मुलभूत गोष्टी शासनासमोर आहेत असे मला वाटते. पहिली गोष्ट म्हणजे आज शेतकरी कर्जबाजारी झालेला आहे. दुसरी गोष्ट म्हणजे त्याचे काही वैयक्तिक प्रश्न आहेत, त्याबद्दल मी चर्चा करु इच्छित नाही. पण एक गोष्ट खरी आहे की, एखाद्या शेतक-याकडून पाणीपट्टी किंवा पैसे वसूल करावयाचे असतील तर ते केलेच पाहिजेत. पण ते करीत असताना त्याचे पीक वाळेल आणि तो पूर्ण बरबाद होईल अशी घटना घडता कामा नये. त्याचे उत्पन्न आल्यावर ते पैसे कसे वसूल करता येतील यासाठी चार मार्ग अजून शोधा. मी असे म्हणत नाही की, कोणी आत्महत्येची धमकी दिली म्हणून त्याने पैसे भरावयाचे नाहीत आणि त्याला फुकट पाणी सोडावयाचे, अशा प्रकारचा काळ सोकावला पाहिजे असे मला म्हणावयाचे नाही. अगोदर पश्चिम महाराष्ट्रात दुष्काळ होता. यावेळी विदभर्, मराठवाडयामध्ये आणेवारी कमी आली आहे. अशा स्थितीत पाण्याअभावी एखाद्या शेतक-याचे पीक वाळले किंवा करपून गेले असे होता कामा नये. याबद्दलचे नेमके स्पिरिट माननीय मंत्री महोदयांनी आपल्या अधिका-यांना कळविण्याची आवश्यकता आहे. जेव्हा अशी स्थिती असेल, तेव्हा कितीही झाले तरी शेतक-यांचे पीक करपता कामा नये, वाळता कामा नये. म्हणून त्याला पाणी द्या. त्याने पुढे पीक घेतल्यावर काय करावयाचे असेल ते करा. याबाबतीत निश्चित सूचना दिल्या पाहिजेत. याचे कारण आमच्याकडील शेतकरी ऊस लावतात, तेव्हा हीच गोष्ट पाहिली आहे. काही वेळेला महामंडळाकडे प्रकल्प आहे की

. . . .2 सी-3

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.नितीन गडकरी . . . .

विभागाकडे आहे यावर वाद करुन मेन्टेनन्स् करीत नाहीत. नाले दुरुस्त करीत नाहीत. दुरुस्त केले तरी त्यांचे अंतर्गत काही प्रश्न आहेत. नंतर पाणीपट्टीचे प्रश्न आहेत.

यानंतर श्री.किल्लेदार . . . .

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.नितीन गडकरी (पुढे चालू...

पाणीपट्टीच्याबाबतीमध्ये दुष्काळाची परिस्थिती वाईट आहे. थोडा वेळ घेतो, परंतु मला एक बाब निदर्शनास आणून द्यावयाची आहे. वर्धा जिल्ह्यातील एका गावामध्ये रात्री 12-00 वाजता स्टेट बँक, आर्वी या बँकेची गाडी गेली की तेथील लोक गावातून पळून जात असत. याबाबत सन्मान्माननीय सदय श्री.अमर काळे यांना याबाबत विचारले तर ते सांगतील. त्यानंतर त्या गावामध्ये पाणी आले, त्या पाण्यावर गावातील लोकांनी आपल्या शेतामध्ये ऊस लावण्यास सुरुवात केली आणि नंतर आर्वीच्या स्टेट बँकेच्या कर्जातून ते शेतकरी मुक्त झाले. शेवटी शेतकरी कर्जाचे पैसे भरु इच्छितो. या संदर्भात सूचना देत असतांना अशा घटना असतील, त्यावेळेस मानवी गोष्टींचा देखील त्यांनी विचार केला पाहिजे, अशा सूचना आपण दिल्या पाहिजेत. अशाप्रकारच्या मन:स्थितीत अनेक शेतकरी आहेत त्यामुळे अशा घटना घडू शकतात. या प्रकरणामध्ये त्याचा तापटपणा होता असे सांगितले गेले, ते काही प्रमाणामध्ये खरेही असेल. त्या माणसाला सामान्य स्थितीत आणण्याकरिता काही सहानुभूती मिळाली पाहिजे. कारण शेवटी मायमाप सरकार आहे. सरकारकडे लोक परमेश्वरासारखे पहातात. त्यांच्याकडून पैसेही वसूल केले पाहिजेत आणि व्यवहारही पाळला पाहिजे. त्याचबरोबर दुसरीकडे अशा घटनाही घडता कामा नयेत. बिटवीन द लाईन, शासनाने आपल्या अधिकाऱ्यांना त्यामागचे स्पीरिट नीट समजावे म्हणून काही व्यवस्थित दिशा दिली, डायरेक्शन दिल्या तर अशा अप्रिय घटना पुन्हा घडणार नाहीत, याबाबतची काळजी सरकार घेणार आहे काय ?

श्री.अजित पवार : सभापती महोदय, यामध्ये गुलाब आणि चतुर्भूज अशा दोन नावांनी त्यांची जमीन होती. त्यामध्ये पाणीपट्टीचे जवळपास 10,325 रुपयाची थकबाकी होती. थकबाकी असतांना देखील, आमच्या अधिकाऱ्यांनी त्याला पाणी दिले. त्यांनी पाणी मिळण्यासाठी अर्ज देखील केलेला नव्हता, परंतु गहू, हरभरा, सूर्यफूल, कापूस, ऊस अशाप्रकारची पिके त्याच्या शेतामध्ये होती. मी आणि राज्यमंत्री महोदयांनीही सांगितले की, पहिला पाऊस पडला त्यावर त्याच्या शेतामध्ये चांगली पीके आली, त्यानंतर त्याला दुसरी पाण्याची पाळी मिळाली, तिसरी पाण्याची पाळी त्याला मिळणार होती. पाळी सुटली असेही झाले नाही. परंतु जाणीवपूर्वक पाणीपट्टी थकलेली आहे म्हणून अधिकारी त्याला पाणीच न देता फाटा बंद करतात -आमच्याकडे फाटा म्हणतात, काही ठिकाणी चाऱ्या म्हणतात, काही ठिकाणी कॅनॉल म्हणतात ते बंद करतात, असेही त्या ठिकाणी झालेले नव्हते. त्यामुळे पाण्यासाठी त्यांनी अर्ज न करता देखील सहानुभूतीच्याच नात्याने

असुधारित प्रत/प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.अजित पवार (पुढे चालू...

शेतकऱ्यांना मदत झाली पाहिजे, म्हणून तेथील अधिकाऱ्यांनी पाणी दिलेले होते. याहीवेळी दुसऱ्या दिवशी पाणी देण्याचे कबूल केलेले होते, त्यामुळे तशी ती कोणतीही अडचण नव्हती. पिण्याच्या पाण्याची थकबाकी असेल किंवा शेतीच्या पाण्याची थकबाकी असली तरी देखील ती मागितली जाते. त्या पध्दतीने त्यांच्याकडे थकबाकी मागितली जात होती. परंतु ती थकबाकी दिली जात नाही म्हणून त्याचे पाणी थांबविलेले होते किंवा पाणी नाकारलेले होते, असे कोठेही झालेले नाही. संबंधित जलसंपदा विभागाचे अधिकारी ग्रामीण भागामधीलच असतात, त्यामुळे त्यांना देखील त्या भागातील प्रश्न माहिती असतात. आपण त्या ठिकाणी हार्ड ॲन्ड फास्ट अशाप्रकारची भूमिका कोणी घेत नाही. ही घटना आत्महत्त्येपर्यन्त जाण्यास संबंधित शेतकरी प्रवृत्त झाला, मग त्या मागे काय काय पार्श्वभूमी आहे, ती तपासण्याचा प्रयत्न केला. त्यावेळेस वेगवेगळया घटना, वेगवेगळया गोष्टी पुढे आल्या. त्या गोष्टी नीटपणे सभागृहाला माहिती व्हाव्यात म्हणून निवेदनामध्ये सांगितलेल्या आहेत. तरी देखील सन्माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांनी अशापध्दतीच्या घटना होऊ नयेत, शेवटच्या टोकापर्यन्त शेतकऱ्यांनी भूमिका घेऊ नये, यासाठी व्यवहारी मार्गाने पाटबंधारे विभागाच्या अधिकाऱ्यांनी पाहिले पाहिजे असे सांगितले, तशाप्रकारची निश्चितपणे भूमिका घेतली जाईल.

--

उपसभापती : आता लक्षवेधी 4 थी चर्चेला घेण्यात येईल.

श्री.दिवाकर रावते : सभापती महोदय, आम्हाला यावर प्रश्न विचारावयाचे आहेत. तो शेतकरी नव्हता बँक कर्मचारी होता, म्हणून आम्हाला सांगितले. त्याबाबत आम्ही सुरुवातीलाच तापलो.

डॉ.सुनील देशमुख : तो शेतकरी होता आणि बँक कर्मचारी म्हणूनही काम करीत होता.

श्री.दिवाकर रावते : त्यामध्ये पोलीसांनी हलगर्जीपणा केलेला आहे,पोलिसांकडे तक्रार करुन देखील त्याची दखल घेतलेली नाही.

डॉ.सुनील देशमुख : एक महिना 10 दिवसांनी तक्रार करण्यात आली.

यानंतर कु.थोरात....

अप्रकाशित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

डॉ. अशोक मोडक : सभापती महोदय, 16 जानेवारीला मृत्यू झाला आहे, त्यानंतर एक महिना दहा दिवस उलटल्यानंतर त्याच्या पत्नीकडून पत्र मिळाले आहे.माझा मुद्दा असा आहे की, त्या पत्राची हस्ताक्षर तज्ञांकडून अजून तपासणी कां झाली नाही? जो व्हिसेरा आला आहे तो आपल्याकडे आगोदरच आला असणार. जेव्हा हा प्रश्न विधानपरिषदेत चर्चेला येणार आहे,असे कळले त्यावेळेला तरी शासनाने गांभीर्याने घ्यावयास पाहिजे होते.

उपसभापती :सन्माननीय मंत्रिमहोदयांनी याबाबतचा खुलासा केलेला आहे की, ते पत्र हस्ताक्षर तज्ञांकडे पाठविण्यात आलेले आहे.

डॉ. अशोक मोडक : मग त्याचा रिपोर्ट आता पर्यंत कां आला नाही? व्हिसेरासुध्दा त्याच्या आगोदर आलेला आहे, हे शासन मान्य करते. . ..

श्री. दिवाकर रावते : सभापती महोदय, माझा पाटबंधारे विभागावर आक्षेप नाही. पण पाटबंधारे विभागाने वेळीच पोलिसांना कळविल्यानंतर पोलिसांनी दक्षता घेतली असती तर ही आत्महत्या झाली नसती. हा विषय आहे. त्यांना नुकसान भरपाई मागितली जात नाही. दुर्दैवाने हे सगळे एकमेकांना वाचविण्याचे जे काम चालले आहे ते थांबले पाहिजे. वेळीच पोलिसांना कळविल्यानंतर देखील ज्या पोलिसांनी वेळीच कारवाई केली नाही, त्या पोलिसां विरुध्द कारवाई करणार आहात की नाही? तो आत्महत्तेला प्रवृत्त झाला असे वेळीच पाटबंधारे विभागाने लेखी कळविले आहे.लेखी पत्र आहे की, हा असा, असा आमच्या कार्यालयात आला होता, त्याने धमकी दिलेली आहे. तेव्हा याच्या संदर्भात काळजी घ्या. ती काळजी घेतली गेली नाही आणि त्याची आत्महत्या झाली. त्याला आत्महत्तेपासून थांबविले असते तर ती आत्महत्या थांबली असती. त्यासंदर्भात शासन कोणावर तरी कारवाई करणार की नाही?

डॉ. सुनील देशमुख : सभापती महोदय, पोलीस त्याच्या गावाला गेले, त्याच्या भावाला भेटले.त्याची विचारपूस केली की, हा कुठे आहे? याने आत्महत्या करण्याची धमकी दिली आणि तो त्या ऑफिसमधून चालला गेला. पोलिसांनी शोधाशोध केली पण त्यांना तो सापडला नाही. तो शेतीवर गेला होता. तो मृतावस्थेतच दुस-या दिवशी सापडला किंवा त्या दिवशी रात्री सापडला. पोलीस त्याच्या गावाला गेले, त्याच्या भावाशी विचारपूस केली, त्याच्या घरी विचारपूस केली. पोलिसांनी विचारपूस केली तेव्हा तो त्याच्या गावात नव्हता.

..2..

पृ. शी. : खाजगी सुरक्षारक्षकांना खाजगी ठेकेदारांमार्फत अपुरे वेतन देण्यात येणे.

मु. शी : खाजगी सुरक्षारक्षकांना खाजगी ठेकेदारांमार्फत अपुरे वेतन देण्यात येणे यासंबंधी स-मा-ा-ीय सदस्य प्रा.जोगेंद्र कवाडे, सर्वश्री रमेश निकोसे,यशवंतराव गडाख, जितेंद्र आव्हाड वि.प.स. यां-ाी दिलेली लजवेधी सूच-ाा.

श्री. जोगेंद्र कवाडे(नामनियुक्त) : सभापती महोदय, मी आपल्या अ-ाुमती-ो -ाियम 101 अ-वये पुढील तातडीच्या व सार्वजनि-ज महत्वाच्या बाबीज्डे स-मा-ा-ीय कामगार मंत्र्यांचे लज वेधू इच्छितो आजि त्याबाबत त्यां-ाी -ािवेद-ा ज्रावे, अशी वि-ांती ज्रतो.

"महाराष्ट्र राज्यातील सुमारे दोन लाख खाजगी सुरक्षा रक्षकांना खाजगी ठेकेदारांमार्फत अपुरे वेतन देण्यात येणे, नोकरीची शाश्वती नसणे, 12-12 तास काम करुन घेणे, साप्ताहिक सुटी देण्यात न येणे, वैद्यकीय सोयीपासून वंचित ठेवणे, सेवानिवृत्तीनंतर कसल्याही प्रकारचा लाभ देण्यात न येणे, भर पगारी सुटी न देणे, शासनातर्फे खाजगी सुरक्षा रक्षक (नोकरीचे नियमन व कल्याण) कायदा, 1981 अस्तित्वात असणे मात्र त्याचा सुरक्षा रक्षकांकरिता वापर न करणे, यासाठी शासनाने या कायद्याखाली योजना तयार करुन माथाडी मंडळाच्या धर्तीवर कायद्याच्या अंमलबजावणीसाठी "सुरक्षा रक्षक मंडळ, बृहन्मुंबई" व इतर जिल्हयांत याची स्थापना करण्याची कामगारांतर्फे करण्यात येणारी मागणी, परिणामी खाजगी सुरक्षा रक्षकांमध्ये पसरत असलेले चिंतेचे व भितीचे वातावरण, यावर शासनाने त्वरित लक्ष घालून करावयाची उपाययोजना व शासनाची प्रतिक्रिया. "

श्री. गणेश नाईक (पर्यावरण, उत्पादन शुल्क मंत्री) : सभापती महोदय, लजवेधी सूच-ोसंबंधीच्या -ािवेद-ााच्या प्रती मा-ा-ीय सदस्यां-ाा आधीच वितरीत ज्ल्या असल्यामुळे मी ते -ािवेद-ा आपल्या अ-ाुमती-ो सभाजृहाच्या पटलावर ठेवतो.

उपसभापती : -ािवेद-ा सभाजृहाच्या पटलावर ठेवज्यात आले आहे.

-ािवेद-ा

(प्रेस : येथे सोबतचे -ािवेद-ा छापावे.)

अस्सुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. जोगेंद्र कवाडे : सभापती महोदय, कारखान्यांमध्ये आणि इतर आस्थापनेमध्ये कंत्राटदारामार्फत कामकारणारे सुरक्षा रक्षक कामगार आणि अधिकारी यांना कोणत्याही प्रकारचा लाभ मिळत नसल्यामुळे, त्यांना पुरेसे वेतन मिळत नसल्यामुळे, या सुरक्षा रक्षकांचे शोषण थांबविण्यासाठी महाराष्ट्र शासनाने महाराष्ट्र खाजगी सुरक्षा रक्षक नोकरीचे नियमन आणि कल्याण अधिनियम 1981 साली पास केला. या लक्षवेधीच्या संदर्भामध्ये आपले कामगार मंत्री सन्माननीय श्री. गणेशजी नाईक यांनी जे छापील निवेदन दिले आहे.ते सुरक्षा रक्षक कामगार व कर्मचा-यांच्या कल्याणाचे आहे, त्याबद्दल मी त्यांना धन्यवाद देतो. मला वाटते पहिल्यांदाच श्री. गणेश नाईक यांनी कामगार मंत्री झाल्यापासून सुरक्षा रक्षकांबद्दल अशा प्रकारची अनुकूल भूमिका घेऊन त्यांना संरक्षण देण्याचे काम केलेले आहे. पण प्रश्न असा निर्माण होतो की, या 1981 चा कायदा असून देखील पाच टक्के सुरक्षा रक्षंकांना देखील त्या कायद्याचा पाच टक्के लाभ मिळत नाही, अशी परिस्थिती आहे. या सूरक्षा रक्षक मंडळाच्या माध्यमातून मुंबईमध्ये जवळ जवळ 16,000 सुरक्षा रक्षक काम करतात. या कायद्यामध्ये तृटी आहेत. या कायद्यातील कलम 23 च्या माध्यमातून दिनांक 5.1.2005 रोजी तत्कालीन कामगार मंत्र्यांनी खाजगी ठेकेदारांना मुक्त अशा प्रकारची सेवा प्रदान करण्याची जी सवलत दिली, त्यामुळे या सुरक्षा रक्षक कामगारांचे अस्तित्व घोक्यामध्ये आलेले आहे.

यानंतर श्री. बरवड ....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

प्रा. जोगेंद्र कवाडे .....

सभापती महोदय, एवढेच नव्हे तर मागच्या कामगार मंत्र्यांनी सुरक्षा रक्षकांच्या संदर्भात या कायद्यामध्ये जी तरतूद होती त्या तरतुदीला बगल देऊन दिनांक 5.1.2005 रोजी त्या कायद्यामध्ये विशिष्ट प्रकारची सूट देऊन खाजगी ठेकेदाराच्या फायद्यासाठी त्यांना रान मोकळे केले.

उपसभापती : सन्माननीय सदस्यांनी प्रश्न विचारावा.

प्रा. जोगेंद्र कवाडे : सभापती महोदय, त्यामुळे या माध्यमातून 16 हजार सुरक्षा रक्षकांचे अस्तित्वच धोक्यामध्ये आलेले आहे. ते थांबविणार काय ?

(काही सन्माननीय सदस्य बोलण्याचा प्रयत्न करतात)

प्रा. जोगेंद्र कवाडे : सभापती महोदय, आम्ही जेव्हा बोलतो तेव्हा थांबावयास सांगितले जाते आणि या ठिकाणी काही सन्माननीय सदस्य लक्षवेधी सूचना असो, प्रश्न असो त्यावेळी लांबलचक प्रस्तावना करीत असतात. हा अन्याय बरोबर नाही. कृपाकरुन हे थांबवावे.

उपसभापती : आपण अर्धा तास प्रस्तावना करा. माझी हरकत नाही. मी आपल्याला प्रश्न विचारण्यास सांगितले यामध्ये गैर काय आहे ? मी त्यांनाही तीन वेळा सांगितले होते. सन्माननीय सदस्यांनी चेअरचा मान राखला पाहिजे.

प्रा. जोगेंद्र कवाडे : सभापती महोदय, आपल्या आसनाबद्दल पूर्णपणे आदर राखून मला हे सांगावयाचे आहे की, कायद्यामध्ये तरतूद असून देखील त्यामध्ये अशा प्रकारची सोय करण्यात आली की, जेणेकरुन खाजगी सुरक्षा रक्षकांचा फायदा व्हावा आणि मंडळाचे जे सुरक्षा रक्षक आहेत त्यांचे नुकसान व्हावे. कायद्यामधील 23 वे कलम आपण रद्द करणार काय ? मी शासनाला धन्यवाद देतो की, त्यांनी अत्यंत महत्वाचे निवेदन या ठिकाणी केलेले आहे. त्यामध्ये महाराष्ट्र खाजगी सुरक्षा रक्षक (नोकरीचे नियमन व कल्याण) योजना, 2002 च्या कलम 13 मध्ये दुरुस्ती करण्याबाबत या ठिकाणी आपण वचन दिले आहे त्याबद्दल धन्यवाद देतो. महाराष्ट्र राज्य सुरक्षा रक्षक आणि जनरल कामगार युनियनचे संस्थापक श्री. माधवराव भोसले यांच्या संघटनेने यासंदर्भात सुरक्षा रक्षकांच्या अधिकारासाठी शासनाकडे वारंवार अशा प्रकारची निवेदने दिली, आंदोलन केले, विनंती केली, अर्ज केले. परंतु त्याची कोणत्याही प्रकारची दखल घेण्यात आली नाही. या कायद्यामधील त्रुटींचा फायदा घेऊन सरसकट खाजगी सुरक्षा रक्षक एजन्सीजना परवानगी

...2...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

(सभापतीस्थानी तालिका सभापती श्रीमती सुधा जोशी)

प्रा. जोगेंद्र कवाडे ......

देण्याची घोषणा करण्यात आली आणि परिणामत: 16 हजार सुरक्षा रक्षक कर्मचारी धोक्यामध्ये आलेले आहे त्यामुळे जी सरसकट परवानगी देण्यात आली ती आपण रद्द करणार काय ?

श्री. गणेश नाईक : सभापती महोदया, आपल्याकडे सुरक्षा रक्षक मंडळ आहे तसेच खाजगी नोंद केलेल्या सुरक्षा रक्षक संस्था आहेत आणि काही अनोंदित ठेकेदारांच्या सुरक्षा रक्षक संस्था आहेत. रायगड, मुंबई, ठाणे या परिसरामध्ये काही घटकांवर नियंत्रण ठेवण्याच्या अनुषंगाने आपण कायद्यामध्ये बदल केलेला आहे. परंतु भविष्यामध्ये त्या ठिकाणी अन्य जे घटक आहेत त्यांना सुध्दा खंड 13 च्या सुधारणेनुसार त्यांच्यावर बंघने घालून त्यांनी सुध्दा त्यांच्याकडील संस्था सुरु केल्यानंतर पंधरा दिवसाच्या आत मंडळाकडे त्यांची नोंदणी करुन ते देत असलेला पगार, इतर सवलती या सर्व गोष्टींची नोंद करण्याचे बंधनकारक केले आहे. या कायद्यातील तरतुदीनुसार त्या संस्था चालू केलेल्या असल्यामुळे अंतिमत: यातून काय चांगले-वाईट निघते ते बघून याबाबतीत विचार केला जाईल.

यानंतर श्री. खंदारे ...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

प्रा.जोगेंद्र कवाडे : यासंबंधी मा.मंत्रिमहोदयांनी दिलेले उत्तर उचितच आहे. परंतु प्रायव्हेट सिक्युरिटी एजन्सी यासंबंधी वर्तमानपत्रामध्ये बातम्या छापून आल्या आहेत. 1981 च्या कायद्यामध्ये असलेल्या पळवाटा शोधून यापूर्वीच्या श्रममंत्र्यांनी जे खाजगी सुरक्षा यंत्रणेकडे बनावट शस्त्रात्रे सापडल्याची बातमी सगळया वर्तमानपत्रामध्ये मग ते महाराष्ट्र टाईम्स असेल, सकाळ असेल, सामना असेल, लोकमत असेल, लोकसत्ता असेल यात आलेली आहे. बनावट कागदपत्रे तयार करुन शस्त्र परवाने नागालॅण्ड, जम्मू व काश्मिर येथून आणले जात असल्याचे उघडकीस आले आहे असे त्यात म्हटले आहे. त्यामुळे क्राईम ब्रॅंचची वक्रदृष्टी या यंत्रणांवर ठेवली आहे. त्याठिकाणाहून अवैध शस्त्रात्र येत असल्याची माहितीही पोलिसांना मिळाली आहे. अशाप्रकारच्या सुरक्षा यंत्रणांनी परवानगी घेतली आहे का, अशी बनावट शस्त्रे घेतली जातात आणि सुरक्षा एजन्सीसंबंधी घातपाती कृत्य त्यांच्याकडून होणार नाही याची तपासणी केली आहे काय ? आपण दरोडे, खून होताना पाहतो. पण कायद्याच्या पळवाटांचा फायदा घेऊन खाजगी सुरक्षा एजन्सीजना मुभा देण्यात आली आहे ती थांबविली जाईल काय ?

श्री.गणेश नाईक : सुरक्षा रक्षक मंडळाच्या व्यतिरिक्त खाजगी सुरक्षा रक्षकांच्या ठेकेदारांना परवानगी दिली आहे हे खरे आहे. काही घटक विविध ठिकाणचे रहिवासी असल्यामुळे त्यांच्याकडे शस्त्रात्राचा परवाना आहे. मुंबईत आल्यानंतर अखिल भारतीय परवाना मिळविण्यासाठी त्यांना मुंबई, ठाणे, नवी मुंबई येथे असा अर्ज करावा लागतो त्याची संपूर्ण तपासणी केल्यानंतर आणि त्यांच्या गावातील कॅरेक्टर सर्टिफिकेट तपासल्यानंतर आणि त्याची खातरजमा केल्यानंतर तो शस्त्र परवाना रिन्यू केला जातो. अशाप्रकारच्या बाबी समोर आल्या, त्यामुळे पोलीस यंत्रणेकडून सर्व बाबी तपासण्याचे ठरविले आहे. खाजगी सुरक्षा रक्षकांच्या संस्थेवर शासनाचे निरीक्षण चालू आहे. भविष्य काळामध्ये सुरक्षा रक्षकांचे शोषण चालू आहे अशी माहिती पुढे आली तर त्यांचा ठेका रद्द करण्याबाबत शासन विचार करील.

श्री.रमेश निकोसे : महाराष्ट्रामध्ये अशा किती एजन्सीज आहेत आणि खाजगी ठेकेदाराकडे अतिरेकी सापडले आहेत. उत्तर प्रदेश, बिहार, मध्यप्रदेश येथील तडीपार गुंड त्यात आहेत. त्यांच्याकडे कोणताही परवाना नसतो. बिना परवानगी शस्त्रसाठा सापडला आहे. तारापूर येथील अणुऊर्जा उडवून देऊ असे म्हणणारे प्रशिक्षित 5 पंजाबी अतिरेकी गुंड याच्यामध्ये सामील आहेत

असुधारित प्रत/प्रसिद्धीसाठी नाही

NTK/ MHM/ SBT/

श्री.रमेश निकोसे....

काय ? सुप्रीम कोर्टात व हायकोर्टात ही संघटना गेली होती आणि सुप्रीम कोर्टाने यांना संरक्षण देण्यासंबंधी काय म्हटले आहे ?

श्री.गणेश नाईक : यामध्ये अशाप्रकारच्या संस्थांची संख्या 856 आहे. कोणत्याही राज्यामध्ये कोणीही रोजगार मिळविण्यासाठी जाऊ शकतो असे आपली घटना सांगते.

नंतर श्री.शिगम.....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

MSS/ SBT/ MHM/ पूर्वी श्री. खंदारे 15:45

(श्री. गणेश नाईक पुढे सुरु...)

ज्या कोणत्या कुटुंबाकडे शस्त्रपरवाना असेल त्या कुटुंबाचे, खानदानाचे कॅरेक्टर पाहून हा परवाना दिला जातो. तसेच व्यक्तींचेही कॅरेक्टर बधितले जाते. दिवसाढवळया दरोडे पडतात, कंपन्यांमध्ये दरोडे टाकून माल लुटला जातो म्हणून अशा परिस्थितीमध्ये शस्त्रधारी रक्षक असावा अशी खाजगी मालकांची भावना असते आणि त्यानुषंगाने शस्त्रधारी रखवालदार ठेवले जातात. मा.सदस्यांनी सांगितल्या प्रमाणे खाजगी सुरक्षा रक्षक यंत्रणा रद्द करण्याबाबत काही घटक सुप्रीम कोर्टामध्ये गेले आहेत. त्यासंदर्भात अजून अहवाल प्राप्त झालेला नाही. तो प्राप्त होताच मा.सदस्यांना कळविण्यात येईल.

श्री. जितेंद्र आव्हाड : ठाणे आणि मुंबई या शहरांच्यादृष्टीने हा अत्यंत महत्वाचा प्रश्न आहे. कामगार क्षेत्राशी संबंधित असलेला हा प्रश्न आहे. ही गोष्ट मंत्री महोदय मान्य करतील की, या खाजगी सुरक्षा एजन्सीजची मुंबईमध्ये अनिर्बंध सत्ता आहे. त्यांच्यावर कोणाचेही नियंत्रण नाही, मिनिमम वेजेस ॲक्टचे ते पालन करीत नाहीत, नोकरीवर असणा-याला 1500 ते 1800 रु. पगार देतात, कोणालाही ते घाबरत नाहीत, त्यांच्यावर कोणाचा वचक नाही. माझी अशी विनंती आहे की, त्यांच्यावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी शासन क्वासी ज्युडिशियल ॲथॉरिटी निर्माण करील काय ? या मुंबईमध्ये उत्तर प्रदेश, बिहार, मध्यप्रदेश येथून केव्हाही मध्यरात्री माणसे येतात आणि सुरक्षा रक्षक म्हणून कामाला लागतात. या एजन्सीजवर शासनाचे कोणत्याही प्रकारचे बंधन नाही हे मी स्पष्टपणे नमूद करु इच्छितो. माझे असे मत आहे की, या सुरक्षा रक्षकांच्या नेमणुका शासनाकडून केल्या जातील काय ? किंवा एखाद्या मंडळा मार्फत त्यांच्या नेमणुका केल्या जातील काय जेणे करुन त्यांना पगाराच्याबाबतीत संरक्षण मिळू शकेल. तसेच त्यांना कॅशने पगार दिला जातो. हा पगार कॅशने न देता शासनाच्या ॲथॉरिटी मार्फत चेकने देण्याची व्यवस्था करण्यात येईल काय ?

श्री. गणेश नाईक : एकेकाळी या राज्यामध्ये खाजगी सुरक्षा रक्षक होते. तत्कालीन मा.मुख्यमंत्री श्री. अंतुलेसाहेबांनी त्यावेळी सुरक्षा मंडळ स्थापन करण्याचे निर्देश दिले. त्यानंतर अशा सुरक्षा मंडळांना सुरुवात झाली. काही कंपन्यांकडून, काही घटकांकडून या सुरक्षा मंडळाकडे असलेल्या सुरक्षा रक्षकांची गुणवत्ता लक्षात घेता या सुरक्षा रक्षकांचे महत्व जास्त वाटल्याने त्या घटकांनी तशी मागणी केली. अशा एका निराळ्या परिस्थितीमध्ये खाजगी सुरक्षा रक्षकांना परवानगी

MSS/ SBT/ MHM/

(श्री. गणेश नाईक पुढे सुरु...)

दिलेली आहे. मी मघाशी सांगितले की, या सुरक्षा रक्षकांचे कोठे शोषण होत असेल, नियमांचा भंग होत असेल तर त्याबाबतीत तक्रार आल्यास शासन निश्चित कारवाई करील. कामगार विभागाच्या अधिपत्याखाली या सर्व घटकावर शासन नियंत्रण ठेवून आहे. त्यामुळे यासंदर्भात बेदरकारपणे कारभागर चाललेला आहे असे म्हणता येणार नाही.

प्रा. जोगेंद्र कवाडे : 1981च्या कायद्यातील 23व्या कलमाचा फायदा घेऊन शस्त्रेवापरली जातात. तेव्हा हे 23वे कलम रद्द केले जाईल काय ? तसेच ज्या प्रमाणे माथाडी कामगार मंडळ आहे त्याप्रमाणे सुरक्षा रक्षक मंडळाची स्थापना शासन करणार आहे काय जेणे करुन या मंडळाच्या माध्यमातून भूमिपुत्रांना नोक-या मिळू शकतील ?

श्री. गणेश नाईक : मी मघाशी नमूद केलेले आहे की, काही घटकांना खाजगी सुरक्षा रक्षक ठेवण्याची परवानगी दिलेली आहे. या घटकांकडून कोणत्याही कामगाराचे शोषण होत असेल, पूर्ण वेतन दिले जात नसेल, जुलूम होत असेल तर ...

तालिका सभापती (श्रीमती सुधा जोशी) : सुरक्षा रक्षक मंडळ स्थापन करणार काय असा मा.सदस्यांचा प्रश्न आहे.....

श्री. गणेश नाईक : अशा प्रकारच्या तक्रारी प्राप्त झाल्या तर त्याबाबतीत चौकशी केली जाईल.ज्या लोकांनी कायद्याचा भंग केलेला आहे त्यांच्यावर कारवाई केलेली आहे.

...नंतर श्री. गिते...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

ABG/ SBT/ MHM/ प्रथम श्री.शिगम 15:50

श्री. उल्हास पवार : सभापती महोदया, सन्माननीय सदस्य प्रा. जोगेंद्र कवाडे यांनी 23 कलमाचा मुद्दा उपस्थित केलेला आहे. माजी मुख्यमंत्री श्री. अंतुले साहेब यांनी अतिशय उत्तम मंडळ स्थापन केले होते की जेणे करुन ख-या अर्थाने शासनाचे नियंत्रण राहू शकते असा पहिला मुद्दा आहे. भूमिपुत्रांना जास्तीत जास्त नोक-यांमध्ये सामावून घेतले जाते असा दुसरा मुद्दा आहे. नियंत्रणाबाबतचा मुद्दा या ठिकाणी उपस्थित केला गेला. जवळपास 250 ठिकाणी यासंबंधी उल्लंघन झालेले आहे. ज्या ठिकाणी या मंडळाच्या कक्षेतील सिक्युरिटी गार्डस् आहेत.मंडळातील गार्डस् आहेत. तेथे खाजगी कंपन्यांचे सुरक्षा गार्डस् असता कामा नये. 250 ठिकाणी उल्लंघन झालेले आहे. या 250 ठिकाणी शासनाच्या माध्यमातून कारवाई केली गेली काय ?

श्री. गणेश नाईक : खंड 23 च्या मूळ कायद्यामध्ये निश्चितपणे बदल करण्याचा आम्ही विचार केलेला आहे. येत्या आठवडयामध्ये या कायद्यात बदल केला जाणार आहे. स्थानिक तरुणांना रोजगार उपलब्ध होण्याच्या दृष्टीने काही बाबी प्रस्तावित करण्यात येतील.

श्री. रमेश निकोस : सभापती महोदया, माझ्या प्रश्नाचे उत्तर आलेले नाही..

तालिका सभापती : सन्माननीय सदस्य श्री. निकासे यांना मी सांगू इच्छिते की, तुम्ही प्रश्न विचारल्या नंतर दोन सदस्यांचे प्रश्न विचारुन झालेले आहेत. आता आपल्याला प्रश्न विचारण्याची संधी मिळणार नाही. पुन्हा पुन्हा एकाच सदस्यांनी प्रश्न विचारु नये. इतर सदस्यांना देखील प्रश्न विचारण्यास संधी मिळू द्यावी.

श्री. प्रकाश शेंडगे : सभापती महोदया, या ठिकाणी सन्माननीय सदस्य प्रा. जोगेंद्र कवाडे यांनी अतिशय चांगला विषय लक्षवेधी सूचनेव्दारा उपस्थित केलेला आहे. मुंबई आणि आसपासच्या परिसरातील हा अत्यंत जिव्हाळयाचा प्रश्न आहे. जवळ जवळ 1 ते 2 लाख कामगार सुरक्षा रक्षक म्हणून कामावर लागू शकतात. शासनाने एक सुरक्षा मंडळ किंवा एखादे कॉर्पोरेशन याबाबतीत निर्माण करुन मराठी तरुणांना नोकरी उपलब्ध करुन देण्याचा प्रयत्न केला तर बेरोजगारीचा मोठा प्रश्न सुटू शकतो. मुंबई शहरात 99 टक्के सुरक्षा रक्षकांच्या कंपन्या हया परप्रांतीयांच्या आहेत. मुंबईतील एखाद्या मॉलमध्ये गेलात तर तेथे सर्व उत्तर प्रदेश आणि बिहार मधील तरुण मुले आपल्याला दिसून येतात. आपण या मॉलमध्ये गेलो तर त्यांना मराठी बोलता येत नाही. महाराष्ट्र शासनाने वेगळे असे सुरक्षा मंडळ वा कार्पोशन काढले तर मी आपल्याला जवळपास 50 हजार मराठी तरुण मुले उपलब्ध करुन देण्यास तयार आहे. या शहरातील बेरोजगारासाठी दूर करण्यासाठी महाराष्ट्र शासन एखादे सुरक्षा मंडळ निर्माण करील काय ? 2..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.गणेश नाईक : सन्माननीय सदस्य श्री. प्रकाश शेंडगे यांनी जे विचार मांडले त्यांच्या विचारांशी मी सहमत आहे. जे प्रकल्पग्रस्त असतील त्यांना नोकरीत सामावून घेतले जावे अशा प्रकारचे निदेश देण्यात येतील.

श्री. नितीन गडकरी : सन्माननीय मंत्री महोदय, आपण ज्या भावना व्यक्त केल्या त्याच्याशी मी सहमत आहे. तसेच सन्माननीय सदस्य श्री. प्रकाश शेंडगे देखील सहमत आहे. प्रश्न असा उपस्थित होतो की, येथील स्थानिक लोकांना उत्कृष्ट गार्ड होण्यासाठी त्यांना बंदुक चालविण्याचे प्रशिक्षण देणे, त्यांची परेड घेणे, शारिरिकदृष्टया ते सुदृढ राहतील याबाबत त्यांच्याकडून व्यायाम करुन घेणे, वाहन चालविण्याचे प्रशिक्षण देणे. नागपूर येथे लष्करातील सेवानिवृत्त जनरल श्री. देवकुळे यांनी एक इन्स्टीटयूट उघडले आहे. त्या विभागातील शेतक-यांच्या मुलांनी त्यांच्या इन्स्टीटयूटमध्ये प्रवेश घेतला. त्यांनी त्या तरुण मुलांना चांगल्या प्रकारचे ट्रेनिंग दिले. बरेच तरुण नोकरीस लागले. मुंबई शहरात अशा प्रकारचे शासनाने इन्स्टीटयूट उघडले तर लाखो तरुणांना रोजगार उपलब्ध होण्याची संधी मिळू शकेल. सन्माननीय सदस्य प्रा. जोगेंद्र कवाडे बोलले तेही खरे आहे. आपण प्रायव्हेट सिक्युरेटी ठेवतो. त्या सुरक्षा रक्षकांच्या नावाने सुरक्षा रक्षक कंपनीचे मालक आपल्याकडून दहा हजार रुपये घेतात आणि त्या सुरक्षा रक्षकास दोन-तीन हजार रुपये देतात. एक प्रकारे सुरक्षा रक्षकांचे कंपनी शोषण करीत असते. हे शोषण अजून थांबलेले नाही. महाराष्ट्रात अनेक तरुण बेरोजगार फिरत आहेत. आपण नवीन मुंबईतून निवडून येता. त्या ठिकाणी अनेकांनी सिडकोसाठी जागा उपलब्ध करुन दिलेल्या आहेत. त्या प्रकल्पग्रस्तांच्या ब-याच मुलांना नोकरीत सामावून घेतले गेलेले नाही याची आपल्याला चांगली कल्पना आहे. या सुशिक्षित बेराजगार तरुणांसाठी सुरक्षा रक्षकांचे ट्रेनिंग देण्यासाठी मान्यताप्राप्त इन्स्टीटयूट उघडले पाहिजे. लष्कारातील सैन्या प्रमाणे त्यांना ट्रेनिंग दिले पाहिजे. या अनुषंगाने शासनाने काही तरी धोरण आखले पाहिजे.

यानंतर श्री. कानडे..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

SSK/ SBT/ KGS/ MHM/ MAP/ 15:55

लक्षवेधी सूचना क्र. 4 पुढे सुरु ..

श्री. नितीन गडकरी ....

यासंदर्भात स्थानिक लोकांना घेण्याकरिता कामगार खात्यातर्फे उपाययोजना करुन भविष्यात तसे धोरण शासन तयार करील काय ? मा.सदस्य श्री. कवाडे यांनी सांगितलेली गोष्ट खरी आहे. सुरक्षा एजन्सीमध्ये मोठया प्रमाणावर उत्तरप्रदेश,नागालँड,जम्मू-काश्मिर येथील लोक येतात. त्यांच्याकडे या राज्यातील परवाना नसतो. त्यांच्या राज्यातून परवाना आणतात. परवाना कसा मिळतो हे सांगण्याची आवश्यकता आहे. आपल्याकडील गरीब मुले जातात त्यांना परवाने मिळत नाहीत. बाहेरच्या राज्यातील तरुण पैसे देऊन परवाना आणतात आणि त्यांना नोकरी मिळते. स्थानिक माणूस किंवा मराठी माणूस या क्षेत्रात नाही. या मधील त्रृटी दूर करण्याच्या दृष्टीने तसेच वेतन मिळणे आणि परवाना मिळणे यातील त्रृटी दूर करण्यासाठी शासन कायद्यात काही सुधारणा करणार आहे काय ?

श्री. गणेश नाईक : सभापती महोदया, मा.विरोधी पक्षनेत्यांनी सूचना केल्याप्रमाणे निश्चितपणाने स्थानिक भूमिपुत्रांना,प्रकल्पग्रस्तांना ट्रेनिंग देण्याच्या अनुषंगाने खात्यामार्फत विचार केला जाईल. त्याचप्रमाणे प्रकल्पग्रस्त आणि स्थानिक भूमिपुत्रांना नोक-या मिळत नाहीत या मताशी मी सहमत आहे. अन्य राज्यातील तरुण येऊन नोक-या मिळवितात. 80 टक्के स्थानिक भूमिपुत्रांना आणि प्रकल्पग्रस्तांना नोक-या मिळाल्या पाहिजेत असे शासनाचे पहिल्यापासूनचे धोरण आहे. परंतु त्याची अंमलबजावणी झाली नाही. परंतु भविष्यकाळात शस्त्र परवाना देताना स्थानिक प्रकल्पग्रस्त किंवा भूमिपुत्रांना देण्याच्या अनुषंगाने निश्चितपणाने जाणिवपूर्वक प्रयत्न केले जातील. तसेच वेतन चेकने देण्याबाबत संबंधितांना सूचना देण्यात येतील.

डॉ. एन.पी.हिराणी : सभापती महोदया, दोन्ही सभागृहात हा विषय चर्चेला आला होता किंवा नाही याची मला माहिती नाही. मिडियाचे सुध्दा या विषयाकडे दुर्लक्ष होत आहे. दुर्देवाने सध्याची जी परिस्थिती आहे त्यामध्ये लोकसंख्येमध्ये वाढ झाली आणि प्रत्येक ठिकाणी सुरक्षेची आवश्यकता भासू लागली. तसेच असुरक्षिततेमुळे सुध्दा लोकांना संरक्षणाची आवश्यकता भासू लागली. कोणतीही संस्था संरक्षणाची मागणी करते. शिक्षण संस्था, औद्योगिक क्षेत्र,प्रत्येक ठिकाणी सुरक्षेची मागणी केली जाते. नवीन सोसायटया,मोठमोठया वसाहती यामध्ये सुध्दा सुरक्षेची मागणी केली जाते. मागणी जास्त आणि त्यात महाराष्ट्रीयन लोक नाहीत अशी परिस्थिती आहे. सर्व

...2...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

लक्षवेधी सूचनाक्र.4 पुढे सुरु..

डॉ.एन.पी.हिराणी ...

सिक्युरिटी एजन्सीमध्ये बाहेरुन माणसे आणून उभी केली जातात. त्यांच्यामार्फत नियुक्त्या होतात. यावर नियंत्रण आणण्यासाठी शासनाने एखादा ट्रेनिंग कोर्स,कोचिंग क्लास काढला तर बाहेरुन जे लोक येत आहेत ते बंद होतील. महाराष्ट्रामध्ये उमेदवार भरपूर आहेत. नेपाळी गुरखा पूर्वी येत होते. आता कोणत्याही राज्यातून सुरक्षा रक्षक येतात. महाराष्ट्रामध्ये येऊन येथील लोकांना लुबाडतात. त्यांना ट्रेनिंग दिले जात नाही. पकडून आणतात,विशिष्ट ड्रेसेस दिले जातात आणि 500 रुपये पगार दिला जातो. एजन्सी मात्र स्वत: हजारो रुपयांची कमाई करतात. या सर्वांवर कंट्रोल करण्यासाठी शासन सुरक्षा मंडळ स्थापन करणार आहे काय ? तसेच ट्रेनिंग देण्याकरिता शासन काही प्रयत्न करणार आहे काय ? किमान वेतन देण्यासाठी शासन प्रयत्न करणार आहे काय? या सर्व सिक्युरिटी एजन्सीवर नियंत्रणठेवण्यासाठी शासन कोणत्या प्रकारचा कायदा आणणार आहे ?

यानंतर श्री. सुंबरे ...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. गणेश नाईक : अध्यक्ष महाराज, सन्माननीय सदस्य श्री.हिराणी यांनी सांगितल्याप्रमाणे. तसे पाहिले तर सन्माननीय विरोधी पक्षनेत्यांनी जे सांगितले आहे तीच बाब त्यांनी पुन्हा सांगितली आहे., पण मी आपल्याला सांगू इच्छितो की, या घटकांना प्रशिक्षण देऊन, त्या सगळ्यांना विश्वास निर्माण होण्याच्या दृष्टीनेच सरकार प्रयत्न करील. त्याचबरोबर किमान वेतनाचा कायदा देखील त्यांना लागू होणार आहे. अध्यक्ष महाराज, मी विरोधी पक्षनेत्यांना सांगू इच्छितो की, आपल्या सुचनांचे आम्ही स्वागतच करतो. या ठिकाणी कोणा घटकांवर अन्याय होत असेल, आणि अशा बाबी आपण कोणीही आमच्या लक्षात आणून दिल्यास त्यांना न्याय देण्याचे काम निश्चितपणे केले जाईल.

श्री. नितीन गडकरी : अध्यक्ष महोदया, मी सन्माननीय मंत्री महोदयांना सांगू इच्छितो की, एखाद्या प्रश्नाबाबत या सभागृहामध्ये एकमत असते तेव्हा त्याचा विचार आपण निश्चितपणे केला पाहिजे. मला हे समजते आहे की, शेवटी तुमच्या विभागालाही काही मर्यादा आहेत. कारण शिक्षण विभाग काही आपल्याकडे नाही. आता यांना प्रशिक्षण देण्याच्या दृष्टीने काही कोर्सेस सुरू करावयाचे झाल्यास तो भाग शिक्षण विभागाकडे येतो. तसेच यांना परवाना देणे, कायदा तयार करणे, त्यांना प्रोटेक्शन देणे हा विषय गृह खात्याकडे येतो. तेव्हा तुम्हाला सँक्टिटी होण्याच्या दृष्टीने आम्ही या ठिकाणी ज्या सूचना जिव्हाळ्याने केलेल्या आहेत त्या लक्षात घेऊन, याबाबत एक सर्वंकष धोरण करण्याच्या दृष्टीने, त्या स्वीकाराव्यात. वाटल्यास, या विषयावर आपल्याला योग्य वाटले तर आमच्या सर्वांच्या सूचना विचारात घेण्यासाठी एखादी संयुक्त समिती करा. कारण यामध्ये शिक्षण, गृह आदी विभाग देखील इन्व्हॉल्व्ह आहेत. तेव्हा सर्वंकष धोरण ठरविण्याच्या दृष्टीने काम केले पाहिजे, तरच आपण यांना न्याय देऊ शकणार आहात. अन्यथा यांना प्रशिक्षण देण्याविषयीची फाईल तुम्ही वर पाठविली तर आपले सचिव त्यावर लिहिणार की, असे कोर्सेस देणे हे आपले काम नाही. म्हणून याबाबत कॅबिनेटपुढे जाऊन सर्वंकष धोरण ठरवून घ्या. इतरही विभागांचा त्यात सहभाग, सहकार्य आपल्याला घ्यावे लागणार आहे, ते घ्या. वाटल्यास, असे सर्वंकष धोरण ठरविण्यासाठी विधीमंडळाची एक समिती नेमा किंवा वेगळी अशी समिती नियुक्त करा. पण असे धोरण कॅबिनेटपुढे आणले तरच यातून काही निष्पन्न होईल. केवळ अशा चर्चेने काही होणार नाही. तरी याचा आपण विचार करणार का ?

..... केके 2 ...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. गणेश नाईक : अध्यक्ष महाराज, या विषयावर या ठिकाणी गांभीर्याने चर्चा झालेली आहे. एकूणच प्रकल्पग्रस्त लोकांना नोकऱ्या मिळण्याचा भाग, त्यांना प्रशिक्षण देण्याचा भाग, शस्त्रे मिळवून देण्याचा भाग, त्यासाठी परवाने मिळवून देण्याचा भाग शिवाय त्यांना वेतन व्यवस्थित मिळते आहे की नाही हेही पाहणे अशा अनेक गोष्टी आहेत. तेव्हा या लोकांना विश्वास वाटेल या दृष्टीने आम्ही शिक्षण, गृह इ. विभागाच्या सहकार्याने निश्चितपणे नोट तयार करू आणि आपणा सगळ्यांनाही माहिती देऊ आणि आपल्या सुचनांचाही निश्चितपणे त्या दृष्टीने विचार करू इतकेच मी आपल्याला सांगतो.

(काही सदस्य प्रश्न विचारण्यासाठी परवानगी मागतात....)

तालिका सभापती (श्रीमती सुधा जोशी) : मी आपणास परवानगी देते. परंतु नेमके प्रश्न विचारावेत. अर्धा तास होऊन गेला तरी या लक्षवेधी सुचनेवर चर्चा चालू आहे, हे आपण सर्वांनीच लक्षात घ्यावे.

श्री. मधुकर चव्हाण : अध्यक्ष महाराज, सन्माननीय मंत्री महोदय, अतिशय कार्यक्षमतेने काम करीत आहेत, हे मी त्यांची केवळ प्रशंसा करण्यासाठी सांगत नाही तर खरोखरी माझे त्यांचेबद्दलचे मत मी व्यक्त करीत आहे. अध्यक्ष महाराज, मुंबई आणि महाराष्ट्रामध्ये आता स्पष्ट बोलण्याची वेळ आलेली आहे की, ज्या ज्या नोकऱ्यांची वा पोटा-पाण्याची क्षेत्रे आहेत ती दुर्दैवानी परप्रांतियांनी व्यापलेली आहेत. तेव्हा आपण या बाबतीत असा कायदा का करीत नाही की, जे भूमिपुत्र आहेत किंवा ज्यांची 25-30 वर्षापासून या मुंबईमध्ये वास्तव्य आहे त्यांनाच संधी दिली जाईल. अध्यक्ष महाराज, परवा या ठिकाणी एक प्रश्न आला होता तेव्हा मी कोणा पोलीस अधिकाऱ्याचे नाव घेतले नाही पण त्याने आपल्या वरिष्ठांना जो अहवाल दिला होता त्यात स्पष्टपणे लिहिलेले होते की, मंत्र्यांच्या सांगण्यावरून मोठ्या प्रमाणात हे परवाने देण्यात आलेले आहेत. थोडक्यात सांगावयाचे तर आमच्या भूमिपुत्रांना अशा या वागणुकीमुळे काहीही मिळत नाही. तेव्हा माझा नेमका प्रश्न असा आहे की, महाराष्ट्र शासन अशा प्रकारे भूमिपुत्रांना 80 टक्के ठरवून देण्याचा कायदा करणार का?

(यानंतर श्री.जागडे ...एलएल 1

अमुद्रित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. मधुकर चव्हाण....

सैन्यातील जे निवृत्त सैनिक आहेत, त्यांची लिस्ट मागवून त्यांना सुरक्षा रक्षकांचे काम देण्यात येणार आहे काय ? त्यांनी सुरक्षा रक्षकांची संघटना बांधली तर त्यांना आपण तशी परवानगी देणार आहांत काय ? सभापती महोदय, या ठिकाणी अनेक परप्रांतीय लोक 1800 रुपये पगारावर काम करीत आहेत. परंतु प्रत्यक्षात त्याना 900 रुपयेच पगार दिला जात आहे. त्यांची मोठ्या प्रमाणात पिळवणूक केली जात आहे. ही पिळवणूक थांबविण्यात येणार आहे काय ? सभापती महोदय, आमच्या मराठी माणसाला काम मिळणे बंद झाले आहे. शासनाच्या धोरणाप्रमाणे साहेबाचे काम आमचा मराठी माणूस करु शकत नाही. कमीत कमी साहेबाला सलाम करण्याचे काम तरी आमच्या मराठी मुलांना मिळावे. दीड वीत पोट भरण्यासाठी त्याला हे काम मिळण्यासाठी माननीय मंत्रिमहोदय पुढाकार घेणार आहेत काय ?

श्री. गणेश नाईक : सभापती महोदय, प्रकल्पग्रस्त लोकांचे हक्क कोणीही नाकारु शकत नाही. खाजगी कंपन्याचे मालक त्यांचा हा हक्क नाकारु शकत नाही. जर कोणी त्यांचा हा हक्क नाकारला असेल तर मी या बाबत योग्य ती कारवाई करीन, असे अभिवचन मी या ठिकाणी देत आहे. सैन्यातील सैनिक येऊन ते सुरक्षा रक्षकांचे काम करणार असतील, त्यांच्या संघटना बांधणार असतील तर त्याचा निश्चितपणे विचार करण्यात येइ्रल. सभापती महोदय, मी मा. सदस्य श्री.जितेंद्र आव्हाड यांच्या प्रश्नाला उत्तर दिले आहे. अपॉयमेंट देत असताना चार हजार रुपयाचा पगार देण्यात येईल असे सांगितले जाते. त्याप्रमाणे चार हजार रुपयाच्या पगारावर सदरहू सुरक्षा रक्षकाची सही घेतली जाते. परंतु प्रत्यक्षात त्यांना 1800 रुपये किंवा 2200 रुपये पगार दिला जातो. तेव्हा याबाबत योग्य त्या सूचना देण्यात येतील.

श्री. नीलम गो-हे : सभापती महोदय, या ठिकाणी असे सांगण्यात आले आहे की, सुरक्षा रक्षकांना प्रशिक्षण देण्यात येत नाही. मला या ठिकाणी असे सांगावयाचे आहे की, मुंबई महानगरपालिकेच्या माध्यमातून सामाजिक संस्था महिलांना सुरक्षा रक्षकांचे प्रशिक्षण देत आहेत. शिवसेनेची महिला आघाडी महिलांना सुरक्षा रक्षकांचे प्रशिक्षण देण्याचे काम करीत आहे. तेव्हा त्याचा फायदा शासन घेईल काय ? सभापती महोदय, सुरक्षांचा कायदा आज सर्व जिल्ह्यांना लागू नाही. तेव्हा संपूर्ण महाराष्ट्राला हा कायदा लागू करण्यात येणार आहे काय ?

श्री. गणेश नाईक : संपूर्ण महाराष्ट्राला हा कायदा लागू करण्याबाबत शासन पावले टाकील.

31-03-2005 (असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही) LL 2
ASJ/ KGS/ MAP/ 16:05

असुधारित प्रत/प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. अनंत तरे : सभापती महोदय, ज्या ठिकाणी चोरी होते, त्या ठिकाणचा सुरक्षा रक्षक पळून जातो. त्याचा कोठेही पत्ता लागत नाही. त्यामुळे सुरक्षा रक्षकाची नेमणूक करीत असताना सदरहू व्यक्ती ही महाराष्ट्रात पाच वर्षे तरी राहिलेली असली पाहिजे, अशा प्रकारचे बंधन घालण्यात येणार आहे काय ? सभापती महोदय, सुरक्षा रक्षक बंदूक तसेच इतर शस्त्रे वापरत असतात. त्यांनी या बाबतचा परवाना घेण्याची गरज आहे. परंतु अनेक सुरक्षा रक्षकांकडे अशा प्रकारचा परवाना नाही.

(यानंतर श्री. सरफरे...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. अनंत तरे...

मी याबाबत भिवंडी पोलीस स्टेशनमध्ये तक्रार करुन त्यांना ताकीद दिली. माझा प्रश्न असा आहे की, महाराष्ट्रामध्ये परप्रांतातून आर्म आणून त्याचे लायसन्स मिळविले जाते त्याबाबत व्हेरिफिकेशन करुन त्यांच्यावर आपण काय कारवाई करणार? दुसरा प्रश्न असा की, आर्म सिक्युरिटी गार्डची जी एजन्सी आहे. त्यांच्या वाहनावर जांभळा दिवा लावला जातो. तो लावण्याकरिता शासनाने परवानगी दिली आहे काय? दिली नसेल तर आपण त्यांच्यावर कारवाई करणार काय?

श्री. गणेश नाईक : एखादा सुरक्षा रक्षक विश्वासाचा आहे की नाही हे पहाण्यासाठी ज्या घटकाकडे तो नोकरी करण्यासाठी जाईल त्यावेळी त्याची संपूर्ण माहिती घेऊन त्याला नोकरीला ठेवावे अशाप्रकारचे निदेश दिले जातील. दुसरे असे की, त्यांच्या वाहनांवर निळा दिवा लावण्यास शासनाने परवानगी दिलेली नाही. शस्त्र परवान्याचे व्हेरिफिकेशन सद्या चालू आहे. तेव्हा जर अशा प्रकारे विना परवाना शस्त्र बाळगत असतील तर त्यांच्यावर कडक कारवाई केली जाईल.

श्री. जयंत प्र. पाटील : सभापती महोदय, या राज्यामध्ये किमान वेतन कायदा अस्तित्वात आहे. त्याची अंमलबजावणी संबंधित एजन्सी करीत आहे काय? त्याचप्रमाणे याठिकाणी दिलेल्या आश्वासनाप्रमाणे राज्यातील किती प्रकल्पग्रस्तांना सिक्युरिटी गार्डच्या नोकरीत समाविष्ट केले आहे.

श्री. गणेश नाईक : माननीय सदस्यांनी प्रकल्पग्रस्तांना नोकरीत सामाऊन घेतले जाईल काय असा प्रश्न विचारला आहे. त्यांनी आपल्या परिसरामध्ये एखादा प्रयोग करावा. त्याठिकाणी जर त्यांना यश आले नाही तर आम्हाला सांगावे.

श्री. जयंत प्र. पाटील : सभापती महोदय, माझ्या पहिल्या प्रश्नाचे उत्तर मिळाले नाही. प्रत्येक कंपनीने किमान वेतन दिले पाहिजे हा कायदा आहे. त्या प्रमाणे ही एजन्सी किमान वेतन देत आहे काय?

श्री. गणेश नाईक : किमान वेतन दिले जाते अशी माहिती आहे. आणि ज्या ठिकाणी देत नाहीत याबाबतची माहिती माननीय सदस्यांनी दिली तर त्याबाबत कारवाई केली जाईल.

श्री. मधुकर सरपोतदार : माननीय सदस्य प्रा. जोगेंद्र कवाडे यांनी ज्या उद्देशाने ही लक्षवेधी सूचना मांडली तो उद्देश बाजूला राहिला. मला वाटत होते की, या करिता ते माथाडी कामगारांच्या कायद्याचा संदर्भ घेतील. हा प्रश्न जर आपल्याला चांगल्या पध्दतीने सोडवावयाचा

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. मधुकर सरपोतदार....

असेल तर सुरक्षा रक्षकांकरिता स्वतंत्र कायदा केला पाहिजे व तो सर्वसमावेशक असला पाहिजे. त्या कायद्यामध्ये सर्व सुरक्षा रक्षकांचा व्यवस्थित बंदोबस्त करण्याचे बंधन त्या कंपनीवर टाकले तर त्यामध्ये भूमिपुत्रांना न्याय मिळेल नाहीतर मिळणार नाही. सुदैवाने माननीय कामगार मंत्री हे सुध्दा कामगार संघटनेतून आले आहेत. म्हणून आपण याबाबतीत पुढाकार घेऊन ज्या प्रमाणे माथाडी कामगार कायदा राज्यामध्ये करुन त्यांची काळजी घेतली त्याप्रमाणे सुरक्षा रक्षकांसाठी एखादा कायदा करुन या प्रश्नाची तड लावण्यासाठी पुढाकार घेऊन आपण हा प्रश्न मार्गी लावणार काय? व याठिक्‌ाणी माननीय सदस्यांनी सर्व मांडलेल्या समस्यांचा अंतर्भाव त्या कायद्यात करणार काय?

श्री. गणेश नाईक : माननीय सदस्य श्री. मधुकर सरपोतदार यांनी जी सूचना केली व माननीय सदय प्रा. जोगेंद्र कवाडे यांनी लक्षवेधी सूचना मांडली त्या मागचा उद्देश तोच आहे. या सुरक्षा रक्षकांना पूर्ण संरक्षण मिळाले पाहिजे. राज्यामध्ये सुरक्षा रक्षक मंडळ अस्तित्वात आहे. काही खाजगी संस्थांनी त्यामध्ये सूट मिळवून स्वत:ची एजन्सी सुरु केली. मघाशी सांगितल्याप्रमाणे अशा खाजगी संस्थांच्या कारभाराकडे शासनाची बारकाईने नजर आहे. आणि जर काही त्यांचा कारभार हा कायद्याला धरुन होत नसेल तर निश्चितपणे या खाजगी संस्थांची एजन्सी रद्द केली जाईल. व त्याठिकाणी पूर्णतया मंडळामार्फत कारभार केला जाईल असे मी नमूद करतो.

(यानंतर सौ. रणदिवे)

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

APR/MAP/KGS/ पूर्वी श्री.सरफरे 16:15

पृ.शी.: मराठवाडा कृषी विद्यापीठामध्ये झालेला आर्थिक गैरव्यवहार.

मु.शी.: मराठवाडा कृषी विद्यापीठामध्ये झालेला आर्थिक गैरव्यवहार यासंबंधी प्रा.फौजिया खान, सर्वश्री. सदाशिवराव पोळ, जितेंद्र आव्हाड यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

प्रा.फौजिया खान (नामनियुक्त) : सभापती महोदया, मी नियम 101 अन्वये पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे आपल्या अनुमतीने सन्माननीय कृषी मंत्र्यांचे लक्ष वेधू इच्छिते आणि त्याबाबत त्यांनी निवेदन करावे अशी विनंती करतो.

"मराठवाडा कृषी विद्यापीठातील पडीक जमिनीला आयबेक्स कंपनी, बंगलोर यांच्या मार्फत 5 किलोमीटर लांबीचे लावण्यात आलेले सौर ऊर्जेचे कुंपण, अशाच प्रकारचे कुंपण नांदेड, अंबेजोगाई, औरंगाबाद येथील जमिनीवर टाकण्यात आलेले असणे, खेळाच्या मैदानालाही सौर ऊर्जा कुंपण टाकण्यात आलेले असणे, या शासनाच्या योजनेवर करोडो रुपये खर्च हाणे, हे कुंपण पहिल्या दिवसापासूनच निर्जीव असून त्याचा कुठलाही उपयोग झालेला नसणे, परिणामी शासनाचे कोटयावधी रुपये वाया जाणे, याशिवाय मराठवाडा कृषी विद्यापीठातील सहायक प्राध्यापक, कृषी अधिकारी, कृषी सहायक, लिपिकांच्या भरतीमध्ये मोठया प्रमाणावर झालेला गैरव्यवहार, नियुक्त करण्यात आलेल्या बहुतांश उमेदवारांमध्ये विद्यापीठ कर्मचा-यांचे जावई, मुलगा, मुलगी, भाऊ असणे, बांधकामाच्या बाबतीतही सर्व अधिकारांचे केंद्रीकरण केलेले असणे, अंदाजपत्रक तयार करण्यापासून ते गुत्तेदाराला त्याच्या कामाचे पैसे मिळेपर्यंतच्या प्रत्येक स्टेजवर कुलगुरुची मान्यता व स्वाक्षरी घेण्याची पाडण्यात आलेली प्रथा, या एकूणच सा-या व्यवहारामागे मोठया प्रमाणावर आर्थिक गैरव्यवहार झाल्याने लोकांमध्ये पसरलेला प्रचंड असंतोष, याबाबत शासनाने तातडीने केलेली वा करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

श्री.राणा जगजितसिंह पाटील (कृषी राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, लक्षवेधी सूचने संबंधीच्या निवेदनाच्या प्रती माननीय सदस्यांना आधीच वितरीत केल्या असल्यामुळे मी ते निवेदन आपल्या अनुमतीने सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

. . . .2 एन-2

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

तालिका सभापती(श्रीमती सुधा जोशी) : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन

(प्रेस : येथे सोबतचे निवेदन छापावे.)

. . . .2 एन-3

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्रीमती फौजिया खान : सभापति महोदया, मराठवाडा कृषि विद्यापीठ के कुलगुरु डॉ. विनायक राव पवार के कार्यकाल में बदली, अपाइंटमेंट, दुरुस्ती, कन्सट्रक्शन में भ्रष्टाचार के चर्चे कितनी दूर हुए हैं, यह मुझे बोलने की जरुरत नहीं है. वृत्तपत्रों ने इस बात को बहुत ज्यादा हाई-लाइट किया है. एक्जीक्यूटिव कॉंसिल की मेम्बर होने के नाते मैं इन बातों को बहुत करीब से देख रही हूँ. मेरे पास कई लोग आकर कहते हैं कि हमने पैसा दिया है, लेकिन नौकरी नहीं मिली है. तत्कालीन कृषि मंत्री श्री. रोहिदास पाटिल और श्री. गोविंदराव आदिक ने कुलगुरु से इन बातों के बारे में खुलासा मांगने के लिए पत्र लिखा था, लेकिन उसका जबाब अभी तक नहीं आया है, क्या यह बात सच है ?

सभापति महोदया, इस लक्षवेधी सूचना के माध्यम से मैं कुछ डिमांड्स मा. मंत्री महोदय के सामने रखती हूँ और उनसे अपेक्षा करती हूँ कि वे निश्चित तौर पर एक्शन लेंगे. मेरी पहली डिमांड यह है कि क्या कुलगुरु के भ्रष्टाचार के प्रकरण में इन्क्वायरी कमीशन बिठाया जाएगा ? उनके रिटायरमेंट में 3-4 महीने बाकी है तो इन्क्वायरी निष्पक्ष होने के लिए क्या उनको जबरन छुट्टी पर भेजा जाएगा ? मेरी दूसरी डिमांड यह है कि नौकर भरती की प्रक्रिया शुरु होने वाली है तो क्या इसको स्थगित किया जाएगा ? मेरी तीसरी डिमांड यह है कि वाइस चान्सलर की प्रॉपर्टी का असेसमेंट कम्पीटेंट अथॉरिटी के द्वारा किया जाए. मेरी इन डिमांड्स के बारे में मा. मंत्री महोदय क्या एक्शन लेने वाले हैं ?

श्री.बाळासाहेब थोरात : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी अनेक प्रश्न विचारलेले आहेत. त्यामध्ये पहिल्या प्रश्नासंबंधात सांगतो की, यापूर्वी डॉ.पवार, कुलगुरुंना दि.25 जुलै 2002 रोजी कृषीमंत्री माननीय श्री.रोहिदास पाटील यांनी काही खुलासा विचारला होता. पण त्याचे उत्तर आले नाही. त्यानंतर 23 जुलै 2004 रोजी माननीय कृषीमंत्री श्री.गोविंदराव आदिक यांनीही काही खुलासा विचारला होता. पण त्याचेही उत्तर आलेले नाही. त्यांच्या गैरव्यवहाराच्या तक्रारींच्या संदर्भात सन्माननीय सदस्यांनी 20 तारखेला पत्र दिले आहे आणि ते चौकशीसाठी पाठविलेले आहे. तेथे जी भरती सुरु आहे, ती येथून पुढच्या कालखंडामध्ये करु नये असे या संबंधातील निदेश त्वरित विद्यापीठाला दिले जातील. सन्माननीय सदस्यांनी चौकशीच्या संदर्भात उल्लेख केला. पण चौकशी करण्याचे अधिकार शासनाला नाहीत, तर चान्सलर म्हणून माननीय राज्यपालांना तसे अधिकार आहेत. तर माननीय राज्यपालांना ही वस्तुस्थिती कळविण्यात येईल.

. . . .2 एन-4

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.दिवाकर रावते : सभापती महोदय, माननीय मंत्री महोदयांच्या निवेदनामध्ये दोन गोष्टी आलेल्या आहेत. माजी कृषी मंत्री माननीय श्री.रोहिदास पाटील यांनी काही पत्रे लिहून तक्रार केली. तसेच माजी कृषी मंत्री माननीय श्री.गोविंदराव आदिक यांनीही तक्रार केली. सन्माननीय श्री.गोविंदराव आदिक आणि सन्माननीय श्री.रोहिदास पाटील यांनी त्यांच्या काही उमेदवारांना नोकरीला लावावे यासाठी कुलगुरुंकडे आग्रह धरला होता आणि हा आग्रह पूर्ण न
झाल्याने, नोकरीला न लागल्यामुळे त्यांनी तक्रारी केलेल्या आहेत का ?

श्री.बाळासाहेब थोरात : सभापती महोदय, कृषी मंत्री हे प्रति कुलपती असतात. माननीय श्री.गोविंदराव आदिक त्यावेळेस कृषि मंत्री होते, प्रति कुलपती होते. त्यांनी तशा प्रकारची शिफारस केली होती का ? तसा आग्रह धरला होता का ? याची माहिती माझ्याकडे नाही.

यानंतर श्री.किल्लेदार . . . .

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.दिवाकर रावते : मंत्री महोदयांनी उत्तर दिले की, त्यामध्ये श्री.रोहिदास पाटील आणि श्री.गोविंदराव आदिक यांनी अशाप्रकारचे पत्रे दिल्याची माझ्याकडे माहिती नाही माझ्याकडे पुरावा आहे. त्यांनी तसे पत्र दिलेले होते. तत्कालिन कृषि मंत्री म्हणून ते पत्र दिले होते की कृषी मंत्री म्हणून श्री.रोहिदास पाटील यांनी पत्र दिले होते, याची मला माहिती नाही. परंतु त्यांनी स्वत:च्या लेटरहेडवर लिहून श्री.पवार, कुलगुरू यांना पत्र पाठवून कळविले होते. त्यामध्ये कृषि सहाय्यक म्हणून श्री.रासकर, सुर्यवंशी, सावंत, अंबिलवादे, कोपूलवार, घसुगे रामेश्वर शेषराव, शिंगरवाड यांना घेण्याबाबत शिफारस केली होती, त्यानंतर कृषि अधिकारी म्हणून श्री.पाटील लिंन्ना कल्लाना, खेडकर नैनावाड, पाईकराव, सौदाने यांची शिफारस केलेली होती. त्यानंतर लिपिक व इतर संवर्गामध्ये म्हस्के विश्वनाथ विठ्ठलराव, गिरी दत्तात्रय, मुंढे सुंदर त्र्यंबकराव, त्यानंतर सहाय्यक प्राध्यापकाकरिता चव्हाण काकासाहेब राजाराम, जावळे, पेन्सलवार संजय नारायण, बिराजदार. अशाप्रकारची नावे त्यांनी प्रपोज करुन यांना नोकरी द्या म्हणून सांगितले होते, ती नोकरी त्यांना दिली गेली की नाही याची मला माहिती नाही. तो प्रश्न नाही. सन्माननीय श्री.रोहिदास पाटील यांनी त्यांचे स्वत:चे लेटरहेड वापरुन पत्रे दिलेली आहेत. यामध्ये असिस्टंट प्रोफेसरकरिता नाव सुचविलेले आहे. त्यांनी दुसऱ्या पत्रामध्ये कृषी अभियांत्रिकी करिता नाव सुचविलेला आहे. आमच्या उमेदवारांना तुम्ही नोकरीला लावा, त्यांना नोकरीला लावले नाही तर तक्रारदार होतो, अशाप्रकारे त्यांनी सांगितले. त्यांना माहीत नसेल तर त्यांच्या माहितीकरिता मी ही माहिती पुरविली.

श्रीमती फौजिया खान : सभापति महोदया, अभी मंत्री महोदय ने अपने जबाब में कहा है कि वाइस चान्सलर के भ्रष्टाचार की इन्क्वायरी के लिए कमीशन बिठाने के बारे में मा. राज्यपाल महोदय से सिफारिश की जाएगी. मैं मा. मंत्री महोदय को बताना चाहती हूँ कि वाइस चान्सलर के रिटायरमेंट में केवल 4 महीने बाकी है, इसलिए इन्क्वायरी जल्दी से करने की जरुरत है. वाइस चान्सलर का इन्क्वायरी के दौरान हस्तक्षेप हो सकता है, इसलिए वे छुट्टी पर रहें तो क्या मंत्री महोदय मा. राज्यपाल महोदय से इस तरह की सिफारिश करेंगे ?

श्री.बाळासाहेब थोरात : भरतीच्याबाबतीतील स्थगिती आजच कळविण्यात येईल आणि दोन दिवसामध्ये मा.राज्यपालांकडे कुलपती म्हणून या संदर्भातील प्रस्ताव द्यायचा असतो, तो प्रस्ताव देऊ, त्यामध्ये स्पेशिफिक म्हटले जाईल की, त्या कालखंडामध्ये त्यांना सक्तीची रजा देण्यात यावी.

प्रा.जोगेंद्र कवाडे : सभापती महोदया, आमच्या कॉलेजच्या काळामध्ये " तेरे मे प्यार के, चर्चे हर चुबान पर" हे गाणे प्रसिध्द होते. त्याप्रमाणे या परभणी कृषि विद्यापीठाचे कुलगुरू

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.विनायकराव पवार यांच्या भ्रष्टाचाराची चर्चा संपूर्ण परभणी आणि मराठवाड्यामध्ये होत आहे. मंत्री महोदयांना माझा प्रश्न असा आहे की, कुलगुरू श्री.विनायकराव पवार यांच्या पुणे येथील बंगल्याचे काम जवळपास पूर्ण होत आलेले आहे. या बंगल्याचे मूळ अंदाजपत्रक 7 लाख रुपयाचे होते. परंतु आतापर्यन्त जवळपास 1 कोटी रुपयाचा खर्च झाला असल्याची माहिती आलेली आहे. हा सर्व पैसा बांधकामातील कमिशन, निरनिराळया भरत्या, नेमणुका, बढत्या, बदल्या या माध्यमातून गोळा झाला असल्याचा त्यांच्यावर स्पष्टपणे खुलेआम आरोप केला जात आहेत. माझा प्रश्न असा आहे की, या सर्व प्रकरणामध्ये जे आरोप केले जात आहेत, त्याची संपूर्ण सखोल चौकशी व्हावी, ही चौकशी कुलगुरु श्री.विनायक पवारा यांना प्रदीर्घ सुट्टीवर पाठवून नंतर त्यांची चौकशी केली जाईल काय ?

श्री.बाळासाहेब थोरात : यापूर्वीसुध्दा उत्तरात सांगितले होते की, कुलगुरुंची निवड ही मा.राज्यपाल महोदयांनी केलेली आहे, त्यामुळे त्यासंबंधीचे अधिकार राज्यपालांचे आहेत. आपण त्यासंबंधीचा त्वरित पाठविण्याचा निर्णय देखील घेतलेला आहे. त्या संदर्भात देखील आता मी उत्तर दिलेले आहे.

प्रा.जोगेंद्र कवाडे : माझ्या प्रश्नाचे उत्तर मिळाले नाही. त्या कुलगुरुंचा 8 लाखावरुन 1 कोटी पर्यन्त बंगल्याचे बांधकाम झाले, त्याची आपण चौकशी करणार आहात काय ?

श्री.बाळासाहेब थोरात : या प्रकरणाची सखोल चौकशी करण्यासंबंधात राज्यपाल महोदयांनाच विनंती करतो आहोत.

प्रा.जोगेंद्र कवाडे : ते वेगळे. परंतु त्यांच्या बंगल्याच्या संबंधातील चौकशीची बाब ही आपल्या कक्षेतील आहे.

श्री.बाळासाहेब थोरात : या सगळ्याची चौकशी करण्याच्या संदर्भातच राज्यपाल महोदयांना आपण विनंती करतो आहोत.

श्री.श्री.मधुकर सरपोतदार : सभापती महोदया, या निवेदनातील एका परिच्छेदामध्ये उल्लेख केलेला आहे की, सन्माननीय सदस्या श्रीमती फौजिया खान यांनी काही तक्रारी केलेल्या आहेत. या तक्रारीच्या संदर्भात मंत्री महोदय म्हणतात की, श्रीमती फौजिया खान यांनी त्यांच्या पत्रासमवेत वृत्तपत्रातील कात्रणे व काही नागरिकांची निवेदने आणि तक्रारी जोडल्या आहेत, आणि आवश्यक ती कारवाई करण्याबद्दल सूचना देण्याच्या संबंधात...

यानंतर कु.थोरात....

अप्रकाशित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

SMT/ KGS/ MAP/ 16:25

श्री. मधुकर सरपोतदार..

सभापती महोदय, आवश्यक ती कारवाई करण्याबद्दल सूचना दिल्या आहेत असे म्हटले आहे. या तक्रारीचे स्वरुप काय?यावर कारवाई करण्याविषयी जी शिफारस केली होती ती शिफारस कशा स्वरुपात केली आहे?

श्री. बाळासाहेब थोरात: तक्रार अशी होती की, एक कर्मचारी कमी केला गेला होता. त्याच्या आईने राष्ट्रपतींकडे तक्रार केली होती, असे एक तक्रारीचे स्वरुप आहे. दुसरे पाईप घोटाळा किंवा त्याच्यात इतर भ्रष्टाचार झाला असे स्वरुप त्या सगळया तक्रारीमध्ये आहे.या सर्व प्रकरणाच्या बाबतीत कशा पध्दतीने कारवाई करावयाची याच्या संदर्भात जी परिषद आहे व या परिषदेचे जे महासंचालक आहेत त्यांनी कशा पध्दतीने कारवाई करायची तसेच चारही विद्यापीठावर नियंत्रण करणारी जी शिक्षण परिषद आहे तिने कशा पध्दतीने कारवाई करायची याबाबतच्या प्रस्तावा करिता म्हणून सूचना दिलेल्या होत्या.

श्रीमती फौजिया खान : सभापति महोदया, मेरा प्रश्न यह है कि क्या आप वाइस चान्सलर की प्रॉपर्टी के असेसमेंट का वेरीफिकेशन कम्पीटेंट अथॉरिटी से कराने के लिए आदेश देंगे ?

श्री. बाळासाहेब थोरात : सभापती महोदय,आपण राज्यपालांना प्रस्ताव देणार आहोत. येथे ज्या सूचना केलेल्या आहेत. त्या सगळया सूचनांचे प्रोसिडिंग सुध्दा त्यामध्ये जोडले जाईल.

..2..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

<u>विशेष उल्लेख</u>

पृ.शी. तिर्थक्षेत्रांच्या ठिकाणी आपत्कालीन तातडीची व्यवस्था करण्याबाबत.

मु.शी.: तिर्थक्षेत्रांच्या ठिकाणी आपत्कालीन तातडीची व्यवस्था करण्याबाबत माननीय सदस्य श्री संजय दत्त यांनी दिलेली विशेष उल्लेखाची सूचना.

तालिका सभापती (श्रीमती सुधा जोशी) :माननीय सदस्य श्री. संजय दत्त यांनी एक विशेष उल्लेखासंबंधीची सूचना दिलेली आहे, त्यांनी ती मांडावी.

श्री. संजय दत्त (विधानसभा सदस्यांद्वारा निर्वाचित) सभापती महोदय मी पुढील विशेष उल्लेखासंबंधी सूचना मांडतो.

मी खालील महत्वाच्या व सार्वजनिक विषयावर विशेष उल्लेख देत आहे. कृपया तो स्विकृत करावा ही विनंती.

राज्यात प्रामुख्याने शिर्डी, पंढरपूर, तुळजापूर, अक्कलकोट, शनिशिंगणापूर, शिखरशिंगणापूर, जेजूरी, शेगाव, कोल्हापूर इ. ठिकाणी तिर्थस्थळी कायम भावीकांची गर्दी असते. राज्यात सध्या ग्रामीण भागात सर्वत्र यात्रा सुरु आहेत. यात्रांच्या ठिकाणी ग्रामीण व शहरी भागातील भावीक मोठया संख्येने देवदर्शनासाठी मुलाबाळांसहित येत असतात. परंतु अशा महत्वाच्या ठिकाणी आवश्यक व पुरशा पोलीस बंदोबस्त ठेवणे अत्यंत गरजेचे असते. मात्र तसे ब-याच ठिकाणी दिसून येत नाही. त्यामुळे सातारा जिल्हयातील मांढरदेवी सारखा दुर्दैवी प्रकार यापुढे घडू नये म्हणून राज्यात आज रोजी या तिर्थस्थळांच्या ठिकाणी जी व्यवस्था आहे त्यात अनेक ठिकाणी सुधारणा करणे अत्यंत आवश्यक आहे. सर्व धार्मिक व तिर्थस्थळांच्या ठिकाणी पोलीस बंदोबस्ताची वाढ करुन कायमस्वरुपी सर्व ठिकाणी पोलीस चौक्या उभारणे अत्यंत गरजेचे आहे. त्याचप्रमाणे मांढरदेवी सारखा विजेचा शॉर्टसर्किट भविष्यात कुठेही होऊ नये अशा पध्दतीने वीज उपलब्ध व्हावी, भरपूर प्रमाणात शुध्द पाण्याची व्यवस्था व्हावी व सांडपाण्याचा निचरा व्हावा अशी व्यवस्था करावी. भावीकांचे आरोग्य बिघडू नये म्हणून कायमस्वरुपी तिर्थस्थळी शासनाचे सार्वजनिक दवाखाने असावेत व त्याठिकाणी तज्ञ डॉक्टर्स 24 तास उपलब्ध व्हावेत. पंढरपूर, तुळजापूर, शिर्डी, जेजूरी, अक्कलकोट याठिकाणी रोजच हजारोंच्या संख्येने भाविकांची गर्दी असते

..3..

SMT/ KGS/ MAP/ 16:25

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

त्यामुळे भाविकांना अनेक तास रांगेत उभे रहावे लागते. अशा ठिकाणी दर्शन घेणे सुलभ व्हावे त्यासाठी पार्किंगची व्यवस्था मंदिरापासून सुरक्षित अंतरावर करावी. तसेच तिर्थस्थळाच्या ठिकाणी असलेले पूजेचे साहित्य विकणा-यांसाठी भाविकांच्या वाहनांची सोयही तिर्थस्थळापासून थोडी दूर असावी जेणेकरुन भाविकांना दर्शन घेणे सुलभ होईल. तिर्थस्थळाच्या ठिकाण्‍ी असलेले पूजेचे साहित्य विकणा-यांसाठी दर्शनापासून काही ठराविक अंतरावर सोय करावी. पूजेचे साहित्य विकणा-यांच्या बेशिस्तपणे उभ्या राहिलेल्या टप-यांमुळे दर्शन घेण्यास विलंब होत असतो. त्यांना शिस्त लावणे गरजेचे आहे.सप्तशृंगी, जेजूरी, मांढरदेवी, शिखरशिंगणापूर इ. देवस्थळे उंच डोंगरांवर बसलेले आहेत. तिर्थस्थळापर्यंत पोहचण्यासाठी आजही वाहनांना कसरत करावी लागते. याठिकाणांचे रस्ते रुद करुन त्यांचे डांबरीकरण व्हावे तसेच महत्वाचे म्हणजे ब-याच तिर्थक्षेत्रांच्या ठिकाणी देशी दारु, बिअर बार यांचे पेव फुटले आहेत. त्यामुळे त्या धार्मिक स्थळांचे पावित्र्य नष्ट झालेले आहे, त्याठिकाणी अशी दारुंची दुकाने असतील त्यांचे परवाने त्वरित रद्द करावेत. नुकतीच देहूच्या यात्रेत चेंगराचेंगरीचा प्रकार घडला आहे. त्याही ठिकाणी रस्त्याचा दुतर्फा, फाटलेली दुकाने, भाविकांच्या गर्दीत शिरणारे विक्रेते, अरुंद रस्त्यावर उभी असलेली वाहने व पोलीसांची अपुरी संख्या या कारणांमुळेच ही चेंगराचेंगरी झालेली आहे असे सांगण्यात आलेले आहे. गेल्या वर्षी नाशिक येथे कुंभ मेळाव्याचे ज्वलंत दुर्दैवी उदाहरण आपल्यासमोर ताजे आहे. यापुढील काळात अशा घटना होणार नाहीत याबाबत शासनाला योग्य त्या सुचना देण्यात याव्यात व शासनामार्फत गर्दीच्या तिर्थक्षेत्रांच्या ठिकाणी आपात्कालीन तातडीची व्यवस्था करण्याबाबतचे आदेश संबंधित जिल्हाधिकारी व जिल्हा पोलीस प्रमुखांना द्यावेत अशी विनंती मी आपणांस या विशेष उल्लेखाद्वारे करीत आहे.

यानंतर श्री. बरवड ....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

पृ. शी. : अलिबाग, जि. रायगड येथील स्थलांतरित मजुरांचा तहसील कार्यालयावर मोर्चा.

मु. शी. : अलिबाग, जि. रायगड येथील स्थलांतरित मजुरांचा तहसील कार्यालयावर मोर्चा याबाबत सन्माननीय सदस्य श्री. जयंत प्र. पाटील यांनी दिलेली विशेष उल्लेखाची सूचना.

तालिका सभापती (श्रीमती सुधा जोशी) : : मा-ा-ीय सदस्य श्री. जयंत प्र. पाटील यां-ी एज विशेष उल्लेजासंबंधीची सूच-ा दिली आहे. त्यां-ी ती मांडावी.

श्री. जयंत प्र. पाटील (विधानसभेने निवडलेले) : महोदय, मी पुढील विशेष उल्लेजासंबंधीची सूच-ा मांडतो.

" सर्वोच्च न्यायालयाने 2 मे, 2002 रोजी दिलेल्या आदेशानुसार आदिवासी जमातीमधील कुटुंबांना अंत्योदय योजनेत समाविष्ट करण्यात येणार होते. या योजनेनुसार त्यांना रास्त धान्य दुकानांवर 2 रुपये प्रतिकिलो प्रमाण गहू व 3 रुपये प्रतिकिलो प्रमाणे तांदूळ उपलब्ध होणार होता. मात्र या आदेशास 21 महिने होऊनही अद्याप बहुतांश कुटुंबियांना या योजनेअंतर्गत धान्य पुरवठा होत नाही.

याबाबत शासनाने 16 ऑक्टोबर, 2003 रोजी या आदिवासी कुटुंबांना रेशन कार्ड देण्यास सुरुवातही झाली. परंतु रास्त धान्य दुकानदारांना अंत्योदय योजनेनुसार धान्य वाटप करण्याचे अद्याप आदेश न मिळाल्याने या आदिवासी व स्थलांतरीत मजुरांना त्या दरात धान्य मिळत नाही. स्थलांतरीत मजुरांना स्थलांतराच्या नवीन ठिकाणी रेशन मिळते. यासंबंधी शासनाने 2004 मध्ये घेतलेल्या निर्णयाचीही अद्याप अंमलबजावणी झालेली नाही.

तहसील कार्यालयात जाऊन कार्ड तात्पुरते स्थगित करुन स्थलांतरीत ठिकाणी पुन्हा तहसील कार्यालयात जाऊन ते कार्ड नोंदविणे हे वीटभट्टी, ऊसतोडणी, कोळसा भट्टीवरील स्थलांतरीत मजुरांना परवडण्यासारखे नसल्याने शासनाने यातून पर्यायी मार्ग शोधावा.

यासंबंधी मंगळवार, दिनांक 22 फेब्रुवारी, 2005 रोजी अलिबाग स्थलांतरीत मजुरांचा अलिबाग तहसील कार्यालयावर मोर्चा काढण्यात आला होता. तरी शासनाने याबाबत तातडीने कार्यवाही होण्यासाठी मी हा विशेष उल्लेख करीत आहे."

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

RDB/ MAP/ KGS/

पृ. शी. : मुंबईतील प्राचीन ठेवा असलेल्या महाकाली-कान्हेरी, जोगेश्वरी, मंडपेश्वर व एलिफंटा या गुंफांच्या दुरावस्थेबाबत.

मु. शी. : मुंबईतील प्राचीन ठेवा असलेल्या महाकाली-कान्हेरी, जोगेश्वरी, मंडपेश्वर व एलिफंटा या गुंफांच्या दुरावस्थेबाबत सन्माननीय सदस्य श्री. अरविंद सावंत यांनी दिलेली विशेष उल्लेखाची सूचना.

तालिका सभापती : मा-ा-ीय सदस्य श्री. अरविंद सावंत यां-ी एज विशेष उल्लेजासंबंधीची सूच-ाा दिली आहे. त्यां-ी ती मांडावी.

श्री. अरविंद सावंत (मुंबई स्थानिक प्राधिकारी संस्था) : महोदय, मी पुढील विशेष उल्लेजासंबंधीची सूच-ाा मांडतो.

" मुंबईतील प्राचीन ठेवा असलेल्या महाकाली-कान्हेरी, जोगेश्वरी आणि मंडपेश्वर तसेच एलिफंटा या गुंफांच्या दुरावस्थेबाबत चिंता व्यक्त करुन या गुंफांचे जतन आणि देखभाल करण्यासाठी शासन काय उपाययोजना आखणार असल्याबाबतचे प्रतिज्ञापत्र सादर करण्याचे आदेश मुंबई उच्च न्यायालयाने शासनास दिले आहे. या गुंफांच्या चारही बाजूला अनधिकृत बांधकाम झाले असून या गुंफेच्या आश्रयाला गर्दुल्ले, दारुडे असतात. म्हणून या इतिहासकालीन पर्यटन क्षेत्रामध्ये सर्वसामान्य नागरिकांना जाताही येत नाही. या गुंफांचे जतन व देखभाल करणे आवश्यक असतानाही आतापर्यन्त शासनाने कोणतीच ठोस पावले उचललेली नाहीत, याबाबत शासनाने निवेदन करावे."

सभापती महोदया, मुंबईतील प्राचीन ठेवा असलेल्या महाकाली-कान्हेरी गुंफा, जोगेश्वरी आणि मंडपेश्वर तसेच मुंबईच्या जवळपास असलेल्या एलिफंटा केव्ह्जच्या दुरावस्थेबाबत मी हा विशेष उल्लेख करीत आहे. मुंबईच्या सौंदर्यात आणि ऐतिहासिक ठेव्यामध्ये जवळचे असे स्थान असलेल्या या सर्व गुंफा आहेत. मुंबईच्या उपनगरामध्ये जोगेश्वरी, महाकाली या गुंफेची अवस्था काय आहे ? ती आपल्याला शोधावी लागेल. इथे कोठे गुंफा आहे काय ते विचारावे लागेल. कान्हेरी या गुंफा आहेत. कारण त्या महाकाली गुंफेच्या अवतीभवती फार अतिक्रमण झालेले आहे.

...3...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

RDB/ MAP/ KGS/

श्री. अरविंद सावंत .....

त्या ठिकाणी गर्दुल्ले, दारुडे आश्रयाला असतात. त्या ठिकाणी अनधिकृत बांधकामे चाललेली आहेत. आश्चर्य आणि खेद वाटतो की, या सगळया गोष्टींची न्यायालयाला दखल घ्यावी लागते. मधल्या काळामध्ये एक जनहित याचिका न्यालयात दाखल करण्यात आली आणि मुंबई उच्च न्यायालयाचे मुख्य न्यायाधीश दलबीर भंडारी साहेब आणि न्यायमूर्ती शरद बोबडे यांनी शासनाला शासनाला सांगितले की, हा मुंबई शहराचा ठेवा आहे, तो आपण कसा जतन करणार याचे प्रतिज्ञापत्र सादर करावे. असे आदेश मुंबई उच्च न्यायालयाने शासनाला दिले. या सर्व गुंफांच्या शेजारी जे अनधिकृत बांधकामे होत आहेत, त्या ठिकाणी गर्दुल्ले असतात. त्या ठिकाणी दारुचे धंदे, अनधिकृत धंदे, अवैध धंदे चालू आहेत. त्यावर तातडीने कारवाई केली गेली पाहिजे. याच्याही पलीकडे जाऊन न्यायालयाने राज्यसरकार तसेच केंद्रीय माहिती आणि प्रसारण मंत्री, पर्यटन मंत्रालय, मुंबई महापालिका आणि मुंबई पोलीस यांना सुध्दा न्यायालयाने सांगितले. मुंबई पोलीस वगैरे आपल्याच सरकारच्या अखत्यारित आहेत. महाकाली गुंफा, कान्हेरी केव्हज या ठिकाणी गेलो तर आपल्याला दिसेल की त्या ठिकाणी चित्रे काढली जातात. त्या ठिकाणी रोमियो ज्युलियट सारखी आपली स्वत:ची नावे लिहिली जातात आणि या सर्व ठेवेचे इतके विद्रुपीकरण केले जाते की, ते मनाला वेदना देणारे असते. म्हणून शासनाने या ठिकाणी खास लक्ष देऊन हा सगळा ठेवा जतन करावा, त्याच्या भोवतालचे अतिक्रमण, तेथील गर्दुल्ले, अनैतिक धंदे, अवैध धंदे बंद करावेत यासाठी मी या विशेष उल्लेखाच्या माध्यमातून शासनाचे लक्ष वेधत आहे.

यानंतर श्री. खंदारे ...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

NTK/ MAP/ KGS/ श्री.बरवडनंतर 16:35

पृ.शी. : जे.जे.कॉलेज ऑफ आर्किटेक्चरमध्ये 13 जागा रिक्त असल्यामुळे संस्थेचे तसेच विद्यार्थ्यांचे होत असलेले नुकसान.

मु.शी. : जे.जे.कॉलेज ऑफ आर्किटेक्चरमध्ये 13 जागा रिक्त असल्यामुळे संस्थेचे तसेच विद्यार्थ्यांचे होत असलेले नुकसान याबाबत श्रीमती संजीवनी रायकर यांनी दिलेली विशेष उल्लेखाची सूचना.

तालिका सभापती (श्रीमती सुधा जोशी) : माननीय सदस्या श्रीमती संजीवनी रायकर यांनी एक विशेष उल्लेखासंबंधीची सूचना दिली आहे. त्यांनी ती मांडावी.

श्रीमती संजीवनी रायकर (मुंबई शिक्षक) : महोदय, मी पुढील विशेष उल्लेखासंबंधीची सूचना मांडते.

" जे.जे.स्कुल ऑफ आर्किटेक्चरच्या 13 जागा रिक्त ठेवल्यामुळे विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक करिअरचे झालेले नुकसान, प्रतिवर्षी शासनाला फीच्या रुपाने 2 लाखाच्या वर मिळणारे आर्थिक नुकसान, ड्रॉईंग काम पूर्ण करुन वेळेत देण्याची विद्यार्थ्यांची तयारी, त्यांना खास बाब म्हणून प्रवेश मिळणे"

सभापती महोदया, जे.जे.स्कूल ऑफ आर्किटेक्चर मध्ये 13 जागा रिक्त आहेत. त्यासाठी 7 विद्यार्थ्यांनी शासनाकडे अर्ज केला होता आणि विनवणी केली होती. त्यांना प्रवेश मिळण्यास हरकत नव्हती. त्याचे कारण असे की, कोणत्याही कोर्सच्या विशिष्ट नियमात राखून ठेवलेल्या जागा अंतिम तारखेपर्यंत रिक्त राहिल्यास त्याबाबत विहित विद्यार्थ्यांनी मागणी न केल्यास सदर जागा विद्यापीठ एरियाकरिता मुक्त होतात म्हणजेच मुक्त प्रवेश फेरीद्वारे प्रवेश दिले जातात. त्या कोणत्याही स्थितीत गोठविता येत नाहीत असे ऑल इंडिया एज्यूकेशन कोडने सांगितलेले आहे. हया 13 जागा रिक्त राहिल्यामुळे या संस्थेला दरवर्षी 2 लाख 50 हजार रुपये फीच्या रुपाने मिळाले असते. त्यांचे आर्थिक नुकसान झालेले आहे आणि त्याचबरोबर कर्मचा-यांच्या वेतनापोटी जो खर्च येतो तेही मोजायलाच नको. 13 विद्यार्थ्यांच्या करिअरचे फार मोठे नुकसान झालेले आहे. आर्किटेक्चरमध्ये सेमिस्टर पध्दत नाही. शिवाय एटीकेटी पध्दत आहे. 200 गुणांची लेखी

2....

31-03-2005 (असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही) RR-2

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्रीमती संजीवनी रायकर...

परीक्षा आहे. बाकी त्यांनी ड्रॉईंग करुन सबमिशन करावयाचे असते. हे काम कधीही करुन घेता येते.परीक्षा वर्षातून एकदा असते. सदर कोर्स 3 महिन्यात पूर्ण करण्याची विद्यार्थ्यांनी हमी दिलेली आहे. म्हणजे घरी सुध्दा ड्रॉईंग त्यांनी केले असते. किंवा कॉलेजमध्येही केले असते. ऑल इंडिया एज्यूकेशन कोडनुसार प्रवेश परीक्षा कट ऑफ डेटनंतर स्थानिक विद्यापीठ विभागातील मुलांकरिता रिक्त जागा मेरिट लिस्टमधून मुक्त होतात. प्रथम येणा-याला प्रथम प्रवेश हा नियम कोणत्याही स्थितीत जागा रिक्त ठेवू नयेत यासाठी अंमलात आणला पाहिजे. या सगळया गोष्टीला कोण जबाबदार आहे ? असे बरेचदा घडत आहे. विद्यार्थ्यांनी वेळेत अर्ज केले आहेत पण त्यांना त्यावेळी प्रवेश मिळालेला नाही. पुन्हा पुन्हा मागणी करुन सुध्दा त्यांना प्रवेश मिळालेला नाही यासंबंधी चौकशी करावी अशी माझी प्रामाणिक इच्छा आहे.

3...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

NTK/ MAP/ KGS/

पृ.शी.: मुंबईतील खटाव गिरणीला लागलेली आग.

मु.शी.: मुंबईतील खटाव गिरणीला लागलेली आग यासंबंधी मा.सदस्य श्री.मधुकर चव्हाण यांनी दिलेल्या विशेष उल्लेखाच्या सूचनेसंबंधी मा.कामगार मंत्र्यांचे निवेदन.

श्री.गणेश नाईक (कामगार मंत्री) : सभापती महोदया, मी आपल्या अनुमतीने मा.सदस्य श्री.मधुकर चव्हाण यांनी "मुंबईतील खटाव गिरणीला लागलेली आग" या विषयावर विशेष उल्लेखाची सूचना दिली होती. या सुचनेला अनुलक्षून आपण दिलेल्या निदेशाप्रमाणे मी खालीलप्रमाणे निवेदन करीत आहे.

(प्रेस : येथे सोबत जोडलेले निवेदन छापावे.)

4....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

<u>हरकतीच्या मुद्यासंबंधी</u>

श्री.नितीन गडकरी : सभापती महोदया, माझा हरकतीचा मुद्दा आहे. ही फार गंभीर गोष्ट आहे. राज्यपालांनी जे निदेश दिलेले आहेत ते निदेश सायंकाळचे 4 वाजण्यापूर्वी सभागृहाच्या पटलावर ठेवावेत असे आपण सांगितल्यानंतरही ते कागदपत्र आम्हाला अद्याप दिलेले नाहीत. हे सरकार पैसे तर देतच नाही परंतु कागदपत्रेही देत नाही. आम्ही तीन दिवसापासून सांगत आहोत. आपण आदेश दिल्यानंतरही आता 4 वाजून 40 मिनिटे झालेली आहेत. पण अजूनही कागदपत्रे आम्हाला वितरित केलेली नाहीत. मग अशा परिस्थितीत आम्ही कशासाठी कामकाज करावयाचे ? मागासलेल्या भागावर अन्याय केला जात आहे, बजेटप्रमाणे निधी दिला नाही. तरतूद केली नाही, राज्यपालांच्या निदेशांची खिल्ली उडविली. मग आम्ही विचारले की, तुम्ही यात बदल कसा केला, तुमचे बजेट बरोबर नाही, डायरेक्शन्स तुम्ही पाळल्या नाही. त्यावर म्हटले की आम्हाला परवानगी मिळाली. मी विचारले की, कशी काय परवानगी मिळाली ? संवैधानिक तरतुदीला संवैधानिक सुधारणाच करावी लागते. ती पत्रामध्ये आहे काय, डायरेक्शन्समध्ये त्यांनी बदल केला आहे काय ? आपण सांगितले की हे टेबल करा. तीन दिवस झाले, आम्ही रोज हा विषय काढतो. आपण आज आदेश दिला, आपला सन्मानही हे सरकार ठेवत नाही. आपण सांगितले की, आज 4 वाजेपर्यंत हे पेपर्स द्या. आपला आदेश देखील हे शासन पाळत नाही. जे शासन आम्हाला कागदपत्रे द्यायला तयार नाही, आपला आदेश पाळत नाही असे असताना कामकाज कसे पुढे जाणार याबद्दल आपण आम्हाला सांगावे. आम्ही कामकाजामध्ये भाग घेत नाही.

डॉ.सुनील देशमुख : सभापती महोदया, ही कागदपत्रे सभागृहासमोर ठेवण्याची परवानगी द्यावी हे सांगण्यासाठीच मी उभा आहे.

तालिका सभापती : परवानगी आहे.

नंतर श्री.शिगम.....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. नितीन गडकरी : सभापती महोदया, माननीय मंत्री महोदयांनी दिलगिरी व्यक्त केली पाहिजे. या सार्वभौम सभागृहाच्या सभापतींनी 4.00 वाजण्याच्या आत कागदपत्रे द्यावीत असे आदेश दिलेले असताना ती कागदपत्रे 4 वाजून 40 मिनिटे झाली तरी दिली गेली नाहीत. आपण मा.सभापतींच्या आदेशांचा मान ठेवणार आहात की नाही ?...मा.सभापतींनी 4.00 वाजता कागदपत्रे सभागृहासमोर ठेवावीत अशी वॉर्निंग दिलेली होती. तुमच्याकडे झेरॉक्स मशीन नव्हती तर मी तुम्हाला झेरॉक्स प्रती काढून दिल्या असल्या. मा.सभापतींनी दिलेल्या आदेशानुसार आपण कागदपत्रे सभागृहामध्ये ठेवली नाहीत. त्यांनी दिलेल्या आदेशांचा आपण अवमान केलेला आहे. मा. सभापतींचा आपण अवमान केलेला आहे. याचा अर्थ असा होतो की, आपण मा.सभापतींनी दिलेल्या आदेशांना किंमत देत नाही. हे योग्य नाही. म्हणून याप्रकरणी मा. मंत्री महोदयांनी दिलगिरी व्यक्त केली पाहिजे. मा. सभापती महोदया, आपण दिलेल्या आदेशांचा अशा प्रकारे अवमान होत असेल तर या सभागृहाची प्रतिष्ठा राहाणार आहे काय ? मंत्री महोदयांकडे झेरॉक्स मशीन नव्हती, झेरॉक्स मशीनची शाई संपली होती किंवा पैसे नव्हते तर मग माझ्याकडे यावयाचे होते. मी तुम्हाला झेरॉक्स प्रती काढून दिल्या असत्या. सभापती महोदया, आपला अवमान आम्ही का सहन करायचा? आपला आणि आपल्या चेअरचा झालेला अपमान आम्ही सहन करणार नाही. मा.सभापतींनी 4.00 वाजण्याच्या आत कागदपत्रे देण्याचे आदेश दिले होते. ती कागदपत्रे देण्यास 40 मिनिटे उशीर झालेला आहे आणि त्यामुळे मा. सभापतींचा अपमान झालेला आहे. म्हणून मा. मंत्रीमहोदयांनी दिलगिरी व्यक्त करावी.

श्री. विनोद तावडे : माझा पॉईन्ट ऑफ इन्फर्मेशन आहे. अशी कागदपत्रे आम्हाला सहजासहजी मिळत नाहीत हा अनेक वर्षाचा अनुभव आहे. या सभागृहामध्ये मा.सदस्यांनी विषय उपस्थित केल्यानंतर आणि त्याबाबतीत मा. सभापतींनी आदेश दिल्यानंतर त्या आदेशांचे पालन होत नसेल तर त्याबाबतीत कोणती अडचण आली हे सांगावे.

श्री. नितीन गडकरी : याप्रकरणी मा. मंत्री महोदयांना माफी मागायची नसेल तर मी माफी मागतो.

डॉ. सुनील देशमुख : मा. अर्थमंत्री सभागृहामध्ये उत्तर देत होते त्यावेळी त्यांनी स्पष्ट आश्वासन दिले होते की आजचे कामकाज संपेपर्यन्त कागदपत्रे देण्यात येतील.

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. नितीन गडकरी : माझा हरकतीचा मुद्दा आहे. आपण कृपा करुन मा. सभापतींच्या आदेशांचा अवमान करु नका. या सार्वभौम सभागृहाच्या सभापतींनी आज सकाळी सभागृहामध्ये असे सांगितले की, आज 4.00 वाजेपर्यन्त कोणत्याही परिस्थितीत सभागृहामध्ये कागदपत्रे द्या. त्यांनी 4.00 वाजेपर्यन्तची वेळ दिलेली होती. ही वेळ रेकॉर्डवर आहे. परंतु त्यांच्या आदेशांचे मंत्री महोदयांकडून पालन झालेले नाही त्याबद्दल त्यांनी दिलगिरी व्यक्त करावी. ते दिलगिरी व्यक्त करीत नसतील तर मी दिलगिरी व्यक्त करतो. आज सकाळी मा. मंत्री महोदय सभागृहामध्ये नव्हते. मा.सभापतींनी असे आदेश दिले की, 4.00 वाजेपर्यन्त ही कागदपत्रे सभागृहाला द्या. मा.सभापतींनी आज सकाळी आदेश दिलेले आहेत आणि मा. मंत्री महोदय कालचा संदर्भ देत आहेत.

...नंतर श्री. गिते...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

(गोंधळ)

मानीनीय राज्यपालांचे निदेश सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे.

तालिका सभापती (श्रीमती सुधा जोशी): सदर कागदपत्रे सायंकाळी 4.00 वाजेपर्यन्त सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात यावीत अशा प्रकारचे आदेश माननीय सभापती यांनी दिले होते व ते आदेश आपल्या रेकॉर्डवर सुध्दा आलेले आहेत. आता 4 वाजून 40 मिनिटे झालेली आहेत. सदर कागदपत्रे ठेवण्यास जवळपास 40 मिनिटांचा उशीर झालेला असल्यामुळे आपण सभागृहाची दिलगिरी व्यक्त करावी.

डॉ. सुनील देशमुख : माननीय सभापतींनी सदर कागदपत्रे सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यासंबंधी 4.00 वाजेपर्यन्तची वेळ दिलेली होती. परंतु कागदपत्रे सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यास 40 मिनिटांचा उशीर झालेला आहे हे मी मान्य करतो आणि आपण दिलेल्या आदेशा प्रमाणे मी सभागृहाची दिलगिरी व्यक्त करतो.

2...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

पृ.शी. :झोपडपट्टी (सुधारणा,निर्मूलन व पुनर्विकास) (सुधारणा) विधेयक.

L.C. BILL NO. V OF 2005.

(A BILL FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA SLUM AREAS (IMPROVEMENT, CLEARANCE AND REDEVELOPMENT) ACT, 1971.)

श्री. राणा जगजितसिंह पाटील (कृषी,उद्योग राज्यमंत्री): सभापती महोदय, सन 2005 चे वि.प.वि.क्रमांक 5-महाराष्ट्र झोपडपट्टी (सुधारणा,निर्मूलन व पुनर्विकास) अधिनियम,1971 यात आणखी सुधारणा करण्याकरिता विधेयक मांडण्यासाठी मी सभागृहाची अनुमती मागतो.

प्रश्न मतास टाकून संमत झाला.

तालिका सभापती (श्रीमती सुधा जोशी): अनुमती देण्यात आली आहे.

श्री. राणा जगजितसिंह पाटील : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने सन 2005 चे वि.प.वि. क्रमांक 5 मांडतो.

तालिका सभापती :विधेयक मांडण्यात आले आहे.

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

(सभापतीस्थानी माननीय उपसभापती)

पृ.शी. : मुंबई ग्रामपंचायत आणि महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती (सुधारणा) विधेयक.

L.C BILL NO. VI OF 2005.

(A BILL FURTHER TO AMEND THE BOMBAY VILLAGE PANCHAYATS ACT, 1958 AND THE MAHARASHTRA ZILLA PARISHADS AND PANCHAYAT SAMITIS ACT, 1961.)

श्री.रणजित कांबळे (ग्रामविकास राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, सन 2005 चे वि.प.वि. क्रमांक 6-मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम,1958 आणि महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम,1961 यात आणखी सुधारणा करण्याकरिता विधेयक मांडण्यासाठी मी सभागृहाची अनुमती मागतो.

प्रश्न मतास टाकून संमत झाला.

उपसभापती : अनुमती देण्यात आली आहे.

श्री. रणजित कांबळे : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने सन 2005 चे वि.प.वि. क्रमांक 6 मांडतो.

उपसभापती : विधेयक मांडण्यात आले आहे.

यानंतर श्री. कानडे..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

पृ.शी.: करविषयक कायदे (कर बसविणे,सुधारणा व विधी ग्राहयीकरण) विधेयक.

L.A. BILL NO. XLII OF 2005

(A BILL FURTHER TO AMEND CERTAIN TAX LAWS IN OPERATION IN THE STATE OF MAHARASHTRA.)

डॉ. सुनील देशमुख (वित्त राज्यमंत्री): सभापती महोदय,विधानसभेने संमत केल्याप्रमाणे मी आपल्या अनुमतीने सन 2005 चे वि.स.वि. क्रमांक-42 महाराष्ट्र राज्यात अंमलात असणा-या विवक्षित करविषयक कायद्यांमध्ये आणखी सुधारणा करण्यासाठी विधेयक मांडतो.

उप सभापती : विधेयक मांडण्यात आले आहे.

डॉ. सुनील देशमुख : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने सन 2005 चे वि.स.वि.क्रमांक-42 महाराष्ट्र राज्यात अंमलात असणा-या विवक्षित करविषयक कायद्यांमध्ये आणखी सुधारणा करण्यासाठी विधेयक विचारात घेण्यात यावे असा प्रस्ताव मांडतो.

सभापती महोदय, हे विधेयक आणले आहे ते प्रामुख्याने मुंबई विक्रीकर कायद्यामध्ये थोडी सुधारणा करण्यासाठी आणण्यात आले आहे. काय सुधारणा करावयाच्या आहेत ते बिलामध्ये नमूद केलेले आहे. पहिली सुधारणा आहे की व्यापा-याला 3 वर्षाच्या आत असेसमेंट करावे लागत होते. बिलामध्ये तशी तरतूद केली होती. 3 वर्षाऐवजी 5 वर्षाचा कार्यकाल ठेवला आहे. 1999-2003 पर्यंत असेसमेंट करण्यासाठी पुढील पाच वर्षे करण्याची त्याला सेल्स् टॅक्स खात्याने परवानगी दिली होती. 31.03.03 ऐवजी 2005 पर्यंत ही परवानगी देण्यात येणार आहे. कारण 1 एप्रिल पासून राज्यामध्ये व्हॅट लागू होणार आहे. मागील 2 वर्षाचे असेसमेंट राहिले आहे. 31.03.03 ते 2005 पर्यंतचे असेसमेंट करावयाचे आहे. दुसरी सुधारणा अशी आहे की, एखाद्या व्यापा-याला आपल्या असेसमेंटबद्दल ऑब्जेक्शन असेल तर त्याला ट्रॅब्युनलकडे अपिल करता येते.

असुधारित प्रत/प्रसिद्धीसाठी नाही

नंतर श्री. सुंबरे ....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

डॉ. देशमुख ....

"If the Tribunal decides against the State then we pass an order in our favour and raise the demand but we do not recover the amount till High Court decision." म्हणजे समजा त्या ट्रायब्यूनलच्या ऑर्डर्स आपल्या विरोधामध्ये गेल्या तर आपण अशी ऑर्डर पास करतो की, त्याने त्याला देय असलेले पैसे भरावेत आणि हायकोर्टामध्ये जावे. पुढे तो हायकोर्टा मध्ये गेल्यानंतर हायकोर्टाचा निकालही आपल्या विरोधात गेला तर त्यांनी जी फी घेतली होती ती खरी मानून आपण ती गोष्ट मान्य करतो. हे आपण यासाठी करतो की, त्या पैशासाठी जी ऑर्डर पास झालेली आहे त्या ऑर्डरला चॅलेंज करतो आणि हायकोर्टामध्ये जाण्यास सांगतो. हायकोर्टाचा आदेश येत नाही तोपर्यंत काहीही आपण करीत नाही आणि हायकोर्टामध्ये आपल्या बाजूने निर्णय लागला तर त्याच्याकडून जे देय असेल ते पैसे आपण घेतो. मात्र त्याच्या बाजूने आणि आपल्या विरोधात निकाल लागला तर त्याच्याकडून काहीही पैसे आपण घेत नाही. यापुरती आपण ही सुधारणा आणलेली आहे. The Amendment proposed is only to the extent that the order passed by us will have to be modified as per High Court decision. हायकोर्टाचा निर्णय होईपर्यंत ते वाढविण्यात यावे एवढ्यापुरतीच ही सुधारणा आहे. त्यानंतर जो बीएसटी ॲक्ट आहे त्याबाबत आपली शेवटची अमेंडमेंट आहे. हा जो लीज ॲक्ट 1985 चा आहे त्याचा इफेक्ट रिट्रॉस्पेक्टिव म्हणजे 11 मे 2002 पासून लागू होऊन 11.5.2005 पर्यंत करण्यासाठी ही अमेंडमेंट आहे. सीएसटी ची डेफिनेशन अशी आहे की, "If goods are ascertained and are in the State at the time of contract, then the lease tax is applicable."

अध्यक्ष महाराज, सर्वसाधारणपणे आपण गुजरात मधून एखादी वस्तू वा माल घेतला आणि तो महाराष्ट्रात पाठविला किंवा तो विकला तर त्यावर आपल्याला कर मिळतो. परंतु समजा तो ट्रान्सफॉर्मर असेल आणि तो आपण विकत न घेता 5 वर्षासाठी वापरण्यापुरता घेतला असेल तर मग त्या काळात त्याची मालकी आपल्याकडे नसून मूळ मालकाकडे असते. त्यामुळे मग त्या काळातील लीज टॅक्स कोणी घ्यायचा ? गुजरात मधील त्या मालकाने की, 5 वर्षे तो ट्रान्स्फॉर्मर वापरणाऱ्याने ? यासाठी ही अमेंडमेंट आहे. "If goods are unascertained, then the State in which they are ascertained to be appropriated to the contract."

..... व्हीव्ही 2 ...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

कॉंट्रॅक्टच्या वेळी जे होते त्यावेळेस ते पक्के समजून लीज टॅक्स वसूल करावे अशी यामध्ये अमेंडमेंट आपण आणली आहे. दुसरे असे की, मोटार व्हेइकल वरील जो एंट्री टॅक्स आहे यासंबंधात अमेंडमेंट आहे. समजा एखाद्याने गुजरात मधून एक गाडी 100 रुपयाला घेतली तर त्यावर आपण 10 रुपये विक्री कर लावतो, म्हणजे त्याला ती गाडी विक्रीकरासह 110 रुपयाला पडली आहे. ती गाडी महाराष्ट्रात जेव्हा तो आणतो तेव्हा त्यावर एंट्री टॅक्स आपण लावतो तो त्या 110 रुपयावर लावला जातो. परंतु त्या 110 मधील 10 रुपये हा त्याने भरलेला कर आहे. तरीही आपण 110 वर एंट्री टॅक्स लावतो म्हणजे जो त्याने 10 रुपये कर भरलेला आहे त्यावर पुन्हा कर लावतो आहोत. तो पुन्हा कर लावू नये, त्याला टॅक्स रिबेट मिळावा, एवढीच अमेंडमेंट यामध्ये आहे. तरी आपण हे विधेयक संमत करावे अशी मी आपणास विनंती करतो.

प्रश्न मतास टाकून संमत झाला.

उपसभापती : विधेयक विचारात घेण्यात आले आहे. आता विधेयक खंडशः विचारात घेण्यात येईल.

खंड 2 ते 6 विधेयकाचे भाग झाले.

खंड 1, संपूर्ण शीर्षक व हेतुवाक्य विधेयकाचे भाग झाले.

(यानंतर श्री. जागडे .... 2डब्ल्यू 1 ..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. सुनील देशमुख : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने वि .स.वि. क्र. 42 संमत करण्यात यावे, असा प्रस्ताव मांडतो.

प्रश्न मतास टाकून संमत झाला.

उपसभापती : सन 2005 चे वि. स. वि. क्र. 42 संमत झाले आहे.

--

..2..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

औचित्याच्या मुद्याबाबत

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्या आहे. व्हॅटचा कायदा एक एप्रिलपासून सर्व राज्याला लागू होणार आहे. यामुळे आता आपण सेल्सटॅक्समध्ये पीन नंबर देणार आहांत. परंतु त्याचा कोठेही फॉर्म नाही, कोणताही मसुदा नाही. विक्रीकर आयुक्तांना याची माहितीही नाही. तेव्हा या बाबतचा खुलासा होणे आवश्यक आहे.

उपसभापती : सदरहू विधेयक जेव्हा सभागृहासमोर येईल, तेव्हा माननीय सदस्यांनी बोलावे.

--

..2..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

नियम 260 अन्वयेच्या प्रस्तावासंबंधी

उपसभापती : माननीय विरोधी पक्षनेत्यांनी नियम 260 अन्वयेचा प्रस्ताव मांडावा.

श्री. नितीन गडकरी : हा अत्यंत महत्वाचा प्रश्न असल्यामुळे नगरविकास मंत्री, वस्त्रोद्योग मंत्री तसेच कामगार मंत्री या ठिकाणी उपस्थित असणे आवश्यक आहे. तेव्हा त्यांना सभागृहात बोलाविण्यात यावे.

उपसभापती : आता सभागृहाची बैठक मध्यंतरासाठी स्थगित होईल आणि संध्याकाळी 5.15 वाजता पुन: भरेल.

(5.04 ते 5.15 मध्यंतर)

--

(यानंतर श्री. सरफरे....

उपसभापती :

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

मध्यंतरानंतर

(सभापतीस्थानी माननीय तालिका सभापती श्रीमती सुधा जोशी)

अर्धा तास चर्चेच्या सूचनेसंबंधी

तालिका सभापती : आजच्या कार्यक्रम पत्रिकेमध्ये तीन अर्धा तास चर्चेच्या सूचना दाखविण्यात आलेल्या आहेत. या सूचना पुढे ढकलण्यात आलेल्या असून त्या पुढील गुरुवारी घेण्यात येतील.

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

पृ.शी.: मुंबईतील खाजगी व आजारी पडलेल्या गिरण्यांच्या जमिनीचा विकास करण्याकरिता गिरणी मालकांना परवानगी देणे.

पृ.शी.: मुंबईतील खाजगी व आजारी पडलेल्या गिरण्यांच्या जमिनीचा विकास करण्याकरिता गिरणी मालकांना परवानगी देणे या विषयावर सर्वश्री -िती-ा जडज री, मधुज र सरपोतदार, पांडुरंज फुंडज र, प्रमोद -ावलज र,मधु चव्हाज, दिवाज र रावते, वि-ोद तावडे, दिपज सावंत, अशोज मोडज , अरविंद सावंत, श्रीमती ज ांता -ालावडे, श्री. विलास अवचट, श्रीमती संजिव-ी रायज र,सर्वश्री ज -हैयालाल जिडवा-ी, अ-िल परब, श्रीमती -ीलम जोऱ्हे, श्री. अ-ंत तरे यांचा प्रस्ताव :-

श्री. नितीन गडकरी (नागपूर विभाग पदवीधर) : सभापती महोदय, मला आपण बसून बोलण्याची परवानगी द्यावी अशी मी आपणाकडे विनंती करतो.

तालिका सभापती : ठीक आहे.

श्री. नितीन गडकरी : सभापती महोदया, मी आपल्या अनुमतीने नियम 260 अन्वये पुढील प्रस्ताव मांडतो :-

"मुंबईतील जाजजी व आजारी पडलेल्या जिरज्यांच्या जमी-ीचा विज ास ज रज्याज रिता जिरजी मालज ां-ा परवा-ाजी देज्यात येजे, यासाठी मुंबईच्या विज ास -ियंत्रज नियमावलीत नियम 58 अ-वये ज ाही अटींचा समावेश ज रजे, ज्या जिरजीच्या जमी-ीचा विज ास ज रावयाचा आहे त्यातील एज तृतियांश जाजा मुंबई महा-ाजरपालिजे ला, एज तृतियांश जाजा मध्यमवर्जीयांसाठी घरे बांधज्यासाठी म्हाडाला देज्यासाठी तर उरलेली एज तृतियांश जाजा जिरजी मालज ाला व्यावसायिज वापरासाठी ज रज्याची अट घालज्यात येजे, उक्त अटीची जिरजी मालज ां-ी पूर्तता -ा ज रता या जिरज्यांच्या जमी-ीवर व्यापारी संज ुले तसेच जज-ाचुंबी टॉवर्सची उभारजी ज रजे, व्यापारी संज ुलामुळे मुंबई महा-ाजरपालिज तर्फे पुरविज्यात येत असलेल्या सेवेवर पडजारा ताज व या सर्व व्यवहारात झ ाालेला प्रचंड भ्रष्टाचार, विज ास -ियंत्रज नियमावलीतील सुधारीत अटी-ुसार एज तृतियांश जमी-ा मुंबई महा-ाजरपालिजे ला, एज तृतियांश जाजा म्हाडाला -ा दिल्यामुळे मध्यमवर्जीयांसाठी स्वस्तात घरे देज्याची योज-ाा राबविज्यात येजाऱ्या अडचजी, जाजजी व आजारी

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. नितीन गडकरी.....

पडलेल्या जिरज्यांच्या जमि-ीचा विज ास ज रज्याज रिता विज ास नियंत्रज नियमावलीत जेलेल्या सुधारीत अटीची पूर्तता जिरजी मालज ां-ी त्वरीत ज रज्याबाबत शास-ा-ो ज रावयाची उपाययोज-ाा विचारात घेज्यात यावी."

सभापती महोदय, सभागृहामध्ये माननीय नगर विकास राज्यमंत्री उपस्थित आहेत. परंतु कामगार मंत्री व वस्त्रोद्योग मंत्री उपस्थित नाहीत. ते जर उपस्थित राहिले तर या विषयावर नीट चर्चा करता येईल. तरीपण आपण म्हणत असाल तर मी माझे भाषण सुरु करतो.

श्री. राजेश टोपे (नगर विकास राज्यमंत्री) : सभापती महोदया, मी त्यांची टिपणी लिहून घेतो.

श्री. नितीन गडकरी : ठीक आहे, सभापती महोदया, या चर्चेच्या संदर्भात माननीय सदस्य श्री. अनंत तरे यांनी विनंती केली आहे की, ठाणे परिसरामध्ये मोठमोठे उद्योग बंद पडले आहेत त्यामुळे त्यांच्या जमिनींच्या बाबतीत देखील शासनाने आपले धोरण जाहीर करावे. मंत्रिमहोदयांना विनंती करतो की, या विषयाला जोडून त्या विषयाची माहिती देता आली तर जरुर द्यावी. सभापती महोदया, ज्यावेळी या मुबई शहराचा इतिहास लिहायला सुरुवात होईल तेव्हा या मुंबई शहराच्या इतिहासाचा सर्वात महत्वाचा माणूस कुणी असेल तर तो मुंबईतील गिरणी कामगार आहे. स्वातंत्र्य मिळण्याच्या अगोदरपासून या मुंबई शहरात रोजगार देणारी सर्वात मोठी इंडस्ट्री ही टेक्स्टाईल इंडस्ट्री होती. या इंडस्ट्रीने हजारो, लाखो लोकांना रोजगार देण्याचे काम केले होते. याच गिरणी कामगारांमधून श्रीपाद अमृत डांगे असतील किंवा या देशाचे नेतृत्व करणारे अनेक मोठे नेते मुंबईच्या कामगार चळवळीने दिले.

(यानंतर सौ. रणदिवे)

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.नितीन गडकरी . . . .

एक वेळ अशी होती की, या कामगारांच्या आवाजावर मुंबईच्या राजकारणाला आणि समाजकारणाला एक दिशा मिळत होती. 1980 सालापर्यंत मुंबईतील गिरणी कामगार सुरक्षित होता. काबाडकष्ट करुन तो आपल्या पायावर सक्षमपणे उभा होता आणि आपली उपजिविका करीत होता. त्यावेळच्या अडीच लाख गिरणी कामगारांची रोजीरोटी या गिरण्यांवर अवलंबून होती. पण 1982 साली ट्रेड युनियनमध्ये एक नवीन वादळ निर्माण झाले. डॉ.दत्ता सामंत यांनी टेक्सटाईल इंडस्ट्रीमध्ये आपला अधिकार गाजवला आणि इंटक मायनॉरिटीमध्ये आली. त्यानंतर कामगारांच्या मागण्यांकरता मुंबई शहराने जो अभूतपूर्व संप महाराष्ट्राने बघितला. त्या संपानंतर या पूर्ण गिरण्या उध्वस्त झाल्या आणि त्या आता पुन्हा काही पुनरुज्जिवीत होऊ शकल्या नाहीत. केवळ हा उद्योग उध्वस्त झाला नाही तर या उद्योगाने लाखो कामगारांचे जीवन उध्वस्त केले. मंबईची इकॉनॉमी, मुंबईचे राजकारण, मुंबईचे समाजकारण याचा प्रमुख घटक असणारा हा कामगार याची आज अतिशय वाईट अवस्था आहे. या कामगारांची मुले काय करीत आहेत ? मुली काय करीत आहेत ? ते या सभागृहामध्ये सांगण्याकरता मला संकोच होत आहे. या कामगारांच्या बरोबर त्यांचे परिवारही उध्वस्त झाले आणि आज या उध्वस्त झालेल्या परिवारांच्या ज्या प्रकारच्या समस्या आणि प्रश्न आहेत, त्या लक्षात धेता त्यांना पुन्हा आपल्या जीवनामध्ये उभे करण्यासाठी जे प्रयत्न व्हावयास पाहिजेत, ते दुर्दैवाने शासनाकडून होऊ शकले नाहीत. जवळपास 22-23 वर्षाचा इतिहास आहे. या काळामध्ये उध्वस्त झालेल्या हा कामगार आणि त्याच्याबरोबर उध्वस्त झालेले हे मुंबई शहर आपण डोळयांनी पहात आहोत. कामगार आता देशोधडीला लागला. पण आता त्याठिकाणी परिस्थिती बदलली. आता गिरण्यांच्या ठिकाणी असलेले वातावरण बदलून तेथे आता चक्क दिव्यांचा झगमगाट पहावयास मिळतो. तेथे इटालिअन मार्बल लागलेले मोठमोठे हॉल्स् पहावयास मिळतात. तेथे कॅप्सूल लिफ्ट लागलेल्या आहेत, गाडयांची रेलचेल आहे. तेथे मोठमोठी ऑफीसेस आहेत. परवा बजेट मांडल्यानंतर सी.एन.बी.सी.च्या कार्यक्रमात माननीय अर्थमंत्री श्री.जयंत पाटील आणि मला बोलाविले होते. म्हणून मी त्यांच्या तुळशीपाईप रोडवरील त्यांच्या ऑफीसमध्ये गेलो आणि त्यांचे ऑफीस पाहून, ती इमारत पाहून थक्क झालो. त्या मिलच्या ठिकाणी झालेली ऑफीसेस पाहिल्यावर थक्क झालो. तेथे सुंदर संगमरवरी दगड लागलेला होता. मार्बल होते, लिफ्टस् होत्या. उत्तम इटालिअन आंतरराष्ट्रीय दर्जाचे फर्निचर होते, एअरकंडीशनिंग होते.

. . . .2 वाय-2

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.नितीन गडकरी . . . .

उत्तम इंटेरिअर होते, सगळे काही होते पण त्या जागेवर मात्र उध्वस्त झालेला कामगार किंवा त्याचा मुलगा किंवा त्या परिवारातील कोणाही सदस्याला कुठे आधार मिळालेला आहे असे मला कुठे पहावयास मिळाले नाही. मुंबईमध्ये 1980-82 च्या सुमारास सरकारी व खाजगी मालकांच्या 62 कापड गिरण्या होत्या. खाजगी मालकांच्या 33 गिरण्यांपैकी 4 गिरण्या आज जेमतेम सुरु आहेत. गिरण्या बंद होण्याचे संप हे कारण असले तरी गिरण्यांनी व्यापलेले आणि मुंबईच्या मध्यवर्ती इलाख्यात असलेले सुमारे 550 एकर लाख मोलाची जागा खरे तर गिरणी कामगारांच्या जीवनाची कर्दन काळ ठरलेली आहे. या जागेची किंमत किती आहे याचा मी अंदाज घेण्याचा प्रयत्न केला, तर ही किंमत कमीतकमी 22 हजार कोटी रुपयापेक्षा जास्त किंमतीची ही जागा आहे. म्हणून या गिरणीच्या मालकांना याठिकाणी अजून एक कारण घडले आणि तेही खरे आहे.माननीय वस्त्रोद्योग मंत्री याठिकाणी उपस्थित आहेत. मधल्या काळामध्ये आमची टेक्सटाईल इंडस्ट्री आऊट डेटेड झाली. तेथे मॉडर्ननायझेशन झाले नाही. त्यामुळे ज्याप्रकारची क्वॉलीटी आणि उत्पादनाची कॉस्ट पडायला लागली. नवीन टेक्नॉलॉजी न आल्यामुळे त्याला अजून घरघर लागली. एक गोष्ट खरी आहे की, जेव्हा चार हजार रुपये, पाच हजार रुपयांच्या जागेवर घाटयाचा उद्योग कोण चालविणार ? ज्या जमिनीची किंमत चार हजार रुपये आणि पाच हजार रुपये स्वे.फूट आहे, तेथे मिल चालविण्यापेक्षा तेथे मॉल उभे केले, घरे बांधली तर बिल्डर आणि डेव्हलपर म्हणून जास्त पैसे मिळतात हे जेव्हा मालकांच्या लक्षात आले, तेव्हा त्यांची प्रवृत्ती मिल चालविण्याऐवजी मिल बंद करण्यामागे सुरु झाली. जमिनीच्या वादाकरता खून झाले, गँगवॉर झाले. यासंबंधातील अनेक प्रकारच्या घटना विधान मंडळात उपस्थित झाल्या.

यानंतर श्री.किल्लेदार . . . .

असुधारित प्रत/प्रसिद्धीसाठी नाही

SKK/ MHM/ SBT/ पूर्वी सौ.रणदिवे.... 17:25

श्री.नितीन गडकरी (पुढे चालू..

गेल्या 23 वर्षाच्या काळामध्ये अनेकप्रकारचे खंडणी बहाद्दर निर्माण झाले त्यामध्ये मिल मालकांचे खून झाले, ट्रेड युनियनची भांडणे झाली. हा सगळा इतिहास आपण पाहिलेला आहे. पण 1990 सालापासून ही जेव्हा परिस्थिती लक्षात आली तेव्हा खाजगी मालकांनी डाव रचला. या देशामध्ये आजारी उद्योगांना न्याय देण्याकरिता बीआयएफआर हे केंद्र सरकारने स्थापन केलेले ज्युडिशियल बोर्ड आहे. हायकोर्टाचे निवृत्त न्यायमूर्ती या बीआयएफआरचे प्रमुख आहेत. त्यांचे बेंच आहे. त्यांना ज्युडिशियल पावर आहे. ज्यावेळी एखादा मालक उद्योगाच्याबाबतीतील अपील करतो तेव्हा त्याला फायनान्स करणारी बँक असेल, इलेक्ट्रीसिटी देणारे वीज मंडळ असेल किंवा कामगारांच्या संघटना असतील, त्यांचे जे काही देणे असेल,त्यामध्ये व्यक्ती असतील, संस्था असतील या सगळयांचे म्हणणे ऐकून घेतल्यानंतर बीआयएफआर या ऑथरटीला असा अधिकार मिळाला आहे की, त्यांनी याबाबतीतील निर्णय द्यायचा. जेव्हा मालकांच्या असे लक्षात आले की, या मिल चालविण्यामध्ये फायदा नाही, तेव्हा यामध्ये घाट्याचा सौदा करण्यापेक्षा मिल बंद करण्यामध्ये आपला फायदा आहे. तेव्हा काही मालकांनी मुद्दाम होऊन मॉडर्नाईज करण्याऐवजी आपल्या मिल कशा बंद होतील, मिल आजारी कशा होतील, कामगारांचे देणे कसे देता येणार नाही, याबाबत अप्रत्य प्रयत्न करुन त्यांनी आपल्या दिवाळखोरीबाबतचे केसेस (प्रस्ताव) बीआयएफआरकडे दाखल केले. बीआयएफआरकडे मिल मालकांनी प्रस्ताव दाखल केल्यानंतर एकेक गिरण्या दिवाळखोर ठरत गेल्या आणि नंतर गिरण्यांमधील भंगार आणि जमिनीच्या विक्रीचा सपाटा सुरु झाला. याच कालावधीमध्ये महाराष्ट्र राज्य वस्त्रोद्योग महामंडळ देखील बीआयएफआरकडे गेले. मला आजचे स्टेटस काय आहे याची माहिती नाही पण बीआयएफआरनी महाराष्ट्र राज्य वस्त्रोद्योग महामंडळाला देखील सीक इंडस्ट्री म्हणून जाहीर केले. त्यांनी अनेक गिरण्यांच्या जागा विकल्या. महाराष्ट्र टेक्स्टाईल इन्डस्ट्रीमध्ये मोठ्याप्रमाणावर जागा विकण्याचा सपाटा सुरु झाला. त्याचा असा परिणाम झाला की, कामगारांची इच्छा असो किंवा नसो या सर्व कामगारांना स्वेच्छा निवृत्ती घेण्यास भाग पाडणे, जाणूनबुजून गिरण्यांना आगी लावणे असे या ना त्या अनेक मार्गाने मालक आपाले हित साधण्याचा प्रयत्न करु लागले. या सगळया घटना घडत असतांना त्या ठिकाणी काम करणाऱ्या ट्रेड युनियननी, कामगारांनी याचा प्रतिकार करण्याचा प्रयत्न केला पण मधल्या काळामध्ये दुर्दैवाने ज्या घटना घडत गेल्या या सगळया प्रकाराला ट्रेड युनियनचे नेते देखील थांबवू शकले नाहीत व आम्ही देखील

...2

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

थांबवू शकलो नाही. कारण बीआयएफआरला काही वैधानिक अधिकार प्राप्त झाले होते. म्हणून या मिल मालकांनी आपली केस लीगली स्ट्राँग तयार केली त्यामुळे बीआयएफआरनी सगळयांना दिवाळखोर म्हणून ठरविले. बीआयएफआरनी दिलेला निर्णय बंधनकारक असल्यामुळे या सगळ्या गिरणी मालकांनी आपल्या जमिनी विकून टाकल्या. त्यांना एका नवीन क्षेत्रामध्ये प्रवेश करण्याची संधी मिळाली. दिनांक 29 मार्च 2004 रोजी स्वदेशी मिलला लागलेली आग, दिनांक 18 नोव्हेंबर 2004 रोजी भायखळ्याच्या खटाव मिलला लागलेली आग, या सगळया आगी प्रत्यक्षात लागल्या की काही कटकारस्थान होते हा संशोधनाचा विषय आहे. सभापती महोदय,या आगी लागल्या नसून त्या लावण्यात आल्या अशा प्रकारची चर्चा जनतेमध्ये आहे आज भायखळ्याच्या खटाव मिलच्या 13 एकर जमिनीच्या विक्रीचा व्यवहार 145 कोटी रुपयांना मॅरॅथॉन डेव्हलपमेंट या विकासकाबरोबर झाल्याची बातमी आहे. परंतु कामगारांची देण्याची कार्यवाही शून्य आहे. कामगार प्रतिनिधी आणि मालक यांच्या मुख्यमंत्र्यांबरोबर अनेक बैठका झाल्या. कोर्टाने कामगारांची देणी तातडीने देण्याचे आदेश दिले परंतु दुर्दैवाने याबाबतची कार्यवाही काही होऊ शकली नाही. सभापती महोदय, मुंबईच्या गिरण्यांच्या जमिनी विकण्याच्या संदर्भातील प्रेशर जसे वाढत गेले आणि कामगारांची देणी मिळत नव्हती तेव्हा कामगार आपल्या सरकारकडे, मुख्यमंत्र्यांकडे आले. त्यावेळी कामगारांची देणी देण्याकरिता जमिनी विकण्याशिवाय पर्याय नाही असा विचार पुढे आला. वरुन दिसणारा विचार हा साधा होता. कामगारांची देणी देण्याकरिता मिल मालकाला आपली जमीन विकावी लागेल व जमीनी विकल्याशिवाय कामगारांना देणी काही मिळणार नाही. अशा प्रकारची परिस्थिती मिल मालकांनी निर्माण केली. जमीन मालक हेच चाहत होता,त्याची इच्छाही हीच होती आणि बरोबर शासनही त्यामध्ये अडकले. त्यानंतर गिरण्यांची जमीन विकण्याचे शासनाचे धोरण जाहीर झाले. या धोरणामध्ये अनेक त्रुटी आहेत. त्या त्रुटी मुद्दाम होऊन ठेवलेल्या आहेत की कळत नकळत राहिलेल्या आहेत याची मला माहिती नाही. पण हे सगळे धोरण ठरल्यानंतर देखील जे काही निर्णय झाले, ते केस टू केस निर्णय होत गेले, ही अतिशय दुर्दैवाची गोष्ट आहे. त्या ठिकाणी शोषित पिडीत कामगार होते, त्यांना पहिल्यांदा घरे द्यायची होती, पैसा द्यायचा होता, पुन्हा त्यांना जीवनामध्ये उभे करायचे होते ते सगळे करणे नियमाप्रमाणे आवश्यक होते......

यानंतर कु.थोरात.....

अशुद्धप्रत/प्रसिद्धीसाठी नाही

SMT/ MHM/ SBT/ प्रथम श्री. किल्लेदार... 17:30

श्री. नितीन गडकरी..

कामगारांचे जे कर्तव्य नियमाप्रमाणे, कायद्याप्रमणे करणे आवश्यक होते त्याच्या ऐवजी या कामगारांच्या हिताच्या ऐवजी बिल्डरने डेव्हलमेंटकरुन मोठेमोठे मॉल्स उभे केले. हॉटेल्स बांधले. भायखळयाला आय.टी.सी.च्या मोठया हॉटेलचे टॉवर आम्ही कधी कधी बघतो. या ठिकाणी मिलच्या भोंग्यातून आवाज यायचा आणि बिचारे कामागार कामाला जायचे, त्या ठिकाणी आता फाईव्ह स्टार हॉटेल झाले आहेत. मोठे मॉल्स झाले आहेत. पाहता पाहता या जागांचे स्वरुप बदललले. धूर निघणारे भोंगे जमीनदोस्त झाले.आणि त्या ठिकाणचे कॅरेक्टर बदलले. कल्चर बदलले. एवढेच नाही तर मला माहीत आहे की, या तुलशीपाईपरोडवर फिनिक्स मिलच्या आतमध्ये एक मोठा डिस्कोबार आहे. तेथे मोठया प्रमाणात श्रींमत लोक यायला लागले, आणि त्या ठिकाणी तरुण मुलींच्या नाचाचे, डिस्कोचे कार्यक्रम व्हायला लागले आहेत. सगळया मुंबईतील श्रीमंत, धवानांची मुले मर्सिडीज गाडया घेऊन त्या ठिकाणी यायला लागली आहेत. या गरीब कामगारांनी ज्या ठिकाणी परिश्रमाने काम केले होते, त्या ठिकाणी त्या फिनिक्स मिलच्या कम्पाऊंन्डमध्ये एक मोठा आंतरराष्ट्रीय दर्जाचा डिस्को-डेक निर्माण झाला आणि त्या ठिकाणी शेकडोंनी तरुण, तरुणी येत आहेत. नाचत आहेत.मद्याचे घोट घेत आहेत. ही नवीन संस्कृती, या कामगारांच्या नगरात आम्हाला पाहायला मिळते. सभापती महोदय, जमिनीची विक्री आणि विकास करतांना सत्ताधारक, गिरणीमालक व विकासक यांची हातमिळवणी ही कामगारांच्या हितास बाधक ठरलेली आहे.सन 1991 मध्ये विकास नियमावलीतील 58 व्या कलमात सुधारणा करुन गिरण्यांच्या जमिनीतील 1/3 जमीन म्हाडाला, 1/3 जमीन मालकाला आणि 1/3 जमीन मुंबई महानगरपालिकेला देण्याचे एक सुत्र ठरले होते. पण सन 2001 मध्ये यातही बदल केला. त्या ठिकाणी मिलच्या मालकांना जशा प्रकारच्या दुरुस्त्या पाहिजे होत्या तशा प्रकारच्या दुरुस्त्या केस टू केस बोलावून केल्या गेल्या. आणि हा बदल करुन गिरण्यांच्या जागेवरील बांधकाम वगळून उर्वरित जागेचे समान वाटप करण्यासाठी नवीन दुरुस्ती केली. सभापती महोदय, 2001 मध्ये गिरण्यांच्या जागेवरील बांधकाम वगळून उर्वरित जागेचे समान वाटप करण्याचे ठरविण्यात आले. हा पहिला धक्का बसला. शासनाने जे 1/3, 1/3 जमीन देण्याचे धारेण ठरविले होते त्याच्यामध्ये दुरुस्ती करुन तेथे जेवढे बांधकाम होते तेवढी जमीन सोडून दिली. शासनाला असे वाटले की, या ठिकाणी मागण्या येतील आणि त्या

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. नितीन गडकरी...

ठिकाणी पुन्हा इंडस्ट्रीज सुरु करता येतील. नंतर मी परवा जेव्हा तेथे बघायला गेलो तेव्हा तेथे वरती शेड आहे आणि आतमध्ये संगमरवरी बिल्डिंग आहे तीमध्ये लिफ्ट आहे. नियमा प्रमाणे वरती इंडस्ट्रीजचे शेड दिसते आणि आतमध्ये फाईव्ह स्टार आहे, असा प्रकारे त्यातून मार्ग काढला आणि मोठे मोठे मल्टीनॅशनल कंपनीचे ऑफिसेस आतमध्ये सुरु आहेत. सरकाने त्यांना पहिले फेव्हर केले आणि त्याप्रकारे अनेक व्यापारी संकुले उभी राहिली. याच्यात व्यवहार झाले, हे सहज झाले नाही. ही जी मालमत्ता उभी आहे, ही करोडो रुपयाची मालमत्ता आहे. मी मघाशी सांगितले की, केवळ या जागेची किंमत बावीस हजार कोटी रुपये आहे. 2001 मध्ये जी पहिली सुधारणा झाली, त्यामध्ये मिलचे बांधकाम सोडून म्हणजे इतका मोठा निर्णय झाला की, त्यातून 1/3,1/3,1/3 असे जे जमिनीचे वाटप करावयाचे होते त्याच्याऐवजी बांधकाम सोडल्यामुळे एक मोठी जागा मोकळी
झाली. मग तिचे लचके तोडायला सुनियोजित प्रयत्न सुरु झाले. या सुधरणांचा फायदा घेऊन उर्वरित जागेचे समान वाटप करण्याचे ठरविण्यात आले. परंतु या दोन्ही सुधारणांचा पुरेपूर फायदा घेऊन गिरण्यांच्या आवारीतल जागा विकण्याचा सपाटा लागला. व या जागेवर गृह संकुले व व्यापारी संकुले उभी राहिली. माझा पहिला मूलभूत प्रश्न आहे.सरकारने श्वेतपत्रिका जाहीर करावी. या प्रत्येक गिरणीची एकंदर जागा किती होती? कलम 58 मध्ये सुधारणा करायच्या आधी 1/3,1/3,1/3 यापमाणे किती जमीन येणार होती. आणि आपण कलम 58 मध्ये 2001 साली दुरुस्ती केली. त्या दुरुस्तीप्रमाणे मिलचे जे एक्झिस्टिंग कन्स्ट्रक्शन होते ते तुम्ही त्यातून वगळले, त्यामुळे किती जागा उरली आणि त्या जागेचे काय झाले? याची माहिती सरकारने सभागृहाला द्यावी अशी माझी विनंती आहे. गिरणी कामगारांना त्यांची देणी दिल्या शिवाय गिरणी मालकांना त्यांच्या जमिनीवर बांधकाम करु देणार नाहीत, असे मंत्र्यांनी केलेले अनेक स्टेटमेंट आम्ही वाचले आहेत. माननीय चतुर्वेदी साहेब आपणही एकदा बोललात. जोपर्यंत मालक कामारांची देणी देणार नाहीत तोपर्यंत आम्ही एकही काम उभे राहू देणार नाही. पण या प्रमाणे झाले काय?सभापती महोदय, झाले नाही. कामगारांची देणी दिली गेली नाहीत. परंतु बांधकाम उभे राहिले, ते विकल्या गेले व मिल मालकांनी करोडो रुपये मिळविले.

यानंतर श्री. बरवड ....

असुधारित प्रत/प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. नितीन गडकरी .....

या सगळया पोकळ वल्गना ठरल्या. कामगार देशाधडीला लागले. त्यांना घरे मिळाली नाहीत. अनेक ठिकाणी व्ही.आर.एस. सुध्दा मिळाली नाही. अनेक ठिकाणी केस टू केस व्यवहार सुरु आहेत. हे भ्रष्टाचाराचे एक मोठे प्रकरण आहे. या सगळया बाबतीत एखादवेळी माननीय मंत्रिमहोदय म्हणतील की, युतीचे सरकार होते त्यावेळी काय झाले ? मी अतिशय जबाबदारीने सांगतो. या ठिकाणी कोणत्या पक्षाने काय केले ? कोणत्या मंत्र्याने काय केले ? कोणत्या सरकारने काय केले ? हा प्रश्न मला उपस्थित करावयाचा नाही. मला असा प्रश्न उपस्थित करावयाचा आहे की, ज्या गरीब कामगारांचा अधिकार होता, ज्या गरीब कामगारांच्या हिताकरिता हे धोरण आखले होते, ज्या गरीब कामगारांचे प्रश्न पर्यायाने सोडवावे असे बीआयएफआरचे आदेश होते आणि ज्यावेळी एखादी इंडस्ट्री अवसायानात जाते, नादार घोषित होते, दिवाळखोर घोषित होते तेव्हा पहिले काम हेच असते की, आधी कामगारांची देणी दिली पाहिजेत. त्या कामगारांची देणी देण्याऐवजी या नवीनच गोष्टी त्या ठिकाणी झाल्या. या गोष्टी सहज झाल्या काय ? या गोष्टी सरकारच्या समर्थनाशिवाय झाल्या काय ? या गोष्टी झाल्यावर सरकारने त्यावर काय कारवाई केली ? अशा प्रकारच्या या धनदांडग्या उद्योगपतींविरुध्द सरकारने कठोर धोरण का राबविले नाही ? खरे म्हणजे या धनदांडग्या उद्योगपतींविरुध्द, ज्यांनी कामगारांचा विश्वासघात केला, ज्यांनी कामगारांच्या चितेवर आपल्या पोळया भारल्या त्या धनदांडग्या लोकांविरुध्द मोक्का सारखा कायदा लावून त्यांना कठोर शिक्षा करावयास पाहिजे अशी शासनाकडून अपेक्षा होती. त्यांना शिक्षा करणे तर सोडाच पण त्यांना कशा प्रकारे वाटा मिळेल यादृष्टीने यातून कशा प्रकारे मार्ग काढता येईल असेच प्रयत्न केले गेले. आजही सगळी धूळफेक सुरु आहे. सिम्प्लेक्स मिल, फिनिक्स मिल येथील बांधकामे आपल्याला आताही जाऊन पाहता येतील. जर माननीय मंत्रिमहोदय म्हणत असतील की माझ्या बोलण्यामध्ये तथ्य नाही तर मी त्यांना आव्हान करतो. आपल्या नगरविकास विभागाचे अधिकारी घ्या. श्रम विभागाचे अधिकारी घ्या. वस्त्रोद्योग विभागाचे अधिकारी घ्या. आपण सर्वजण जाऊ. एक प्रपोजल काढा आणि या प्रत्येक स्पॉटवर व्हिजिट करा. तुमच्या कागदावर काय आहे आणि प्रत्यक्षात काय आहे हे आपण उघडया डोळयाने बघा. प्रत्येक मिलमध्ये कसे व्हायोलेशन झालले आहे हे तुम्हाला उघडया डोळयाने पहावयास मिळेल. सभापती महोदया, 18 खाजगी

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

....2...

RDB/ MHM/ SBT

श्री. नितीन गडकरी .....

गिरणी मालकांना कोटयवधी रुपयांचे भूखंड दान केल्यानंतर आता सरकार जागे झाले आहे. या प्रश्नावर श्री. दीपक पारेख यांच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती नियुक्त झाली. श्री. दीपक पारेख हे माझे मित्र आहेत. ते एफडीएफसीचे अध्यक्ष आहेत. एमएसआरडीसीमध्ये त्यांना डायरेक्टर म्हणून घ्यावे अशी मी विनंती केली होती. त्यांचे एक प्रतिनिधी माझ्याकडे होते. श्री. दीपक पारेख यांच्यावर मला कोणताही आरोप करावयाचा नाही. पण या समितीमध्ये कोण आहेत ? श्री. दीपक पारेख हे अध्यक्ष आहेत. या समितीमध्ये श्री. नसली वाडिया, श्री. महिंद्रा हे सगळे मोठे लोक आहेत. यांच्या जमिनी आहेत. त्या समितीमध्ये चार्ल्स कोरियन आहेत. या समितीवर मुंबई महापालिकेचे आयुक्त आहेत. नगरविकास विभागाचे सचिव त्यावर सदस्य आहेत. त्यावर कामगारांचा एक तरी प्रतिनिधी आहे काय ?

श्री. सतीश चतुर्वेदी : त्या समितीवर राष्ट्रीय मिल मजदूर संघाचे अध्यक्ष आहेत.

श्री. नितीन गडकरी : त्यामध्ये कामगारांचे जे प्रतिनिधी आहेत ते काय करतात हा आणखी वेगळा मुद्दा आहे. त्याबाबतीत मी बोलणार नाही. सभापती महोदय, ही जी समिती तयार झालेली आहे त्या समितीवर मेजॉरिटीने जे लोक आहेत ते कामगारांचे हित पाहणारे आहेत की धनदांडग्या लोकांना मदत करणारे आहेत हा संशोधनाचा विषय आहे. या सभागृहामध्ये माझ्या शब्दाला माननीय मंत्रिमहोदय उत्तर देणार नाहीत पण आत गेलो तर काय सुरु आहे हे त्यांनाही माहीत आहे. ही मिलीजुली कुस्ती सुरु आहे. ही समिती म्हणजे या धनदांडग्या लोकांना मदत करण्यासाठी तयार केलेले नवीन इन्स्ट्रूमेंट आहे. हे नाटक आहे. ही धूळफेक आहे. मी जबाबदारीने सांगतो. ही समिती कामगारांचे काय हित साधणार आहे ? या समितीमध्ये गिरणी मालकांना या आधीच मैदान 24 तास खुले ठेवण्याचा प्रयत्न झाला. कामगारांची ही जी भीती होती ती रास्त ठरलेली आहे. या 22 ते 25 हजार कोटीच्या जमिनीवर डल्ला मारण्याकरिता हे मिलमालक आणि राज्यकर्ते यांची शिस्तबध्द साठगाठ झालेली आहे. त्या ठिकाणी कामगारांच्या चिता पेटवून त्यांच्या टाळूवरचे लोणी खाण्याचा प्रयत्न अनेक लोक करीत आहेत.

यानंतर श्री. खंदारे .....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.नितीन गडकरी....

या कामगारांच्या मुली बारबाला म्हणून व्यवसाय करीत होत्या त्या बरबाद झाल्या. परवाच बजेटवर बोलत असताना मी सांगितले होते की, निवडणुकीच्या काळात मी प्रचार करीत असताना डायमंड मार्केटला गेलो होतो. गिरगाव येथे या मार्केटचे अध्यक्ष, सचिव यांच्याशी चर्चा करीत असताना त्यांनी मला सांगितले की, या उद्योगाला वाव आहे, यातून आपल्याला परकीय चलन मिळू शकते, एक्सपोर्टला वाव आहे, पण जागा नाही, वांद्रयाचा कॉम्प्लेक्स अडचणीमध्ये आहे. मी त्यांना विचारले की, तुम्हाला कामगार कसा लागतो ? गुजराथ राज्यात किती आहेत, महाराष्ट्रातील किती आहेत ? त्यांनी मला असे सांगितले की, आम्हाला कोठेही 50 लाख चौरस मीटर बांधकाम द्यावे. मी त्यांना सांगितले की, तुम्हाला जर टेक्सटाईल्स मिल्सच्या जागेवर एमआयडीसीने संकुल बांधून दिले तर चालेल का ? त्यावर मी असे म्हटले की, या टेक्सटाईल्स मिल्समध्ये जेवढे कामगार होते त्या कामगारातील एक मुलगा वा मुलगी असेल त्यांना सहा महिन्याचे प्रशिक्षण देऊन जॉब देण्याचा करार तुम्ही शासनाबरोबर कराल काय ? त्यांनी सांगितले की, आम्ही करार करण्यास तयार आहोत. आम्ही जबाबदार घेतो. आमची डायमंड मार्केटची इंडस्ट्री आहे. आम्ही या सर्व कामगारांच्या प्रत्येक मुलाला प्रशिक्षण देऊ, जॉब देऊ आणि त्यांना महिन्याला 10 ते 12 हजार रुपये मिळतील. या जागेवरील कामगार उद्ध्वस्त झाला, त्यांच्या मुलाला रोजगार मिळवून दिला असता, तो कामगार येथे टिकला असता. परंतु असा प्रयत्न शासनाकडून झाला नाही. कामगारांच्या वारसाला कोठेतरी रोजगार मिळाला पाहिजे हा विचार पुढे आला नाही. वारंवार गिरणी कामगारांच्या हिताच्या गप्पा मारणारे आणि कामगरांचा पैसा मिळाला नाही तर आम्ही येथे एकही बांधकाम होऊ देणार नाही अशा घोषण करणारे अनेक मंत्री या महाराष्ट्राने बघितले. परंतु याठिकाणी मात्र दुर्दैवाने कामगारांच्या हिताचा विचार झाल्यानंतर तशा योजना आखल्या गेल्या नाही. आज बिचारा कामगार उपासमारीच्या विळख्यात सापडला आहे अशी स्थिती आहे. त्याच्या घराची काय अवस्था आहे ? तरुण मुलगी रात्री कोठे जाते ते माहीत नाही. मा.सदस्य श्री.गुरुनाथ कुलकर्णी आपल्या कोकणातील बहुसंख्या कामगार मुंबईमध्ये आला. कोकणातील कामगार देशोधडीला लागला आहे ते तुम्ही तुमच्या डोळयांनी पहात नाही काय ? तुम्ही राष्ट्रवादीचे नेते आहात, पदाधिकारी आहात, नेते आहात. गाईड ॲण्ड फिलोसॉफर आहात, न्यायविध आहात.

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.नितीन गडकरी....

ते चष्मा लावत असले तरी मी त्यांना धृतराष्ट्र म्हणणार नाही. ते संवेदनशील राजकारणी आहेत. त्यांची आणि आमची राजकीय मतभिन्नता असेल पण मला वाटत होते की, कोकणातील आवाज या गरीब कामगारांकरिता या सभागृहात बुलंद होईल, जे राज्यकर्ते या कामगारांचा गळा कापून त्यांना उद्ध्वस्त करीत आहे त्या लोकांच्या हितासाठी भांडतील, बोलतील. परंतु माझ्या दुर्दैवाने या सभागृहात हा क्षण पाहण्याची वेळ आली नाही आणि येणार सुध्दा नाही असा मला विश्वास आहे. मला हेच सांगावे लागेल की, Boss is always correct. There is no argument and no appeal. मा.श्री.टोपेसाहेब आणि मा.श्री.कुलकर्णीसाहेब तुम्ही काही बोललात तरी तुमच्या हातामध्ये काय आहे ? काय चालू आहे ते तुम्हाला माहीत आहे काय ? मी माझे बोलणे संपवित असताना मागणी करीन की, 1982 सालापासून आतापर्यंत एकूण किती गिरण्या होत्या, त्या गिरण्यांमध्ये एकतृतीयांश, एकतृतीयांश, एकतृतीयांश असा निर्णय घेत असताना तेव्हाची स्थिती काय होते, प्रत्येक मिल्सची किती जागा मिळाला ? जे बांधकाम होते ते काढून तुम्ही हे एक तृतीयांश, एकतृतीयांश, एकतृतीयांश केले आहे. त्या निर्णयाचेही उल्लंघन हया मालकांकडून होत आहे. ते देखील निरनिराळया कायद्यातील पळवाटांचा वापर करुन राज्यकर्त्यांच्या संगनमताने मिलचे मालक घशात घातल्या आहेत, घालत आहेत. ही प्रक्रिया सुरु आहे. हे थांबणार आहे की नाही ? 22 ते 25 हजार कोटीची मालमत्ता ना सरकारला मिळत आहे, ना म्हाडाला मिळत आहे. मात्र त्याठिकाणी मॉल्स, फाईव्ह स्टार्स कल्चर, डिस्कोबार, दारुचे अड्डे, मल्टिनॅशनल कंपन्यांची ए.सी.ऑफिसेस, त्याठिकाणच्या विदेशी गाडया, सेंट्रलाईज ए.सी.सिस्टीम हे आम्ही आमच्या डोळयांनी पहात आहोत.

नंतर श्री.शिगम.....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

MSS/ MHM/ SBT/ पूर्वी श्री. खंदारे 17:45

(श्री. नितीन गडकरी पुढे सरु...)

माननीय मंत्री महोदय श्री. चंद्रकांत हंडोरे यांना माझी विनंती आहे. याठिकाणी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, म. फुले, छत्रपती शाहू महाराज यांचे नाव घेतले तरी तुमचा उपयोग फक्त यूज ॲण्ड थ्रो सारखा करुन घेतला जात आहे. हे सर्व कामगार आपल्या रक्तामांसाचे आहेत. कधी कधी मला कळत नाही म्हणून याबाबतीत आपण संशोधन करावे की, याठिकाणी डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर, म. फुले, छत्रपती शाहू महाराज, महाराष्ट्रातील कामगार यांचे नाव घेतले जाते आणि तिकडे नसली वाडिया सारख्या मोठया लोकांना मॉल्स उभे करण्यासाठी परवानगी दिली जाते. आपले सरकार हे पुरोगामी सरकार आहे हे आम्ही येथे ऐकायचे आणि मुंबईतील गिरणी कामगार - आज त्याची मुलगी बिचारी रात्री कोठून येते हे विचारायची सोय नाही. हा गिरणी कामगार बरबाद होतोय, उद्ध्वस्त होतोय. या गिरणी कामगाराला घर नाही, त्याला व्हीआरएस नाही. म्हणून माझी विनंती आहे की, या निमित्ताने या सर्व मिलच्या संदर्भात, मिल टू मिल श्वेतपत्रिका जाहीर करा आणि 1982 पासून आजपर्यन्त कामगारांवर अन्याय करणारे जे कोणी असतील त्यांच्यावर कठोर कारवाई करा. या सर्व प्रकरणी निवृत्त न्यायधीशामार्फत चौकशी करा आणि कोठल्याही प्रकारचे व्हायलेशन करणा-या गिरणी मालकांवर कठोर कारवाई करा. परंतु कामगारांचा विश्वासघात करुन त्यांचा गळा दाबण्याचा प्रयत्न होऊ नये एवढीच माझी या निमित्ताने मागणी आहे. माझ्या म्हणण्यामध्ये काही चुकीच्या गोष्टी असतील तर त्याबाबतीत माझे आपणास आव्हान आहे की, या सभागृहामध्ये उपस्थित असलेले तीन मंत्री आणि विरोधी पक्षनेता यांची एक समिती नेमा. मला मुंबईतील सर्व परिस्थिती माहीत आहे. मुंबईचे पूल आमच्याच काळात बांधले गेले. मुंबईमध्ये पूल बांधत असताना एका मिल मालकाने रस्त्यासाठी फुकट जागा देता म्हणून सांगितले. मी त्याचे नाव घेत नाही. त्याचे नाव मी नंतर देईन. हा मालक एवढा का उदार झाला असा प्रश्न मला पडला. मग मला असे समजले की, त्याच्या मिलमधून रस्ता गेला की, त्याच्या जमिनीची किंमत 10 पटीने वाढेल आणि मग त्याला मॉल्स उभे करता येतील...(अडथळा).. मी मंत्री असताना कधी कोणाचे ऐकले नाही. मला जे पटले तेच मी केले. त्यामुळे मी रात्री सुखाने झोपतो. तो गिरणी मालक रस्ता काढण्यासाठी फुकट जागा देत होता. तेथून रस्ता गेल्यानंतर त्याचे पुलाला कनेक्शन मिळाले असते. परंतु तो एवढा उदार का झाला होता हे माझ्या नंतर लक्षात आले. सभापती महोदया,

..2..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

(श्री. नितीन गडकरी पुढे सरु...)

मला मा. मंत्री महोदयांना सांगायचे आहे की, तुम्ही हिंमत करा आणि याबाबतीत चौकशी करण्यासाठी एक कमिटी नेमा. 58च्या नियमा प्रमाणे काय बदल होतात आणि कोणते बदल झालेले आहेत ? हे बदल कोणी आणि का केले ? कामगारांच्या छातीवर वरवंटा कोणी फिरवला ? या सर्व बाबतीत केस टू केस चौकशी करा. आज कामगारांची देणी दिली जात नाहीत, कामगारांना घर मिळालेले नाही, काही कामगारांना पैसे दिले तर काही कामगारांना ते दिले नाहीत. मॉल बांधणे सुरु आहे. तुम्ही ह्या गोष्टी थांबवू शकता. तुम्ही फक्त कामगारांच्या संदर्भात केवळ घोषणा करता, कामगारांच्या हिताची भाषणे करता आणि मंत्रालयात 6व्या मजल्यावर बसल्या नंतर पाहिजे तो निर्णय घेता. मालकांच्या हिताचा निर्णय घेता. म्हणून याबाबतीत चौकशी होऊ द्या. हे सारे प्रकार आमच्या काळात झालेले आहेत की तुमच्या काळात झालेले आहेत हे सा-या महाराष्ट्रातील लोकांना कळू द्या. म्हणून या प्रकरणी निवृत्त न्यायधीशांच्या माध्यमातून चौकशी करावी. किती जमीन होती, किती एफएसआय दिला, किती अटी होत्या, त्या पैकी किती पूर्ण झाल्या या सर्व गोष्टींचा आढावा घ्या आणि त्याचा रिपोर्ट या विधिमंडळाला सादर करा. या महाराष्ट्रामध्ये गरीब कामगारांचा विश्वासघात करुन जे काही घडत आहे ते थांबायला पाहिजे, गिरणी कामगाराला न्याय मिळाला पाहिजे, त्यांच्या तरुण मुलांना रोजगार मिळाला पाहिजे, त्यांच्या घरांचे पोषण झाले पाहिजे या आस्थेने मी हा प्रस्ताव या ठिकाणी मांडला. या सभागृहामध्ये नगरविकास मंत्री, कामगार मंत्री आणि सामाजिक न्याय मंत्री उपस्थित आहेत. या गरीब गिरणी कामगारांच्या हिताचा विचार करा. प्रगतिशील आणि पुरोगामी राज्य असे आपण सांगता. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, म.फुले, छत्रपती शाहू महाराज यांचे नाव घेऊन मते मागणारे हे सरकार गरीब कामगाराकरिता कशा प्रकारचे धोरण घेते ते सारा महाराष्ट्र बघतोय. म्हणून याबाबतीत मा.मंत्रीमहोदयांनी निवृत्त न्यायाधीशां मार्फत चौकशी करण्याची घोषणा करावी एवढी विनंती करुन मी माझे भाषण संपवितो.

--

प्रस्ताव प्रस्तुत झाला.

...नंतर श्री. गिते..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

पृ.शी./मु.शी.: कामकाज सल्लागार समितीचा अहवाल सभागृहाला सादर करणे व संमत करुन घेणे.

श्री. राजेश टोपे (नगरविकास राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने कामकाज सल्लागार समितीचे प्रतिवृत्त सभागृहाला सादर करतो.

" विधान परिषद कामकाज सल्लागार समितीची बैठक गुरुवार, दिनांक 31 मार्च,2005 रोजी दुपारी 4.00 वाजता विधानभवन, मुंबई येथे झाली. सदरहू बैठकीत समितीने विचारविनियम करुन सोमवार, दिनांक 4 एप्रिल,2005 ते शुक्रवार,दिनांक 8 एप्रिल,2005 पर्यन्तचे सभागृहाचे कामकाज पुढीलप्रमाणे असावे असा निर्णय घेतला.

<u>**एप्रिल,2005**</u>

सोमवार,दिनांक 4	: 1) शासकीय विधेयके 2) मांढरादेवी दुर्घटनेच्या अनुषंगाने राज्यातील विविध तीर्थक्षेत्रे व देवस्थाने येथे भाविकांच्या होणा-या गर्दीच्या व्यवस्थापनाबाबत या विषयावरील नियम 97 अन्वये अल्पकालीन चर्चा.
मंगळवार,दिनांक 5	: 1) शासकीय विधेयके 2) शेती तसेच शेती प्रक्रिया उद्योगांच्या समस्या या विषयावरील नियम 97 अन्वये अल्पकालीन चर्चा.
बुधवार, दिनांक 6	: 1) शासकीय विधेयके 2) न्यायमूर्ती सावंत आयोगाच्या अहवालावर नियम 97 अन्वये अल्पकालीन चर्चा.
गुरुवार, दिनांक 7	: 1) शासकीय विधेयके 2) विरोधी पक्षातर्फे सुचविण्यात येणा-या विषयावरील प्रस्तावावर चर्चा.
शुक्रवार, दिनांक 8	: अशासकीय कामकाज (ठराव)

तालिका सभापती : कामकाज सल्लागार समितीचे प्रतिवृत्त सभागृहाला सादर झाले आहे.

श्री. राजेश टोपे : अध्यक्ष महाराज, कामकाज सल्लागार समितीचे प्रतिवृत्त सभागृहास संमत आहे असा मी आपल्या अनुमतीने प्रस्ताव मांडतो.

प्रस्ताव मतास टाकून संमत झाला.

2...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

पृ.शी. : मुंबईतील खाजगी व आजारी पडलेल्या गिरण्यांच्या जमिनीचा विकास करण्याकरिता गिरणी मालकांना परवानगी देणे.

मु.शी. : मुंबईतील खाजगी व आजारी पडलेल्या गिरण्यांच्या जमिनीचा विकास करण्याकरिता गिरणी मालकांना परवानगी देणे या विषयावर सवश्री.नितीन गडकरी, मधुकर सरपोतदार,पांडुरंग फुंडकर,प्रमोद नवलकर,मधुकर चव्हाण,दिवाकर रावते,विनोद तावडे,दीपक सावंत,अशोक मोडक,अरविंद सावंत, श्रीमती कांता नलावडे,श्री.विलास अवचट, श्रीमती संजिवनी रायकर, सर्वश्री.कन्हैयालाल गिडवानी, अनिल परब,डॉ.नीलम गो-हे,श्री. अनंत तरे यांचा प्रस्ताव.

(चर्चा पुढे सुरु.....)

श्री. दिवाकर रावते (महाराष्ट्र विधानसभा सदस्यांव्दारा निर्वाचित) : सभापती महोदय, मुंबईतील गिरणी कामगारांची झालेली दुरावस्था या अत्यंत दुर्देवी विषयावर आमच्या जीवनात चर्चा करावी लागेल असे कधी वाटले नव्हते. मुंबई आणि गिरणी कामगार असे समीकरण कधीच बदलले जाणार नाही अशा प्रकारचे वैभव या शहरात होते. मुंबई शहरात 1898 साली गिरण्यांची निर्मिती झाली. बॉम्बे सिटीजन इंप्रुमेंट ट्रस्टने 1 रुपया नाममात्र भावाने त्यावेळेला सरकारकडून जमीन घेतली. त्यावेळेला मुंबई शहरात पहिली गिरणी स्थापन झाली. त्यावेळी इंग्रजांची वेगळी अशी कूट निती होती. बेकार राहिलेले लोक आपल्या विरोधात दंगे-धोपे करीत राहतील म्हणून त्या लोकांना काम द्यावे अशा उद्देशाने गिरणी काढण्याची धोरणात्मक भूमिका त्यावेळी घेतली गेली. त्यावेळी गिरण्यांसाठी 1 रुपया नाममात्र लिजने जमीन घेण्याची संकल्पना निर्माण झाली. मुंबईत 1853 मध्ये पहिली कापड गिरणी ताडदेव येथे सुरु झाली. श्री.कावसजी डावर हा त्या पहिल्या गिरणीचा मालक होता. 1917 मध्ये 4 कोटी रुपयांचे कापड मुंबई बंदरातून परदेशात जात होते. 1917 सालापर्यन्त मुंबईत कापड गिरण्यांची भरभराट होती. त्यामुळे या शहरात कामगार वाढले...

यानंतर श्री. कानडे..

अस्सुधारित प्रत / प्रसिध्दीसाठी नाही

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. दिवाकर रावते ....

1919 साली त्या काळात निव्वळ 19 कोटींचा नफा झाला म्हणजे आज त्याची किंमत किती असेल याचा विचार केला पाहिजे. अशा वेळेला गिरण्यांमध्ये 1870 जवळजवळ 8 हजार कामगार होते ते 1920 आणि 1922 या वर्षामध्ये महाराष्ट्रामध्ये पडलेल्या भीषण दुष्काळामुळे मुंबईमध्ये 3 लाख लोकांचा लोंढा आला गिरणी कामगार म्हणून वसला हा मुंबईतील गिरण्यांचा मूलभूत इतिहास आहे. माणसांचे लोंढे आल्यानंतर गिरणी कामगारांची केवळ श्रम केले अशातला भाग नाही. पैसे कमविले अशातला भाग नाही. देशामध्ये राष्ट्रवाद कसा असावा आणि राष्ट्रभक्ती कशी असावी असा आदर्श निर्माण करणारा लढाऊ कामगार म्हणजे तो मुंबईचा गिरणी कामगार असे त्यांनी आपली प्रतिमा निर्माण केली ती ही गिरणी कामगारांची व्यथा आहे. 1908 मध्ये लोकमान्य टिळकांना झ ालेल्या काळया पाण्याच्या शिक्षेच्या वेळेला आंदोलन उभे केले आणि 1920 साली टिळकांचा मृत्यू झ ाल्यानंतर स्वयंस्फूर्तीने मुंबईमधील गिरणी कामगारांनी 3 दिवस बंद पाळला. 1942 च्या लढयामध्ये कम्युनिस्टांनी स्वत:ला दूर ठेवले मात्र हा गिरणी कामगार राष्ट्रीय भूमिकेतून या 1942 च्या आंदोलन लढयामध्ये उतरला. 1942 मध्ये भारत छोडोचा नारा महात्मा गांधी यांनी दिला. त्या आंदोलनाला कम्युनिस्टांनी दूर लोटले या गिरणी कामगारांनी आपलेसे केले आणि किमान महात्मा गांधींना उत्स्फूर्तपणे साथ देणा-या गिरणी कामगाराला हीच कॉंग्रेस देशोधडीला लावेल असे त्यावेळी गिरणी कामगारालाही वाटले नाही आणि महात्मा गांधीजींनाही वाटले नव्हते. एवढी दुर्दशा या गिरणी कामगाराची आहे आणि या गिरणी कामगाराबद्दल बोलताना आम्हांला व्यथा होत आहेत. 1962 च्या चीनच्या आक्रमणाच्या वेळी सुध्दा गिरणी कामगारांचे नेतृत्व करणा-या कम्युनिस्ट पक्षाने आपली भूमिका देशाच्या बरोबरीची नाही असे धोरण अवलंबिले तरीसुध्दा आक्रमणाला परतवून लावणारे गिरणी कामगार रस्त्यावर आले आणि आपल्या युनियनला बाजूला झुगारुन राष्ट्रीय भावनेने आपले कर्तव्य केले. मुंबईच्या गल्ली बोळातून त्यांचे निघणारे सकाळचे मोर्चे संध्याकाळचे मोर्चे त्या घोषणा या संपूर्ण देशाला आणि राष्ट्रीय सरकारला पाठिंबा देणा-या होत्या. 1950 साली संयुक्त महाराष्ट्राचाल लढा हा तर गिरणी कामगारांचाच लढा. किंबहुना संयुक्त महाराष्ट्रासाठी जे बळी गेले त्यामध्ये सर्वात मोठी संख्या ही गिरणगावातील लढयाची होती तशीच गिरणगावातील कामगारांची होती हे विसरुन चालणार नाही. हा अभिमानाचाच भाग आहे की या मुंबईमध्ये सर्वात

...2..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. दिवाकर रावते..

जास्त गिरणी कामगार हे कोकणातील आणि घाटमाथ्यावरील होते. कोल्हापूर,सांगली क-हाड आणि कोकणातील होते. घाटी-कोकणीचा प्रचंड मिलाफ हा गिरणी कामगारांच्या त्यावेळच्या व्यवस्थापनेमध्ये दिसत होता आणि मराठी माणसाची जबरदस्त एकजूट त्या काळामध्ये लढाऊ एकजूट होती. 1974 साली मोठा संप झाला. 41 दिवसांचा प्रदीर्घ संप फक्त 4 रुपयांची वेतनवाढ पदरात पाडून घेण्यासाठी झाला आणि त्या दिवसापासून गिरणी कामगार हा ख-या अर्थाने लढयाच्या बाबतीत निराश झाला. हे सगळे लढे आमच्या दादा सरपोतदारांना आठवत असतील आम्हीही लहान असलो तरी आम्हांलाही आठवत आहेत. दरम्यान रोझा देशपांडे यांच्याकडे गिरणी कामगारांचे नेतृत्व आले. मला एक गोष्ट अत्यंत अभिमानाने सांगावीशी वाटते की, ज्यावेळेला रोजगार हमी योजनेची संकल्पना महाराष्ट्रामध्ये मांडली गेली आणि रोजगार हमी योजनेला निधी कमी पडतो अशा प्रकारची परिस्थिती निर्माण झाल्यानंतर वसंतराव नाईकांनी व्यथा मांडल्यानंतर एस.एम.जोशी,एन.डी.पाटील या सर्व मंडळींनी पुढाकार घेतल्यानंतर गिरणी कामगारांनी एक दिवसाचा पूर्ण पगार मुंबईतील आणि पुण्यातील कामगारांनी देऊन रोजगार हमी योजनेमध्ये या कामगारांचे पहिले योगदान कामाला आले त्यानंतर पगारातून टॅक्स जमा व्हावयाला सुरुवात झाली. गिरणी कामगाराला केवढी तरी मोठी परंपरा आहे..

यानंतर श्री. सुंबरे

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

KBS/KGS/MHM/MAP/SBT. श्री. गायकवाड नंतर --- 18:00

श्री. रावते ....

अध्यक्ष महोदया, असे हे वैभवशाली शहर आम्हाला आजही दिसते आहे, सकाळी 7 वाजताचा गिरणीचा भोंगा, दुपारी 3 वाजताचा दुसऱ्या पाळीचा भोंगा आणि रात्री 12.00 वाजताचा शेवटच्या पाळीचा भोंगा वाजायचा त्या त्या वेळी हजारोंच्या संख्येने कामगार ....

तालिका सभापती (श्रीमती सुधा जोशी) : सन्माननीय सदस्यांनी कृपया खाली बसावे. सभागृहाची वेळ 6.00 वाजेपर्यंत होती, त्यामुळे आपल्याला सभागृहाची वेळ वाढवावी लागणार आहे. अजून या प्रस्तावावर बोलण्यासाठी शिवसेनेतर्फे 4 आणि भा.ज.पक्षातर्फे 4 सदस्य बोलावयाचे आहेत. शिवाय मंत्री महोदयांना उत्तरादाखल भाषणासाठी वेळ द्यावा लागणार आहे. तेव्हा हे सारे जमेस धरता सभागृहाची वेळ किती वाजेपर्यंत वाढवावयाची ?

काही सन्माननीय सदस्य : कामकाज संपेपर्यंत वेळ वाढविण्यात यावी.

तालिका सभापती : ठीक आहे. आजचे कामकाज संपेपर्यंत सभागृहाची वेळ वाढविण्यात येत आहे. मात्र तरीही सदस्यांनी वेळेची मर्यादा लक्षात घेऊन आपले भाषण करावे अशी माझी आपल्याला विनंती आहे.

श्री. दिवाकर रावते : अध्यक्ष महोदया, मुंबईतील गिरण्यांचा विषय बऱ्याच वर्षांनी पूर्णत्त्वाने या ठिकाणी चर्चेला आलेला आहे. त्यांच्या जीवनाची वेळ केव्हाच निघून गेलेली आहे. केवळ त्यांची आता येथे व्यथा सांगण्याचीच वेळ आली आहे. अध्यक्ष महोदया, 1982 च्या गिरणी कामगारांच्या संपाच्या काळात पुन्हा एकदा गिरणी कामगार उध्वस्त झाला, तो आतापर्यंत कधीच उठला नाही. बरोबर त्या साऱ्या परिस्थितीचा फायदा घेऊन या गिरणी कामगाराला येथून हद्दपार करण्याचा प्रयत्न काहींनी केलेला आहे. अध्यक्ष महोदया, 1982 चा संप जो झाला तो अजूनही मिटलेला नाही असे त्या काळातील काही संबंधित युनियन्स अजूनही सांगत आहेत. मात्र तेव्हा पासून गिरणी कामगाराच्या घरची चूल पूर्णपणे थांबली, मुलांचे शिक्षण थांबले. त्यावेळच्या किती कामगारांचा मृत्यू झाला आहे, लाखो कुटुंबांची दैना झाली आणि किती लोक मारले गेले आहेत, हा सगळा इतिहास इतका हृदयद्रावक आहे की त्यावर कोणी कादंबरी लिहू शकेल. अध्यक्ष महोदया, मला आठवते, 1971 च्या लोकसभेच्या निवडणुकीचा तो काळ होता. त्यावेळी रूपारेल कॉलेजमध्ये मतमोजणी केंद्र होते.. तेथे मी उभा होतो आणि माझ्या बाजूलाच एक कामगार युनियन मधील पुढारी माझ्या बरोबर बोलत उभा होता. मला सांगत होता की, गिरणी कामगारांचे फारच वाईट झाले हो. मी

..... 3जी 2 ...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. रावते ....

त्याला म्हटले की, हे आपण सांगता आहात का ? तो सांगू लागला की, आता अजिबात सोसवत नाही. मुलाबाळांचे ठीक आहे. पण कामगारांच्या घरामध्ये पैसा नाही म्हणून चूल पेटत नाही त्यामुळे कामगारांच्या बायकांना वेश्या व्यवसाय करावा लागतो आहे. असे अगदी पिळवटून तो मला हे सारे सांगत होता. अध्यक्ष महोदया, हे विदारक असे चित्र मुंबईमध्ये कसे आले, कोणी आणले, का आणले ? आणि त्याचा फायदा कोणी घेतला ? त्या उध्वस्त झालेल्या गिरणी कामगाराला पुन्हा मुंबई पुनर्स्थापित करावयाचे तर त्यासाठी गिरण्या चालू केल्या पाहिजेत होत्या. आणि हे सरकारचे काम होते. पण ते न करता, उध्वस्त स्थितीत सापडलेला हा गिरणी कामगार मुंबईतून कसा हद्दपार करता येईल हेच काही मंडळींनी पाहिले आणि त्याला सरकारने साथ दिली. त्या गिरणी कामगारांतील मग कोणी गँगवॉर मध्ये शिरले. कोणी मालकाच्या बाजूने तर कोणी अन्य कुणाच्या बाजूने त्यामध्ये उतरला. राहिलेली गिरण्याची जमीन म्हणजे सोन्याची खाण झाली. अडीच लाख गिरणी कामगार देशोधडीला लागला. उपाशी पोटी असल्याने आपली राहती खोली विकून बाहेर जाऊ लागला. तेव्हा पासून या मुंबईत परप्रांतियांचा छोटा छोटा भरणा चाळींमध्ये आणि अन्य ठिकाणी होऊ लागला. ....

(यानंतर श्री. जागडे .... 3एच 1 ...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. दिवाकर रावते.....

आज या गिरणगावातील खोल्यामधून परप्रांतीय राहत आहेत. आमच्या कोकणी आणि घाटी माणसांची मुंबईवरील पकड सैल झाली. ही पकड केव्हा सैल झाली, ते समजलेच नाही. आज या संपूर्ण मुंबई परप्रांतियांची संस्कृती वावरत आहे. अडीच लाख गिरणी कामगार उध्वस्त झाला आहे. गोदावरीची मील कशी उध्वस्त झाली हे माननीय मंत्रिमहोदयांना माहिती आहे. सभापती महोदय, मुंबई शहरात एकूण 62 गिरण्या होत्या. मी जी नॉर्थ विभागाचे प्रतिनिधीत्व करीत होतो. माझ्या जी नॉर्थ विभागात 32 गिरण्या, ई वॉर्डमध्ये 13, एफ दक्षिण वॉर्डमध्ये 16, अशा एकूण 62 गिरण्या होत्या. या गिरण्यांकडे जवळपास 600 एकरच्या वर जमीन होती. आता कोणत्या गिरणीकडे किती जमीन होती, याची सर्व माहिती माझ्याकडे आहे. परंतु ती देऊन मी सभागृहाचा वेळ घेणार नाही. मी फक्त मुंबई शहरात ज्या 62 गिरण्या होत्या, त्यांची नांवे घेणार आहे. शक्ती मिल, मफतलाल मिल, श्री. सिताराम मिल, पोद्दार मिल, अपोलो मिल, श्रीराम मिल, साधना मिल, पॅरागॉन टेक्सटाईल, कमला मिल, व्हिक्टोरिया मिल, प्रकाश कॉटन मिल, मुंबई टेक्सटाईल मिल, एम्पायर मिल, मधुसूदन मिल, श्रीनिवास कॉटन मिल, मातुल्य मिल, मोरारजी गोकुळदास मिल, बॉम्बे डाईंग मिल, ज्युपिटर मिल, सेंच्युरी मिल, स्टॅण्डर्ड मिल (प्रभादेवी),क्राऊन मिल, न्यू ओरिएन्टल मिल, पोद्दार प्रोसेस, अंबिया मिल, रघुवंशी मिल, सोनिया मिल, एडवर्ड (भारत) मिल, पिरामल मिल, जालान डाईंग, डॉन मिल, जेमिनी डाईंग मिल, मे. केसरहिंद मिल, मे. न्यू सिटी ऑफ बॉम्बे मिल, इंडिया युनायटेड नं. 2, इंडिया युनायटेड नं. 3, इंडिया युनायटेड नं. 4, इंडिया युनायटेड नं. 5, न्यू ग्रेट इस्टर्न स्पिनिंग व विविंग कं. लि., हिन्दूस्थान स्पिनिंग व विविंग मिल, ब्रॅडबरी मिल, मफतलाल फाईन स्पेनिंग ॲण्ड विविंग मिल लिमिटेड, सिंप्लेक्स मिल कंपनी लिमिटेड, मॉर्डन मिल, खटाऊ मिल, जाम मिल, इंडिया युनायटेड नं. 1, कॅलिको डाईंग ॲण्ड प्रिंटींग मिल, बॉम्बे सिल्क, फिनले मिल, एल्फीस्टन स्पिनिंग ॲण्ड विविंग मिल, बॉम्बे डाईंग ॲण्ड मॅनिफॅक्चररिंग कंपनी, टाटा मिल, गुलमोहर मिल, दिग्विजय स्पिनिंग ॲण्ड मॅन्युफॅक्चरिंग कंपनी, वेर्स्टन इंडिया स्पिनिंग ॲण्ड मॅन्युफॅक्चरिंग मिल, मोरारजी गोकुळदास मिल, स्वान मिल, स्टॅण्डर्ड मिल, ज्युबिली मिल, कोहिनूर मिल, कोहिनूर मिल लिमिटेड. सभापती महोदय, मी ही नांवे मुद्दाम वाचली आहेत. कारण उद्या लायब्ररीत एखादा अभ्यासक आला आणि त्यांनी या बाबतची माहिती घेण्याचा प्रयत्न केला तर त्यांना समजले पाहिजे की, मुंबई शहरात इतक्या गिरण्या होत्या आणि या गिरण्यामधून अडीच लाख कामगार काम करीत होते. म्हणूनच मी या सर्व गिरण्यांची नांवे रेकॉर्डवर आणली

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. दिवाकर रावते.....

आहेत. सभापती महोदय, प्रत्येक गिरणीच्या बाबतीत मी बोलणार नाही. मी एकच उदाहरण या ठिकाणी देणार आहे. समोरच्या लोकांनी मालकांच्या बाजुने कसे निर्णय केले आहेत, ते मी सांगणार आहे. त्यामुळे मी फिनिक्स मीलचे उदाहरण घेणार आहे. या ठिकाणी आता अनेक गोष्टी बेकायदेशीररित्या झालेल्या आहेत. फिनिक्स मिलमध्ये पुढील गोष्टी झालेल्या आहेत. साऊल काझी रेस्टॉरंट, श्रीकृष्ण फिलोमेंटस् कंपनी कार्यालय, आय.आर. आय. एस. कार्यालय, सुमन कार्टिल्स कार्यालय,.....

(यानंतर श्री. सरफरे....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. दिवाकर रावते....

लिंक ॲडवर्व्हटाईज कार्यालय, इनफॅब कार्यालय, आय.एम.सी. कार्यालय, स्टॅंडर्ड चार्टर्ड बॅंक, सोहनलाल एक्सपर्टस कार्यालय, सुमन गारमेंटस कार्यालय, अमर टी. प्रायव्हेट लिमिटेड कार्यालय, अक्षय टेक्सटाईल कार्यालय, रमेश चंद्र आणि बाल चंद्र कार्यालय, रजत टेक्सटाईल कार्यालय, आय.का. कार्यालय. युनायटेड क्रेडिट सिक्युरिटीज कार्यालय, प्रेझेंट फायनान्शिअल सोल्युशन कार्यालय, बिग बाजार डिपार्टमेंटल स्टोअर, साई सर्व्हिसेस-मारुती मोटर्स, द. बोईंग व्हेल्ली, प्लॅनेट एम-म्युझिक शॉप, वरिस्ता रेस्टॉरंट अँड बार, द होम स्टोअर्स-फर्निचर स्टोअर्स, नर्सरी, डोमिनिक पिझ्झा, राजस्थान बॅंक, व्हिटास सर्व्हिस सेंटर, इंडिका सर्व्हिस सेंटर, मार्बल स्टोअर्स एवढी बेकायदेशीर बांधकामे करण्यात आली त्यांची ही यादी आहे. ही अनधिकृत बांधकामे शासनाला किंवा महानगरपालिकेला न विचारता कुणाच्या हिंमतीवर बांधली? हे त्यांचे त्यांना माहीत, ही हिंमत पुढे सांगणार आहे. सभापती महोदया, एवढी बेकायदेशीर कामे फिनिक्स मिलने उभी केली, त्या संदर्भात विधानसभेतील जागृत आमदारांनी चर्चा उपस्थित केली. मी आता याठिकाणी जी कामांची यादी वाचून दाखविली तीच यादी त्या सभागृहामध्ये वाचून दाखविण्यात आली. आणि त्या मिलमध्ये बेकायदेशीरपणे ही कामे झाल्याचे निदर्शनास आणले. आणि हे संवेदनहीन असलेल्या सरकारला जाणवले की आम्ही राज्यकर्ते असतांना आमच्या ऊरावर कोण नाचत आहे? म्हणून त्यावेळी माननीय मुख्यमंत्री श्री. विलासराव देशमुख यांनी जाहीर केले. विधानसभेमध्ये माननीय सदस्य माननीय श्री. दत्ताजी नलावडे, शेकापचे माननीय सदस्य श्री. गणपतराव देशमुख यांनी सरकारला धारेवर धरले. आणि शेवटी या सर्व अनधिकृत बांधकामावर कठोर कारवाई करण्याचे आदेश माननीय मुख्यमंत्री श्री.विलासराव देशमुख यांनी मुंबई महानगरपालिकेचे आयुक्त श्री. करुण श्रीवास्तव यांना दिले. एवढेच नव्हेतर फिनिक्स मिलचे मालक श्री. भरतकुमार रुईया यांच्यावर कलम 394 अन्वये कारवाई करण्याचे आदेश माननीय मुख्यमंत्र्यांनी दिले. याबाबतीत नवाकाळला ऊर भरुन आला, आणि कामगारांच्या भल्यासाठी मा. मुख्यमंत्री एवढे आदेश देत आहेत. आणि मग त्यांनी वर्तमानपत्रामध्ये छापले की, "अनधिकृत बांधकामांची यादी छापताच सरकार हादरले" "गिरणगावातील अनधिकृत बांधकामे पाडण्याचे आदेश," "फिनिक्स मिलच्या मालकावर कारवाई करण्याचा हुकूम मुख्यमंत्र्यांनी सोडला". त्यांनी या सर्व अनधिकृत बांधकामांची छायाचित्रे छापली व यादी दिली. त्यामुळे कामगारांना बरे वाटले,

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. दिवाकर रावते....

त्यांनी माननीय मुख्यमंत्र्यांचे जाहीर अभिनंदन केले. या संपूर्ण अनधिकृत बांधकामांच्या संदर्भात मुंबई महानगरपालिकेमध्ये चर्चा उपस्थित केली. सद्याचे विद्यमान नगरसेवक व त्यावेळचे स्थायी समितीचे अध्यक्ष श्री. सदा सरवणकर यांनी ही चर्चा उपस्थित करुन आयुक्तांना जाब विचारला की, एवढी मोठी बांधकामे झाली आपण काय करणार? वेळेअभावी सर्व उदाहरणे देणार नाही फक्त हे एकच उदाहरण देतो. श्री. करुण श्रीवास्तव यांनी काय सांगितले त्याचे हे पत्र आहे. "आपल्या व्हिक्टोरिया मिल, कमला मिल, फिनिक्स मिल व इतर मिलच्या संदर्भात दिनांक 27.7.2002 च्या पत्र क्रमांक एमएस/374/एमसीसीच्या अनुषंगाने आपणांस असे कळविण्यात येते की, कार्यकारी अभियंता (इमारत प्रस्ताव) शहर, दक्षता अधिकारी व सहाय्यक महानगरपालिका आयुक्त जी/दक्षिण विभाग यांनी सदर मिलची एकत्रित पाहाणी करुन ज्या ज्या ठिकाणी परवानगी न घेता मिलच्या वापरात बदल केला होता तेथे व जेथे जेथे अनधिकृत बांधकाम करण्यात आले होते त्यावर महापालिका व महाराष्ट्र प्रादेशिक शहर रचना कायद्यान्वये कारवाई सुरु केलेली असून त्याचा पाठपुरावा करण्यात येईल"असे या पत्रामध्ये लिहिले आहे. आयुक्तांना आणखी पॉईंटेड प्रश्न विचारला की, सेक्शन 154 व 351 ची नोटीस दिली काय? अनधिकृत बांधकामे तोडण्याच्या संदर्भात कोणती कारवाई करता? आयुक्तांनी या पत्राव्यतिरिक्त कोणतीही कारवाई करण्याचे धाडस दाखविले नाही. आयुक्तांवर कुणी दबाव टाकला होता? जशी आजच्या आयुक्तांना खात्री होती की, कितीही झोपडया तोडायला घेतल्या तरी आठ-पंधरा दिवसात झोपडया न तोडण्याचे आदेश नक्की येतील आणि मी यातून सुटेन एवढी खात्री आयुक्तांना सरकारबद्दल असते. तशी त्यावेळच्या आयुक्तांना खात्री होती. आणि म्हणून हे 17 ऑगस्ट 2002 चे पत्र आहे.

(यानंतर सौ. रणदिवे)

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.दिवाकर रावते . . . .

माननीय मंत्री महोदय, आपल्याकडे तेव्हा ते खाते नव्हते. दि.26 ऑगस्ट 2002 ला टीपीव्ही, 4302/132/प्रक्र76 अन्वये महापालिका आयुक्तांना आदेश काढले. जी.आर.काढला. काय काढला? तर "सेनापती बापट मार्ग, लोअर परेल येथील न. भू.क्र. 141,1/142, 71 व 109 या मिळकतींवरील फिनिक्स मिलच्या बांधकामाबाबत" असा आदेश काढून त्यात म्हटले आहे की, "त्यामुळे सदर मिलला नव्याने पुनर्जिवनाची अथवा आधुनिकीकरणाची योजना शासनाकडून मंजूर करुन घेणे आवश्यक नाही." जे बांधले आहे, ते योग्य आहे. हे आदेश पारित केले, सगळे रेग्युलराईज् केले. सभापती महोदय, कायद्याप्रमाणे 69,084.92 चौ.मीटरचे बांधकाम झाले, पूर्ण कमर्शिअल. त्यापैकी पोस्ट आणि तार खात्याकरता 22,304 चौ.मी.चे बांधकाम सरकारकडे जमा करावयाचे होते. त्याला सुध्दा सरकारने मंजूरी देऊन ते रेग्युलराईज केले. असे काय घडले होते की, फिनिक्स मिलच्या बेकायदेशीर कामाबाबत 17 तारखेला आयुक्त सांगतात की, मी अधिकारी पाठविले आहेत, ते तोडण्याचे काम करीत आहे आणि एक वीट सुध्दा न हालता सरकारने आदेश काढून फिनिक्स मिलच्या मालकांना अभयदान देऊन 69 हजार म्हणजे जवळजवळ 70 हजार चौ. मी.चे संपूर्ण बांधकाम नियमित केले. मग आमचे नवाकाळवाले यांनी गौरव उद्‌गार काढले. मालकांच्या बाबतीत विधीमंडळात माननीय मुख्यमंत्र्यांनी सांगितले की, गय करणार नाही, खपवून घेणार नाही. तोडल्याशिवाय राहणार नाही आणि मग त्यांनी असे आदेश काढले, काही दिवसांनी. मग आपल्या नवाकाळ मध्ये स्टाईलीश हेडींग आले की, "फिनिक्स मिलचे पंचतारांकित बांधकाम कायदेशीर केले. शासनाने मालकाचे तळवे चाटले." कायदाच बदलला. मला सांगता की, हे शब्द मागे घ्या ? मघाशी मी शेतक-यांकरता संतापलो, पण त्यामागची भावना लक्षात घ्यावयाची. मी येथे तुम्हाला काही अपशब्द बोलण्यासाठी आलो नाही. उत्स्फुर्तपणे एखादा शब्द तोंडातून येतो. माघार घ्यावी लागते. त्याच्या मागची भावना महत्वाची असते. त्या शेतक-यांचे तळतळाट तुम्ही घेतलेत. मी तुम्हाला सांगतो की, किती दिवस टिकाल ते बघा. शेतक-यांची व्यथा मांडत असताना, तो कर्मचारी आहे असे सांगितले म्हणून राग आला होता. तुमच्यावर व्यक्तीगत राग नव्हता. तरी सुध्दा काही दिवसापूर्वी, काही महिन्यापूर्वी विधीमंडळामध्ये माननीय मुख्यमंत्री सांगतात आणि त्यांचा गौरव नवाकाळ मध्ये होतो. त्याच नवाकाळ वर हे लिहीण्याची वेळ आली की," शासनाने मालकाचे तळवे चाटले. कायदाच बदलला." सभापती महोदय, त्यामध्ये त्यांनी असे म्हटलेले आहे की, "महाराष्ट्र

. . . .3 जे-2

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.दिवाकर रावते . . . .

सरकारने, मघाशी मी वापरलेला शब्द येथे आहे, तो माझा नाही. पण ते असे आहे की, "महाराष्ट्र सरकारने निर्लज्जपणाचा कळस गाठला आहे. शासनाने गिरणी कामगारांना देशोधडीला लावले. त्यांच्या घामाचे पैसे त्यांना निदान मिळावेत यासाठी कठोर तरतूद करण्याची गरज शासनाला वाटली नाही. आता तर हे राज्यकर्ते खुलेआम गिरणी मालकांचे सात पिढयांचे भले करणार आहेत. गिरणी मालकांच्या बुटांचे तळवे चाटताना त्यांना गरीब गिरणी कामगारांच्या डोळयातील अश्रू-यातना कशा दिसतील ? " असा प्रश्न विचारलेला आहे. या जागेवरील सगळी बांधकामे अधिकृत केली आणि आमचे महापालिकेचे अतिरिक्त आयुक्त, पण पहिल्या वेळी स्वत: आयुक्त, श्री.श्रीवास्तव यांनी सांगितले की, मी तोडणार आहे. ते कोणत्या तोंडाने सांगणार. मग तेथे अतिरिक्त चार आय.ए.एस.ऑफीसर त्यांच्या मदतीला पाठविलेले आहेत, त्यातल्या अतिरिक्त आयुक्त, श्री.विद्याधर कानडे यांनी सांगितले की, "गिरण्यांतील अनधिकृत बांधकामे शासनानेच कायद्यात बदल करुन नियमित केली असल्याचे सांगितल्यामुळे गिरण्यांमधील या अनधिकृत बांधकामांना शासनाचेच अभय मिळाल्याचे स्पष्ट झाले. या मुंबई शहरातील व्हिक्टोरिया मिल, कमला मिल, श्रीराम मिल,रघुवंश मिल, फिनिक्स मिल आदी मिलमध्ये दुरुस्तीची कामे करण्याच्या सबबीखाली नवीन इमारती उभ्या राहील्या." हे कोणी सांगितले ? तर अतिरिक्त आयुक्त श्री.विद्याधर कानडेसाहेबांनी. मग मुंबई मध्ये या गिरण्या बंद करण्याचे षडयंत्र शासनानेच रचले. गिरण्यांना आगी लावण्यात आल्या.

यानंतर श्री.किल्लेदार . . . .

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.दिवाज्र रावते (पुढे चालू...

ज्ामजारांच्या प्राव्हीडंट फंडाचे पैसे बुडविले. ज्िती मालज्ांचा धीर चेपला, आपज हजारो लाजो फूट जरी बांधज्ाम ज्ेले तरी त्याची एज् वीट हलत -ाही . याबाबतचे आदेश ज्से -िघतात ते माहीत -ाही. आदेश ज्से -िघत असतील हे स-मा-ा-ीय श्री.जडज्री साहेबां-ाा जास्त माहिती असेल.

श्री.-िती-ा जडज्री (बसू-ा) : लज्मी दर्श-ा ज्ेले जाते.

श्री.दिवाज्र रावते : माझ्याज्डे फक्त ती-ा महि-ो जाते होते. ती-ा वर्षे जाते माझ्याज्डे असते तर मी सजळे सरळ ज्रु-ा दाजविले असते. तेवढी म-ाजटामध्ये हिंमतच आहे. त्यावेळचे मी ज्ाढलेले आदेश असतील तर ते वाचू-ा दाजवा. जिरज्या बंद ज्रज्याची हिंम्मत मालज्ांची झाली. जिरज्यां-ाा आजी लावज्यास सुरुवात झाली. ज्ामजारांच्या प्रॉव्हीडंट फंडाचे पैसेही बुडविले. ज्ाही ठिज्ाजी ज्ामजार ज्ाम ज्रीत होते, ते तेथू-ा ज्ाम सोडू-ा जायला पाहिजे म्हजू-ा त्यां-ाा सतविज्यात आले, त्यां-ाा सहासहा महि-ो पजार दिला जात -व्हता. स-मान-ीय सदस्य श्री.जुरु-ााथ ज्ुलज्र्णी साहेब मिल मजदूर संघ आजही आपल्या -ोतृत्वाजाली आहे असा माझा अंदाज आहे. फक्त वर्ज्ज्या वसूल ज्रू-ा आपला मालजी हक्ज् आहे,असे समजू नका. ते गिरणीचे मालज् आजि हे युनिय-ाचे मालज् कामगारांवर मालज्ी हक्ज् जाजवितात. सहासहा महि-ो पजार -ा मिळालेल्या ज्ामजारांज्रिता ते ज्धीही रस्त्यावर उतरले -ाहीत. त्यां-ाी मालमत्ता ज्र बुडविला,पाज्याचे पैसे बुडविले आपज त्या मालज्ां-ाा ज्िती हिंमत दिली ? जिरज्या जिथे बंद पडत -व्हत्या त्या ठिज्ाजी आपलीच माजसे परु-ा राष्ट्रीय मिल मजदूर संघाला हाताशी धरू-ा संप घडवू-ा आजले. मुंबईतील जिरज्या या रोजजार उपलब्ध व्हावा या उद्देशा-ो स्वातंत्र्यापूर्वी सुरु झाल्या. रोजजार -ाही म्हजू-ा लूटमार ज्रु -ाये याज्रिता ब्रिटिशां-ाी चांजले धोरज आजू-ा मुंबईमध्ये सजळयां-ाा ज्ामाला लावू-ा अडज्वू-ा ठेवले. त्यां-ाा स्वातंत्र्याची भीती होती. पज हे पाप -ाष्ट ज्रजारे आमचे सरज्ार ठरले. मुंबईमध्ये डा-सबार चालू ठेवज्याचे -ावी-ा ज्ाम सुरू झाले. मुंबई सोडू-ा सजळीज्डील डा-सबार बंद ज्ेले. मुंबईवरच ज्ाय प्रेम आहे ? सभापती महोदया, आपल्याला वर्तमा-ापत्र वाचतां-ाा जंम्मत वाटत असेल. जृह मंत्री आजि जृह राज्यमंत्र्यांपैज्ी एज् बारच्या माजे लाजलेले आहेत आजि दुसरे डा-सबारच्या माजे लाजलेले आहेत. मी एज् मुज्यमंत्र्यांचे वाक्य उदृत ज्रतो. मुज्यमंत्री विलासराव देशमुज यां-ाी ज्ामजारांची देजी मिळज्यासाठी जमि-ाी विज्त घेज्याची घोषजा ज्ेली असली तरी पन्ना जटाव जमी-ा आजि यंत्रे ज्ाढू-ा आताच विज्त आहे. मालज्ांचा ज्िती धीर वाढला ?

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

SKK/ KGS/ MAP/

श्री.दिवाकर रावते (पुढे चालू....

एजीजडे मुज्यमंत्री घोषजा जरतात. आम्ही जेव्हाही मुज्यमंत्र्यांजडे जाऊन शब्द आजू शजतो, जशाच्या जीवावर हे सांजतात ते त्यांनाच माहित. म्हजजे एजीजडे त्यांचा शब्द घेतला आजि लजेच जमीन, यंत्रे विजजे चालू. सेलबाबत तर मंत्री महोदयांनी सांजावे. मुज्यमंत्र्यांच्या घोषजेला देजील हरताळ फासज्याची हिंम्मत मिल मालजांमध्ये आजली जोजी ते सांजावे. सभापती महोदया, यांचे जारनामे जाय जाय सांजायचे ? स्टॅंडर्ड मिलच्या जामजारांनी आत्मदहनाचा इशारा दिला स्टॅन्डर्ड मिलच्या जामजारांच्या संरजजासाठी पोलीस आयुक्तांचे संरजज घेज्याची पाळी आली. या सर्व प्रजरजात या महाराष्ट्राला अभूतपूर्व असे मंत्री लाभलेले आहेत. त्यांचा उल्लेज जाल आदरजीय अर्थमंत्री महोदयांनी आपल्या भाषजामध्ये जेला. मी अति उत्साहाच्या भरामध्ये जाही बोलत नाही. आपल्याला उत्साही मंत्री मिळाले. आमचे आ.आर. आबा पाटील हे मंत्री मिळाले. आपले जाते असो जी नसो ते आपले मत व्यक्त जरज्यास थांबत नाहीत. मी उपमुज्यमंत्री आहे माझा तो अधिजार आहे,असे ते मानतात. जामजारांच्या प्रश्नामध्ये आर.आर. पाटील यांनी साजितले जी, सरजारजडे जामजार येतात मात्र त्यांना न्याय मिळत नाही अशी परिस्थिती निर्माज जेली. आबा पाटील यांची मुक्ताफळे पुढे ऐजा.

यांनंतर जु.थोरात....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

SMT/ KGS/ MAP/ प्रथम श्री. किल्लेदार... 18:25

श्री. दिवाकर रावते...

कामगारांच्या जमिनी कामगारांना मिळवून देण्यासाठी त्यांच्या जमिनी ताब्यात घेण्याबाबत नवीन कायदा करण्याची बाब कॅबिनेट समोर आणल्या नंतर त्यावर शासन विचार केल्या शिवाय राहणार नाही. हे कामगारांच्या बैठकीत झालेले मिनिट्स आहेत. काय अदभूत मंत्री आहेत. महाराष्ट्र राज्याला आपले अदभूत देणे आहे. असे मंत्री महाराष्ट्राला कधी लाभलेच नव्हते. तसेच गिरणी किंवा कारखाना बंद झाला आणि कामगारांची कायदेशीर देणी व्यवस्थापनाने दिली नाहीत. देणी बुडवतोय कोण? गिरणी कामगारांचा मालक. आणि उध्वस्त कामगार रस्त्यावर. आबा त्यां गिरणी कामगारांना शब्द देत आहेत. महाराष्ट्राला असा राज्यकर्ता हवा. गिरणी किंवा कारखाना बदं झाला आणि कामगारांची कायदेशीर देणी व्यवस्थापनाने दिली नाही तर कामगारांची देणी मिळे पर्यंत अशा कामगारांना बेकार भत्ता, निर्वाह भत्ता देण्यासाठी वार्षिक किती खर्च येईल? व राज्यामध्ये अशा कामगारांची संख्या किती आहे? याबाबत प्राथमिक माहिती संबंधित अधिका-यांनी गोळा करावी व तदनंतर याबाबत कॅबिनेट समोर प्रस्ताव आणून त्यासंदर्भात मंजुरी घेण्यात येईल. राजा उदार झाला आणि हाती भोपळा दिला. तुम्ही आता मालकांकडे जाऊ नका. चिंता करु नका. मील बंद झाली तर आम्ही बेकार भत्ता द्यायला तयार आहोत. हे आमचे शासन सांगते. हे मिनिट्स आहेत. हे माझे मिनिट्स नाहीत. हे शासनाचे मिनिट्स आहेत. मला कळत नाही, कसल्या, कसल्या घोषणा करण्यात येतात आणि मग या मुंबईतील गिरण्या विकायचे एक षडयंत्र निर्माण झाले. यातील भयानकता सांगून मी थाबणार आहे. माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांनी ओपन लॅन्डच्या एफ.एस.आय.च्या संदर्भात उल्लेख केला. आदरणीय गुरुनाथजींनीही तो उल्लेख केला. उद्योग मंत्री श्री. लीलाधर डाकेंच्या अध्यक्षतेखाली ती समिती होती. त्या कमिटीवर मी दोन तीन महिने काम केलेले आहे..श्री. हरिभाऊ बागडे आणि मला त्या समितीमध्ये काम करण्याची संधी मिळाली. दोन-चार वेळा मी त्या समितीच्या बैठकीला गेलो असेन. काय निर्णय होता? 1/3. सर्वात महत्वाचा हाच भाग आहे. तुम्ही या मुंबईचे वाटोळे कसे केले आणि मालकधार्जीणी कशी भुमिका घेतली हे यावरुन लक्षात येते. 1/3 जमीन म्हाडाला देणार. 1/3 जमीन महापालिकेला देणार आणि 1/3 जमीन मिलमालकाकडे असेन. जी 1/3 जमीन महपालिकेला मिळणार आहे ती मोकळया जागा पाहिजेत म्हणून एन्वायरमेंन्टच्या दृष्टीने ओपन ठेवायची आहे. आणि त्याचा टी.डी.आर. मालकाला

...2..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. दिवाकर रावते...

द्यायचा आहे. म्हणजे 1/3 जमीनचे विभाजन झाले तरी मालकाला 2/3 जमीन मिळण्याची व्यवस्था होती. पण ओपन स्पेस या मुंबईत राहावी, याकरिता 1/3 जमीन या मुंबईत महापालिकेच्या ताब्यात दिली. त्या जमिनीच्या डेव्हलमेंन्टचा खर्च त्या मालकांनी करावा. मला आठवते. मी त्यावेळेला अशा प्रकारची सूचना केली होती की, हा टी.डी.आर. मालकाला पूर्ण देऊ नका.त्या टी.डी. आर. मधील 1/3 जमीन म्हाडाला द्या आणि 2/3 जमीन मालकाला द्या. किमान म्हाडाची सर्वसामान्यांसाठी घरे बांधण्याची जी क्षमता आहे ती वाढेल. सभापती महोदय, मी मुद्दाम सांगतो. या मुंबईत 16 हजार जुन्या इमारती आहेत. त्या संपूर्ण पडायला आलेल्या चाळी आहेत. त्या चाळींची मोठी समस्या आहे. काल वर्ल्ड बॅन्केचे अधिकारी आले होते. त्यांना त्या चाळीची जाणीव झाली आणि त्यांनी आमच्या कानफाटात मारले आणि सांगितले की, या सगळया चाळी पाडा. त्यांना एफ.एस.आय. वाढवून द्या आणि त्यांची भाडी वाढवा. हे ठीक आहे. याचा अर्थ या चाळींची समस्या आहे. मी याबाबतीत सूचना केली होती. 16 हजार चाळी मावतील एवढी मोठी म्हाडाला मिळणारी ही जमीन आहे. या चाळीमध्ये राहणा-या आमच्या भूमी पुत्रांना ती द्या. ज्यांनी मुंबई वाढवली, जे पिढयांपिढया या मुंबईत राहात आहेत. जे शेकडो वर्षे येथे राहात आहेत. शंभर वर्षाच्या त्या जुन्या चाळी आहेत हे आपल्यालाही माहीत आहे. ख-या अर्थाने ते भूमी पुत्र आहेत.

यानंतर श्री. बरवड ....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. दिवाकर रावते ....

त्यांना 350 चौरस फुटाची घरे बांधून देऊ. जुन्या इमारतीतील सर्वच्या सर्व लोकांना त्या ठिकाणी जागा देऊ. सर्व गिरण्या मुंबईमध्ये असल्यामुळे मुंबईतील भाडेकरु मुंबईत राहतील. मुंबईतील मूळ माणूस इथे राहील. मग ज्या चाळी रिकाम्या होतील, ज्या जागा रिकाम्या होतील त्या ॲक्वायर करावयास मिळतील की नाही, मला माहीत नाही पण मी त्यावेळी सांगितले की, शासन आणि मालक यांच्या माध्यमातून त्या ठिकाणी जे काही डेव्हलप होईल त्यातील जास्त पैसा शासनाकडे आला पाहिजे आणि मालकाला जमिनीची किंमत आणि थोडा नफा देऊन मुंबईतील सर्व चाळींचा प्रश्न सोडविला पाहिजे अशा प्रकारचे प्रपोजल त्यावेळी मी या वनथर्ड जमीन देण्याच्या संदर्भात मांडले होते. अर्थात ते विरुन गेले. त्यावर निर्णय झाला नाही. एक दोन डेव्हलपमेंट्स झाल्या असतील. मालकांची लॉबी एवढी स्ट्राँग आहे. कोणाला भेटतात, कसे भेटतात माहीत नाही पण मंत्रिमंडळाला पटविण्यात ते यशस्वी होतात. त्यांनी कायदा बदलून घेतला. त्या कायद्याची चर्चा काल या सभागृहामध्ये माननीय मुख्यमंत्र्यांनी केली, माननीय राज्यमंत्र्यांनी केली. बिल्टअप एरिया आहे तो सोडून राहिलेल्या जाण्यायेण्याच्या ज्या वाटया आहेत त्या मोकळया जागेचे वनथर्ड, वनथर्ड, वनथर्ड असे केले. अशा प्रकारे आपण 2000 मध्ये कायदा बदलला. आम्ही म्हटले की, तुम्ही मालकाच्या बाजूने गेलात. शासनाने म्हटले की, असे नाही. बदलले नाही असे सांगत होतात. मी सर्व मोजत होतो. कालच आपण एका मिलची आकडेवारी सांगितली. काल आपण उत्तर दिले त्यामध्ये 2 लाख 94 हजार 264 चौरस मीटर एवढे त्या मिलचे बांधकाम आहे. त्यामध्ये 32,163 चौरस मीटर म्हाडाला आणि 36,162 चौरस मीटर महापालिकेला जमीन मिळाली. म्हणजे 69 टक्के आणि 22 टक्के असे वाटप झाले. म्हणजे त्यातील 2 लाख 24 हजार चौरस मीटर जागा मालकाला मिळणार. हे आपल्या कालच्या उत्तरात होते. सभापती महोदया, याचे परिणाम मुंबईमध्ये फार गंभीर झालेले आहेत. या शासनाच्या धोरणावर जागतिक मंडळी भुललेली आहेत. विश्वसुंदरीचा किताब घेण्याकरिता तिकडे जावे लागते. विश्वसुंदरीचा किताब नाही तर विश्व व्यापार या ठिकाणी सामर्थ्याने खेचण्याची ताकद शासनाने दाखविली आणि मग मिलचे लिलाव चालू झाले. सभापती महोदया, माझ्याकडे 10 फेब्रुवारीचा टाईम्स ऑफ इंडियाचा अंक आहे त्यामध्ये या जमिनीची आणि तुमच्या कायद्याची चिरफाड केली आहे. ही यादी मला वाचणे भाग

...2...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

RDB/ KGS/ MAP/

श्री. दिवाकर रावते ......

आहे. यांनी मुंबईच्या जमिनीचे किती वाटोळे केले आहे आणि मालकांच्या घशात कसे लोटले आहे त्याचा यामध्ये हिशेब आहे. स्टँण्डर्ड चायना मिल या ठिकाणी 29,598 चौरस मीटर एरिया मालकाला मिळाला. मुंबई महापालिकेला 1525 चौरस मीटर आणि म्हाडाला 1247 चौरस मीटर जागा मिळाली. याच पध्दतीने स्टँण्डर्ड मिल, प्रभादेवी या ठिकाणी मिलमालकाला 40,792 चौरस मीटर, मुंबई महापालिकेला 1247 चौरस मीटर आणि म्हाडाला 1020 चौरस मीटर जागा मिळाली. याच पध्दतीने मोरारजी मिल गोकुळदास युनिट नंबर वन या मिलमध्ये मालकाला 77,711 चौरस मीटर, मुंबई महापालिकेला 4479 चौरस मीटर आणि म्हाडाला 1276 चौरस मीटर जमीन मिळाली. पिरामल मिल या ठिकाणी मालकाला 34,749 चौरस मीटर, मुंबई महापालिकेला 1533 चौरस मीटर आणि म्हाडाला 1254 चौरस मीटर जमीन मिळाली. मफतलाल मिल युनिट नंबर 3 या ठिकाणी मालकाला 27,163 चौरस मीटर, मुंबई महापालिकेला फक्त 474 चौरस मीटर आणि म्हाडाला फक्त 388 चौरस मीटर जमीन मिळाली. अशा प्रकारे या सगळया 18 मिलच्या यादीमध्ये एकूण 6 लाख 75 हजार 412 चौरस मीटर जमीन मालकांच्या घशात घातली आणि मुंबई महापालिकेला फक्त 24,169 चौरस मीटर आणि म्हाडाला फक्त 16,493 चौरस मीटर जमीन मिळाली. तुमच्या नवीन कायद्याने मालकाचे पितळ पांढरे झाले आणि महापालिका व म्हाडाच्या नशिबी करवंटी यावी अशा प्रकारची परिस्थिती आपण निर्माण केली. सभापती महोदया, काल ज्युपिटर मिलचा लिलाव झाला. त्यामध्ये 162 कोटीची कमीतकमी बोली होती. त्यामध्ये 276 कोटी रुपये आले म्हणून आनंद झाला. अपेक्षेपेक्षा डबल आले असे वाटले. आपली मती कुंठीत झाली आहे काय ? एखादी वस्तू ज्यावेळी गरज नसताना दामदुप्पट भावाने विकत घेतली जाते तेव्हा त्यामागे तुम्हाला संशय येत नाही काय ?

यानंतर श्री. खंदारे....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.दिवाकर रावते....

कोणी घेतली ? इंडिया ग्रुपच्या गेलॉक नावाच्या एका 29 वर्षाच्या युवकाने घेतली. हा 29 वर्षाचा युवक 276 कोटीची माया कोठून आणू शकतो ? कशी आणू शकतो ? त्याचे कोलॅबरेशन अमेरिकन ग्रुपशी आहे. हॅरिस हा त्याचा पार्टनर आहे. यांचा कोणाकोणाशी संबंध आहे, त्याबाबत सरकारने विचार नको का करायला ? स्वातंत्र्यपूर्व काळात एक रुपयाने दिलेली ही जमीन आज मालक मंडळी कोटयवधी रुपयांत घशात घालत आहेत. त्याच्यातील भीती मी आपल्या निदर्शनास आणून दिली आहे. 29 वर्षाच्या माणसाकडे 276 कोटी रुपये कोठून आले याची चिंता आहे काय की आपल्याला 100 कोटी रुपये जास्त मिळाले यामध्ये आनंद आहे ? सभापती महोदया, मा.सदस्य श्री.मधुकर चव्हाण बोलतील त्यावेळी ते याबाबत नक्की सांगतील. त्या आमच्या लालबागमध्ये व एल्फिन्स्टनच्या परिसरामध्ये अगदी रांगेमध्ये मिल्स आहेत. या मिल्स एकत्रितपणे ग्रुपने जर अशा लिलावात घेतल्या तर आणि एक भिंत बांधली तर आत एयर पोर्ट सुध्दा ते टाकू शकतील. आम्ही घेतलेल्या जमिनीत इमारत बांधत आहे, आम्ही पैशाचे काय केले पाहिजे याच्याशी तुमचे काही देणे घेणे नाही. आता सेंटॉर हॉटेलचे तेच झाले. 120 कोटीला घेतले आहे, आता काय चालले आहे ? ते म्हणतात आम्ही घेतले आहे, पैसे खर्च केले आहेत, संपला विषय. उद्या हे पैसे परदेशातून येतात की, अंडरवर्ल्डकडून येतात, कोणाकडून येतात ? देशाच्या संरक्षणाचा प्रश्न त्यामध्ये आहे काय ? याचा कोणीतरी विचार करणार आहे काय ? एवढया मोठया संपत्तीला भुलून आम्ही हा देश कोणाच्या तरी हवाली तर करीत नाही ना ? एवढी भयानकता या लिलावांमध्ये आहे. याचा कोणी विचार करावयाचा ? कामगार उद्ध्वस्त झाल्यानंतर आणि मायेच्या, पैशाच्या मागे लागल्यामुळे या मिल मालकांच्या माध्यमातून या देशामध्ये परदेशी धन एकवटले आहे आणि ते मोठया राक्षसी प्रवृत्तीने अवतरले आहे. त्याची भवितव्यातील बांधिलकी आणि भवितव्यातील एकूण परिणाम कोणी पहावयाचे ? हा प्रश्न येथे निर्माण झालेला आहे. अगदी कालपरवा म्हणजे 19 जून, 2000 रोजी मुंबईतील गिरण्याच्या जमिनी अतिरिक्त घोषित करुन ताब्यात घेऊ अशी घोषणा केली. आतापर्यंत ती घोषणा अंमलातच आली नाही. हया कामगारांना किती वर्षे भुलविणार आहात ? लिज संपलेल्या जमिनी ताब्यात घेऊ अशी जी घोषणा केली त्याचे

2....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.दिवाकर रावते....

काय झाले ? स्वातंत्र्यपूर्व काळामध्ये ब्रिटिशांनी आपल्याविरुध्द दंगेधोपे होऊ नयेत यासाठी मोठा व्यवसाय निर्माण करुन आणि दुष्काळाने पिडलेल्या पश्चिम महाराष्ट्रातील व कोकणातील लाखो लोकांना रोजगार उपलब्ध करुन देणारा हा सर्व व्यवसाय उद्ध्वस्त झाला. हा व्यवसाय उद्ध्वस्त होत होत माझ्या माय भगिनींना जीवनामध्ये वैभव पाहता पाहता आपल्या अब्रुचे धिंडवडे सुध्दा काढून घ्यावे लागले, अनेक संसार उद्ध्वस्त झाले, तरुणाचे काय झाले ते कळत नाही अशा या उद्ध्वस्त गिरणी कामगारांच्या क्षेत्रामध्ये सतत त्यांना मात्र हे सरकार शब्द शब्द देत राहिले मग कोठे तरी नवा काळ सारखे वर्तमानपत्र चिडून लिहिते की, तळवे चाटू सरकार आहे. हया कामगारांची अशी हेळसांड का करता ? ही मुंबई तुम्ही आता गहाण टाकण्यासाठी काढली आहे काय ? काल आमचे ज्येष्ठ सदस्य श्री.प्रमोद नवलकर बोलले तेव्हा आपण रागावलात. परंतु मी अधिकृतरित्या सांगत आहे, हिंमत असेल तर ते नाकारावे. या सर्व प्रकरणामध्ये कोठून ना कोठून तरी दिल्लीचा वरदहस्त अंतर्भूत आहे. दिल्लीहून हस्तक्षेप होत आहे आणि या सरकारला करण्यासाठी भाग पाडत आहे आणि श्रीमती सोनिया गांधी यांचा प्रमुख हस्त आहे असे मी अधिकृतरित्या तुम्हाला सांगत आहे. माझे असत्य असल्यास तुम्ही तुमच्या भाषणामध्ये ते नाकारावे.

श्री.सतिश चतुर्वेदी : सभापती महोदया, येथे जे उपस्थित नाहीत त्यांच्यावर हेत्वारोप करणे बरोबर नाही, कोणाचेही नाव घेऊन आरोप करणे बरोबर नाही.

श्री.दिवाकर रावते : मी माझे शब्द मागे घेतो. याप्रकरणामध्ये कॉंग्रेसच्या अध्यक्षांचा हात आहे.

तालिका सभापती (श्रीमती सुधा जोशी) : कॉंग्रेसचे अध्यक्ष काय आणि नाव घेतले काय, व्यक्ती एकच आहे.

श्री.दिवाकर रावते : नाव घ्यायचे नाही तर घेत नाही. परंतु कशासाठी प्रत्येक गोष्टी दिल्लीहून हस्तक्षेप केला जातो, किंवा ठरविले जाते ? मुंबईचे वाटोळे होत असताना आम्ही शांत बसावयाचे काय, गप्प बसावयाचे काय ?

तालिका सभापती : मा.सदस्यांनी जे नाव घेतले असेल तो संदर्भ रेकॉर्डमधून काढावा लागेल.

नंतर श्री.शिगम.....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. दिवाकर रावते : सभापती महोदया, मी माझे शब्द मागे घेतलेले आहे. मी श्रेष्ठी असे म्हणतो. तेव्हा श्रेष्ठींच्या आदेशाने या मुंबई शहराचे जर असे वाटोळे होणार असेल, या मुंबई शहराचे जनजीवन जर उद्ध्वस्त होणार असेल आणि या मुंबईचे मूळ पुरष आमचे पूर्वज येथे पिढ्यान पिढ्या राहिले, या मुंबईमध्ये माझ्या मुलाबाळांचे भवितव्य काय असेल याचा विचारच करु शकत नाही, अशी आजची परिस्थिती असताना आम्ही याठिकाणी शांतपणे फक्त चर्चाच करीत राहाणार काय ? आज मुंबईमध्ये लढण्याची क्षमता असलेला गिरणी कामगार देखील देशोधडीला लागलेला आहे. त्याचे जीवन ज्यांनी उद्ध्वस्त केले त्यांचा आज किती निषेध करावा हा माझ्यापुढे प्रश्न आहे. म्हणून अत्यंत व्यथित अंत:करणाने उद्ध्वस्त जीवनाचे आणि या सरकारच्या धोरणाचा मी निषेध व्यक्त करतो आणि आपली रजा घेतो. जय हिंद. जय महाराष्ट्र.

--

...2..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. नितीन गडकरी : मा. सभापती महोदया, नियम 260 अन्वये "मुंबईतील खाजगी व आजारी पवडलेल्या गिरण्यांच्या जमिनीचा विकास करण्याकरिता गिरणी मालकांना परवानगी देण्यात येणे" या विषयावरील चर्चा मी उपस्थित केलेली आहे. या प्रस्तावावरील चर्चेला देण्यात येणा-या उत्तराच्या वेळी विरोधी पक्षनेता या नात्याने मला सभागृहामध्ये हजर राहिले पाहिजे. परंतु आज एका महत्वाच्या कार्यक्रमासाठी मला जाणे आवश्यक असल्याने तशी परवानगी आपण मला द्यावी. उत्तराच्या भाषणाच्या वेळी मला सभागृहामध्ये हजर राहाता येणार नाही त्याबद्दल मी माफी आपली आणि सभागृहाची माफी मागतो.

तालिका सभापती : ठीक आहे.

..2..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. विनोद तावडे (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदया, सध्या डीसी रुल 58च्या संदर्भात कोर्टामध्ये केस चालू आहे. मुंबईतील जमिनीची लूट करण्यासाठी गिरणी मालकांच्यावतीने तासाला लाख लाख रुपये घेणारे मोठमोठे वकील कोर्टामध्ये भांडत आहेत. दुर्दैव हे आहे की, आपले ॲडव्होकेट जनरल हे देखील त्यांचीच री ओढत आहेत. त्यांना काय आदेश दिलेले आहेत हे माहीत नाही. काल-परवा त्यांनी कोर्टात ती री ओढली आहे. मा.सदस्य श्री. दिवाकर रावते यांनी सांगितल्या प्रमाणे हे गिरणी मालक असे सांगतात की, आमच्या हक्काची जी जागा आहे तेथे आमचा उद्योग चालत नसेल तर तेथे बगीचा करायला सांगणारे तुम्ही कोण ? आमची हक्काची जागा आहे, असे ते कसे काय म्हणू शकतात ? ती जागा त्यांच्या हक्काची कशी काय असू शकते ? या मुंबईमध्ये आग्री, कोळी शेतकरी होते. नंतर काही लोकांनी येथे दोन पैसे एकर प्रमाणे लिजवर जागा घेतल्या. काही लोकांनी फ्री होल्डवर जागा घेतल्या. या लोकांना फ्री होल्डवर जागा का मिळाली ? कारण त्या काळात त्यांचे इंग्रजांशी चांगले संबंध होते. स्वातंत्र्यपूर्व काळात या लोकांचे इंग्रजांशी चांगले संबंध का होते याचा अर्थ आपण जाणता. अशा फ्री होल्ड आणि लिजवरील जमिनीवर त्यावेळी इंग्रजांनी 0.5 एफएसआय दिला होता. आपण 1991मध्ये डीसी रुल अमेंड केला. त्यावेळी म्हाडाला 1/3 आणि महानगरपालिकेला 1/3 जागा मिळेल अशी भाषा सुरु केली. हा एफएसआय 0.5 वरुन अडीच पट वाढवला. ज्यावेळी या गिरणी मालकांनी, आम्ही मिल अंशत: चालवू, आम्हाला मार्केटमध्ये रेट परवडत नाही, मशिनरी बदलली पाहिजे अशी कारणे सांगायला सुरुवात केली त्यावेळी 15टक्के जमिनीचा विकास करण्यास परवानगी दिली गेली. 15 टक्के जमिनीचा विकास करुन जो काही पैसे उपलब्ध होईल तो पैसा मालकांनी मिलच्या आधुनिकीकरणासाठी वापरायला पाहिजे होता. मशिनरी अद्यावत करायला पाहिजे होती. या अटीवरच त्यांना 15 टक्के जमिनीचा विकास करण्याची परवानगी दिलेली होती. याबाबतीत नंतर काय झाले याचे उत्तर माननीय मंत्री महोदयांनी द्यावे. मुंबईतील सातरस्ता येथील हिन्दुस्थान मिलची 15 टक्के जमीन डेव्हलप केल्यानंतर आलेल्या पैशा पैकी गिरणी कामगारांना किती पैसा मिळालेला आहे ? त्या गिरणी कामगारांचा आरोप आहे की, त्या मिलच्या तळमजल्यावर जे एक मोठे शोरुम आहे ते येथे बसण-या मंत्र्याच्या नावावर आहे. आज ते मंत्रिमंडळामध्ये मंत्री आहेत.

...नंतर श्री. गिते...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. विनोद तावडे...

आजही ते मंत्री आहेत. तेथील कामगार नेत्यांचा आरोप आहे. त्या व्यक्तीच्या नावाने भाडे पावती जात आहे. त्याने आपली जागा फोर्ड कंपनी तसेच इतर कंपन्यांच्या शोरुमसाठी भाडयाने दिलेली आहे. दर महिन्याला 5 लाख रुपये त्या जागेचे भाडे या राज्य सरकारमधील एक प्रभावी मंत्री घेत आहे अशा प्रकारचा आरोप करीत आहे. याबाबतची वस्तुस्थिती काय आहे ही आपण सभागृहाला सांगितली पाहिजे. म्हणजे 15 टक्के जागा डेव्हलप करुन जे पैसे आले त्यातील किती पैसे कामगारांना देण्यात आले ? मघाशी सन्माननीय सदस्यांनी सांगितले की, जर मूळ स्ट्रक्चर डिस्टर्ब केले जात नाही. फिनिक्स मिलमध्ये कामगारांची कॅन्टीन दाखविली आहे. प्रत्यक्षात त्या ठिकाणी मॅकडोनॉल्ड रेस्टॉरन्ट सुरु करण्यात आलेले आहे. या ठिकाणी रेस्टॉरन्ट सुरु असताना तेथे कामगारांचे कॅन्टीन दाखविले आहे. त्या ठिकाणी जुगार खेळला जातो आहे. बॉलने दांडया उडवावयाच्या अशा प्रकारचे खेळ त्या रेस्टॉरन्टच्या परिसरात खेळले जात आहेत. तेथे कामगारांचा जिमखाना दाखविला आहे आणि या गोष्टीस तुम्ही परवानगी देता ? मूळ स्ट्रक्चरला डिस्टर्ब केले नाही म्हणून परवानगी दिली. तुम्ही कोणाला फसविता आहात ? या ठिकाणी फिनिक्स मिलचे मी एक उदाहरण सांगितले आहे. जर अशा पध्दतीने मुर्ख बनविण्याचे काम शासनाकडून होत असेल तर दुर्देव आहे की, या कामगारांना काही मिळणार नाही. मुंबईवासीयांना याचा काही उपयोग होणार नाही. सभापती महोदय, वन-थर्ड,वन-थर्ड जो नियम होता तो नंतर दुरुस्त केला. सन्माननीय सदस्य श्री.रावते यांनी सांगितले की, कन्स्ट्रक्शन सोडून बाकीची जी मोकळी जमीन आहे त्याच्यात वन-थर्ड करण्यामध्ये दुरुस्ती आली. त्यातून वस्तुस्थिती अशी झाली की, 600 हेक्टर पैकी बी.एम.सी.200,म्हाडा 200 आणि मालकाला 200 असा हिस्सा मिळावयास पाहिजे होता. परंतु महानगरपालिकेला आणि म्हाडाला 15 हेक्टरच्या वर हिस्सा कुठेच मिळाला नाही यासंबंधीचा माननीय राज्यमंत्री महोदय आपण उत्तर द्यावे. 2001 साली आपण डी.सी.रुल दुरुस्त केला. आता जे या राज्याचे मुख्यमंत्री आहेत ते त्यावेळी देखील या राज्याचे मुख्यमंत्री होते. ते मुख्यमंत्री असतानाच या विषयाची चर्चा सभागृहात होत असते. काय योगायोग असेल याची मला माहिती नाही. त्यावेळी भरपाई देता येत नव्हती. अशी कारण देऊन ज्या दुरुस्त्या झाल्या. त्या दुरुस्त्यांची गरजच काय ? चार्ल्स कोरिया यांची यासंदर्भात समिती नेमली. त्या समितीने डेव्हलपमेंट,

2..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

ABG/ KGS/ MAP/   प्रथम श्री. शिगम   18:45

श्री.विनोद तावडे..

गार्डन,ओपन स्पेस अशा प्रकारच्या गोष्टी सुचविल्या. मुंबईमध्ये समजा हे उद्योग चालणार नसतील आणि या ठिकाणच्या माणसांना रोजगार मिळणार नसेल तर त्या जमिनींचा उपयोग मुंबईच्या डेव्हलपमेंट प्लॅनमध्ये ज्या पध्दतीने केला पाहिजे. मग मोकळी जमीन असेल त्या ठिकाणी लहान मुलांना खेळण्यासाठी जागा आरक्षित ठेवली पाहिजे, अशा वेगवेगळया सूचना या समितीने शासनास सुचविलेल्या आहेत. परंतु आपल्या गिरणी मालकांना ते परवडत नाही, जमत नाही आणि म्हणून त्यात पर्याय काढला आहे की, अशा जमिनींचा लिलाव केला पाहिजे. या ठिकाणी मघाशी वस्त्रोद्योग मंत्री उपस्थित होते. ते आता कुठे गेले मला माहिती नाही. एम.एस.टी.सी. च्या गिरण्याच्या जमिनी 900 रुपये स्केअर फुटने विकल्या गेल्या. त्या जमिनीचा प्रचलित दर तेथे 4000 रुपये इतका आहे. कारण हे बिल्डर कार्टेल करतात. बिल्डर्स लोकांची साखळी बनते. ते आपापसात ठरवितात. " तू मी भाऊ भाऊ आणि मिळाल्या नंतर वाटून खाऊ " ही सगळी बिल्डर लॉबी एकत्र येते. वास्तविक हे भूखंड जाहीरपणे लिलाव करुन जो जास्त दर देईल त्यास तो दिला पाहिजे अशी खरी पध्दत आहे. परंतु ती पध्दत अवलंबिली जात नाही. अशा प्रकारची पध्दत अवलंबिली जात नसल्यामुळे महाराष्ट्र ट्रेडिंग कॉर्पोरेशन जी स्थिती झाली तशी स्थिती होऊ शकते. आपण या संदर्भात समिती नेमली आहे. त्यात श्री. पारीख साहेब आहेत. ते या विषयातील तज्ञ आहेत. परंतु तेच कन्सल्टंट आहेत.

यानंतर श्री. कानडे..

असुधारित प्रत / प्रसिध्दीसाठी नाही

श्री. विनोद तावडे ....

वाडिया साहेब आहेत जे एका मोठया टॉवरचे काम करीत आहेत. महिंद्र आहेत आणि मघाशी ज्या युनियनचा उल्लेख करण्यात आला त्या युनियनचे अध्यक्ष आहेत. या युनियनमध्ये कशा पध्दतीने काम केले हे सांगण्याची आवश्यकता नाही. हायकोर्टामध्ये रिट पिटीशन दाखल करण्यात आले. समितीचा अहवाल येईपर्यंत थांबा असे सांगितले परंतु सरकारला थांबायला सवड नाही. एक-दोन महिन्यात असे कोणते आकाश कोसळणार होते ? परंतु लाखो रुपये खर्च करुन हायकोर्टामध्ये वकील उभे केले याचाच अर्थ यामध्ये काही तरी काळेबेरे आहे. त्यामुळे या विषयावर म्हणजे मुंबईतील गिरण्यांच्या जमिनीच्या बाबतीत राज्य सरकार म्हणावे तेवढे गंभीर नाही. सरकार या विषयावर गंभीर नाही आणि राज्य सरकारची जी यासंबंधातील भूमिका आहे ती बिल्डर लॉबीला पूरक आहे असे वाटते. एनटीसी च्या गिरण्यांच्या बाबतीत केंद्रीय वस्त्रोद्योग मंत्री यांच्याबरोबर चर्चा झाली. मुंबईमध्ये यासंबंधात एक बैठक झाली. या बैठकीमध्ये असा निर्णय झाला की मुंबईतील एनटीसी च्या ज्या सहा गिरण्या आहेत त्यामध्ये असणारा सर्व एरिया एकत्र करावयाचा. या बैठकीला श्री. शंकरसिंह वाघेला,राज्य शासनाचे मुख्य सचिव,एनटीसीचे मॅनेजिंग डायरेक्टर,ओ.पी.अग्रवाल,जॉनी जोसेफ,डॉ.जोशी,या सर्वांच्या उपस्थितीमध्ये मा.मुख्यमंत्र्यांच्या अध्यक्षतेखाली 24.06.04 ला दुपारी 4.30 वा. बेठक झाली. या बैठकीत निर्णय घेण्यात आले. या एनटीसीच्या सहा गिरण्या आहेत त्यापैकी एक लोअरपरेल येथे,एक माझगांव(घोडपदेव) येथे,तिसरी मिल लोअर परेल येथे,चौथी माहीम येथे,पाची तानाजी चौक(घोडपदेव) येथे,सहावी लोअर परेल येथे आहे. मोरारका यांचा एक बंगला मलबार हिल येथे आहे. लोअर परेल आणि माहीम येथे सगळयात जास्त भाव आहे. त्यामानाने घोडपदेव येथे जमिनीच्या किंमती अतिशय नगण्य आहेत. जेथे भाव कमी आहे तेथील जमीन मुंबई महानगरपालिका आणि म्हाडाला द्यावयाची. इंडिया युनायटेड मिल नं. 2 आणि 3 ही महापालिकेला आणि न्यू हिंद टेक्सटाईल मिल म्हाडाला द्यावयाची. जमिनीचे भाव काय आहेत याचे रेडीनेकनर आहे. 34950 रु. sq mt एवढा भाव लोअर परेल आणि माहीम येथील जमिनीचा आहे तर 20-22 हजार रु. भाव हा महापालिका आणि म्हाडाला दिलेल्या जमिनीचा आहे. माहीम येथे एखादे पार्क किंवा गार्डन झाले असते परंतु राणीच्या बागेजवळ पार्क घ्या जेथे कोणी विकासक जाण्यासाठी तयार नाही. मुंबई महानगरपालिकेच्या आयुक्तांवर दबाव येतो त्यांनी क्लीअर कट सांगितले आहे. अनेक मिल्स् आहेत .....

....2...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

अप्रकाशित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.विनोद तावडे ..

त्यापैकी काही कंपन्या आणि मिल्स अजूनही चालू आहेत.आपण जी काही अमेन्डमेन्ट केलेली आहे त्यानुसार बी.आय.एफ.आर.कडे सुध्दा जाण्याची आवश्यकता नाही.श्री.वाघेला यांनी यासाठी एक कारण असे दिले होते की, एन.टी.सी.च्या गिरण्यांमधील कामगारांना व्ही.आर.एस.दिला असून त्यासाठी 1500 कोटी रुपये लवकर वसूल करावयाचे आहेंत. या कारणासाठी घाई झालेली आहे असे त्यांनी सांगितले आहे. परंतु घाई होण्याचे त्यांचे हे खरे कारण नाही. खरे कारण वेगळेच आहे. असे जरी असले तरी माननीय मुख्यमंत्री तर जनतेच्या हिताचीच कामे करणार ना ? असे जर असेल तर राज्याचे मुख्यमंत्र्यांनी जनतेच्या हिताची भूमिका घेणे आवश्यक आहे.सभापती महोदया, माझ्याकडे एक्सपर्टस कमिटीचा रिपोर्ट आहे त्याच बरोबर सब कमिटीचासुध्दा रिपोर्ट आहे.मुंबई महानगरपालिकेचे आणि म्हाडाचे यामुळे नुकसान होणार आहे असे सर्वांनीच म्हटलेले आहे.त्याकडे दुर्लक्ष करुन त्याच्यावर रुलिंग देण्याचे काम या बैठकीत झालेले आहे. सर्व मिल्स एकत्र करुन महानगरपालिकेला आणि म्हाडाला जमीन देत असतांना या दोघांना कचरा द्यावयाचा असे असेल तर मलबार हिल येथील "मोरारका " बंगल्याची जमीन का दिली जात नाही ? ती जागा जर देण्यात आली तर त्या ठिकाणी चांगले गार्डन होऊ शकेल, शैक्षणिक उपक्रम सुरु करता येऊ शकेल ,त्याचबरोबर एखादे चांगले हॉस्पिटल सुरु करता येऊ शकेल.हा बदल करीत असतांना सी.आर.झेड.च्या नियमाप्रमाणे एफ.एस.आय.चे बंधनसुध्दा राहणार नाही. तेव्हा मला असे विचारावयाचे आहे की, हे सगळे कशासाठी करण्यात येत आहे? तसेच या गोष्टी कोणासाठी करण्यात येत आहेत ? यामध्ये किती हजार कोटी रुपयांचा व्यवहार झाला आहे? हे लोकांना समजले पाहिजे. केन्द्रीय मंत्री या ठिकाणी येतात आणि कामगारांनी व्ही.आर.एस. घेतली असल्यामुळे त्यांचे पैसे लवकर द्यावयाचे असल्यामुळे असे करावे लागत आहेत असे सांगतात. खरे म्हणजे ही व्ही.आर.एस. नसून सी.आर.एस. आहे. या कामगाराचे व्ही.आर.एस.चे पैसे देण्याच्या नावाखाली ही लूट चालली आहे. सभापती महोदया, मला माननीय मंत्रिमहोदयांना असे सांगावयाचे आहे की या अधिका-यांच्या कागदपत्रातील वक्तव्ये अत्यंत स्पष्ट आहेत. सेक्शन 37(ए) आणि 37(एए) अशी दोन कलमे असून त्यातील 37(एए) तर फारच भयानक आहे.या कलमानुसार नो डेव्हलपमेन्ट झोनमध्ये प्रचंड बांधकाम होऊ शकते. 3 कोटी 78 लाख एफ.एस.आय.स्पेशल टाऊनशिप खाली बांधता येईल . नो डेव्हलपमेन्ट झोन मध्ये इतके बांधकाम होऊ शकेल.हे काय

2...

असुधारित प्रत/प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.विनोद तावडे ....

चालले आहे? त्यामुळे या महत्वाच्या विषयावर जर या सभागृहात चर्चा उपस्थित केली असेल या सभागृहातील सदस्यांनी वस्तुस्थिती आणि कागदपत्राच्या आधाराने आपल्या भावना मांडल्या असतील तर केवळ राजकारणापोटी त्याकडे दुर्लक्ष करु नका.कोठे तरी गिरणी कामगारांना किंवा मुंबई वासियांना प्रामाणिकपणे न्याय द्यावयाचा असेल तर जे कागदपत्रावर म्हटलेले आहे आणि जे अधिका-यांनी सांगितलेले आहे त्यावर एकदा नजर घालण्यात यावी. तसेच कोणताही निर्णय घेत असतांना धाई करण्यात येऊ नये.माननीय मंत्रिमहोदयांनी उत्तर देतांना स्टॅन्डर्ड मिलचे शोरुम कोणाचे आहे याबाबत खुलासा करावा .त्याचबरोबर 7 एन.टी.सी.मिलच्या जागा देण्याचा निर्णय का घेण्यात आला होता ? हा निर्णय घेत असतांना आपल्यावर कोणाचे दडपण होते ? हे त्यांनी सभागृहाच्या मार्फत जनतेला सांगावे. अशी विनंती करुन मी माझे भाषण संपवितो.

नंतर श्री.सुंबरे

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. अरविंद सावंत (मुंबई स्थानिक प्राधिकारी संस्था) : अध्यक्ष महोदया, एका अतिशय जिव्हाळ्याच्या प्रस्तावावर माझे विचार मांडण्यासाठी मी उभा आहे. अध्यक्ष महोदया, माझे सारे आयुष्य या गिरणगावामध्ये गेले. मी ज्या चाळीमध्ये राहतो तिची भिंतच मुळी स्टॅण्डर्ड मिलला लागून आहे. त्या स्टॅण्डर्ड मिलचे मूळ नाव न्यू चायना मिल होते. त्या गिरणीच्या शेजारीच मी राहतो. त्याच्या जवळच स्वान, ज्युबिली अशा आणखी दोन गिरण्या रांगेतच होत्या आणि अगदी राणीच्या बागेपर्यंत हा सारा गिरण्यांचा पट्टा होता. ते सारे वैभव मी डोळ्याने पाहिलेले आहे. अध्यक्ष महोदया, 1960 च्या संयुक्त महाराष्ट्राच्या चळवळीमध्येसुद्धा गिरणवस्त्यांतील चळवळ, तेथून निघणारे सकाळ, दुपार, संध्याकाळचे मोर्चे, मिरवणुका, नाक्या-नाक्यावर होणाऱ्या सभा आणि या सर्वांच्या अग्रभागी असणारा गिरणी कामगार हे आम्ही आमच्या बाल-डोळ्यांनी पाहिले आहे. त्या गिरण्यांतील वैभव आम्ही पहात होतो तेव्हा त्यावेळच्या दसऱ्याची आठवण होते. तेव्हा बोनस जाहीर व्हायचा. त्यानंतर दसऱ्याला तांदळाच्या केसराचे तोरण, त्याला आंब्याची डहाळी वगैरे लावून ते मशीनला तो कामगार लावायचा आणि त्या वेळेस कामगाराचे आख्खे कुटुंबच्या कुटुंब गिरण्यांमध्ये जात असत. ती गिरणी धगधगत असे, जणू मुंबईचे जीवनच धकधक करीत आहे असे वाटत असे. आताच या ठिकाणी सन्माननीय सदस्य श्री. दिवाकर रावते यांनी सांगितले आहे त्या काळचे वर्णन, त्यामुळे मी ते पुन्हा सांगत नाही. पण त्या गिरण्यांतील विविध खाती, त्यातील चालणारी मशीन्स, त्यांचा धकधक आवाज, गिरण्यांच्या पाळ्या सुरू होताना होणारे भोंगे, ते वाजल्यावर पाळीतून सुटणारे आणि पाळीला जाणाऱ्या कामगारांची ती धावपळ-लगबग सारे काही चैतन्यमय वातावरण तेथे असायचे ते सारे आता थंडावले आहे आणि त्याचे एक विकृत रूप आपण पाहतो तेव्हा मनाला वेदना होतात. अध्यक्ष महोदया, या निमित्ताने मी येथे दोन प्रश्न विचारणार आहे. या मुंबईमध्ये जेव्हा एवढ्या गिरण्यात होत्या, तर त्यामध्ये एकंदर किती कामगार होते, त्यांची संख्या सांगावी आणि त्यापैकी किती मृत झाले आणि किती हयात आहेत तसेच त्या गिरण्यांपैकी आज किती गिरण्या प्रत्यक्षात चालू आहेत ही माहिती आपण दिली तर बरे होईल. अध्यक्ष महोदया, एक उदाहरण मी आपल्याला सांगतो. 2002 मध्ये क्राऊन मिल सुरू होती. तेथे जवळपास 2100 कामगार होते. त्या गिरणीमध्ये गिरणी मालकाने राष्ट्रीय मिल मजदूर संघाला हाताशी धरून व्हीआरएस आणली आणि जे व्हीआरएस घेतील त्यांना भरपूर पैसे दिले जातील आणि न देतील त्यांना काम देऊ असे सांगण्यात आले. म्हणून त्यातील 1400 कामगारांनी

..... 3एस 2 ..

श्री. सावंत ....

व्हीआरएस घेतली. बाकी 700 कामगार त्या ठिकाणी राहिले. पण तरीही मालकाने जाणीवपूर्वक ती गिरणी बंदच करून टाकली. तेव्हा ते 700 कामगार न्यायालयामध्ये गेले. न्यायालयाने गिरणी मालकाला चांगलीच चपराक दिली. न्यायालयाने सांगितले की, त्या 700 कामगारांना पगार द्या आणि काम द्या. पण पगार देता येणार नाही म्हणून गिरणी बंद पाडण्याचे काम केले गेले. तेव्हा न्यायालयाने सांगितले की, जेवढी वर्षे त्या कामगाराची नोकरी झाली असेल तेवढी वर्षाचे 245 दिवसांचा पगार द्यावा आणि राहिलेल्या वर्षांसाठी 225 दिवसांचा पगार द्यावा. न्यायालयाच्या या निर्णयामुळे, चपराकीने गिरणी मालक दोन बाजुंनी कोंडीत सापडला. कामगाराला कामही द्यावे लागणार होते आणि पैसेही द्यावे लागणार होते. अध्यक्ष महोदया, गिरणी कामगारांचा संप आजही चालू आहे असे जे मघाशी सन्माननीय सदस्य श्री.रावते म्हणाले ते खरे आहे. तो संप केव्हाही मागे घेतला गेला नाही. संप करणारे मात्र वर गेले. अध्यक्ष महोदया, या ठिकाणी फिनिक्स मिलचा उल्लेख झाला. सन्माननीय सदस्य श्री. रावते यांनी तर येथे यादीच वाचली. मी ती जाणीवपूर्वक वाचणार नाही. .....

(यानंतर श्री. जागडे ...3टी 1 ..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. अरविंद सावंत....

आता या जमिनी कोणाच्या आहेत, या एकदा शासनाने सांगाव्यात. गिरणी मालकांनी आपल्या गिरण्या का काढल्या ? त्याची कारणे काय आहेत ? गिरणीमध्ये काम करणा-यामध्ये आमचे कोकणातील तसेच घाटावरील माणसे असायची. कोकणी माणूस आपले कुटुंब घेऊन मुंबईत राहत होता. घाटावरील माणसे तसेच पश्चिम महाराष्ट्रातील माणसे गाळ्यातून राहायची. तसेच या चाळीतून व्यायामशाळा असायची. नंतर दहिहंडी आणि इतर उत्सव त्या चाळीतून साजरे करायचे. परवा नवलकर यांनी चाळ संस्कृती सांगितली होती. आता या गिरणी कामगारांनी आपली चाळ संस्कृती टिकविली होती. उत्सव त्यांनी जपले, संस्कार त्यांनी जपले, राष्ट्रभक्ती त्यांनी जपली. ही सारी पिढी आपल्यासमोर उध्वस्त झाली आहे. आता त्यांची मुले रस्त्यावर फिरत आहेत. आता ही मुले कोणत्या टोकाला गेली आहेत, हे मी सांगणार नाही. मघाशी त्याचा उल्लेख माननीय सदस्य श्री. दिवाकर रावते यांनी केला आहे. माझी पत्नी असती, माझी मुलगी असती, माझी बहीण असती तर मला काय वाटले असते ? क्षणभर विचार केला तर कोणत्याही संवेदनशील माणसाच्या डोळ्यात पाणी आल्याशिवाय राहणार नाही. गिरणी कामगारपैकी आता किती कामगार मेले आहेत. त्यांचा कोणी वाली आहे की नाही ?

सभापती महोदय, एका गिरणी मालकाच्या जमिनीवर 79 टक्के बांधकाम आहे. उरली 21 टक्के जमीन. आता या जमिनीमध्ये तिघांचे वाटप होणार आहे. मालक सात, मुंबई महानगरपालिकेला सात आणि म्हाडाला सात टक्के या प्रमाणात हे वाटप होणार आहे. आता मालकाकडे 79 अधिक 7 अशी मिळून 86 टक्के जमीन राहणार आहे. आता यामध्ये पुन्हा टीडीआर मिळाल्यानंतर तो मालक 93 ते 94 टक्के जमीन घेणार आहे. फक्त सहा टक्केच शासनाच्या हातात राहणार आहे. आता यामध्ये कोणाचे पुनर्वसन आपण करणार आहांत ? सारे लक्ष त्या भूखंडावर आणि पैशावर आहे. सभापती महोदय, माझा गिरणी कामगार पुन्हा कसा उभा राहील, याची मला चिंता वाटते. म्हाडाला जमीन देण्यामागील हेतू काय होता ? आमचा गिरणी कामगार हा त्याच ठिकाणी राहिला पाहिजे. त्याचे पुनर्वसन झाले पाहिजे. परंतु अशा प्रकारचे पुनर्वसन जागेच्या आणि जमिनीच्या स्वरुपात होता कामा नये. आता आपण त्याला जागा द्याल. परंतु हे स्वप्न केव्हा साकार होईल, हे मला माहिती नाही. आपण त्याला 225 चौ. फुटाची खोली देणार आहांत. परंतु माझी या ठिकाणी नेहमीच मागणी आहे की, त्याला कमीत कमी 350 ते 400

..2.

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. अरविंद सावंत.....

कारपेट असलेली जागा दिली पाहिजे. सभापती महोदय, या सभागृहात अनेक उदाहरणे चर्चेला आली आहेत. कुलाब्याच्या स्वदेशी मिलच्या चाळीचे उदाहरण आपल्या समोर आले आहे. सभापती महोदय, गिरणी कामगारांना जरी या जागा दिल्या तरी तो या जागेचे मेंटनन्स कोठून करणार ? माननीय सदस्य श्री. तावडे यांनी सांगितले की, फिनिक्स मिलमध्ये कामगारांच्या कँटीनचे मोठे हॉटेल केले आहे. आता या ठिकाणी तरी गिरणी कामगार आहे की नाही ? आपण जेव्हा अशा प्रकारचे काम करीत असतात, त्यावेळी मँडेटरी डिक्टेट टर्म असली पाहिजे. गिरणी कामगारांच्या घरातील किमान एक माणूस त्या ठिकाणी नोकरीला लागला पाहिजे. आता त्या ठिकाणी त्या मुलाला वॉचमनमध्ये नोकरी दिली तरी ठीक आहे. परंतु त्याला जर अडीच आणि तीन हजार रुपये पगार देणार असेल तर तो कंगालच राहणार आहे. अडीच आणि तीन हजारात हा मुलगा आपले कुटुंब कसे काय चालवू शकेल ? सभापती महोदय, आम्हाला असा रोजगार नको आहे. मी परवा सांगितल्याप्रमाणे या ठिकाणी आपण मॉर्डन प्लॅन्स टाका. गारमेंट वेगैरे टाका. त्या ठिकाणी कायम स्वरुपी नोकरीची व्यवस्था करा. कायम नोकरी, पगार आणि सुरक्षितता ही त्याला मिळू शकेल. आपणाला सर्वाना सुरक्षितता मिळते, परंतु त्यानी मात्र वा-यावर राहायचे, हे बरोबर नाही. म्हणून माझा मुळ मुद्दा असा आहे की, या जमिनीचा मालक कोण आहे ? लीजवर जमीन दिली म्हणजे, ते जमिनीचे मालक होतात काय ?

(यानंतर श्री. सरफरे.....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. अरविंद सावंत...

सभापती महोदया, एक रुपया भाडेपट्टयाने जागा दिलेल्या आहेत त्याची यादी मी आपल्याला वाचून दाखवू शकतो. नवीन उद्योग आपल्याकडे यायला पाहिजेत याकरिता आपण त्यांना सवलती देतो, त्याप्रमाणे 1 रुपया दराने आम्ही तुम्हाला जमीन देतो, तुम्ही तुमचा कारखाना उभा करा. ते मालक आहेत याच समजुतीतून चालू आहे. म्हणून ते मालक आहेत काय? हेच माझे आव्हान आहे. जास्तीत जास्त मालमत्ता जिल्हाधिकाऱ्यांच्या जमिनीवर आहे. माझगाव मध्ये शेठ रणछोडदास वल्लभदास, 38 हजार 780 स्क्वेअर यार्ड, वार्षिक भाडे 96 रुपये. सिंप्लेक्स मिल, जागा 7836.18 स्क्वेअर यार्ड, भाडे 48 रुपये 81 पैसे, लक्ष्मी वुलन मिल, लोअर परेल, जागा 1 हजार 658 स्क्वेअर यार्ड, भाडे 871 रुपये, श्री शक्ती मिल, नॅशनल रेयॉन, इंटेल इंडस्ट्रीज, शापूरजी मालनजी. या सर्व मिल्सना मोठया प्रमाणात जागा नाममात्र भाडयाने दिल्या आहेत. खरे तर शासनाने या सर्व जमिनी अधिग्रहीत करावयास पाहिजेत. श्री. दीपक पारेख यांची समिती बसविली. माझ्या माहितीप्रमाणे श्री. दीपक पारेख काही तरी नवीन प्रस्ताव आणीत आहेत. 50 टक्के शासनाची व 50 टक्के मालकाची. जर 50 टक्के शासनाची जमीन होणार असेल तर त्या जमिनीवर तुम्ही निश्चितपणे काय करणार आहात हे सुध्दा आम्हाला कळले पाहिजे. सभापती महोदया, एकूण 600 एकर जमिनीपैकी 400 एकर जमिनीवर मालकांचा हक्क रहाणार, आणि आपल्या नवीन कायद्याप्रमाणे जेमतेम वन थर्ड जमीन आपल्याकडे येणार आहे. मघाशी स्टॅंडर्ड मिलचा उल्लेख करण्यात आला, तेथील किती जमीन आपल्या अखत्यारीत राहील? आत मध्ये रस्ते होते. प्रत्येक गिरणीच्या सुरक्षिततेसाठी आतमध्ये एक तलाव असे, जेणेकरुन दुर्दैवाने आग लागली तर फायर ब्रिगेडला तातडीने पाणी उपलब्ध व्हावे. गिरणी कामगार त्याला खाडा म्हणत. त्यासाठी असलेली जमीन वेगळी आणि जेमतेम रस्त्याची मोकळी जमीन.... मी चायना मिलचे उदाहरण यासाठी दिले की, 80 ते 85 टक्के जमिनीवर कंस्ट्रक्शन आहे. उर्वरित 15 टक्के जमिनीमध्ये तुम्हाला काय मिळणार? कशासाठी आणि कुणासाठी हा आतबट्टयाचा व्यवहार करता? म्हणून हे लिज पिरियड केव्हां संपते व त्यांचे मालक कोण या सर्व प्रश्नाची उत्तरे हवी आहेत.

सभापती महोदया, या विकास नियंत्रण नियमावलीपेक्षा गिरणी कामगारांचे पुनर्वसन महत्वाचे वाटते. ते पुनर्वसन नोकरीच्या व जागेच्या स्वरुपात झाले पाहिजे. हा गिरणी कामगार

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. अरविंद सावंत...

मुंबईचा खरा मालक आहे तो मुंबईमध्येच राहिला पाहिजे. त्यासाठी त्याचे पुनर्वसन आहे त्याच ठिकाणी करावे अशाप्रकारची पुन्हा विनंती या प्रस्तावाच्या माध्यमातून आपणास करतो. एवढे बोलून मी माझे भाषण संपवितो.

जय हिंद, जय महाराष्ट्र.

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. मधुकर चव्हाण (मुंबई स्थानिक प्राधिकारी संस्था) : सभापती महोदय, खरे म्हणजे या प्रस्तावावरील चर्चा ऐकण्यासाठी माननीय मुख्यमंत्र्यांनी उपस्थित रहाणे आवश्यक होते. मुंबईच्या जनजीवनावर परिणाम करणारा हा एक विषय आहे. सरकार किती संवेदनाहीन आहे त्याचे हे प्रतिक आहे. यापेक्षा माननीय सदस्य श्री. दिवाकर रावते यांनी अतिशय विकृतपणे काही गोष्टी सांगितल्या, त्या पेक्षा भयानक गोष्टींवर मी प्रकाश टाकणार आहे. माननीय सदस्य श्री. गुरुनाथ कुलकर्णी यांना विनंती आहे की, मी मनापासून बोलत आहे, राजकारण म्हणून बोलत नाही. मुंबईतील मराठी व मध्यमवर्गीयांच्या, गिरणी कामगारांच्या घरा-दारावर तुमच्या शासनाने गाढवाचा नांगर फिरविला आहे, अतिशय पाप केले आहे. ते तुम्हाला कधीही फेडता येणार नाही. एक उदाहरण म्हणून मी सांगतो. या ठिकाणी एक अट घातली आहे की, या जमिनीपैकी एक तृतियांश जमीन विकली जाणार आहे त्यामध्ये कामगारांना percentage to be earmarked and handed over to Mhadha for the development of public housing and mill workers housing..चायना मिलचे उदाहरण देऊन मी बोलणार आहे. फोर बेड हॉल किचन....सगळया मिल्सचे प्रपोजल याठिकाणी आणले आहेत. कुठला गिरणी मालक त्याठिकाणी रहाणार आहे? परवा माननीय मुख्यमंत्र्यांनी सांगितले, आणि माननीय राज्यमंत्र्यांनी आपल्या चुकीचे समर्थन केले जे त्यांना अधिकाऱ्यांनी सांगितले. त्यांनी असे सांगितले की, जोपर्यंत या मिलच्या चाळीतील लोकाचे पुर्नवसन करीत नाही तोपर्यंत आम्ही त्यांना परवानगी देणार नाही.

(यानंतर सौ. रणदिवे)

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

APR/MHM/SBT पूर्वी श्री.सरफरे 19:15

श्री.मधुकर चव्हाण . . . .

ज्युपिटर मिलच्या बाबतीत तुम्ही 276 कोटीचा उल्लेख केला. त्याठिकाणी तुम्ही तेथील चाळींचे पुनर्वसन केले का ? का परवानगी दिली ? याठिकाणी पहिल्यांदा दोन-तीन वक्त्यांनी उल्लेख केला की, मुळात ही पारेख समिती कशाला केली ? तुम्ही ही पारेख समिती जी केलेली आहे, ती पारेख समिती या सगळया एकूण प्रकरणामध्ये धूळ फेकण्यासाठी आहे. कारण काही दिवसापूर्वी तुम्ही एक आदेश काढला आणि श्री.चव्हाण यांची नियुक्ती आपण त्या आदेशानुसार केलेली आहे. त्या आदेशामध्ये असे म्हटलेले आहे, 24 डिसेंबरला आपण हा आदेश काढला. त्यामध्ये असे म्हटले आहे की, मुंबईतील कापड गिरण्यांच्या जमिनी व विकास विक्रीतून उत्पन्न होणा-या निधीच्या विनियोगावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी विकास नियंत्रण नियमावलीच्या नियम 58 (9) मधील तरतुदीच्या अनुषंगाने खालील प्रमाणे समिती स्थापन करण्यात येत आहे. ज्याच्यामध्ये श्री.चव्हाण होते, श्री.प्रधान होते आणि तुम्ही त्यांची कर्तव्ये काय दिली आहेत ? तुम्ही पारेख समितीची वेगळी कर्तव्ये दिली नाहीत. खरे म्हणजे याठिकाणी सर्व माननीय मंत्री महोदय उपस्थित रहावयास हवे होते. मुंबईमध्ये एक कोटी जनता रहाते आणि येथील लोक आज कसे देशोधडीला लागलेले आहेत, याचे वर्णय येथे दोन-दोन, तीन-तीन तास करता येईल. वेळेचा अभाव असतो हे खरे आहे, परंतु शेवटी हे सभागृह आहे, हे सभागृह जनतेचे प्रश्न सोडविण्यासाठी आहे आणि त्यासाठी नियमावली केलेल्या आहेत. जनतेचे प्रश्न सुटावेत, त्याठिकाणी इनडायरेक्ट डेमॉक्रसी आहे. सगळया लोकांना या सभागृहात बसता येत नाही म्हणून जनतेच्या सुख-दु:खाचे प्रतिबिंब लोकप्रतिनिधींच्या माध्यमातून या सभागृहात उमटले पाहिजे आणि त्याची नोंद आपण संवेदनाशील मन जागृत ठेऊन घेतली पाहिजे. आम्ही येथे उपहासाने बोलत नाही, गरीबांचे राज्य, शाहु महाराजांचे राज्य, या सगळया राजेरजवाडयांचे नाव घेऊन तुम्ही जे राजकारण करीत आहात पण त्यांनी गरीब माणसाला डोळयासमोर ठेऊन राजकारण केले. कसा कायदा केलात तुम्ही ? किती वाटोळे केलेत ? खोटे बोलत आहेत सगळे, चुकीचे बोलत आहेत, असत्य बोलत आहेत

(काही सन्माननीय सदस्य खाली बसून बोलतात)

भावना लक्षात घ्या. मी शब्द मागे घेतो. हे शब्द जे अन्पार्लमेंटरी वगैरे आहेत, तर त्याची डिक्शनरी मिनिंग सुध्दा आता बदलली पाहिजे. कारण त्या शब्दांच्या ग्रामरमधल्या किंवा व्याकरणातल्या अर्थाच्या पलिकडे आपण भीषण वागत आहात. असत्य बोलत आहात, अगदी साखर

. . .3 व्ही-2

असुधारित प्रत/प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.मधुकर चव्हाण . . . .

घोळून शब्द वापरावयाचा तर. खोटे आणि असत्य याच्यामध्ये फरक काय ? काहीही फरक नाही. त्यामुळे आपण फार अगदी सभ्यतेच्या मर्यादेच्या कल्पना ज्या आहेत, त्या सत्याच्या आधारावर धरुन बोलावयास पाहिजे. असत्य बोलत आहेत. कापड गिरण्यांच्या जमीन विक्री, विकास तसेच एफ.एस.आय. च्या विक्रीमध्ये पारदर्शकता राहण्यासाठी मार्गदर्शक तत्वे ठरविणे. मग पारेख समिती वेगळे काय करणार आहे ? एस्क्रो खाते उघडणे. रावतेसाहेब, आपण याचा उल्लेख केला आहे आणि ते बंद करण्यासाठी मार्गदर्शक तत्वे ठरविणे. कोण या खात्याकडे बघत आहे ? निवृत्त न्यायमूर्ती श्री.चव्हाणसाहेबांना विचारा. ते माननीय न्यायमूर्ती आहेत. मुंबईच्या उच्च न्यायालयाचे ते निवृत्त न्यायमूर्ती आहेत. त्यांच्या नेतृत्वाखाली समिती केली आहे. एस्क्रो खात्यातून पैसे काढणे. निधीचा विनियोग करण्याच्या प्रस्तावांना मान्यता देणे आणि सर्वात शेवटी असे म्हटलेले आहे की, विकास नियंत्रण नियमावलीच्या तरतूदीनुसार कापड गिरण्यातील कामगारांसाठीची निवासस्थाने, पर्यायी नोक-या व संबंधींचे प्रशिक्षण यांचे पालन होते की नाही हे पाहणे. मला असे वाटते की, हे कशासाठी आहे ? त्याच्यानंतर तुम्ही एक कायदा केला आहे. तुम्ही या कायद्यामध्ये असे म्हटलेले आहे की, "If and when a cotton mill is shifted or the millowner establishes diversified industry, he shall offer on priority in the relocated mill or diversified industry as the case may be, employment to worker or at least one member of his family in the employment of the mill as on 1st January 2000, who possess requisite qualification or skill for the job." आता मी एकेक उदाहरण देऊन याठिकाणी आपला अधिक वेळ घेत नाही. पहिल्यांदा मी असे म्हणत होतो की, कामगार भागाचा, आम्ही सगळे का उल्लेख करीत आहोत, तर कामगारांचा हा सुसंस्कृत भाग होता. या कामगार विभागात नीती-नियमांची, मुल्यांची जाणीवपूर्वक जपणूक केली जात होती. येथे ढोल-लेझिमचे आवाज येत असत, येथे गुलाल उधळून मिरवणूका निघत असत. येथे श्रावण महिन्यामध्ये रामायण, महाभारतातील ग्रथांचे वाचन होत असे. येथे एकत्रित किर्तनाचे सोहाळे होत असत. येथे पाप करणे वाईट आहे, पुण्याचा स्वीकार केला पाहिजे अशा प्रकारचे संस्कार चालावयाचे. येथे कबड्डीचे सामने होत असत, येथे व्यायाम शाळा चालत असे. तेथे आता आमच्या कामगार विभागात नाक्यानाक्यावर तुम्ही लेडीज बार सुरु केले आहेत. परवा फिनिक्स मिलचे

..3V3..

श्री.मधुकर चव्हाण . . . .

उदाहरण दिले. विधानसभेतील शिवसेनेचे आमचे माननीय आमदार, वरिष्ठ आमदार श्री.दत्ताजी नलावडे ज्या भागात राहतात, तेथे सकाळी फिनिक्स मिलच्या बाहेर जॅज्झ्, तुमचे सगळे डिस्कोबार, येथे सगळया श्रीमंतांची मुले असतात.

यानंतर श्री.किल्लेदार . . . .

अस्धारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.मधुज्र चव्हाज (पुढे चालू..

पहाटे 2-3 वाजेपर्यन्त आपले जीव-ा दारुच्या बाटलीमध्ये घालतात. त्यांचे त्यामध्ये उभे आयुष्य जळते, जाऊ दे. त्यांचे जीव-ा जळजारे आहे. ज्ारज त्यांच्या बापां-ाी जरिबांच्या घरांवर जाढवाचे -ांज्र फिरवू-ा दो-ा -ंबरचे पैसे मिळविले ते या पोराला ऐय्याशी ज्रज्यासाठी देत असतात, पोरजा ज्ोठे मरायला जातो, ते पहात -ाहीत. दो-ा-ती-ा महि-यापूर्वी वर्तमा-ापत्रामधू-ा एज्र बातमी आली होती ज्ी, चाळीतील माजसे सज्ाळी दूध आजज्यासाठी जेली, तेव्हा त्यांना एज्ा कारमध्ये अर्ध -ाज्ा अवस्थेत श्रीमंताची मुलजी कारचे दरवाजे उघडे टाकून पडली होती. सज्ाळी हे दृश्य लोकांनी पाहिल्यानंतर तिच्या अंजावर त्यांनी चादर टाज्ली आजि अंजावर पाजी शिंपडू-ा तिला जाजे ज्ेले आजि तिला तिच्या घरी -ोऊ-ा पोहोचविले. अशी आमच्या ज्ामजार भाजामध्ये संस्ज्ृती -िर्माज ज्ेली आहे. ही जेव्हा अमेंडमेंट आली, त्यावेळेस महा-ाज्रपालिज्ेचे माजी आयुक्त जमशेटजी ज्ांजा यां-ाी अतिशय ज्ठोरपजा-ो आपल्यावर याबाबत टिज्ा ज्ेली. 2001 मध्ये अमेंडमेंड आजता-ाा मुंबई महा-ाज्रपालिज्ेला आपज अंधारात ठेवलेले आहे. त्याचे ज्ारज मुंबई महा-ाज्रपालिज्ेला ज्धीही विश्वासात घेतले -ााही. त्यामुळे आपल्याज्डे जमी-ा विज्ज्यासाठी आजि डेव्हलपमेंट ज्रज्यासाठी ज्ाही जमी-ा शिल्लज्र राहिलेली -ााही. आपल्याज्डे फक्त युटिलाईज ज्रज्यासाठी ए-ाटीसीच्या जिरज्यांची ज्ेवळ 250 एज्र जमी-ा आहे. म्हजू-ा पारेज ज्मिटी ज्शासाठी -ोमली ? आपज परवाच आपज जे उत्तर दिले ते चांजल्याप्रज्ारचे दिले. सजळ्या जमि-ाी एज्त्रित ज्ेल्या-ांतर त्यांचा विज्ास ज्रजार, अशाप्रकारे मिल मालज्र जैरफायदा घेऊन पाहिजे तशा जज-ाचुंबी इमारती बांधत आहेत. आपज ज्ोजत्या मिल देजार आहात, यासंबंधीचा थोडासा उल्लेज अतिशय प्रभावीपजे मुद्याला स्पर्श ज्रु-ा स-मा-ा-ीय सदस्य श्री.वि-ोद तावडे यां-ाी ज्ेला. मी म्हाडामध्ये होतो, आपज आमदार आहात, त्यामुळे आपल्यालाही थोडी माहिती आहे. जे ज्ॉ-ट्रॅक्टर आहेत ते रिंज ज्रतात. एजादे ज्ाम घ्यायचे असेल तर हे ज्ाम तू ज्र आजि तुला मिळालेला -ाफा आम्हा सजळ्यां-ाा वाट अशाप्रज्ारे त्याला सांजतात. असे म्हजतात ज्ी तशाप्रज्ारची मिल मालज्ां-ाी एज्र रिंज ज्ेलेली आहे. ज्ारज जर पूर्वीचा ज्ायदा शिल्लज्र असता तर ठिज्ठिज्ाजी आपज त्यां-ाा एज्र तृतियांश जमी-ा दिली असती. मज ज्ुलाबा येथील एज्र तृतियांश जमी-ा द्यावी लाजली असती. माहीम, दादर या ठिकाणची जमी-ा द्यावी लाजली असती. म्हजजे हे सजळे मिल मालज्र एज्त्र येजार, रिंज ज्रजार आजि सांजजार ज्ी, आपल्याला सजळ्या जिरज्यांची ज्िती जमी-ा मिळजार आहे.. उदाहरज घेऊ 35-40 एज्र जमी-ा मिळजार. ही जमी-ा उप-ाज्रामध्ये देतो, तेथे तुम्ही घ्या आजि त्या

SKK/ MHM/ SBT/ श्री.मधुकर चव्हाण (पुढे चालू....

जमिनीवर जी काही डेव्हलपमेंट करायची असतील तर ती करा. जे मुंबई शहर केंद्रबिंदू आहे, हार्ट ऑफ द सिटी आहे, ज्याला आपण आयलंड म्हणतो. ते सायन, माहीमच्या अलिकडे आहे, चेंबुरच्या अलिकडे आहे त्या ठिकाणी आपण सन्माननीय सदस्य श्री.नवलकर साहेबांनी सांगितल्याप्रमाणे गगनचुंबी इमारती उभ्या करणार असाल तर मुंबई ही आमच्या मराठी माणसाची, कॉमन माणसाची रहाजार नाही. यासंबंधाने विवरण करु इच्छितो की, दोन दिवसापूर्वी 29 मार्चला मुंबई उच्च न्यायालयासमोर एक प्रस्ताव होता. यासंबंधाने एक याचिका सादर केलेली होती, पहिला जो कायदा आहे तो आणि आपण अमेंड केलेला 2001 चा कायदा आहे तो आणि आता आपण पारेख समिति नेमली आहे. ही पारेख समिती कशाकरिता नेमली ? या सगळ्यामध्ये कोणी गैरफायदा घेत नाही ना, सरकारला फसविले जात नाही ना, यासाठी पारेख समिती केली. पण कोणीतरी याच्या विरोधामध्ये जाईल, 20 वर्षांनी किंवा दहा वर्षांनी डेव्हलपमेंट प्लॅनमध्ये बदल करावयाचे असतात जे 1987 साली झाले, त्यानंतर 2007 करायला पाहिजे. मुंबई महानगरपालिजे मध्ये स-मा-ा-ीय सदस्य श्री.रावते साहेब, आपण 1987 साली नगरसेवक असाल की नाही हे मला आठवत नाही. त्यावेळेस मा.छगन भुजबळ महापौर होते. त्यावेळेस स्टॅन्डींग कमिटीमध्ये हे करायला पाहिजे होते. आता आपल्याला किती जमीन मिळणार आहे ? 601 एकर जमीन आहे, त्यापैकी पूर्वीच्या नियमाप्रमाणे महानगरपालिकेला 165 एकर जमीन मिळावयास पाहिजे होती आणि म्हाडाला 160 एकर जमीन मिळावयास पाहिजे होती. सभापती महोदया, हे जनतेच्या डोळ्यामध्ये धूळ टाकत आहेत, पैसे मिळतील, राज्य मिळेल, कोट्यावधी रुपयाचा पक्षाचा फंड जनतेच्या तोंडात माती घालून मिळवायचा नाही. आपल्या पूर्वजांनीही राज्य केले होते. पूर्वी श्री.स.का.पाटील यांना मुंबईमध्ये कॉंग्रेसचे सम्राट म्हणायचे. स.का.पाटील साहेबांनी कॉंग्रेसच्या फंडासाठी पैसा गोळा केला. त्यावर ट्रेझरर म्हजू-ा आमच्या माझगावचे श्री.बोरकर होते. गरीबांना देशोधडीला लावून त्यांनी असा पैसा गोळा केला नाही. आता नवीन कायद्याप्रमाणे किती जमीन मिळणार आहे ? जी महानगरपालिकेला पूर्वी 165 एकर जमीन मिळणार होती, त्यापैकी महानगरपालिकेला केवळ 32 एकर जागा मिळेल. जी म्हाडाला पूर्वी 160 एकर जमीन मिळणार होती, ती नवीन नियमाप्रमाणे म्हाडाला 25 एकर जमीन मिळणार आहे. म्हणून सभापती महोदया, या संदर्भात मी पाच-सहा उदाहरणे देऊन माझे बोलजे संपविणार आहे. एक तर आपण 2001 सालची अमेंडमेंड केली. या संदर्भात एक-दोघा सन्माननीय सदस्यांनी या संदर्भाने उदाहरणे दिली. त्यांनी उपस्थित केलेल्या मुद्याचा पुन्हा मी स्पर्श करत -ाही.

(यानंतर कु.थोरात....

असुधारित प्रत/प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. मधुकर चव्हाण..

स्टॅन्डर्ड मिल ज्याला आपण चायना मिल म्हणतो. ती एक प्रभादेवीला आहे आणि एक शिवडीला आहे. त्या प्रभादेवीच्या जमिनीचे 40,792 स्क्वेअर मीटरचे आर.एम.एम.एस. बरोबर दिनांक 23 नोव्हेंबर, 2000 साली ॲग्रीमेंट झाले की, ज्या कामागारांना व्ही.आर.एस. घ्यावयाचा असेल त्यांनी व्ही.आर.एस. घ्यावा. त्या वेळेला असे ठरले की, ज्या कामगारांना नोकरी पुढे करावयाची आहे त्यांना सेवाशर्थी कायम ठेवून शिवडी स्टॅान्डर्ड मिलमध्ये, चायना मिलमध्ये काम दिले जाईल. व ज्यांना व्ही.आर.एस. घ्यायचा असेल त्यांना व्ही.आर.एस. देऊन त्यांना रक्कम दिली जाईल. त्यावेळच्या कायद्यानुसार मालकाला फक्त 16,316 चौरस मीटर जमीन विकसित करता येत होती. परतु शासनाचा नवीन कायदा येई पर्यंत मालक 2001 पर्यंत थांबला. त्यांनी सरकारकडे त्यासंबंधीचे प्रपोजल दिले नाही. कारण त्यांची सगळी देवाणघेवाण चालली होती. बोलणी चाललेली होती. भ्रष्टाचाराचे पैसे त्यांना पाहिजे होते. कामगार देशोधडीला लागले होते, त्याची चिंता त्यांना नव्हती. मालक 2001पर्यात थांबले आणि त्यानी संपूर्ण 38535 स्क्वेअर मीटर इतकी जमीन विकली.त्यातील एक इंचही जमीन म्हाडाला मिळाली नाही. मी आता जे सेक्शन येथे वाचून दाखविले त्या सेक्शन प्रमाणे जे उरलेले प्रभादेवीचे कामगार होते, त्यांना शिवडी मिलमध्ये शिफ्ट करु असे म्हटले होते. पण एकाही कामगाराला शिफ्ट केले गेले नाही. नंतर ती चायना मिल पण बंद केली. प्रभादेवीची जमीन विकतांना त्या मालकाने सांगितले होते की, मी ही जमीन विकणार आहे आणि शिवडीची चायनामिल सुरु ठेवणार आहे. त्या शिवडीच्या मिलला आपण स्टॅन्डर्ड मिल म्हणतो. काही लोक तिला चायना मिल म्हणतात. येथील व्ही.आर.एस.घेऊन उरलेल्या कामगारांना तुमच्या नियमाप्रमाणे आम्ही तेथे नोकरी देणार आहोत. आणि तेथे आम्ही त्यांचा समावेश करणार आहोत.परंतु तेथे त्या कामगारांना तर घेतले नाहीच पण नंतर ती जमीन देखील विकून टाकली. येथे श्री.चतुर्वेदी साहेबांनी सांगितले की,आम्ही आमचा प्रतिनिधी दिला. कोण प्रतिनिधी? ते श्री.आंबेकर साहेब गेले. ते कॉन्ग्रेसचे प्रामाणिक कामगार नेते होते. ज्यांनी अतिशय प्रभावीपणे, प्रामाणिकपणे कामगारांची चळवळ चालविली. कामगारांचा संप झाल्यानंतर डांगेना बरोबर घेऊन काय हवे, काय नको असे ते विचारायचे. नंतर स्व. श्री. दत्ता सामंत यांच्या बद्दल मी या सभागृहात काही वाईट बोलत नाही. पण कधीही न संपणारा मिल बंद करण्याचा संप त्यांनी जाहीर केला.

..2..

श्री. मधुकर चव्हाण...

आणि त्यांना काय मिळाले माहीत नाही. कामगारांना काय मिळाले माहीत नाही. श्री. अरविंद सावंत यांनी या ठिकाणी उल्लेख केला. मी सुध्दा गिरणीमध्ये काम करणा-या एका महिलेचा पुत्र आहे. आम्हाला माहीत आहे की, त्या मिल बंद पडल्यानंतर कामगारांचे कसे वाटळो झाले. अतिशय भकास, अतिशय भयानक असे वातावरण त्या ठिकाणी आहे. तुम्ही मुंबईमध्ये घर बांधण्यासाठी पैसे ठेवले नाहीत. तुम्ही मुंबईमध्ये म्हाडासाठी पैसे ठेवले नाहीत. तुम्ही आम्हाला 225 चौ. फूटाचे घर देणार नाही. मिलच्या बाबतीत तुम्हीच कायदे करणार की, लोकांना घर दिल्या शिवाय तुम्हाला जमीन विकता येणार नाही. मी एक/एका मिल बद्दल सांगतो. ते चुकीचे असेल तर आपण आपल्या उत्तरात सांगा की, आम्ही तेथे राहणा-या लोकांचे पुनर्वसन केलेले आहे. त्यांचे पैसे दिलेले आहेत. त्यांची सगळी देणी दिलेली आहेत. तुम्ही चुकीचे सांगत आहात. मी तुमची क्षमा मागेन. स्टॅन्डर्ड मिलमध्ये त्या मिलमालकांने कामगारांना वरील वचनाप्रमाणे काम दिलेले नाही. उलट चायना मिलची एकूण 2900 स्क्वेअर मीटर जमीन ज्याचा आता श्री. रावते साहेबांनी तसेच अन्य सदस्यांनी उल्लेख केला ती जमीन विकली. म्हाडाला त्यातील एक इंच जागा मिळाली नाही. खटाव मिलला तर आगच लावून टाकली. कामगार मंत्र्यांनी आजच उत्तर दिलेले आहे.आता पर्यंतच्या केलेल्या तपासात आग कशामुळे लागली हे निष्पन्न झालेले नाही. परंतु रासायनिक विश्लेषणाचा अहवाल प्राप्त झाला असून आगीच्या ठिकाणाहून ताब्यात घेंतलेल्या आठ नमुन्यापैकी चार नमुन्यावर पेट्रोलिएम हायड्रो कार्बनचे रॉकेलसारखे अवशेष मिळून आल्याचे त्यांनी अहवालात नमूद केले आहे. खटाव मिलला आग लावली, हे तुम्ही मान्य केले आहे. तुम्ही चार महिने उत्तर देत नव्हतात. मी जेव्हा माननीय सभापतींकडे तक्रार केली तेव्हा येथे निवेदन झाल्यानंतर तुम्ही त्यामध्ये लपवू इच्छित होतात की नाही, मला माहीत नाही. मी आपल्यावर आरोप करीत नाही, पण यात सुध्दा तुम्ही किती खरे दिले आहे,हे मला माहीत नाही. यात स्पष्ट म्हटलेले आहे. आग लागली. आणि पुढे तर आणखीन भयानक म्हटलेले आहे. आग लागलेल्या रिंगफ्रेम डिपार्टमेंटची इमारत सुमारे 125 वर्षाची जुनी इमारत होती. तिचे मजले बरमा लाकडा पासून बनविले होते. त्यावर यंत्र सामुग्री बनविण्यात आली होती. मजल्यावरील लागडामध्ये ऑईलचे प्रमाण होते. अद्यापपर्यंत सदर आग लावल्याबद्दल स्वतंत्र पुरावा हाती आला नसल्याने सदरची आग, तुम्ही ठाम सांगत नाही की, ही आग लागली नाही. म्हणून. "सदरची आग कुणीही जाणूनबुजून लावल्याचे अद्याप स्पष्ट झाले

..3..

SMT/ MHM/ SBT/ प्रथम श्री. किल्लेदार... 19:25

श्री. मधुकर चव्हाण...

नाही,"असे म्हटले आहे. आग लावलेली नाही असे म्हटलेले नाही. "स्पष्ट झालेले नाही," असे म्हटले आहे. "तसेच सदर आगीच्या संदर्भात कुठलाही अंतस्थ हेतू असल्याचे अजून आम्ही निष्कर्षाप्रत आलो नाही," असे म्हटले आहे.आम्ही निष्कर्षाप्रत आलो आहोत असे म्हटलेले नाही. याचा अर्थ कामगारांनी स्पष्टपणे आरोप केला होता की, त्या मिलला आग लावलेली आहे.

यानंतर श्री. बरवड ....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. मधुकर चव्हाण ...

सात वर्षे कामगारांचे पगार नाहीत. त्या मिलचे 786 कामगार या मधल्या काळामध्ये मरण पावले. त्यांना पैसे देण्यासाठी तुम्ही वर जाणार आहात काय ? त्यांच्या विधवांना समारंभ करुन तुम्ही चेक देणार आहात काय ? त्यांच्या मुलाबाळांना तुम्ही देशोधडीला लावलेले आहे. खटाव मिलच्या ज्या मालकीणबाई आहेत त्यांनी कामगारांना जेरीस आणण्यासाठी वेगवेगळया मार्गाने खटले जाहीर केले. त्यांना हैराण केले. सगळयात मोठी मजेशीर बाब अशी की, त्यांचे खटले मागे घेण्याचा आदेश जून महिन्यामध्ये माननीय श्री. सुशीलकुमार शिंदे यांनी दिला होता. आता ते आंध्र प्रदेशचे राज्यपाल आहेत. ते महाराष्ट्राचे माजी मुख्यमंत्री आहेत. ती कामगारांची फाईल आमचे कार्यक्षम, जनहितदक्ष, गरिबांतून वर आलेले, सामान्यांचा कणव असलेले, कोठलाही अन्याय सहन न होणारे, पटकन निर्णय देणारे, प्रतिष्ठा वापरुन एका रात्रीत 1200 कोटी रुपये आणणारे, यांच्याकडे सात महिने पडून आहे. गिरणीच्या कामगारांना छळण्यासाठी गिरणीच्या मालकांनी खोटे खटले घातले होते. तू इथे उभा राहिलास, मारण्याची धमकी दिली, मुकादमला मारण्याची धमकी दिली, त्या ठिकाणी खोटे फोन श्रीमती पन्ना खटाव यांना केले अशा प्रकारचे किती तरी खटले भरले. पोलीस संध्याकाळी त्या ठिकाणी वारंट घेऊन येणार. त्यांनी दुसऱ्या दिवशी कोर्टामध्ये उभे राहावयाचे. त्या ठिकाणी तारीख घ्यावयाची. तुम्ही कामगारांचा असा छळ करता. आपण संवेदनशील राज्यकर्ते आहात काय ? तुम्ही जनतेच्या सुखद:खाची जाणीव ठेवणारे आहात काय ? मते मागताना गरिबांचा अर्थसंकल्प आहे, सामान्यांचा अर्थसंकल्प आहे, गरिबांच्या दीड वीत पोटाची जाणीव ठेऊन, गरिबांना डोळयासमोर ठेऊन आम्ही राज्य करीत आहोत असे सांगण्यात येते. आपण कोणासाठी राज्य करीत आहात ? हे त्या ठिकाणी सगळे फोर रुम किचन, फाईव्ह रुम किचन असे फ्लॅट बांधत आहेत. गिरणीच्या जमिनीवर उभा राहणारा विकासाचा एकही प्रकल्प हा वनरुम बेडरुम किंचनचा नाही. त्यांनी महापालिकेला सब्मिट केलेले अनेक प्लॅन आणलेले आहेत. वेळेच्या अभावी मी ते माननीय सभापती महोदयांना देणार आहे. मफतलाल मिल जुलै, 2000 ला बंद पडली. माझगाव आणि लोअर परळला मफतलाल मील आहे. त्या ठिकाणी 2500 कामगार आहेत. कामगारांची 104 कोटीची देणी आहेत. मी हे सगळे का वाचत आहे तर ही सगळी देणी ठेऊन नंतर त्यांनी कशा प्रकारे जमिनीची लूट करुन डेव्हलपरला दिली हे सांगून मी माझे बोलणे

..2..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

RDB/ MHM/ SBT/

श्री. मधुकर चव्हाण ....

संपविणार आहे. क्राऊन मिल, हिंदुस्थान प्रोसेस, हिंदुस्थान मिल, स्वदेशी मिल यांनी कामगारांना एक पैसाही दिला नाही. मफतलाल मिलला डेव्हलपमेंट करण्याची परवानगी दिली. त्यांनी एक इंच सुध्दा जमीन म्हाडाच्या ताब्यात दिली नाही. 35 एकर जमीन महापालिकेला आणि म्हाडाला मिळणार आहे असे म्हणत असताना त्यातील एक इंचही जमीन कोणालाही दिलेली नाही. तुमच्या नवीन नियमाप्रमाणे सुध्दा जमीन ताब्यात दिलेली नाही. जमिनीचे पझेशन दिलेले नाही. मातुल्य आणि मॉडर्न मिलची जी जमीन दिलेली आहे ती आमचे शिवशाहीचे राज्य असताना दिलेली आहे. माझ्या माहितीप्रमाणे मॉडर्न मिल महालक्ष्मीला आहे आणि मातुल्य मिल या दोन मिलची जमीन म्हाडाला आमच्या काळामध्ये मिळालेली आहे. तुमच्या काळात दिवे लागलेले नाहीत. ते आम्ही केलेले आहे. कामगारांना फक्त 261 कोटी रुपये दिलेले आहेत आणि 1232 कोटीचे चेक दिलेले आहेत. त्यातील सुमारे 150 कोटीचे चेक बाऊंस झालेले आहेत. ते चेक परत गेलेले आहेत. तुम्ही त्यांना फसविले. ज्या मिलच्या मालकांनी दिलेले चेक बाऊंस झाले त्यांच्या वर खटला भरण्याची हिंमत तुमच्या मनगटात आहे काय ? त्यांना कोर्टात खेचण्याची हिंमत दाखवा. आमचे राज्य रामशस्त्री बाण्याचे आहे हे दाखवून द्या. माननीय उपमुख्यमंत्री श्री. आर. आर. पाटील हे नेहमी सांगतात. आम्ही त्यांचे कौतूक करतो. कितीही मोठा माणूस असला तरी त्यांच्या विरोधात कारवाई करण्यासाठी मी या ठिकाणी कोणत्याही प्रकारे कचरणार नाही, हे कायद्याचे राज्य आहे हे जगाला दाखवून देऊ असे ते सांगतात. ते जगाला दाखवून द्या. ज्यांचे चेक बाऊंस झाले त्याबाबत उत्तराच्या भाषणात सांगावे. ते चेक आपल्याला देण्यास तयार आहे. यामध्ये आतापर्यन्त मिल मालकांना 7 हजार कोटी रुपये मिळाले. गिरणी कामगारांना फक्त 261 कोटी रुपये दिले. बाकीची देणी राहिलेली आहे. मालकांना 7 हजार कोटी रुपये मिळाले. तुमचा कायदा बदलत असताना मिल मालकांनी तुम्हाला एक पत्र लिहिले होते. त्या पत्रामध्ये त्यांनी असे लिहिले होते की, जुन्या कायद्याप्रमाणे आम्हाला देणी देता येणार नाहीत. म्हणून तुम्ही या ठिकाणी अशातऱ्हेने बदल करा की ज्यामुळे त्या ठिकाणी 90 टक्के जमीन आम्हाला देता येईल. पिरामल मिलची केस तर भयानक आहे. पिरामल मिलने म्हाडा आणि मुंबई महापालिकेच्या हातामध्ये धतुरा दिला आहे. पिरामल मिलची एक गोष्ट सांगतो. नवीनप्रमाणे पिरामल मिलच्या प्लॉटचा एरिया 35,500 चौ.मीटर आहे.

यानंतर श्री. खंदारे ...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

NTK/ SBT/ MHM/ श्री.बरवडनंतर 19:35

श्री.मधुकर चव्हाण....

जुन्या कायद्याप्रमाणे रिक्रिएशन ग्राऊंडसाठी 11715 चौरस मीटर मिळावयास पाहिजे होती. ती तुम्हाला पूर्वीप्रमाणे मिळाली का ? मुंबईतील बागांसाठी, मैदानांसाठी आरक्षित ठेवलेले , रिक्रिएशन ग्राऊंडसाठी सगळे भूखंड तुम्ही विकले. या कायद्यामुळे आपण रिक्रिएशन ग्राऊंड करणार होतो तेही तुम्ही उधळून लावले. तुम्ही तर सगळे भूखंड देऊन टाकलेत. परवा खालच्या सभागृहामध्ये 67 भूखंडांची यादी मा.विरोधी पक्ष नेत्यांनी व मा.श्री.मुंडेसाहेबांनी दिली आहे. आम्ही येथेही ती यादी देऊ शकतो, त्याठिकाणी मोकळी मैदाने नाहीत. मोकळी मैदाने ही शहराची फुफ्फुसे आहेत, जेथे मोकळी हवा मिळते. या कायद्यामुळे हया रिक्रिएशन ग्राऊंडसाठी मोकळया जागा मिळणार होत्या त्या तुम्ही पैशांसाठी फुंकून टाकल्यात ? निवडणुकीच्या फंडासाठी ? स्वत:च्या घरावर सोन्याची कौले चढविण्यासाठी ? सात पिढयांना पुरेल एवढी संपत्ती वाममार्गाने मिळविण्यासाठी ? गरीबांचे अश्रू दूध समजून प्राशन करण्यासाठी ? त्याठिकाणी तुम्हाला किती जमीन मिळणार आहे ? एरिया फॉर रिक्रिएशन ग्राऊंडसाठी 11715 चौरस मीटर मिळाला असता, तो फक्त 1533 चौ.मी., एरिया फॉर पब्लिक हाऊसिंगसाठी 9585 चौ.मी. मिळणार होता, तो 1225 मिळणार आहे, पूर्वी त्या ओनरला 14200 चौ.मी.एरिया मिळणार होता, पण तुम्ही कायदा बदलल्यामुळे 32712 चौ.मी.इतका एरिया मिळणार आहे. वाहरे वा गबरु ! काय दानशूर राजा ? काय, तुम्ही कोणासाठी काम करणार आहात ? हा तुमचा उद्देश नाही, तुमच्या खांद्यावर बंदुक ठेवली आहे, तोफेच्या तोंडाला तुम्हाला पाठविले आहे.

तालिका सभापती (श्रीमती सुधा जोशी) : मा.सदस्यांनी आपले भाषण वाईंडिंग करावे.

श्री.मधुकर चव्हाण : हो, गिरणीमधील वाईंडिंग खातेच बंद झाले आहे, गिरणीमध्ये अनेक खाती असतात, कापडा खाते, व्हिविंग, वाईंडिंग खाते बंद झाले आहे. त्यामुळे आता आम्ही काय वाईंडिंग करणार आहोत ? लोअर परळ येथील व्हिक्टोरिया मिल्सच्या मालकाला पूर्वी 40 टक्के जमीन मिळाली असती आता बदललेल्या कायद्यामुळे 78 टक्के मिळणार आहे, कमला मिल्सच्या मालकाने एकही इंच मोकळी जागा सोडलेली नाही, तुम्हाला जमीन तर दिली नाहीच, त्याच्यावर खटला भरणार आहात काय ? डेव्हलपमेंट कंट्रोल रुल्सप्रमाणे रिक्रिएशन ग्राऊंडसाठी जमीन

2....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

NTK/ SBT/ MHM/

श्री.मधुकर चव्हाण...

ठेवावयाची असते, एखादा बिल्डर कॉम्प्लेक्स बांधतो, त्यात स्विमिंग पूल ठेवतो, थोडीशी बाग ठेवतो, फसविण्यासाठी थोडेसे प्ले ग्राऊंड ठेवतो, थोडीशी फळी ठेवतो ती कधी तुटेल ते सांगता येत नाही. परंतु लोकांच्या डोळयात धूळफेक करण्यासाठी ठेवतो, चांगला प्लॅन दाखवितो. एकही जागा तुम्ही ठेवली नाही. अल्प उत्पन्न गटातील माणसाला एकही घर बांधले नाही. परवा मा.मुख्यमंत्र्यांनी सांगितले की, कोणत्याही मिल मालकाला आम्ही अशाप्रकारे जमीन विकण्याची परवानगी देणार नाही. तुमच्या परवानगीची वाट कोण पाहतो ? ऑलरेडी पक्षी सगळे घेऊन उडालेला असतो. तुमच्या हातामध्ये धतूरा ठेवला आहे. फिनिक्स मिल्सने सर्व नियमांची पायमल्ली केलेली आहे. तेथे अप्स्पेल कॉम्प्लेक्स बांधलेले आहेत. मनोरंजन आहे, तुम्ही आम्हाला कोणती संस्कृती देणार आहात, लेझीम गेला, डिस्को रात्री दोन वाजेपर्यंत चालणार. हे सगळे तुम्ही आम्हाला दिलेले आहे. नसली वाडिया यांच्या बॉम्बे डाईंग मिलच्या 30 एकर जमिनीचा प्रस्ताव मुंबई महापालिकेकडे आहे. त्या नसली वाडियाला या कमिटीमध्ये घेतले आहे. तो सरकारचे भले करणार आहे काय, कामगारांचे भले करणार आहेत ? तुम्हाला एक इंचही जागा देणार नाही. त्यांना जो एफएसआय मिळणार आहे तो गृहित धरुन मा.सदस्य श्री.तावडे यांनी उल्लेख केल्याप्रमाणे भारतातील नाही तरजगातील सगळयात उंच इमारत बांधण्याचे त्यांचे स्वप्न आहे. म्हणजे गरीबांना पायाखाली घ्या आणि श्रीमंतांना आकाशातील चांदण्यांबरोबर झिम्मा खेळण्यासाठी उंच उंच इमारती बांधा आणि या गरीबांनी जमिनीवरील दगड वेचायचे काय ? ज्यांच्या उरावर पाय देऊन तुम्ही त्या इमारती करीत आहात. रघुवंशी मिल्सला महानगरपालिकेने 3 माळयाची परवानगी दिली होती, त्यांनी 6 माळे बांधलेले आहेत. पूर्ण बेकायदेशीर काम केलेले आहे. मुकेश मिल्सने तुमच्याकडे प्रस्ताव दिलेला आहे त्याच्यातून त्यांना 171 कोटी रुपये मिळणार आहेत. आम्ही त्याचा 3 हजार रुपये भाव लावला आहे. लालबागला सुध्दा इमारत दुरुस्ती व पुनर्रचित मंडळाच्या जागा जर एखाद्याने विकायच्या ठरविल्या तर त्याचा 5 हजार रुपये भाव असतो. ब्रॅडबरी मिलचे 101 कोटी मिळणार आहेत.

नंतर श्री.शिगम.....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

MSS/ MHM/ SBT/ पूर्वी श्री. खंदारे 19:40

(श्री. मधुकर चव्हाण पुढे सुरु...)

व्हिक्टोरिया मिल, जिचा आता मी उल्लेख केला तेथे 199 कोटी मिळणार आहेत. स्वॅनच्या 3 मिल आहे. त्या बाबतीत प्रपोझल दिलेले आहे. त्या ठिकाणी 266 कोटी रु. मिळणार आहेत. डयूज स्टील टू पे. स्वदेशी मिलमध्ये 3 हजार कामगार आहेत. 48 एकर जमीन डेव्हल केली जाणारा आहे. खटाव मिलमध्ये 6 हजार कामगार होते. ते आता घरी गेले. काही वर गेले. त्याठिकाणी मिल डेव्हलप केल्यानंतर 141 कोटी मिळणार आहेत. श्रीनिवास मिलमध्ये 5 हजार कामगार होते. 4.25 एकरवर बिल्डिंग बांधण्यात येणार आहे. मोफतलाल मिल 2 आणि 3 मध्ये अडीच हजार कामगार होते. तेथे 14.19 एकरवर बिल्डिंग बांधण्यात येणार आहे. ब्रॅडबरी मिलमध्ये 3 हजार कामगार होते. आता एकूण अडीच लाख कामगारांपैकी फक्त 13832 कामगार उरलेले आहेत. मी शेवटचा मुद्दा मांडून माझे भाषण संपवितो. खटाव मिलच्या संदर्भात याठिकाणी मंत्रीमहोदयांनी उत्तर दिलेले आहे. मोरारजी मिलला आग लावण्यात आली. तुम्ही त्याची चौकशी केली नाही. त्याबाबतीत मी लक्षवेधी दिली.

तालिका सभापती : मा. सदस्यांनी आपले भाषण वेळेत पूर्ण करावे.

श्री. मधुकर चव्हाण : मोरारजी मिलला आग लावण्यात आली. त्याबाबतीत आम्ही 93ची सूचना दिली. पण आम्हाला उत्तर मिळाले नाही. आमचा प्रश्न लागला नाही. 101 अन्वये लक्षवेधी सूचना स्वीकारली गेली नाही. अर्धा-तास चर्चेची सूचना स्वीकारली गेली नाही. मी येथील कर्मचा-यांना दोष देत नाही. कारण येथील कर्मचारी प्रामाणिकपणे सर्व पाठवित असतात. मी याठिकाणी आरोप करु इच्छित नाही. पण असे हे मिलला आग लावण्यासंबंधीचे प्रश्न, कामगारांना देशोधडीला लावणा-यांचे प्रश्न या सभागृहामध्ये चर्चेला येऊ नयेत म्हणून मंत्रालयातून कोणी येथे दबाव तर आणीत नाही ना ? म्हणून माझे याबाबतीत सांगणे आहे की, यासाठी एक वेगळे कमिशन नेमावे. ते कमिशन नेमे पर्यन्त कोणत्याही मिलला डेव्हलपमेंट करण्यासाठी परवानगी देऊ नये. ज्यांनी या मुंबईतील श्रमजिवी माणसाला उद्ध्वस्त केलेले आहे, ज्यांनी मुंबई घडवली, ज्यांच्या घामातून, परिश्रमातून, प्रामाणिकपणातून ही मुंबई घडली त्यांना तर तुम्ही उद्ध्वस्त केलेलेच आहे. पण उरलेल्यांना तुम्ही उद्ध्वस्त करु नका आणि आमच्या या मुंबईची वाट लावू नका. मुंबई शहर हे श्रीमंतांचे, चंगळवाद्यांचे, भोगी लोकांचे, अप्रामाणिक लोकांचे, देशाला बुडविणा-या लोकांचे,

..2..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

(श्री. मधुकर चव्हाण पुढे सुरु...)

काळापैसा करणा-या लोकांचे, गरिबाला लुटून खीर-पुरी खाणा-या लोकांचे शहर करु नका. याबाबतीत जर सरकार प्रामाणिक असेल आणि सरकारची जर हिंमत असेल तर मंत्रीमहोदयांनी आज या सभागृहामध्ये जाहीर करावे की, आम्ही सगळयाला स्टे देतो आणि सर्वंकष चौकशी करुन कायद्याप्रमाणे सर्व जमिनी ताब्यात घेऊन मगच डेव्हलपमेंट करायला परवानगी देतो असे सांगावे आणि तुमची 2001ची अमेंडमेंट बदलावी. सभापती महोदया, आपण मला बोलण्याची परवानगी दिली त्याबद्दल मी आपला आभारी आहे. धन्यवाद.

..3..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. विलास अवचट (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, नियम 260 अन्वये दिलेल्या प्रस्तावावर मी माझे मनोगत व्यक्त करण्यासाठी उभा आहे. माझी विनंती अशी आहे की, हा प्रश्नोत्तराचा तास नसून अधिनियम 260 अन्वये नोटीस दिलेली आहे. 8 दिवस अगोदर ही नोटीस दिलेली असल्यामुळे आमची किमान अपेक्षा ही आहे की, कोणतीही गोष्ट पटलावर ठेवली जाऊ नये.

आज या सभागृहामध्ये गिरणी कामगार, गिरण्यांची जमीन आणि गिरणी मालक या विषयावर चर्चा होत असताना संपूर्ण गिरणी कामगारांचे लक्ष या विधिमंडळाकडे लागलेले आहे. या गिरणी कामगारांची, या आघाडी सरकारकडून त्यांना काही ना काही न्याय मिळेल, अशी अपेक्षा आहे. तेव्हा या प्रस्तावावरील चर्चेला उत्तर देताना त्यांनी या गिरणी कामगारांच्या हितांच्यादृष्टीने निश्चित स्वरुपाचे धोरण घ्यावे अशी माझी या निमित्ताने मा. मंत्रीमहोदयांना विनंती आहे. मा.सदस्य श्री. दिवाकर रावते हे याठिकाणी जेव्हा मिलची नामावली घेत होते त्यावेळी माझ्या जुन्या आठवणींना उजाळा मिळाला. कॉ.डांगे, कॉ, कुरणे, कॉ. गुलाबराव गणाचार्य अशी दिग्गज मंडळी त्यावेळी कामगारांच्या लढ्यामध्ये अग्रभागी होते. त्यावेळी नर्दुल्ला टँक हे मैदान नव्हते तर ते कामगारांचे पवित्र मंदिर होते. या गिरणी कामगारांच्या लढ्याचे रणशिंग पहिल्यांदा कुठे फुंकले गेले असेल तर ते नर्दुला टँक मैदानावर फुंकले गेले.

..नंतर श्री. गिते...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

ABG/ SBT/ MHM/ प्रथम श्री.शिगम 19:45

श्री.विलास अवचट..

त्या नर्दुल्ला टँकवर ज्या ज्या वेळी करार झाले त्या त्या वेळी कामगारांनी कामगार नेत्यांबरोबर दिवाळी साजरी केली. नंतर मात्र मालकधार्जिणे जे कामगार नेते होते त्यांनी संप सुरु केला.त्यानंतर या नेत्यांनी मुंबई शहरातील कामगारांची वाट लावली असे म्हटले तर ते वावगे होणार नाही. मुंबई ही जागतिक व्यापारपेठ म्हणून गणली जाते. तशी ही महाराष्ट्राची राजधानी आहे. त्याच प्रमाणे देशाची औद्योगिक राजधानी म्हणून ओळखली जाते. गेल्या अनेक वर्षात या मुंबई शहरात अनेक उद्योगधंदे उदयास आले आणि आर्थिक मंदीमुळे ते उद्योगधंदे अस्थाला गेले. सन्माननीय सदस्य श्री. दिवाकर रावते यांनी मुंबई शहरात 55 गिरण्या होत्या अशी माहिती दिली. परंतु मी एका गिरणी कामगाराकडून माहिती घेतली की, मुंबई शहरात एकूण 58 गिरण्या होत्या. यातील 33 गिरण्या खाजगी होत्या आणि 25 गिरण्या सरकारी होत्या. यापैकी आता फक्त 16 गिरण्या कार्यान्वीत आहेत. या संपूर्ण गिरण्यांमध्ये अडीच लाख कामगार काम करीत होते."गिरण्यांना कामगारांचा आधार आणि कामगारांना गिरण्यांचा आधार" असे सुत्र होते. कामगारांच्या मेहनतीतून आणि घामातून या गिरण्या उभ्या राहिल्या होत्या. या कामगारांच्या श्रेयामुळे या सर्व गिरण्यांची भरभराट केली आणि गिरणगाव उभे केले. या गिरणगावातील कामगारांनी एक वेगळी संस्कृती उभी केली. आधीच्या वक्त्यांनी सांगितल्या प्रमाणे जी आंदोलने झाली, त्या आंदोलनाचे नेतृत्व कोणी केले असले तर ते गिरणगावातील कामगारांनी केले असे मला अभिमानाने सांगावेसे वाटते. गिरणी कामगारांचा संप झाला. त्यानंतर मुंबई शहरातील संपूर्ण गिरणी कामगार देशोधडीला लागला. गिरणी कामगार देशोधडीला लागल्यानंतर एकामागून एक गिरण्या बंद होऊ लागल्या. त्याच सुमाराला या मुंबई शहरातील जमिनींना सोन्याचे भाव आले. म्हणून गिरणी मालकांच्या डोक्यामध्ये गिरण्यांच्या जमिनी विकण्याची चक्रे फिरु लागली. गिरणी मालकांमध्ये जमीन विकण्याच्या संदर्भात स्पर्धा सुरु झाली. त्या गिरण्यांच्या जागेवर मोठ मोठे कॉम्प्लेक्स उभे राहू लागले, शॉपींग मॉल उभे राहू लागले, कर्मर्शियल कॉम्प्लेक्स तयार होऊ लागले आहेत. ज्या कामगारांनी मुंबईतील गिरण्यांची भरभराट केली ते कामगार आजही जोशी मार्गावरील झोपडपट्टयांमध्ये रहता आहे. त्या कामगारांच्या छातीवर मोठ मोठे टॉवर्स उभे राहू लागले आहेत ही खरी शोकांतिका आहे असे मला वाटते. या सभागृहात मुंबईच्या प्रश्नावर अनेक वेळा चर्चा झाली. एका चर्चेच्या वेळी माननीय मुख्यमंत्र्यांनी उत्तर दिले होते की, कामगारांची देणी

2...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. विलास अवचट..

देण्यासाठी प्रत्येक मिलकडे जी अतिरिक्त जमीन आहे ती विकण्यास परवानगी देऊ. त्या अतिरिक्त जमिनी विकून जो काही पैसा येईल त्यातून गिरणी कामगारांची देणी देऊ. मला या अनुषंगाने माननीय मंत्री महोदयांना एकच प्रश्न विचारावयाचा आहे की, आता पर्यन्त किती गिरणी मालकांच्या अतिरिक्त शासनाने ताब्यात घेतल्या ? आतापर्यन्त किती गिरणी कामगारांना देणी दिली ? जर गिरणी कामगारांची देणी मालकाने दिली नाहीत तर त्या गिरणी मालकास त्याची मूळ जमीन विकसीत करण्यास परवानगी देणार नाही असे अनेक वेळा शासनाने या सभागृहात सांगितले आहे. काल देखील अशा स्वरुपाचा प्रश्न चर्चेला आला होता. आज त्याच विषयावर सभागृहात चर्चा सुरु आहे. कालपासून या सभागृहातील सन्माननीय सदस्य सांगत आहेत की, अनेक गिरण्यांच्या जमिनीवर विकास कामे चालली आहेत. गिरण्यांच्या जागेवर मोठे टॉवर्स उभे राहिले आहेत. यासंदर्भात श्री. दिपक पारेख यांची समिती नियुक्त केली गेली. त्यांची नियुक्ती करण्यामागचे शासनाचा उद्देश काय आहे हे मला या ठिकाणी सांगावयाचे नाही. परंतु या अनुषंगाने मला सांगावयाचे आहे की, ज्यावेळी आपण अशा प्रकारची समिती नियुक्त करतो. त्या समितीस अहवाल सादर करण्यासाठी कालावधी घालून दिलेला असतो. ज्यावेळी ठरवून दिलेल्या कालावधीत समितीचे काम पूर्ण झाले नाही तर त्या समितीने मुदतवाढ मागावयाची असते. या समितीला जो कालावधी ठरवून दिलेला आहे तेवढया कालावधीत त्या समितीने आपले काम पूर्ण केले पाहिजे. तसेच या समितीस कोणत्याही परिस्थितीत मुदतवाढ देऊ नये अशी माझी शासनास विनंती आहे.गिरणी कामगारांच्या विकास चांगल्या प्रकारे व्हावा म्हणून आपण एस्क्रो नावाचे अकाऊंट काढलेले आहे. या एस्क्रो अकाऊंटवर नियंत्रण ठेवण्यासाठी एक समिती नियुक्त केलेली आहे. या एस्क्रो अकाऊंटची संकल्पना अशी आहे की,या गिरणींच्या मालमत्तेची विक्री करुन जो काही निधी उपलब्ध होईल, जो महसूल उपलब्ध होईल तो या अकाऊंटमध्ये जमा करावयाचा. तो निधी या अकाऊंटमध्ये जमा इ ााल्यानंतर गिरणी कामगारांची जी देणी आहे ती दिली जावीत.

यानंतर श्री. कानडे..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

SSK/ MHM/ SBT/ 19:50

श्री. विलास अवचट ...

मी शासनाला असे विचारु इच्छितो की, आतापर्यंत या एस्क्रो खात्यामध्ये किती रक्कम जमा झाली ? रक्कम जमा झाल्यानंतर किती कामगारांची देणी दिलेली आहेत ? अजून किती देणी बाकी आहेत आणि अजून किती निधी लागणार आहे याचा शासनाने खुलासा करावा. सभापती महोदया, मफतलाल मिलच्या बाबतीत मी एक प्रश्न उपस्थित केला होता. मुंबईतील गिरण्यांच्या जमिनीचा विकास करण्याचा एक प्रस्ताव आपल्यासमोर आलेला आहे. महानगरपालिकेला डीसी रुल 58 प्रमाणे 30.09.04 ला परवानगी दिली. महानगरपालिकेने 27.10.04 च्या पत्रान्वये मंजुरी दिली. मला शासनाला असे विचारावयाचे आहे की पारेख समितीचा अहवाल आल्यानंतर ज्या जमिनींचा विकास करण्यासाठी विकासकांना परवानगी दिली त्याबाबतीत समितीने आक्षेप घेतला तर त्यावर झालेले बांधकाम शासन पाडणार आहे काय ? जोपर्यंत पारेख समितीचा अहवाल येत नाही तोपर्यंत दिलेल्या विकास कामांना शासन स्थगिती देणार आहे काय ? या 58 जमिनी महापालिकेने नाममात्र भाडयाने दिल्या होत्या. ज्यावेळी जमिनी देतो त्यावेळी करार झालेला असतो की ज्या उद्देशासाठी आपण जमीन देतो त्या उद्देशासाठी ती वापरली जात नसेल तर ती जमीन महानगरपालिकेला परत देणे आवश्यक आहे. या गिरण्यांच्या जमिनी महापालिकेच्या ताब्यात असताना या जमिनींचा विकास करण्यासाठी कोणत्या नियमाने परवानगी दिली ? या जमिनी शासनाने स्वत: ताब्यात घेऊन त्यांचा विकास का केला नाही ? सभापती महोदया, मफतलाल मिलच्या बाबतीत मी एक प्रश्न उपस्थित करतो. मफतलाल मिलमधील कामगारांची एकूण देणी 95 कोटी रुपये होती. मालमत्ता विकून जवळजवळ 250 कोटी रुपयांची माया गिरणी मालकाला मिळाली. एवढी रक्कम मिळून देखील त्याठिकाणी राणीच्या बागेजवळ असलेला भूखंड का दिला ? कामगारांची 95 कोटी रुपयांची देणी देऊन 250 कोटी रुपये मिळाले. मफतलाल मालकाशी करार केला तेव्हा त्यामध्ये एक अट होती. दुस-या ठिकाणी मफतलाल गिरण्या असतील आणि भविष्यामध्ये त्या आजारी पडल्या तर त्यावेळी 250 कोटी रुपये त्यांना वापरण्याची परवानगी दिली. महाराष्ट्रातील अनेक गिरण्या आज बंद पडत आहेत. हजारो कामगार देशोधडीला लागले आहेत. गुजरातमधील मिल आजारी पडल्यावर त्यांना 250 कोटी मधून पैसे देण्यासाठी परवानगी दिली. मुंबईतील कामगारांनी त्यांच्या घामातून मुंबईची संस्कृती उभी केली. असे असताना 250 कोटी

...2...

SSK/ MHM/ SBT/ 19:50

श्री. विलास अवचट ....

रुपये कशासाठी दिले ? कोणत्या कलमाखाली हे पैसे दिले याचा सगळा हिशोब दिला पाहिजे. मालकाच्या बाजूने का उभे राहिला ? सभापती महोदया, महापालिकेला कळविणे आवश्यक होते. महापालिक`ने उद्यानासाठी जमीन राखून ठेवली होती. ज्यावेळी महानगरपालिकेला यासंबंधी कळविण्यात आले त्याच वेळी आयुक्तांनी सांगितले होते की हा प्रस्ताव मुंबई महानगरपालिकेच्या सुधार समितीकडे पाठवा. 60 दिवसांची नोटीस दिली. नोटीस दिल्यानंतर संपूर्ण जमीन गिरणी मालकाच्या घशात घातली. हे चित्र बघितल्यानंतर संपूर्ण गिरणी मालकाच्या बाजूने आणि मफतलाल मिलच्या बाजूने व्यवहार चालू आहे. त्याठिकाणी टोलेजंग इमारती होत आहेत. पब्लिक लिटीगेशन झ ााले. केस पेंडींग आहे. न्यायालयाने स्थगिती दिलेली आहे. स्थगिती देत असताना टू मॅन कमिटी नियुक्त केलेली आहे....

यानंतर श्री. गायकवाड ..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.विलास अवचट ...

त्यामध्ये एक मुंबई महानगरपालिकेचे आयुक्त आणि म्हाडाचे उपाध्यक्ष राहणार आहेत. या बाबतीत मला असे सांगावयाचे आहे की, मुंबई महानगरपालिकेचे आयुक्त आणि म्हाडाचे उपाध्यक्ष हे काही टेकनिकल अधिकारी नाहीत. त्यामुळे यामध्ये जर टेकनिकल इंजिनिअर्स घेतले असते किंवा आर्किटेक्ट घेतले असते तर ख-या अर्थाने न्याय मिळाला असता तेव्हा याचा विचार करणे आवश्यक आहे असे मला सांगावयाचे आहे. एव्ढे बोलून मी माझे भाषण संपवितो.

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्रीमती कांता नलावडे (विधान सभेने निवडलेल्या) :सभापती महोदया, आज या ठिकाणी मुंबईतील खाजगी व आजारी गिरण्यांच्या जमिनींचा विकास करण्याकरिता गिरणी मालकांना परवानगी देण्यात यावी यासबंधी नियम 260 अन्वये जो प्रस्ताव मांडलेला आहे. त्यावर माझी मते मांडण्यासाठी मी या ठिकाणी उभी आहे.

सभापती महोदया, 1960 चा कालावधी जर आपण पाहिला तर मुंबईत भायखळा,लालबाग,चिंचपोकळी ,डिलाईल रोड, लोअर परेळ या ठिकाणी समग्र विश्वाचे दर्शन व्हावयाचे .गिरणी कामगार आणि गिरणगाव हे ख-या अर्थाने मुंबईचे वैभव होते.परंतु मुंबईच्या विकास नियंत्रण नियमावलीतील नियम 58 मध्ये मालकाच्या हितासाठी बदल करण्यात आला. होता त्यामुळे मालकांचा फायदा झाला तर गिरणी कामगार उद्ध्वस्त झाला होता.त्यावेळी पहाटे पासून भोंगे वाजावयाचे , घडयाळाकडे पहावयाची गरजच नसावयाची. किती वाजता कोठला भोंगा होतो हे सर्वाच्या पाठ असावयाचे. भायखळा, चिंचपोकळी, डिलाईल रोड,लोअर परळ या भागात गिरणी कामगार रहावयाचे.तेथे पहाटे पहाटे स्टोव्ह पेटले जावयाचे, व स्टोव्हचे आवाज यावयाचे तसेच पाणी भरण्याचे आवाज यावयाचे.. कामगारांची कामाला जावयाची घाई रहावयाची डबेवाल्यांची धावपळ असावयाची, भाज्यांनी भरलेल्या पिशव्या इकडून तिकडे पळावयाच्या,गोण्यातून धान्य यावयाचे त्या भागातील . एका एका गाळयात 50-50 लोक रहात असत तेथे.सुट्टीच्या रात्री भजने व्हावयाची आणि पोथ्या वाचल्या जावयाच्या.गिरणी कामगारांच्या बायका सर्व सण उत्साहाने साजरे केले जावयाचे आणि या बायका रस्त्यावर फुगडया खेळावयाच्या तसेच त्या ढिगाने पुरणपोळया करावयाच्या. त्या भागामध्ये दिवाळीमध्ये सुध्दा मोठा उत्साह असावयाचा.श्री.नारायण सुर्वे यांनी माझ्या या कवितेची स्फूर्तीस्थाने या मध्ये एका कवितेचा उल्लेख कला होता. श्री.सुर्वे यांचे आई वडील गिरणी कामगारच होते. ते असे सांगतात की, दस-याच्या अगोदरच्या दिवशी गिरणी कामगार यंत्राची पूजा करावयाचे आणि प्रत्येक खात्यात पताका, फुगे, लावले जावयाचे तसेच फुलांच्या माळा करुन लावले जावयाचे .अशा प्रकारे शृगार करुन गिरणीतील प्रत्येक खाते सजवले जावयाचे.त्यांची आई सर्व भावंडाना कडेवर घेऊन गिरणीत घेऊन जावयाची नवीन शर्ट घालून व डोक्यावर टोपी घालून आम्ही सर्व जण गिरणीमध्ये जावयाचो. थोडया वेळ एका खात्यात तर थोडा वेळ दुस-या खात्यात जावयाचो. त्यांनी असेही सांगितले की अगदी लहानपणी स्पीनिंग,रोव्हीग,बुलेर, कपडा खाते,बाईन्डीग इत्यादीशी त्यांचा सबंध आला होता म्हणूनच

3..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्रीमती कांता नलावडे ...

त्यांनी आपल्या कवितेत असे लिहिले होते की,

" कळू लागले तेव्हा पासून डबा घेऊन साच्यावर गेलो
घडवतो लोहार हातोडयाला तसाच घडवला गेलो
शिकलो तार कशी लावावी, बाबीन कशी भरावी धोटयात
वेळ आलीच तर हक्कासाठी केव्हा करावी आ-या खात्यात //

त्यांनी असे सांगितले की, " माझे स्फूर्तिस्थान गिरणगाव होते. गिरणी कामगाराची वस्ती होती आणि त्याच ठिकाणी माझी प्रतिभा ख-या अर्थाने फुलली "सभापती महोदया, लालबाग, चिंचपोकळी,लोअरपरळ, डिलाईल रोड, भायखळा या भागात फिरतांना आज आपल्याला काय दिसते ? त्या ठिकाणी आपल्याला गिरणी कामगारांच्या संसाराची लक्तरे लोंबकळताना दिसत आहेत. गिरणी कामगारांची आज दूरवस्था झाली असून त्यांची मुले बेकार झालेली आहेत.

नंतर श्री.सुंबरे

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

KBS/KGS/MHM/SBT/MAP. श्री. गायकवाड नंतर --- 20:00

श्रीमती नलावडे ...

गिरणी कामगारांच्या बायका त्यावेळी खानावळी चालवायच्या. पहाटेपासून स्टोव्ह पेटायचे, बायका स्वयंपाकाला लागायच्या, स्वयंपाक व्हायचे, डबे भरले जायचे. अशा उद्योगातून प्रेरणा घेऊनच प्रेमाताई पुरव आणि कॉ.गुलाबराव गणाचार्य यांच्या पत्नी यांनी त्यावेळी महिलांची अन्नपूर्णा संस्था स्थापन केली. परंतु त्या महिलांची आज काय परिस्थिती आहे ? आज या बायकांना धुणी-भांडी करावी लागत आहेत. कांदिवली, बोरीवलीपर्यंत आणि इकडे ठाणे-पनवेल पर्यंत या बायका लोकलने जाऊन घरकामे करू लागल्या आहेत आणि त्यांच्या मुली बिअरबार मध्ये काम करू लागल्या तर मुले गुन्हेगारी टोळ्यांमध्ये सामील होऊ लागली. गिरणी कामगाराच्या संसाराची वाताहत झाली. हा कामगार आपली राहती खोली विकून गावी गेला. पण तेथेही त्याला रोजगार मिळत नव्हता. गिरणीमध्ये काम केलेला कामगार तेथे मग मृत्यूशी झुंजत पडल्याचे आपल्याला दिसते. जे काही उरले सुरले होते त्यापैकी काही येथे नोकरीला लागले. एका एका खोलीत तीन तीन बिऱ्हाडे रहायची ती घरेसुद्धा विकावी लागली. कारण मुंबईमध्ये राहणे परवडत नाहीसे झाले. आज सामान्य माणसाला मुंबईत घर घेणे परवडत नाही मग असे लोक घरांच्या वाढत्या किंमतींमुळे मुंबई बाहेर जाऊ लागले. अध्यक्ष महोदया, ज्या गिरण्यांच्या जमिनींचा विकास करावयाचा आहे त्यातील एक तृतियांश जमीन मुंबई महापालिकेला मैदाने व मोकळी जागा यासाठी द्यावी आणि मध्यम वर्गीयांसाठी घरे बांधण्यासाठी तेवढीच जमीन म्हाडाला द्यावी असे बंधन कायद्याने घातले गेले. उरलेल्या एक तृतियांश जमिनीचा वापर गिरणी मालकाला व्यावसायिक वापरासाठी करता येईल असे धोरण निश्चित झाले होते. तसेच या जमिनींवर बांधली जाणारी घरे प्राधान्याने गिरणी कामगारांना देण्याची तरतूद देखील या धोरणात होती. परंतु हे धोरण जसेच्या तसे राबविले गेले नाही, या धोरणाला पाने पुसली गेली. फिनिक्स मिलमध्ये या धोरणानुसार झाले आहे काय ? आज या गिरण्यांची परिस्थिती काय आहे ? फिनिक्स मिलची इमारत पाडली नसेल तर त्या ठिकाणी आज कोणकोणते व्यवसाय चालतात हे पहावयास गेलो तर आपल्या लक्षात येईल की, तेथे आतल्या भागात मॉल, टॉवर, क्लब तयार झाले आहेत आणि पिंडदान होते त्याप्रमाणे त्यातील काही जमीन म्हाडा आणि मुंबई महापालिकेला दिलेली आहे. यामध्ये जे खलनायक होते ते आता महाखलनायक झाले. पूर्वी गिरणी कामगाराचा मुख्य धंदा म्हणजे गिरणीमध्ये काम करणे, संघटनासुद्धा गिरणी कामगारांच्याच असायच्या. पण सरकारने केलेल्या कायद्यामुळे आज गिरणी

..... 4इ 2 ..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्रीमती नलावडे ...

कामगार मातीमोल झाले आहेत. मला वाटते सरकारने या ठिकाणी दोन प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. एक म्हणजे मुंबई महापालिकेला यातून किती जमीन मिळाली आहे हे आपण जाहीर करावे आणि त्याच बरोबर सरकार तर्फे, एनटीसी तर्फेही अर्जदारांच्या मागणीला विरोध का झाला ?

अध्यक्ष महोदया, माझ्या या छोट्याशा भाषणाचा समारोप की स्व. अण्णाभाऊ साठे यांच्या कवितेने करणार आहे. या कवितेमध्ये अण्णाभाऊ साठे यांनी म्हटले आहे की, ..

गिरणी मालक भांडवलदार
तसेच सरकार बेदरकार
कदर मजुरांची मुळी न करता
पिळून शोषित होते रक्ता
गाजवित वरती आपुली सत्ता

अध्यक्ष महोदया, खरे म्हणजे या कवितेच्या ओळी आजच्या परिस्थितीला समर्पक आहे. तेव्हा मी या ठिकाणी केवळ दोन प्रश्न विचारले आहेत. इतरही अनेक मुद्दे होते पण ते येथे इतरांच्या भाषणातून येऊन गेले असल्यामुळे मी त्यांची पुनरावृत्ती केली नाही. तरी माझ्या या प्रश्नांची उत्तरे माननीय मंत्री महोदयांनी द्यावीत अशी विनंती करते आणि भाषण संपविते.

****

(यानंतर श्री.जागडे ....4एफ 1 ...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. अनंत तरे (रायगड, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग स्थानिक प्राधिकारी संस्था) : सभापती महोदय, माननीय विरोधी पक्षनेत्यांनी नियम 260 अन्वये प्रस्ताव मांडला आहे. ठाणे जिल्हा हा औद्योगिक जिल्हा आहे. या विषयाला जोडूनच मला त्या जिल्ह्यातील अडचणी मांडावयाच्या आहेत, अशी मी विनंती केली होती. त्याप्रमाणे आपण मला बोलण्याची जी संधी दिली आहे, त्याबद्दल सभापती महोदय, मी आपले आभार मानीत आहे.

सभापती महोदय, हे राज्य स्थापनाचा दिवस 1 मे आहे आणि याच दिवस आपण कामगार दिवस म्हणून साजरा करीत असतो. इतर कोणत्याही राज्यात कामगार दिन 1 मे रोजी साजरा केला जात नाही. परंतु आता ख-या अर्थाने 1 मे हा कामगार दिन म्हणून साजरा करण्याचा अधिकार या राज्याला राहिलेला नाही. सभापती महोदय, मुंबईमध्ये धोबीघाट आहे. आता त्या ठिकाणी धोबी राहिला नाही तसेच घाटही शिल्लक राहिलेला नाही. तशीच परिस्थिती गिरणी कामगारांची आहे. आज मुंबईत गिरणी शिल्लक राहिलेली नाही तसेच कामगारही शिल्लक राहिलेला नाही. माननीय विरोधी पक्षनेते श्री. नितीन गडकरी, श्री. दिवाकर रावते, श्री. मधुकर चव्हाण, श्री.अरविंद सावंत यांनी या विषयावर आपले मत मांडले आहे. ठाणे जिल्हा हा औद्योगिक जिल्हा समजला जात आहे. पूर्वी कोणालाही त्या ठिकाणी काम मिळत होते. पूर्वी कारखानदार कामगारांची मागणी करीत होते. वागळे इंडस्ट्रीयल इस्टेट, बेलापूर औद्योगिक पट्टा, घोडबंदर रोड इ. भागात अनेक लहानमोठे कारखाने होते. ठाणे शहराच्या आजुबाजुला देखील मोठमोठ्या कंपन्या होत्या. त्यानंतर ठाणे शहर नंबर एकचे औद्योगिक शहर म्हणून ओळखले जात होते. आता येथील सर्व लहानमोठे कारखाने बंद पडले आहेत. त्या भागातील सर्व कामगार उध्वस्त झाले आहेत. सभापती महोदय, मी 11.3.2000 रोजी तारांकित प्रश्न विचारला होता. मी प्रश्न असा विचारला होता की, राज्यातील एकूण किती कारखाने बंद पडले आहेत आणि त्यामधील किती कामगार बेकार झाले आहेत ? त्याला माननीय मंत्रिमहोदयांनी असे उत्तर दिले आहे की , 2002 पर्यन्त 18126 कारखाने बंद पडले आहेत आणि 3,26,662 कामगार बेकार झाले आहेत. 2002 सालची ही परिस्थिती आहे. आता 2005 साल सुरु झाले आहे. आता किती कामगार बेकार झाले आहेत ? याचा आपण विचार केला पाहिजे. सभापती महोदय, ठाणे भागातील कामगार मोठ्या प्रमाणात बेकार झाला आहे, उध्वस्त झाला आहे. कॅसल मिल, डेस्मेट,दंडिया वायर रोप, कॅडबरी, व्होल्टास स्वीच गिअर कंपनी, कोठारे ऑटो पार्टस्, मफतलाल, शाह कंपनी, मफतलाल, स्टॉकी इंडिया लि, चौघुले ॲण्ड कंपनी, गोल्डन डाईंग, वायमन गार्डन, कोरस इंडिया, जे. के. फाईलस्

ASJ/ KGS/ MAP/ 20:05

श्री. अनंत तरे...

इंडिया हेड, किरीन मिल्स, इंडिया हम पाईप्स अशा जवळपास 75 कंपन्या बंद पडल्या आहेत. सभापती महोदय, ठाणे शहराचा जो विकास आराखडा मंजूर करण्यात आला होता, त्यामध्ये औद्योगिक पट्टा दाखविण्यात आला होता. सभापती महोदय, या ठिकाणी जे कारखाने बंद पडले आहेत, त्या ठिकाणी उंच उंच इमारती बांधण्यात आल्या आहेत, शॉपींग सेटर्स निर्माण झाले आहेत, मॉल्स तयार झाले आहेत.

(यानंतर श्री. सरफरे....

अस्धारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. अनंत तरे...

सभापती महोदया, या कंपन्या बंद पडल्यामुळे शासनाचा विक्री कर बंद झाला. स्थानिक स्वराज्य संस्थेला, ठाणे महानगरपालिकेला मिळणारा ऑक्ट्राय बंद झाला. त्यापेक्षा भयावह परिस्थिती म्हणजे जो कर्मचारी होता तो आज देशोधडीला लागला. आणि त्याही पेक्षा दुर्भाग्याची गोष्ट म्हणजे जी कुटुंबे आज ठाणे शहरामध्ये रहात आहेत त्यांना स्वत:चे भाडे देता येत नाही. ते गाव सोडून वर्षानुवर्षे ठाण्यामध्ये राहिले होते त्यांना आपले ठाणे शहर सोडून त्यांच्या गावी जावे लागले ही अत्यंत दु:खदायक घटना आहे. तेव्हा शासनाने कुठेतरी गांभीर्याने या गोष्टीकडे पहाण्याची गरज आहे. एका बाजूला कंपन्या बंद पडत गेल्या, दुसऱ्या बाजूला उत्तुंग इमारती, शॉपिंग व रेसिडेंशिअल कॉप्लेक्स सुरु केले. त्याच बरोबर त्याठिकाणी काम करणाऱ्या कर्मचाऱ्यांना त्यांचे अजून पैसे मिळाले नाहीत. मी आपल्याला उदाहरण म्हणून सांगतो की, शहा कास्टींग मिल ही 19 वर्षापूर्वी बंद पडली. गेल्या वर्षी शासनाच्या माध्यमातून प्रयत्न केल्यानंतर त्यांना पैसे मिळाले. 19 वर्षापूर्वीचे पैसे त्यांना व्याजासहीत मिळण्याची आवश्यकता होती. परंतु त्यांना ते व्याजासहीत मिळाले नाही. त्याचप्रमाणे किरण मिल बंद पडली, त्याठिकाणी कर्मचाऱ्यांची वसाहत होती. त्या मिलला डेव्हलप करण्यासाठी व कामगारांना बाहेर काढण्यासाठी त्यांचे पाणी बंद केले, त्यांचे इलेक्ट्रिक कनेक्शन तोडून त्यांना तेथून हुसकावून लावण्याचा प्रयत्न केला.

त्यानंतर हिंद कंटेनर या कंपनीची गोष्ट सुध्दा भयावह आहे. ही कंपनी 13 वर्षापूर्वी बंद पडली. त्यानंतर आज त्या ठिकाणी मोठमोठे हाऊसिंग टॉवर, शॉपिंग कॉप्लेक्स उभे राहिले. परंतु त्या कर्मचाऱ्यांना आज सुध्दा पैसे मिळाले नाहीत. शासनाने असे धोरण जाहीर केले की, जोपर्यंत कामगारांचे पैसे दिले जात नाहीत, त्यांचे थकित वेतन दिले जात नाही तोपर्यंत त्यांच्या कोणत्याही प्रकारच्या विकासाला परवानगी मिळणार नाही. या जाहीर केलेल्या धोरणाबद्दल मी शासनाला धन्यवाद देतो. परंतु ज्यांनी अगोदरच परवानगी घेतली आहे त्या कर्मचाऱ्यांचे काय? त्याठिकाणी आज अनेक इमारतींना महानगरपालिकेने रहाण्याचा दाखला दिला तर त्या ठिकाणी कामगारांचे पैसे कुणी द्यायचे? हिंद कंटेनर कंपनीच्या जमिनीच्या बाबतीत सांगतो की, ही जमीन हायकोर्टामधून समझौता कराराने घेण्यात आली. आणि कर्मचाऱ्यांचे पैसे देणे आहेत त्याबाबत कोर्टाच्या निदर्शनास आणले...

तालिका सभापती : माननीय सदस्यांनी फक्त 5 मिनिटामध्ये आपले भाषण संपवावे.

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. अनंत तरे : सभापती महोदया, हिंद कंटेनर कंपनीच्या मालकाने बिल्डरला ही जमीन विकली व बँकेची देणी दिली. परंतु कर्मचाऱ्यांचे पैसे थकले आहेत ते देण्याबाबत कोर्टाच्या निदर्शनास आणून देखील कोर्टाने न्याय दिला नाही. त्यानंतर औद्योगिक न्यायालयाने निर्णय दिला की, कामगारांचे 1 कोटी 64 लाख रुपये देण्यात यावेत. कोर्टाने दिलेला आदेश देखील त्यांनी पाळला नाही. आज त्या हिंद कंटेनरच्या जमिनीवर इमारती उभ्या राहिल्या आहेत, शॉपिंग कॉम्प्लेक्स उभे राहिले आहे. मी माननीय कामगार मंत्र्यांना धन्यवाद देतो की, अधिवेशनाच्या पहिल्या दिवशी हा प्रश्न उपस्थित केला होता. कामगार आयुक्तांनी ना हरकत दाखला दिल्यामुळे महानगरपालिकेने त्यांना ऑक्युपेशन सर्टिफिकेट देण्याची कारवाई सुरु केली होती. परंतु माननीय कामगार मंत्र्यांनी स्थगिती दिल्यामुळे त्यांना आता ऑक्युपेशन सर्टिफिकेट मिळणार नाही.

(यानंतर सौ. रणदिवे)

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

APR/ KGS/ MAP/ पूर्वी श्री.सरफरे 20:15

श्री.अनंत तरे . . . .

त्यांच्या शॉपिग कॉम्प्लेक्स मध्ये कोणी धंदा सुरु करावयाचा ? पण कर्मचा-यांचे पैसे मिळण्यासाठी शासनाने कठोर कायदा करण्याची गरज आहे. आज 75 पेक्षा अधिक मोठया कंपन्या बंद पडलेल्या आहेत. तरी सुध्दा तेथील कर्मचा-यांना पैसे मिळालेले नाहीत. याठिकाणी शासनाचे जे धोरण आहे, त्याबाबतीत शासनाने घेतलेली भूमिका संशयास्पद आहे. 1995 पूर्वी औद्योगिक टू निवासी असा बदल करण्याचा अधिकार त्या-त्या ठिकाणच्या महानगरपालिकेला होता. पण 1995 नंतर नवीन डी.सी.रुलनुसार हे अधिकार आयुक्ताना देण्यात आले आहेत. बंद पडलेल्या कंपन्याच्या ठिकाणी औद्योगिक टू रेसीडेंन्स् झोन असा बदल करण्याचे अधिकार आयुक्तांना दिलेले आहेत. त्यामुळे त्या शहराच्या महापौरांना, तेथील लोकप्रतिनिधींना याबाबतीत काही समजत नाही. म्हणून ठाणे महानगरपालिकेने औद्योगिक क्षेत्र निवासी क्षेत्रामध्ये बदल करण्यासंबंधीच्या डी.सी.रुलमध्ये बदल करण्याबाबतचा ठराव करुन तो शासनाकडे पाठविला आहे. पण शासनाकडून कोणत्याही प्रकारची कारवाई झालेली नाही. या महानगरपालिकेचे श्री.बक्षी हे आयुक्त असताना, हा ठराव विखंडीत करावा असे सांगितले होते आणि त्याप्रमाणे तो विखंडीत केला. नंतर 2002 मध्ये पुन्हा हा ठराव शासनाकडे पाठविला आहे आणि आता 2005 वर्ष सुरु आहे. यापूर्वी माननीय मंत्री श्री.सुनील तटकरे यांनी याबाबतीत तातडीने कारवाई करु असे सदनामध्ये सांगितले होते. पण त्याबाबतीत काहीही झ ाले नाही. तेव्हा ठाणे महानगरपालिकेने शासनाकडे जो ठराव पाठविलेला आहे, त्यावर तातडीने कारवाई करावी. तसेच आज कर्मचा-यांचे पैसे मिळालेले नाहीत आणि त्यामुळे ते उध्वस्त झालेले आहेत. आज कंपन्यांच्या जागेवर बांधकाम सुरु आहे, अशा वेळी तेथील कर्मचा-यांना ज्या वर्षापासून, ज्या दिवसापासून पैसे मिळावयाचे होते, ते त्यांना निश्चित स्वरुपात व्याजासहित मिळावयास पाहिजेत असा कायदा शासनाच्यावतीने करण्याची गरज आहे. मी यासंदर्भात अशासकीय विधेयक आणलेले आहे की, ज्या कंपन्या बंद पडलेल्या आहेत, त्यांच्या मालकांनी तेथील कर्मचा-यांना कायदेशीररित्या द्यावयाचे थकित वेतन आणि राहीलेली बाकी दिल्याशिवाय तेथे कोणत्याही प्रकारच्या विकासाला परवानगी देऊ नये. मला माननीय मंत्री महोदयांना विनंती करावयाची आहे की, अशासकीय विधेयकाच्या माध्यमातून करण्यापेक्षा शासनानेच अशा प्रकारचे विधेयक आणावे जेणेकरुन या कंपन्यांमधील जे कर्मचारी उध्वस्त झालेले आहेत, ज्यांना कोणत्याही प्रकारचा मोबदला मिळालेला नाही, अशा कर्मचा-यांना न्याय देण्याची गरज आहे. हे कर्मचारी

. . . .4 एच-2

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.अनंत तरे . . . .

कंपनीमध्ये काम करीत असताना, ती कंपनी बंद होते आणि मग तेथील कर्मचा-यांचे पगारही बंद होतात. तेव्हा या कर्मचा-यांना कमीतकमी थकीत वेतन आणि जे डयुज आहेत ते तरी मिळाले पाहिजेत. आपल्याला उदाहरण द्यावयाचे तर शहा बेळबल कॉस्टींग कंपनीमध्ये 117 कामगार होते. ती कंपनी बंद झाली. त्यानंतर तेथील 34 कामगार मरण पावले आणि मग त्यांचे पैसे त्यांच्या कुटुंबियांना द्यावे लागले. अशी परिस्थिती ठाणे शहर आणि जिल्हयामध्ये निर्माण झालेली आहे. मी याठिकाणी विनंती करीन की, 1995 मध्ये डी.सी.रुलमध्ये बदल करण्यात आले. पण औद्योगिक टू निवासी असा बदल करण्याचे अधिकार तेथील महासभेला देण्यात यावेत. त्याचबरोबर बंद झालेल्या कंपन्यांच्या जागेवर एखादा हौसिंग कॉम्प्लेक्स् किंवा व्यापारी संकुल उभारावयाचे असेल तर तशी परवानगी देण्यापूर्वी त्यांनी त्या कंपनीतील कर्मचा-यांचे पैसे दिल्याचा दाखला कागदपत्रांसोबत जोडला पाहिजे अशा प्रकारचा डी.सी.रुलमध्ये बदल होण्याची गरज आहे. त्याचबरोबर त्या कंपनीतील कर्मचा-यांना त्यांचे थकित वेतन आणि डयुज व्याजासहित द्यावेत. तसेच मला माननीय कामगार मंत्र्यांना अशी विनंती करावयाची आहे की, शासनाने ख-या अर्थाने कामगारांची बाजू घेण्याची गरज आहे, कामगारांच्या हिताचे काम करण्याची गरज आहे. परंतु शासनाचे धोरण कामगारांना उध्वस्त करण्याचे आहे.

यानंतर श्री.किल्लेदार . . . .

असुधारित प्रत / प्रसिध्दीसाठी नाही

श्री.अनंत तरे (पुढे चालू...

म्हणून पुन्हा एकदा सांगू इच्छितो की, ठाणे शहरातील महत्वाचा प्रश्न आहे. आज कोणत्याही कोर्टामध्ये कामगारांना जाता येत नाही. कर्मचाऱ्यांची युनियन आहे. कंपनी बंद पडल्यानंतर ती युनियन कर्मचाऱ्यांकडे लक्ष देत नाही. औद्योगिक न्यायालयाचा निवाडा आहे तो मालक ऐकत नाहीत, हायकोर्टापर्यन्त गेले तरी न्याय मिळत नाही, अशी परिस्थिती निर्माण झालेली आहे. शासनाने या कर्मचाऱ्यांना न्याय द्यावा, अशाप्रकारची मागणी करतो आणि येथे थांबतो. धन्यवाद.

--

2....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.प्रकाश शेंडगे (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदया, मुंबईच्या जिव्हाळ्याचा प्रश्न सभागृहात चर्चिला जात आहे. या संदर्भात सगळ्या सन्माननीय नेत्यांची भाषणे ऐकताना पुन्हा एकदा माझे मन विषन्न होऊन गेलेले आहे. सगळ्या नेत्यांची भाषणे ऐकल्यानंतर मला असे वाटते की, हा सगळा जो काही खटाटोप झालेला आहे, त्यामागे योजनाबद्द शडयंत्र महाराट्रामध्ये शिजले गेले. त्याला "कामगारांची देणी", असे गोंडस नाव दिले गेले. 'कामगारांची देणी', म्हणजे यामध्ये आहे तरी काय, याचा कोणी विचार केलेला आहे काय ? सभापती महोदया, माझे काही चुकत असेल तर ते आपण दुरुस्त करावे. 'कामगारांची देणी' म्हणजे कामगाराचा पगार, प्रॉव्हीडंट फंड, ग्रॅज्युइटी, त्याची सर्व्हीस, यापेक्षा आणखी काही असेल तर आपण दुरुस्त करा. परंतु या प्रत्येक बाबीसाठी महाराष्ट्र सरकारने व केंद्र सरकारने कायदे केलेले आहेत. कामगारांचा पगार 10 तारखेला दिला पाहिजे, त्यासाठी पेमेंट वेजेस ॲक्ट आहे. 10 तारखेला पगार न देता तो 20 तारखेला, 30 तारखेला दिला असे सिध्द झाले तर त्या मालकावर कारवाई करण्याची तरतूद या ॲक्टमध्ये आहे. हा केंद्र सरकारचा पेमेंट वेजेस ॲक्ट काही आताचा नाही, तर तो 30-40 वर्षाचा आहे. ज्या मालकांनी पगार वेळेवर दिला नाही, त्याचवेळी त्या संबंधित मालकावर कारवाई का झाली नाही ? ते या कायद्यातून कसे काय सुटले ? त्यांना कोणी सोडले ? प्रॉव्हीडंट फंडाचा अतिशय वाईट कायदा आहे. कामगाराच्या पगारातून प्रॉव्हीडंट फंडासाठी कापले जातात ते पैसे आठव्या दिवशी प्रॉव्हीडंट फंडामध्ये भरले नाहीत तर संबंधिताविरुध्द केस होऊ शकते,त्याला अटक होऊ शकते, मालमत्ता जप्त होऊ शकते. ही कारवाई कारखान्यावरच होते असे नाही तर त्या कारखान्याचे जे कोणी डायरेक्टर असतील, त्याची संपत्ती देखील जप्त होऊ शकते. माझ्या माहितीप्रमाणे त्यावेळेस या प्रॉव्हीडंट फडाच्या संबंधात मालकांना ट्रस्ट स्थापन करण्याची परवानगी दिलेली होती. हा प्रॉव्हीडंट फंडाचा ट्रस्ट मालक लोकांनी बुडविला, त्यातील पैसे स्वत:जवळ ठेवले. कालांतराने ट्रस्टकडे जमा असलेला पैसा त्यांनी हडप केला. आज आपल्यासमोर "कामगारांचे देणी" म्हणून उभा राहिला. ज्या ट्रस्टमधील त्यांनी पैसे हडप केले असतील तर त्यांच्यावर त्याचवेळी कारवाई का झाली नाही ? सर्व्हीसचा कायदा आहे. मध्यंतरी गोदी कामगारांच्या मेळाव्यामध्ये आपले लाडके मुख्यमंत्री आले होते, त्या ठिकाणी एस.आर. कुलकर्णी यांच्या वाढदिवसाचा कार्यक्रम होता. त्यावेळी त्यांनी सांगितले की, महाराष्ट्र शासनाने आजपर्यन्त एकाही कारखान्याला बंद करण्याची परवानगी दिलेली नाही. माझ्या मते, 100 पेक्षा जास्त कामगार

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

SKK/ MAP/ KGS/

श्री.प्रकाश शेंडगे (पुढे चालू...

ज्या कारखान्यामध्ये असतील आणि तो कारखाना जर मालकाला बंद करायचा असेल तर तो बंद करण्यासाठी शासनाची परवानगी घ्यावी लागते. शासनाने परवानगी दिली तरच तो कारखाना बंद करता येतो. मग एवढे सगळे कारखाने बंद झाले, त्यांना कोणी परवानगी दिली. बीआयएफआर कोण आहे ? त्यांचा हा कोणता कायदा आहे ? मागच्याच आठवडयामध्ये मी वर्तमानपत्रामधून वाचले की, कोणत्या तरी एका व्यापाराने कामगारांचा प्रॉव्हीडंट फंड भरला नाही म्हणून त्याचे दुकान जप्त केले.

यानंतर कु.थोरात....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. प्रकाश शेंडगे...

ते जप्त करुन त्या कामगारांची देणी दिली, असे मी मागच्या आठवडयात कुठल्यातरी पेपरमध्ये वाचले. असे कायदे असातांना हे कायदे त्या मालकांना कां लावले गेले नाहीत? हा माझा सवाल महाराष्ट्र शासनाला आहे.त्यावेळी शासन झोपले होते काय, कामगार युनियन झोपल्या होत्या काय? काय केले त्या युनियननी? संप घडवले, मागण्या केल्या, कामगार देशोधडीला लागले हा सगळा एक नियोजनबध्द कट या मुंबइच्या 600 एकर जागेचा घास घेण्यासाठी रचला गेला आणि त्याच्यासाठी कामगारांच्या देण्याचे एक गोंडस नांव त्याला दिले. मात्र मुख्यमंत्री म्हणतात की, आम्ही परवानगी दिलीच नाही, आम्ही देऊच शकत नाही. मग कारखाने बंद कसे झाले?त्या कामगारांना संप करायला लावला. विजेचे बिल भरले नाही.जुनी मशीनरी तशीच सडू दिली. नवीन मशीनरी आणली नाही. हया सगळया मालक लोकांच्या अटकळी आहेत. हया अटकळीमुळे हा कारखाना सिक युनिट करण्याचा योजनाबध्द कट रचला गेला. त्यातून हे कारखाने सिक झाले. महाराष्ट्र सरकारच्या किंवा केंद्र सरकारच्या कायद्यामध्ये जर कामगारांचे देणे थकित असेल तर त्या मालकाची प्रॉपर्टी सिस करण्याचा कायदा आहे. मग हे कारखाने ताब्यात कां नाही घेतले? हया कारखान्याच्या जमिनी ताब्यात कां नाही घेतल्या? जप्त कां नाही केल्या? हया जागेची किंमत कती? हया कामगारांची देणी किती? पण हया मोठया भूखंडाचे श्रीखंड खाण्यासाठी जवळ जवळ दहा लाख मराठी संसाराची होळी यामहाराष्ट्र शासनाने केली असा माझा स्पष्ट आरोप आहे, आज या सभागृहात करीत आहे. संयुक्त महाराष्ट्राचे आंदोलन झाले. मुंबई महाराष्ट्राला मिळाली पाहिजे. त्यावेळी रस्त्यावर कोण उतरले होते? कोण हुतात्मे झाले? हा मुंबईतील गिरणी कामगार रस्त्यावर उतरला होता. मुंबई महाराष्ट्राला मिळावी म्हणून हा गिरणी कामगार रस्त्यावर उतरला, त्याने या मुंबईच्या रस्त्यावर आले रक्त सांडले.त्या महाराष्ट्राचे देणे देण्यासाठी उभ्या महाराष्ट्राने आज या गिरणी कामगारांच्या मागे उभे राहण्याची वेळ आलेली आहे. प्रत्येक नेत्याने मग तो कुठल्याही पक्षाचा असो. पण उद्या जर आपली मुंबई वाचवायची असेल तर आज हा येथून हद्दपार झालेल्या गिरणी कामगाराला हाताला धरुन येथे आणून त्याचे पुनर्वसन करुन. त्याचे अन्न आणि त्याची भाकरी देणे आवश्यक आहे. नाही तर उद्या जर दिल्लीवरुन फतवा आला की, मुंबई केंद्र शाशीत तर तुमच्यासाठी रस्त्यावर कोण उतरणार? सिंधुदुर्गवरुन कुणी येणार नाही. आमच्या घाटावरुन

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. प्रकाश शेंडगे...

कोणी येणार नाही. अशा वेळी रस्त्यावर उतरण्यासाठी मुंबईत मराठी माणूस तुमच्याकडे असणार नाही. तेव्हा माझी या महाराष्ट्र शासनाला हात जोडून विनंती आहे. हया जमिनी ज्या विकल्या जात आहेत. त्याबाबतीत जे काय झाले असेल तर झाले असेल. पण अजून सावध व्हा. त्या सगळया कामगारांचे पुनर्वसन करा. त्यांना येथेच नोक-या द्या. त्यांची घेरे याच जागेवर बांधा आणि ज्या मोकळया जागा असतील तेथे सुध्दा जी घरकुले बांधाल तेथे मराठी माणसांना येथे आणून वसवा तरच उद्या मुंबई आपल्या हातात राहील नाही तर उद्या ही मुंबई आपल्या हातात राहणार नाही. माझी एक शेवटची विंनती आहे. जर हे काहीही जमत नसेल तर या कामगारांच्या थडग्यांचे एक स्मारक तरी उभे करा. म्हणजे उद्या आमचे कुणी तरी मुले येतील, नातवंडे येतील आणि त्या स्मारकाकडे जातील आणि म्हणतील हे सकले स्मारक आहे. म्हणून हया गिरणी कामगारांच्या थडग्याचे स्मारक या मुंबईत उभे कराल अशी माझी शासनाला हातजोडून विनंती आहे आणि माझे लांबलेले भाषण थांबवतो. जय हिंद.जय महाराष्ट्र. जय मल्हार.

यानंतर श्री. बरवड ....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्रीमती संजीवनी रायकर (मुंबई शिक्षक) : सभापती महोदया, बंद गिरण्या आणि त्यामुळे उध्वस्त झालेला गिरणी कामगार या विषयावर या सभागृहात चर्चा सुरु आहे. तिन्ही त्रिकाळ वाजणारे मिलचे भोंगे हे मुंबईचे वैशिष्ट्य होते. त्यांचा आवाज आता बंदच झालेला आहे. आता तिन्ही त्रिकाळ मशिदीवरची बांग आपल्याला ऐकावयास येते. सकाळी 7.00 वाजले की, कामगारांची लगबग असावयाची आणि हातात डबे घेऊन कामाला जाणारे कामगार हे दृश्य आज दुर्मिळ झालेले आहे. दक्षिण मध्य मुंबई म्हणजे एकेकाळचे गिरणगाव. आता त्या ठिकाणी पंचतारांकित, सप्ततारांकित हॉटेल्स झालेली आहेत. त्या भागात प्रामुख्याने मध्यमवर्गीय, गिरणी कामगारांची निवासस्थाने होती. तो गिरणी कामगारच आता उध्वस्त झालेला आहे. रस्त्यावर आलेले हे कामगार कसबी आहेत. त्यांना यंत्राचे ज्ञान आहे परंतु त्यांना कामधंदा नाही. त्यांना या ठिकाणी राहणेही मुश्कील झालेले आहे. या ठिकाणी टॉवर झाल्यावर त्यांना कोठे तरी उपनगरात जावे लागणार आहे. ते उपनगरामध्ये फेकले जातील. त्या ठिकाणी टॉवर ऐवजी लघुउद्योग सुरु करावेत. एकेकाळी ज्या ठिकाणी महानगरपालिकेच्या सर्वाधिक शाळा होत्या. त्या शाळांमधील विद्यार्थी संख्या कमी होण्याची अनेक कारणे आहेत. गिरणी कामगार बाहेर गेलेले आहेत हे त्याचे एक प्रमुख कारण आहे. गिरणी चाळ रहिवाशांचे जीवन सुखमय होण्यासाठी त्यांचे योग्य पुनर्वसन व्हावे यासाठी केंद्रीय वस्त्रोद्योग मंत्र्यांनी काही प्रयत्न केले. मुंबईतील कापड गिरण्यांच्या जमिनीचा विकास करुन थाटल्या जाणाऱ्या कंपन्यांची कार्यालये व्हावीत. मॉल्स, थियेटरमध्ये कामगारांना किंवा त्यांच्या मुलांना रोजगार मिळावा किंवा निवासी संकुलात त्यांना निवारा मिळावा ही आशाच आता खुंटली आहे. कारण शासनाचे धोरण मालक धार्जिणे आहे. इंग्रजांच्या काळात त्यांनी मुंबईचे आर्थिक महत्व ओळखले आणि सुरतहून मुंबईमध्ये व्यापारी स्थलांतरीत केले.

सभापती महोदया, पहिली गिरणी 1854 मध्ये सुरु झाली. त्या शतकाअखेर येथे जवळजवळ 80 गिरण्या झाल्या. या मुंबई शहराला औद्योगिक शहर हे नाव केवळ गिरण्यांमुळेच मिळालेले आहे. कोकण, पश्चिम महाराष्ट्र येथून चाकरमानी मुंबईला आले. मराठी लोकांची संख्या वाढली. या ठिकाणी लोंढे येऊ लागले. 1930 च्या दरम्यान 73 टक्के गिरणी कामगार होते. त्यांनी 1960 पर्यन्त गिरणी मालकांना प्रचंड नफा करुन दिला. परंतु या गिरणी मालकांनी त्या पैशाचे काय केले ? त्यांनी अन्य उद्योगामध्ये ते पैसे वापरले. जमिनीचे भाव वाढू लागले. गिरण्यांच्या अंतर्गत

...2...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

RDB/ KGS/ MAP/

श्रीमती संजीवनी रायकर .....

भागामध्ये अनधिकृत बांधकामे उभी राहावयास लागली. 1982 साली श्री. दत्ता सामंत यांच्या नेतृत्वाखाली संप झाला. 1 लाख 10 हजार कामगार देशोधडीला लागले. 1961 साली 2 लाख 31 हजार कामगार होते. 1990 मध्ये ही संख्या 50 हजारावर आली. मला आठवते की, मी त्यावेळेस जनकल्याण सहकारी बँकेची संचालक होते. काही महिला गिरणी कामगारांसाठी रोजचे जेवण बनवून देण्यासाठी खानावळीचे काम करीत असत. त्यांच्याकडे या कामासाठी पैसे नसायचे. त्या कोठून तरी पठाणाकडून वगेरे कर्ज घेऊन गुजराण करीत असत. त्यांना आम्ही बँकेतर्फे कर्ज दिले. त्यांच्यासाठी गृहिणी कल्याण योजना सुरु केली. त्यानंतर थोडयात काळात ती योजना बंद झाली. कारण कामगारच नाहीसे झाले. कामगारांना नुकसानभरपाई मिळावी, त्यांचे पुनर्वसन व्हावे यासाठी जमिनीचा विनियोग करुन निधी उभा करावा यासाठी चार्ल्स कोरिया समिती नेमली. पण गिरणी मालकांनी त्यावर बहिष्कारच घातला. मुंबईचे शांघाय, सिंगापूर होताना एकेकाळची शान असलेल्या गिरण्या जमीनदोस्त झाल्या. गिरण्यांच्या जागी शॉपींग मॉल्स, व्यापारी संकुले, गगनचुंबी इमारती उभ्या होत आहेत. कापड गिरण्यांचा जो औद्योगिक वारसा आहे तो भावी पिढीला या वास्तूच्या रुपातही पहावयास मिळणार नाही. किल्ल्यांची वास्तू जपण्याचा विषय केंद्राच्या अखत्यारीत आहे पण गिरण्यांची वास्तू जपणे महाराष्ट्र शासनाला शक्य आहे. त्यांनी ते करावे. गिरण्यांची व्यास्तूरचना कायम ठेवून त्या ठिकाणी घरे, कार्यालयाची रचना करता येईल. जागतिक दर्जाच्या शहराच्या मध्यवर्ती केंद्राची उभारणी या ठिकाणी होऊ शकते.

यानंतर श्री. खंदारे .....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्रीमती संजीवनी रायकर.....

चीनची लोकसंख्या सर्वाधिक आहे. चीनचा पुनर्विकास नियमावलीप्रमाणे केला जातो. शेतक-यांच्या जागेवर उमारत बांधली तर त्या इमारतीत त्याला जागा देणे गरजेचे मानले जाते. शिवाय पर्यायी व्यवसायही त्यांना दिला जातो. या जागांचे वाटप समसमान झाले पाहिजे ही अट त्याठिकाणी असते. स्वदेशी ही गिरणी 1904 साली सुरु झाली. ऑक्टोबर, 2000 साली ही गिरणी बंद झाली. जवळजवळ 15 ते 20 कामगारांनी आत्महत्या केली आहे. या गिरणीची 47 एकर जमीन होती ती 18 एकरप्रमाणे 3 भागात वाटली गेली. त्यामध्ये 6 एकर म्हाडाला मिळाली तेथे कॉलनी झाली. 6 एकर रिलायन्सला दिली त्याच्यावर कॉम्प्लेक्स, टॉवर झाले, 6 एकर कॉर्पोरेशनला ग्राऊंड वगैरे कारणासाठी मिळाली. 30 एकर जमिनीवर कामगारांच्या बैठया चाळीत घरे मिळवून दिली. या कामगारांच्या मुलांसाठी व्यवस्थापनांनी शाळाही सुरु केली. ही शाळा विनाअनुदानित होती. हळूहळू गिरणी बंद झाल्यामुळे कामगारांना पगार नाही. ते महिन्याकाळी 5-6 हजार रुपये मिळवित होते ते 500-600 रुपये मिळवू लागले. शाळा बंद पडण्याची वेळ आली. त्यामुळे तेथे जे शिक्षक होते त्यांनी 2000 ते 2003 पर्यंत तीन वर्षे एकही पैसा न शाळा चालू ठेवली. यासाठी उच्चाधिकार समिती नेमण्यात आल्यानंतर कामगार विभागाचे प्रधान सचिवांना या शाळेसंबंधी लक्ष घालण्याचे अधिकार देण्यात आले होते. शेवटी केदारनाथ नावाच्या संस्थेला ही शाळा दिली गेली. त्यामुळे 2001-2002 मध्ये त्यांनी उच्च न्यायालयामध्ये रिटपिटीशन दाखल केले होते. त्यावर 3 महिन्यात अनुदानासह शाळा सुरु करण्याचा न्यायालयाकडून आदेश मिळाला. त्यावेळी व्यवस्थापनाने अर्ज केला नाही असे तांत्रिक कारण दाखविले गेले. त्यामुळे अनुदान कसे देणार ? आता केदारनाथ संस्थेने हा अर्ज केला आहे. तातडीने आपण यावर कार्यवाही करावी आणि ही कामगांच्या मुलांची शाळा आहे तिचे पुनर्जीवन करावे आणि त्यांचा दुवा घ्यावा एवढेच यानिमित्ताने मला सांगावयाचे आहे. धन्यवाद.

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.विनोद तावडे : सभापती महोदय, माझा हरकतीचा मुद्दा आहे. नियम 260 अन्वये एवढया महत्वाच्या विषयावरील चर्चा विरोधी पक्षाकडून सुरु केलेली आहे. मला असे वाटले की, मा.वस्त्रोद्योग मंत्री खालच्या सभागृहामध्ये गेले असतील.

तालिका सभापती (श्रीमती सुधा जोशी) : मा.सदस्यांचे म्हणणे रेकॉर्ड झालेले आहे आणि आपलेही मुद्दे मांडून झालेले आहेत.

श्री.विनोद तावडे : वस्त्रोद्योग खात्याच्या मंत्रिमहोदयांना वेळ नसल्यास या खात्याच्या राज्यमंत्र्यांनी तरी याठिकाणी उपस्थित असावयास पाहिजे होते. पण तेही उपस्थित नाहीत. किमान आम्ही जे मांडतो त्याची नोंद घेण्यासाठी नगरविकास विभागाचे मा.सचिव असतील जे या डी.सी.रुल बदलण्याच्या प्रक्रियेमध्ये सहभागी असतात. मला वाटले की, कॅबिनेट मिटींग असल्यामुळे तेथे उपस्थित असतील. परंतु मला ते मघाशी घरी जाताना दिसले.

तालिका सभापती : मंत्रिमहोदयांचे उत्तर ऐकल्यानंतर आपल्याला काही म्हणावयाचे असल्यास आपण मांडू शकता.

श्री.विनोद तावडे : आम्ही एवढी महत्वाची चर्चा उपस्थित करीत असताना लोकप्रतिनिधी माहिती गोळा करुन महत्वाचे मुद्दे मांडत असतात. या महत्वाच्या चर्चेला अशाप्रकारे प्रतिसाद मिळणार असेल आणि असा बेजबाबदारपणा चालू असेल आणि आपण त्यांना सांगणार नसू तर हे योग्य नाही. मी प्रामाणिकपणे सांगतो की, मा.सदस्य श्री.मधुकर चव्हाणसाहेब, मा.सदस्य श्री.दिवाकर रावतेसाहेब यांनी अतिशय चांगले मुद्दे मांडलेले आहेत. त्या मुद्यांना उत्तरे मिळतील अशी कशी अपेक्षा करावयाची ?

तालिका सभापती : मंत्रिमहोदयांनी सर्व मुद्दे लिहून घेतले आहेत. त्यावरील उत्तर काय आहे ते आपण ऐकून घ्यावे.

श्री.विनोद तावडे : ते नाही म्हणत आहेत. आम्ही जे विषय मांडले आहेत त्याची नोंद घेतली असेल तर ठीक आहे, आम्ही जे जे मुद्दे मांडले आहेत त्याची आम्हाला उत्तरे मिळाली पाहिजेत.

नंतर श्री.शिगम....

असुधारित प्रत/प्रसिद्धीसाठी नाही

MSS/ MAP/ KGS/ पूर्वी श्री. खंदारे 20:40

श्री. राजेश टोपे (नगरविकास राज्यमंत्री) : सभापती महोदया, नियम 260 अन्वये मा. विरोधी पक्षनेते श्री. नितीन गडकरी आणि त्यांच्या सर्व सहका-यांनी अतिशय महत्वाच्या विषयावर याठिकाणी चर्चा उपस्थित केलेली आहे. जवळ जवळ साडेतीन तास आपण सर्वजण येथे बसून आहोत. मुंबईमध्ये राहाणारे मा.सदस्य श्री. मधुकर चव्हाण, ज्यांचे बालपण गिरणगावामध्ये गेले असे मा.सदस्य श्री. अरविंद सावंत आणि अनेक माननीय सदस्यांनी अतिशय पोटतिडिकीने गिरणी कामगारांच्या संबंधी असलेल्या आपल्या संवेदना या सभागृहामध्ये मांडल्या. मा.सदस्य श्री.मधुकर चव्हाण आणि मा.सदस्य श्री. अरविंद सावंत यांच्या भाषणातून याठिकाणी गिरणगाव उभा राहिला होता. हा विषय निश्चितच अतिशय महत्वाचा आहे. परंतु याबाबतीत आपण घटनाक्रम लक्षात घ्यावयास पाहिजे. मा.सदस्य श्री. दिवाकर रावते यांनी उल्लेख केल्या प्रमाणे 1982-84मध्ये ट्रेड युनियनच्या काही कारणांमुळे आणि तत्कालिक काही अन्य कारणामुळे एकेक करत गिरणी बंद पडत गेल्या. मग पर्यायाने जी काही अल्टरनेटीव्ह रेमिडी उपलब्ध होती ती म्हणजे बीआयएफआरकडे जाणे. बीआयएफआरचा रिपोर्ट घेऊन त्याठिकाणी उपाययोजना करणे, यापेक्षा दुसरा पर्याय त्यावेळी उपलब्ध नव्हता. जर सर्व मिल इकॉनॉमिकली व्हायबल नसतील तर त्या बंद करणे आणि कामगारांची आणि वित्तीय संस्थांची देणी देण्यासाठी लिक्विडेशनच्या नियमाप्रमाणे कारवाई करणे ही कायदेशीर गोष्ट रहाते. या आयलँड सिटीमध्ये बंद पडलेल्या गिरण्यांची 500-600 एकर जमीन नॉन परर्फामिंग ॲसेट म्हणून पडून रहाते. मा. विरोधी पक्षनेते श्री. नितीन गडकरी यांनी सांगितल्या प्रमाणे या जमिनींची किंमत 22 हजार कोटी आहे. अनेक कामगारांची देणी द्यायची असताना, वित्तीय संस्थांची देणी द्यायची असताना ही नॉन परफॉर्मिंग ॲसेट पडून रहाणे महाराष्ट्रासारख्या प्रोग्रेसिव्ह राज्याच्या दृष्टीने निश्चितपणे योग्य नाही. त्यामुळे 1991मध्ये महाराष्ट्र शासनाने डीसी रुलमध्ये बदल करण्याचा निर्णय घेतला. मुंबई महानगरपालिकेच्या डीसी रुलमध्ये या गिरण्यांच्या जमिनीसंदर्भात कोणताही उल्लेख नसल्यामुळे 58च्या माध्यमातून एक नवीन कलम घालण्यात आले. 1991चा डीसी रुल 58 चे महत्वाचे कलम लक्षात घेणे आवश्यक आहे. ज्याठिकाणी खुले क्षेत्र आहे ते 33 टक्के, 33टक्के असे वाटण्यासाठी उपलब्ध करुन देण्यात आले. बांधकाम पांडल्यानंतर जी जमीन मोकळी होते ती 33टक्के, 33 टक्के अशी वितरित करण्याची तरतूद होती. दुसरी गोष्ट अशी की, राईट टू होल्ड प्रापर्टी हा घटनेने दिलेला अधिकार

. ..2..

(श्री. राजेश टोपे पुढे सुरु...)

आहे. त्या जमिनी गिरणी मालकांच्या होत्या. त्यामध्ये 3 राज्य शासनाच्या आणि 7 महानगरपालिकेच्या अशा 10 प्रॉपर्टीजच्या जमिनी ह्या लिझहोल्ड प्लॉट आहेत आणि बाकी सगळे फ्री होल्ड प्लॉट आहेत.

...नंतर श्री. गिते...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

ABG/ MAP/ KGS/ प्रथम श्री.शिगम 20:45

श्री. राजेश टोपे..

सभापती महोदया, कॉन्स्टीटयूशनल राईटचा विचार लक्षात घेऊन आपण 1991 साली डी.सी.रुलमध्ये काही नवीन नियम तयार केले. त्यात खुल्या जागेवर 33-33 अशी विभागणी करावयाची असे सुत्र स्वीकारले. एखाद्याने आपले मूळ स्ट्रक्चर पाडले तर त्या ठिकाणी जेवढी जागा उपलब्ध होईल तेवढी पूर्ण जागा 33-33 टक्क्यांने विभागणी करण्यात येईल अशी तरतूद करण्यात आलेली आहे. जी जागा महानगरपालिकेला मिळेल, जी जागा म्हाडाला मिळेल त्याचे कॉम्पेंसेशन देण्याची देखील तरतूद त्यामध्ये करण्यात आलेली आहे.त्या दृष्टीकोनातून टी.डी.आर.देण्याची सुध्दा तरतूद करण्यात आलेली आहे. या नियमात थोडा लुपहोल्स आहे. गिरणी मालकाने आपले मूळ स्ट्रक्चर पाडले नाही तर त्या गिरणीची जागा उपलब्ध होत नाही. ज्यांनी मूळ स्ट्रक्चर पाडले त्यांच्या मोकळया झालेल्या जागेत विभागणी होत असते. नियमातील हा लुपहोल्स लक्षात घेऊन काही गिरणी मालकांनी आपल्या गिरण्यातील मूळ स्ट्रक्चर पाडले नाही. त्यामुळे त्यांची जमीन आपल्याला उपलब्ध होऊ शकलेली नाही. फिनीक्स मिल, कमल मिल यांनी त्यांचे मूळ स्ट्रक्चर तसेच ठेवलेले आहे. फिनिक्स मिलची एक इंच देखील जमीन आपल्याला मिळू शकली नाही. सभापती महोदया, त्यामुळे तेथील कामगारांची देणी तशीच राहिलेली होती. या लुपहोल्समुळे गिरणी मालकांकडून जमीन विभागणीसाठी उपलब्ध होऊ शकत नव्हती. त्यांच्याकडून जमीन दिली जात नव्हती. या सगळया गोष्टी लक्षात घेऊन, तसेच या संदर्भात येत असलेल्या सगळया तक्रारी लक्षात घेऊन मधल्या काळामध्ये म्हणजे 1998-99 च्या दरम्यान तत्कालिन वस्त्रोद्योग मंत्री श्री. रणजित देशमुख यांच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती गठीत करण्यात आली. या समितीने या गोष्टीचा अभ्यास करुन मंत्रिमंडळास काही शिफारशी केल्या. त्या शिफारशी मान्य करुन मंत्रिमंडळाने त्या ठिकाणी 1991 मध्ये डी.सी.रुल 58 मध्ये सुधारणा करण्याचा निर्णय घेतला. 2001 याची संपूर्ण वैधानिक कार्यवाही पार पाडण्यात आली. वैधानिक कार्यवाही देखील लक्षात घेण्याची आवश्यकता आहे. जेव्हा आपण डी.सी.रुलमध्ये सुधारणा करतो. त्यावेळी राज्यातील सर्व स्तरातून हरकती आणि सूचना मागवितो. वृत्तपत्रात नोटिफिकेशन देतो. सामान्यातील सामान्य माणसाला आपली तक्रार किंवा आपले म्हणणे मांडण्याचे अधिकार आपण देतो. या संदर्भात महानगरपालिकेचे म्हणणे ऐकून घेऊन, सर्वांचा विचार करुन नंतर नियमात बदल करीत असतो. तदनंतर 2001साली डी.सी.रुल 58 मध्ये पुन्हा सुधारणा करण्यात आलेली

2...

श्री. विलास अवचट..

आहे. यामध्ये काही उणिवा होत्या.त्या दुरुस्त करण्याच्या संदर्भात काही प्रमाणात प्रयत्न करण्यात आला. कामगारांच्या दृष्टीने 1991 मध्ये कुठलीही तरतूद नव्हती. ती कामगारांची तरतूद 2001 या वर्षी डी.सी. रुलमध्ये करण्यात आलेली आहे. आज 225 चौरस फुटाची जमीन किंवा सदनिका उपलब्ध करुन दिल्या शिवाय तेथील चाळीतील रहाणा-या नागरिकांना हलविता येणार नाही अशाही प्रकारची तरतूद करण्यात आलेली आहे. या लोकांचे पुर्नवसन केल्या शिवाय त्या चाळ डेव्हलप करता येणार नाही अशी अट या तरतूदीत घालून देण्यात आलेली आहे. यामध्ये पारदर्शकता असावी म्हणून एस्क्रो अकाऊन्ट ठेवलेले आहे. बांधकाम केलेला फ्लॅट असो, जमीन विकसीत केलेली असो, यातून जेवढा पैसा जमा होईल तो एस्क्रो अकाऊंटमध्येच जमा होईल अशी पध्दत सुरु केलेली आहे. त्यासाठी सेवानिवृत्त न्यायाधीश श्री. चव्हाण यांच्या अध्यक्षतेखाली एक मॉनेटरिंग कमिटी स्थापन करण्यात आलेली आहे. या समितीच्या जवळपास 52 बैठका झालेल्या आहेत. 2001 साली डी.सी.रुल 58 मध्ये एक महत्वाची सुधारणा करण्यात आली आहे ती मी या ठिकाणी सांगू इच्छितो. पूर्वी एकत्रित विकास करण्याची तरतूद नव्हती ती तरतूद आता करण्यात आलेली आहे. मी मुद्दाम डी.सी.रुल 58 मध्ये ज्या सुधारणा केलेल्या आहेत त्यासंबंधीची माहिती देण्याचा प्रयत्न केलेला आहे..

यानंतर श्री. कानडे..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. राजेश टोपे ...

सभापती महोदया, 2001 चा निर्णय झाल्यानंतर काय उपलब्धी झाली याची थोडक्यात माहिती मी देऊ इच्छितो. आतापर्यंत 17171 कामगारांना 587.47 कोटी रुपये देण्यात आलेले आहेत. अनेक मा.सदस्यांनी विचारले की, एकूण किती जमीन देण्यात आलेली आहे ? एकूण 54 गिरण्या आहेत त्यापैकी 30 खाजगी आहेत,23 एनटीसीच्या आहेत आणि एक एमएसटीसीची आहे. 2001 मध्ये 16 गिरण्यांना आणि 1991 मध्ये 7 गिरण्यांना परवानगी दिली. एकूण जमीन 10 लाख 15 हजार 207 चौ.मी. एकूण जमिनीपैकी महानगरपालिकेला खुली झालेली जागा म्हणजे बगिचा,मैदान इ. साठी खुली झालेली जागा 82848 चौ.मी. एवढी जागा उपलब्ध झालेली आहे. म्हाडासाठी 80761 चौ.मी.जागा उपलब्ध झालेली आहे. सभापती महोदया, एकूण अंदाजित जमीन 250 एकर पैकी 40-45 एकर जमीन मिळालेली आहे. आतापर्यंत कायद्यात सुधारणा केल्यामुळे काय उपलब्ध झालेली आहे याची माहिती मी दिलेली आहे....

श्री. दिवाकर रावते : गिरणी मालकाला टीडीआर किती मिळाला हे महत्वाचे आहे.टीडीआर मुंबईकरिता नाही तर मुंबईतील उपनगरांकरिता आहे. मालकांना किती सवलत दिली ?

श्री. राजेश टोपे : सभापती महोदया, मी सांगितले आहे की, नुकसान भरपाई देणे बंधनकारक आहे. जमीन देणे आवश्यक होते.

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदया, जो 33 टक्के एफएसआय मिळाला त्यामध्ये टॉवर उभे करावयाचे आहेत.

श्री. राजेश टोपे : सभापती महोदया, याठिकाणी 2/3 महत्वाचे प्रश्न उपस्थित करण्यात आले आहेत. विरोधी पक्षनेते श्री. गडकरी साहेब तसेच सर्वश्री दिवाकर रावते,विनोद तावडे,अरविंद सावंत,मधुकर चव्हाण,विलास अवचट,श्रीमती कांता नलावडे,सर्वश्री अनंत तरे,प्रकाश शेंडगे आणि श्रीमती संजीवनी रायकर यांनी या प्रस्तावावर आपले विचार व्यक्त करताना अनेक प्रश्न उपस्थित केले. त्यापैकी कॉमन प्रश्न उपस्थित करण्यात आला तो म्हणजे कामगारांच्या हिताच्या दृष्टीने शासनाने काय केले ? कामगारांच्या वारसाला काय मिळाले ? सभापती महोदया, कामगारांची देणी पूर्णपणे देण्याच्या दृष्टीने याठिकाणी शासनाने तरतूद केलेली आहे. कायद्यात सुधारणा केल्यानंतर आता कोणत्याही परिस्थितीत कामगारांची देणी दिल्याशिवाय शासन गिरणी मालकाला ऑक्युपेशन सर्टिफिकेट किंवा कंप्लीशन सर्टिफिकेट देत नाही. कामगारांची देणी 100 टक्के दिल्याशिवाय अशी सर्टिफिकेट न देण्याबाबत कायद्यात तरतूद केलेली आहे.... यानंतर श्री. गायकवाड...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

अभ्यासार्थ प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.राजेश टोपे...

जोपर्यन्त कामागाराची देणी 100 टक्के दिली जाणार नाहीत तोपर्यन्त कमिन्समेन्ट सर्टिफिकेट देण्याच्या दृष्टीनेसुध्दा पुढची कोणतीही कार्यवाही सरकार करणार नाही.अशा प्रकारची तरतूद करण्यात आलेली आहे.त्याचबरोबर कलम 58(7)(ब)मध्ये सुध्दा अशी तरतूद करण्यात आली आहे की, त्या उद्योजकाने ही इन्डस्ट्री पुन्हा चालू करण्याचा विचार केला, किंवा ही इन्डस्ट्री शिफट केली तर या कामगारांच्या वारसदारांना प्राधान्याने तेथे घेण्यात आले पाहिजे..

श्री.विनोद तावडे :आतापर्यन्त किती कामगारांच्या मुलांना कामावर घेण्यात आले होते.?

श्री.राजेश टोपे :सभापती महोदया, जर त्या उद्योजकांने रिव्हायवलचे पॅकेज स्वीकारले तर किंवा त्याने ही इन्डस्ट्री पुन्हा चालू केली किंवा दुसरीकडे शिफट केली असेल तर त्याठिकाणी अशा प्रकारची तरतूद करण्यात आलेली आहे.त्याचबरोबर या कामगारांच्या मुलांना ट्रेनिग देण्याच्या दृष्टीनेसुध्दा तरतूद करण्यात आलेली आहे.1 जानेवारी 2000 रोजी आवश्यक शैक्षणिक पात्रता आणि स्कील असलेल्या कामगारांच्या वारसदारांना ट्रेनिंग देण्याच्या दृष्टीनेसुध्दा कलम 58(7)(ब)मध्ये तरतूद करण्यात आलेली आहे.

श्री.मधुकर चव्हाण : सभापती महोदया, माझा हरकतीचा मुद्दा आहे. एका महत्वाच्या विषयावर चर्चा सुरु असतांना आणखी अर्धा तास जास्त बसू या. मोरारजी मिल्स नंबर एक बंद केली होती आणि शासनाच्या अटीप्रमाणे व्ही.आर.एस.देऊन जे कामगार उरले त्यांना अकॉमोडेट करावयास पाहिजे होते. परंतु प्रत्यक्षात त्यांना अकॉमोडेट करण्यात आलेले नाही.प्रभादेवी येथील चायना मिल ,स्टॅन्डर्ड मिल बंद करण्यात आली होती.त्या ठिकाणच्या कामगारांनी व्ही.आर.एस.घेतला होता.आपल्या कायद्यातील कलमाप्रमाणे जे कामगार उरले आहेत आणि ज्यांना व्ही.आर.एस .नको होता त्या कामगारांना शिवडी येथील चायना मिलमध्ये अकॉमोडेट करावयास पाहिजे,या दोन मिल्स बंद करण्यास परवानगी दिली आणि व्ही.आर.एस. न घेतलेले असे उरलेले जे कामगार होते त्यांना दुसरीकडे अकॉमोडेट करण्यात आले होते काय ? या बाबतीत माननीय मंत्रिमहोदयांनी सांगावयास पाहिजे. Let us come to the point.

श्री.राजेश टोपे :सभापती महोदया, कामगारांच्या दृष्टीने मी एवढेच सांगतो की, कामगारांच्या संदर्भात ज्या तरतूदी कायद्यातील सेक्शन्समध्ये आहेत त्याचे उल्लंघन करुन पुनर्विकासाची योजना कोणीही आप आपल्या मिल्समध्ये चालवू शकणार नाही.

2...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.विनोद तावडे : उल्लंघन केले असेल तर तसे आपण सांगावे.परंतु उल्लंघन केले नसेल तर तसे स्टेटमेन्ट करण्यात यावे.

श्री.राजेश टोपे :सभापती महोदया, उल्लंघन केले आहे किंवा नाही याबाबतीत मी ऑफ हॅन्ड आता काहीही सांगू शकत नाही.मी माझ्या एका स्टेटमेन्टवर फर्म आहे की ,यातील एका तरतुदीचे जरी उल्लंघन होत असेल तर त्या मिलला पुनर्विकास पुढे चालू ठेवता येणार नाही.
हे मी जबाबदारीने आपल्याला या ठिकाणी सांगू इच्छितो. सभापती महोदया, डी.सी.रुल्स 2001 मध्ये कामगारांच्या संदर्भातील तरतुदी असतील किवा त्यामधील जेवढया काही तरतुदी असतील त्या तरतुदीची 100 टक्के अंमलबजावणी केलीच जाईल हे मी अत्यंत नम्रपणे सभागृहाला सांगू इच्छितो.सभापती महोदया, कामगाराच्या संदर्भात मी या ठिकाणी खुलासा केलेला आहे. जर आपण हा रुल आणला नसता तर कामगारांची देणी कशातून दिली असती हा सुध्दा प्रश्न आहे.त्यामुळे हे प्रो - वर्कर्स धोरण आहे. असे म्हटले तरी ते वावगे होणार नाही .असे मला वाटते. एन.टी.सी.च्या बाबतीत या ठिकाणी अनेक सन्माननीय सदस्यांनी सांगितले आहे .खरे म्हणजे एन.टी.सी. मिल्स या केन्द्र सरकारशी संबंधित आहेत.त्या गिरण्यांची जमीन सुध्दा केन्द्र सरकारची आहे आणि मालकीसुध्दा केन्द्र सरकारची आहे.परंतु 2000 साली या विभागाचे केन्द्रीय मंत्री श्री.राणा यांनी माननीय मुख्यमंत्री श्री.विलासराव देशमुख यांना असे पत्र पाठविले की, रेग्युलेशन 58 मधून आम्हाला वगळण्यात यावे.ही जमीन केन्द्र सरकारची असल्यामुळे आम्हाला यातून वगळले पाहिजे अशा प्रकारे त्यांनी पत्र पाठविले होते परतु माननीय मुख्यमंत्र्यानी त्यांना असे पत्र पाठविले की,.....

नंतर श्री.सुंबरे

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. टोपे ...

आमचा रेग्युलेशन ॲक्ट 58/2001 हा सर्वच गिरण्यांसाठी समान आहे आणि ते तत्व आज मान्य देखील झालेले आहे. ...

श्री. मधुकर चव्हाण : अध्यक्ष महोदया, माझा हरकतीचा मुद्दा आहे. आता माननीय राज्यमंत्री महोदयांनी सांगितले की, कामगारांची देणी कोठून दिली ? तर यातूनच दिली. मग मी त्यांना विचारू इच्छितो की, मफतलाल गिरणीची जमीन विकसित करण्यास आपण परवानगी दिली पण त्यातील कामगारांची 104 कोटीची देणी अजून पर्यंत दिली गेलेली नाहीत, त्यांचे काय आपण केले आहे ? कामगारांची देणी देण्यासाठी म्हणून जर आपण त्यांना जमीन विकसित करण्यास परवानगी दिली आणि त्या ठिकाणी महापालिकेने प्लान्स मंजूर केले आणि तेथे जे टॉवर उभे राहिले आहेत तर मग 104 कोटी रुपयांची कामगारांची देणी अजून का दिलेली नाहीत ? 14.19 एकर जमीन त्या गिरणीची होती तेथे तुम्ही जुलै 2000 ला विकसित करण्यास परवानगी दिली आहे व तेथे आता टॉवर्स देखील उभे राहिलेले आहेत.

श्री. राजेश टोपे : अध्यक्ष महोदया, मी सन्माननीय सदस्यांना सांगू इच्छितो की, जर त्यांनी कामगारांची देणी दिली नसतील तर त्यांना ऑक्युपेशन सर्टिफिकेट मिळणार नाही. ..

श्री. मधुकर चव्हाण : पण मग त्यांना आपण सी.सी. का दिली ?

श्री. राजेश टोपे : अध्यक्ष महाराज, मी सन्माननीय सदस्यांना सांगू इच्छितो की, आपण येथे सांगत असलेली माहिती खरी आहे असे समजून, असे घडले असेल तर त्याचेबाबत तातडीने कारवाई निश्चितपणे केली जाईल. 2001 च्या तरतुदींचे कोणीही उल्लंघन केले असेल तर त्याची गय केली जाणार नाही हे मला येथे सांगावयाचे आहे. अध्यक्ष महोदया, मी येथे एनटीसीच्या विषयी सांगत होतो की, शासनाच्या दृष्टीकोनातून मुंबईमध्ये मुंबई महापालिकेला जमीन मिळावी तसेच मध्यमवर्गीयांसाठी घरांची सोय उपलब्ध करून देता यावी याकरिता म्हाडासाठी देखील शासनाने अशाच पध्दतीने एनटीसी कडूनही जमीन उपलब्ध करून घेतली आहे.

अध्यक्ष महाराज, या ठिकाणी सन्माननीय सदस्य श्री. रावते यांनी त्यांच्या टेंडर विषयी माहिती दिली. परंतु तो आपल्या अखत्यारितील विषय नाही. त्यांचे टेंडर कसे करायचे हा सगळा केंद्र सरकारचा विषय आहे. अध्यक्ष महोदया, या ठिकाणी एनटीसीची सर्व माहिती मी सांगितली

..... 4क्यू 2 ...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. टोपे ....

आहे. लीज होल्ड जमिनीबद्दलचा मुद्दा उपस्थित केला गेला. परंतु या जमिनी 999 वर्षांच्या लीजने, कराराने महापालिकेकडून दिल्या गेलेल्या आहेत. शासनाच्या ज्या दोन चार जमिनी आहेत त्या मात्र परपेच्युअल लीजने दिलेल्या आहेत. अध्यक्ष महोदया, या लीज संबंधात अनेक प्रश्न उपस्थित केले गेले. पण हे 999 वर्षांचे लीज असल्यामुळे अजून अनेक वर्षे त्यांची जायची आहेत. त्यामुळे त्याबाबत काही करता येऊ शकत नाही. पुढे जाऊन मी आपल्याला सांगेन की, अलिकडेच एकंदर ज्या 23 परवानग्या दिलेल्या आहेत त्यामध्ये क्लिअर टायटल करता महापालिका काही जमीन ताब्यामध्ये घेत आहे. एकत्रित जमिनींचा विकास ही जी तरतूद आपल्या नियमामध्ये आहे त्यामध्ये काही फायदे आहेत तसेच तोटेही आहेत. एनटीसीच्या सात गिरण्यांच्या एकत्रित जमिनींचा विकासाच्या दृष्टीकोनातून विचार केला तर एका ठिकाणी आपल्याला जमीन मिळू शकली आहे. ही तरतूद नसती तर वेगवेगळ्या ठिकाणी थोडी थोडी जमीन मिळाली असती आणि महापालिकेला एकत्रित भूखंड मिळू शकला नसता. अध्यक्ष महोदया, ही सगळी माहिती सांगत असताना निश्चित प्रकारे काही यामध्ये उणीवा असतील, त्या संदर्भात अनेक सदस्यांनी आपले भाष्य केलेले आहे. म्हणून पारेख समिती गठित करण्यात आली. ....

(यानंतर श्री.जागडे 4आर 1

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. राजेश टोपे....

आता या समितीसमोर सर्वसामान्य माणसे आपले प्रश्न मांडू शकतील. माननीय सदस्य आपले प्रश्न मांडू शकतील. माननीय सदस्यांनी या ठिकाणी जे जे प्रश्न मांडलेले आहेत, ते आम्ही पारेख समितीला निश्चितपणाने सांगू. त्यानंतर पारेख समिती जी काही शिफारशी करेल, त्याप्रमाणे शासन कारवाई करणार आहे. 2001 च्या कायद्यामध्ये दुरुस्ती करण्याची गरज भासली तर ती दुरुस्ती सुध्दा आपण करण्याचा प्रयत्न करु. या ठिकाणी माननीय सदस्यांनी पारेख समितीबद्दल अनेक प्रश्न उपस्थित केले आहेत. आर्किटेक्ट बरोबर प्लानर बरोबर नाहीत. तसेच या समितीत जे सदस्य घेतले आहेत, ते सर्व सरकारने नेमलेले सदस्य आहेत. चार्ल्स कोरिया हे याचे प्लानर आहेत. तसेच त्यांनी जो पीआयएल दाखल केला आहे, त्यासंबंधी अनेक माननीय सदस्यांनी शंका व्यक्त केली आहे. सभापती महोदय, या समितीमध्ये सर्व घटकांचा समावेश करण्यात आला आहे. कामगार प्रतिनिधी, वित्तीय संस्थांचे प्रतिनिधी, गिरणी कामगारांचे प्रतिनिधी इ. सर्व घटकांचा समावेश करण्यात आला आहे. सभापती महोदय, जे पीआयएल दाखल करण्यात आले आहे, त्याबाबत कोर्टाचा निर्णय होणार आहे. तसेच पारेख समितीचा अहवाल देखील शासनाकडे येणार आहे. म्हणून जे काही म्हणावयाचे आहे ते या दोन्ही ठिकाणी माननीय सदस्यांना मांडता येईल.

सभापती महोदय, माननीय विरोधी पक्षनेते श्री. गडकरी यांनी सांगितले की, कामगारांची देणीच दिलेली नाहीत. सन्माननीय सदस्यांनी काही व्यक्तिगत प्रश्न या ठिकाणी मांडले आहेत. त्या मुळे त्या सर्वच प्रश्नांची उत्तरे मला आता देणे शक्य होणार नाही. माननीय सदस्यांनी जे जे प्रश्न उपस्थित केले आहेत, त्याबाबतची माहिती निश्चितपणे सभागृहाच्या पटलावर ठेवली जाईल. सभापती महोदय, माननीय सदस्य श्री. विनोद तावडे यांनी असे सांगितले आहे की, विकास करीत असताना मोक्याच्या जागा या स्वत:कडे ठेवल्या आहेत आणि अडगळीच्या जागा या गिरणी मालकांना म्हाडा तसेच महानगरपालिकेला दिली आहे. सभापती महोदय, मला या बाबत असे सांगावयाचे आहे की, पारेख समितीचा अहवाल आल्यानंतर शासन निश्चितपणे याबाबतची कारवाई करु. सभापती महोदय, माननीय सदस्य श्री. विलास अवचट यांनी एस्क्रो अकाऊंटबाबतचा उल्लेख केला आहे. मला त्यांना असे सांगावयाचे आहे की, ...

(यानंतर श्री. सरफरे...

असुधारित प्रत/प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. राजेश टोपे....

आता 936 कोटी रुपये एस्क्रो अकाऊंटमध्ये आतापर्यंत जमा झाले आहेत. त्याचप्रमाणे माननीय सदस्य श्री. विलास अवचट यांनी स्थगिती देण्याबाबत प्रश्न उपस्थित केला. या ठिकाणी 2 विकल्प आहेत. एक म्हणजे दररोज चालू असलेल्या पब्लिक इंटरेस्ट लिटिगेशनचा निकाल केव्हाही लागेल. तसेच, या समितीला अहवाल सादर करण्यासाठी तीन महिन्यांची मुदत दिली आहे. अशाप्रकारे शासनाने 1991 च्या तरतुदीला 1996 मध्ये स्टे दिला होता. परंतु त्या नंतर अनेक गिरणी मालक कोर्टात गेले. त्यांनी कोर्टाला असे सांगितले की, सरकारचे धोरण चालू असतांना आम्ही त्या धोरणाप्रमाणे काम करीत आहोत, तरीही शासनाने स्टे दिल्यामुळे आमचे बांधकाम व सर्व गोष्टी थांबलेल्या आहेत. त्याबाबत कोर्टाने निदेश दिले की, अशा पध्दतीची तुमची पॉलीसी अस्तित्वात असतांना तुम्ही स्टे देऊ नये. तुम्हाला जे काही धोरण बदलायचे असेल ते बदला. त्यामुळे कोर्टाने अशा पध्दतीने 3-4 मिल्सना बांधकाम करावयास आणि 1991 च्या धोरणाप्रमाणे पुढील काम करावयास परवानगी दिली. तेव्हा एस्क्रो अकाऊंट चालू आहे त्यामध्ये अनेक कामगारांचे पैसे जमा झाले आहेत, कामगारांचे पैसे देण्याचे थांबेल असे अनेक प्रश्न त्या स्टे मधून निर्माण होतील. माननीय सदस्यांना विनंती आहे की, आपण एक महिनाभर थांबल्यानंतर निश्चितपणे आपल्याला उत्तर मिळेल...

श्री. अरविंद सावंत : सभापती महोदया, माझा पॉईंट ऑफ इन्फर्मेशन आहे. आता काळाचौकी, लालबाग येथे व्होल्टासागर समोर असलेल्या सिटी मिलमधून यंत्रसामग्री बाहेर काढण्याची कार्यवाही सुरु आहे. कोर्टाने यंत्रसामग्री बाहेर काढण्यास मनाई आदेश दिला असतांना सुध्दा त्या गिरणीचे मालक मशीन बाहेर काढीत आहेत. या कृतीला गिरणी कामगारांनी व श्री. बाळा खवणेकर यांनी विरोध केला असता त्यांना अटक करण्यात येऊन काळाचौकी पोलीस स्टेशनला नेण्यात आले आहे. तेव्हा याठिकाणी चर्चेला उत्तर देत असतांना मंत्रिमहोदयांनी याबाबत व्यक्तिश: लक्ष घालून त्यांना न्याय द्यावा अशी विनंती करतो.

श्री. राजेश टोपे : सभापती महोदया, माननीय सदस्यांनी व्यक्त केलेल्या भावना जरुर लक्षात घेऊ. 2001 च्या कायद्याप्रमाणे डेव्हलपर या जमिनी डेव्हलप करणार आहे त्यांना रोडसाठी व इतर सर्व ॲमिनिटीजसाठी जागा ठेवावी लागणार आहे. मुळात एवढया मोठया प्रमाणावर लोकांना काम देणाऱ्या गिरण्या बंद पडल्या ही दुर्दैवी घटना आहे.

(यानंतर सौ. रणदिवे)

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.राजेश टोपे . . . .

दोन-अडीच लाख कामगारांना काम देणा-या या गिरण्या बंद पडल्या ही दुर्दैवी घटना आहे. परंतु यापुढे जे फायदे होणार आहेत, ते देखील लक्षात घेतले पाहिजेत. आज या आजारी मिल तशाच ठेवल्या असत्या तर आज म्हाडा आणि खाजगी डेव्हल्पर तेथे घरे बांधत असल्यामुळे हौसिंग सप्लाय वाढला आहे आणि हौसिंग सप्लाय वाढल्यामुळे अफोर्डेबल घरे मिळण्यामध्ये पुढच्या काळात मदत होणार आहे. ज्या नॉन परफॉर्मिंग ॲसेटस् होत्या, त्या परफॅर्मिंग असेटस् होण्याच्या दृष्टीकोनातून या निर्णयामुळे निश्चित प्रकारे मदत झालेली आहे. इकॉनॉमि अधिक वाढण्याच्या दृष्टीकोनातून देखील मदत होऊ शकेल. हजारो, लाखो घरे बांधली जाणार आहेत, त्यामुळे एम्प्लॉयमेंट जनरेशन होण्यामध्ये देखील निश्चित प्रकारे मदत होऊ शकणार आहे. याठिकाणी ॲस्थेटीक लुक येण्यासाठी, ज्या आजारी इंडस्ट्रीज आहेत, त्या तशाच ठेऊन चालणार नव्हते. तर त्यातील कामगारांची देणी देऊन, वित्त संस्थांची देणी देऊन आणि तेथे ज्या चाळी आहेत, त्यांचे हित लक्षात घेऊन त्यानुसार त्याला चांगला ॲस्थेटीक लुक देणे ही देखील मुंबई शहराच्या दृष्टीकोनातून आवश्यक गोष्ट होती.

(अनेक सन्माननीय सदस्य एकदम बोलतात.)

याठिकाणी मी परत एकाच मुद्यावर येऊ इच्छितो आणि सर्व सन्माननीय सदस्यांची भावना एकच आहे की, कामगारांच्या हिताचे रक्षण व्हावे. मी कामगारांच्या संदर्भात सांगितले की, जेवढी देणी आहेत, ती सर्वच्या सर्व देणी देण्याच्या दृष्टीकोनातून यामध्ये तरतूद अंतर्भूत केलेली आहे. त्यामुळे कामगारांच्या हिताच्या दृष्टीकोनातून, त्यांच्या वारसांच्या दृष्टीकोनातून काही तरतूद जरुर केलेली आहे. या उपर तुम्हालाही काही नवीन तरतुदी सुचवावयाच्या असतील तर रावतेसाहेब, मी पूर्वी म्हटल्याप्रमाणे आपण त्या सुचविण्यास हरकत नाही. आज आपल्यापुढे तोच विकल्प उपलब्ध आहे. ज्या अर्थी पारेख समिती आलेली आहे, त्याअर्थी आपल्या सर्वांच्या भावनांची निश्चितपणे कदर करुन काही बदल त्यामध्ये निश्चित प्रकारे केले जातील. त्यामुळे कामगारांच्या हिताच्या दृष्टीकोनातून त्यांचे संपूर्ण देणे दिले जाईल. त्याचबरोबर जो कोणी तरतूदीपासून वेगळे काम करेल, त्याला पुनर्विकासाच्या कामामध्ये पुढे जाऊ दिले जाणार नाही. तेव्हा सन्माननीय सदस्यांनी महत्वाच्या प्रश्नाच्या संदर्भात जे काही मुद्दे मांडले होते, त्या सगळया मुद्यांना मी स्पर्श केलेला आहे. व्यक्तीगतरित्या सन्माननीय सदस्य श्री.अनंत तरेसाहेबांचा मुद्दा असेल किंवा सन्माननीय सदस्या

. . . .4 टी-2

श्री.राजेश टोपे . . . .

श्रीमती संजीवनी रायकरताईंचा मुद्दा असेल किंवा सन्माननीय सदस्य श्री.शेंडगेसाहेबांनी देखील येथे जे म्हणणे मांडलेले आहे, त्याबाबतीत तरेसाहेब, मी एवढेच सांगेन की, कामगारांची देणी दिल्याशिवाय कोणत्याही परिस्थितीत तेथे विकासकाला पुढे विकास करु दिला जाणार नाही. आय टू आर. चा अधिकार हा कमिशनरलाच आहे. त्यामध्ये आपण जे बदल सुचवित आहात, त्याबद्दल जरुर तपासून पाहिले जाईल आणि आपल्या म्हणण्याचा देखील जरुर विचार करण्यात येईल. याठिकाणी जेवढे प्रश्न उपस्थित करण्यात आले होते, तर कामगार आणि खुली जागा मिळण्याच्या दृष्टीकोनातून शासनाचे सकारात्मक धोरण निश्चित प्रकारे राहील एवढेच बोलून मी माझे बोलणे येथेच थांबवितो.

यानंतर श्री.किल्लेदार . . . .

अस्सुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.दिवाज्र रावते : सभापती महोदया, स-मा-ा-ीय मंत्री महोदयां-ी उत्तर देतां-ा, जो ज्ाही जोंडसपजा आजला तो दुर्दैवी आहे. मी ि-दर्श-ास आजू-ा देऊ इच्छितो ज्ी, आपज ज्िती ब-ोल आजि लबाड, ढोंजी आहात हे मी सांजतो.

श्री.जुरु-ाथ जुलज्र्जी : स-मा-ा-ीय सदस्यांनी जे शब्द उच्चारले ते असंसदीय असल्यामुळे ते ज्ामज्ाजातू-ा ज्ाढू-ा टाज्ावेत.

श्री.दिवाज्र रावते : यातील ज्ोजताही शब्द असंसदीय -ाही.

तालिज्ा सभापती (श्रीमती सुधा जोशी) : हे ती-ही शब्द ज्ामज्ाजातू-ा ज्ाढू-ा टाज्ज्यात येतील.

श्री.दिवाज्र रावते : सभापती महोदया, ते शब्द असंसदीय आहेत ज्ाय, हे मला ज्ळले पाहिजे. मी या ठिकाणी जे सांगितले गेले ते वाचू-ा दाजवितो. मा.मुज्यमंत्री श्री. विलासराव देशमुज, तत्ज्ालि-ा, आताचे मुख्यमंत्री यां-ी मफतलाल मिलच्या संदर्भात जी वाक्ये सांजितली होती त्या वाक्यांची आठवज ज्रु-ा देतो. दि-ांज 21-6-2006 साली ते असे म्हजाले होते ज्ी, "दो-ही मफतलाल मिल सुरु ज्रज्याचा प्रस्ताव 24 तासात सरज्ारज्डे द्यावा. या जिरज्या सरज्ार ताब्यात घेईल.", असे जाहीर ज्ेले होते, म्हजू-ा मी "ढोंजी" आहेत, असे म्हजालो... असा सज्जड इशारा त्यां-ी दिला. माहाराष्ट्राच्या मुज्यमंत्र्यांचा इशारा म्हजजे ती साधी जोष्ट आहे ज्ाय ? प्रत्यजात मात्र असे साहस ज्रज्यासाठी सरज्ारची आर्थिज स्थिती -ासल्यामुळे मुज्यमत्र्यां-ी दिलेला इशारा ज्ेवळ हवेतच विरला. स-ामा-ीय सदस्य श्री.जुरु-ाथ जुलज्र्जी साहेब, मंत्री महोदय जेव्हा अडेल तट्टू-ो बोलतात, तेव्हा त्यां-ा बोलण्यासाठी दुसरा ज्ोजता शब्द -ाही , म्हजू-ा हे बोलावे लाजते. असे बोलण्याची आम्हाला हौस आली -ाही. लोज्ांच्या भाव-ा पायदळी तुडविज्याची जी मस्ती असते, त्या मस्तीला दुसरे उत्तर -ाही.

(सभापतीस्था-ी मा.सभापती)

विदर्भातील आजि मुज्यमंत्री पदाची भावी स्वप्-े पहाजारे सनमाननीय श्री.रजजित देशमुज, त्यां-ी मफतलाल मिलच्या संबंधा-े सांजितले होते. तो प्रश्-ा असा होता ज्ी, मफतलाल मिल दो-ा होत्या. त्यामधील एज्ज जिरजी यामधू-ा सोडतो आजि दुसरी मिल चालू ज्रत असतां-ा त्यां-ी सांजितले ज्ी, आम्ही हा प्रश्-ा उपस्थित ज्ेला. जिरजी मालज स्वत:ची जमी-ा विज्ेल व भाडेपट्टा ज्र संपुष्टात आजल्याचे ज्ारज देऊ-ा माजजाव येथील जिरजी सुरु ज्रजार -ाही, त्यामुळे सरज्ार हे मालज धार्जिज असल्याचा आरोप, मी स्वत: ज्ेला, असे येथे छापू-ा आले. "असा आरोप

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

SKK/ MHM/ SBT/

श्री.दिवाकर रावते (पुढे चालू.....

श्री दिवाकर रावते यांनी त्यावेळी केला. श्री. रावते यांच्या अरोपामुळे श्री.देशमुख संतप्त झाले, ज्यांना हा प्रश्न सोडविता आला नाही," म्हणजे आम्हाला. "तो मी सोडवत आहे".. येथे मीपणा सांगितला. मी मस्ती म्हणालो ती अशी मस्ती. "मी सोडवत आहे, हे पाहून त्यांच्या पोटात दुखते." त्यावेळेस आमच्या पोटात दुखले तर आता मालकाच्या पोटामध्ये काय काय केलेले आहे ? त्या तिन्ही मिल विकल्या. हा ढोंगीपणा. लबाडपणा, हा मस्तवालपणा आहे. कामगारांना पायदळी तुडविणाची आपली प्रवृत्ती ऐकली. आपल्या भाषणामधून उध्वस्त गिरणी कामगारांचे भवितव्य सुधारणाच्या संदर्भात ऐकायला मिळेल असे आम्हाला वाटले होते. आम्ही या संबंधात एवढे पोटतिडकीने सांगितले, परंतु जे उभे राहिले ते राहिले. मत्री महोदय, आपण काय सांगितले हे आपल्याला कळले काय ? मंत्री महोदयांनी मघाशी सन्माननीय सदस्य श्री.विलास अवचट यांच्या प्रश्नाला उत्तर देताना भाषण लांबविता लांबविता सांगितले की, 1991 च्या निर्णयानुसार मालक लोक कोर्टामध्ये गेल्यानंतर कोर्टाने निर्णय दिला. 2000 मध्ये आपण डीसी रूलमध्ये सुधारणा केली. त्याप्रमाणे या सगळया गिरण्यांना मान्यता दिलेली आहे, हेही आपण जाहीर केले. मग ही कमिटी नेमलेली आहे. त्यामध्ये काही फरक केला तर ते लोक कोर्टात जातील आण आपला उद्देश सफल होणार नाही. अशी अपेक्षा होती की, या डेव्हलपमेंटमध्ये कोठेतरी एक सेल निर्माण करुन कामगारांची जी मुले आहेत, त्यांची सेवा योजन कार्यालयामध्ये नाव नोंदणी करु. सरकारने त्यांना नोकरी देण्यासाठी, त्यांना प्रशिक्षण दिले जाईल, असे आपण सांगाल असे वाटले होते.

यानंतर कु.थोरात.....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. दिवाकर रावते...

पण दुर्दैवाने आपण असे काहीही सांगितले नाही, कामगारांच्या जागांचे राहिलेले पैसे कसे देऊ, एस्क्रो अकाऊन्टमध्ये कसे जमा करु. आणि ते पैसे देऊन मालकांचा हजारो कोटी रुपयाचा फायदा कसा करु हचे तुम्ही सांगितले. म्हणून या मुंबईतील सगळया गिरण्यांच्या बाबतीत शासनाने मलाकधार्जिणे धोरण आखून सगळया कामगारांचे उध्वस्तीकरण करण्याला शासन जाबाबदार आहे या सर्व गोष्टींचा आम्ही निषेध करतो आणि या सभागृहातून आम्ही बहिर्गमन करतो.

सभापती : सभागृहाने प्रस्तावावर विचार केला आहे.

(विरोधी पक्षातील सर्व सदस्यांचे सभागृहातून बहिर्गमन करतात)

सभापती :सभागृहाचे कामकाज मी 10 मिनिटे तहकूब करतो.

(सभागृहाची बैठक रात्रौ 9.25 ते 9.35 पर्यंत तहकूब झाली.)

यानंतर श्री. बरवड ....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

(सभापतीस्थानी माननीय सभापती)

श्री. कन्हैयालाल गिडवाणी : सभापती महोदय, सभागृहामध्ये गणपूर्ती नाही. गणपूर्तीसाठी 16 सदस्य हजर असले पाहिजेत. आपण याची दखल घ्यावी अशी विनंती करतो.

सभापती : सभागृहामध्ये गणपूर्ती आहे असे मला वाटते.

श्री. कन्हैयालाल गिडवाणी : गणपूर्तीसाठी सभागृहामध्ये 16 सदस्य उपस्थित असले पाहिजेत.

सभापती : गणपूर्तीसाठी 10 सदस्यांच्या उपस्थितीची आवश्यकता असते. 10 सन्माननीय सदस्य सभागृहामध्ये उपस्थित आहेत. आपण जाणकार सन्माननीय सदस्य आहात.

श्री. कन्हैयालाल गिडवाणी : सभापती महोदय, मला व्हॅटच्या बिलावर बोलावयाचे आहे आणि काही सूचना करावयाच्या आहेत.

सभापती : यानंतर माननीय मंत्रिमहोदयांनी आपला प्रस्ताव मांडावा.

...2...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

पृ.शी.: मूल्यवर्धित कर (कर बसविणे व सुधारणा) विधेयक.

L.A. BILL NO. XLIII OF 2005.

(A BILL FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA VALUE ADDED TAX ACT, 2002.)

श्री. जयंत पाटील (वित्त मंत्री) : सभापती महोदय, विधानसभेने संमत केल्याप्रमाणे, मी आपल्या अनुमतीने सन 2005 चे वि. स. वि. क्रमांक 43 - महाराष्ट्र मूल्यवर्धित कर अधिनियम, 2002 यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी विधेयक मांडतो.

सभापती : विधेयक मांडण्यात आले आहे.

श्री. जयंत पाटील : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने सन 2005 चे वि. स. वि. क्रमांक 43 - महाराष्ट्र मूल्यवर्धित कर अधिनियम, 2002 यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी विधेयक विचारात घेण्यात यावे असा प्रस्ताव मांडतो.

प्रश्न प्रस्तुत झाला.

...3...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. कन्हैयालाल गिडवाणी (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, 40 वर्षानंतर आपल्याकडे करप्रणालीमध्ये बदल होत आहे. दोन वर्षापूर्वी ज्यावेळी आपल्याकडे मूल्यवर्धित करप्रणाली आलेली होती तेव्हा काही कारणामुळे ती पुढे ढकलण्यात आली. यामध्ये बऱ्याच गोष्टी राहून गेल्या होत्या. टॅक्स हा युनिफॉर्म असावा हा त्यातील मुख्य हेतू आहे. सभापती महोदय, करप्रणाली युनिफॉर्म असावयास पाहिजे. कारण बऱ्याच बाबतीत जी युनिफॉर्मीटी असावयास पाहिजे ती नाही. पेट्रोल आणि डिझेलचा समावेश मूल्यवर्धित कर प्रणालीमध्ये व्हावा अशी मागणी आम्ही मागे केली होती. त्यावेळी माननीय अर्थमंत्री महोदयांनी 23 तारखेला या सभागृहामध्ये असे आश्वासन दिले होते की, 24 तारखेला माननीय केंद्रीय अर्थमंत्री श्री. चिदंबरम साहेबांकडे चर्चा आहे त्या चर्चेमध्ये शासनाची भूमिका मांडू. त्याबद्दल काय झाले ते सांगावे. कारण इतर राज्याच्या तुलनेमध्ये आपल्या राज्यामध्ये पेट्रोल आणि डिझेल 6 ते 8 रुपयाने महाग राहणार आहे. माझा हा एक विषय महत्वाचा होता. बाकीचे बरेच विषय आहेत. माननीय अर्थमंत्र्यांना आठवत असेल. दोन वर्षापूर्वी मी मांडले होते. यामध्ये अन्नधान्याचे विषय आहेत, पिठाचा विषय आहे. काही बाबतीमध्ये आपण परत 4 टक्के कर लावलेला आहे. आपण एकदा कर लावल्यानंतर मागच्यावेळी काही कारणाने तो विथ्ड्रॉ केलेला होता. परत यामध्ये कराची आकारणी केलेली आहे. मध्यप्रदेश, गुजराथ इत्यादी शेजारच्या राज्यांनी त्याला करमुक्त ठेवलेले आहे. आज दिल्ली राज्याने सुध्दा त्याला करमुक्त ठेवलेले आहे. असे काही विषय आहेत त्यामध्ये आपल्याला फेरविचार करावा लागेल. त्यामध्ये ब्रँडेड आणि अनब्रँडेड ब्रेडचा विषय सुध्दा मागच्या वेळी आला होता. हे सामान्य जनतेचे विषय आहेत. त्यामध्ये सुध्दा आपण नंतर बदल केलेला होता. आपल्याला बऱ्याच गोष्टीमध्ये बदल करावा लागेल. विधानसभेमध्ये यावर साडेतीन ते चार तास चर्चा झालेली आहे. यामध्ये काही सुधारणा आहेत त्या करण्याच्या दृष्टीने माझ्या काही सूचना आहेत त्या शासनाने विचारात घ्याव्यात अशी विनंती करुन मी माझे भाषण संपवितो.

यानंतर श्री. खंदारे...

असुधारित प्रत/प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.जयंत पाटील (अर्थ व नियोजन मंत्री) : सभापती महोदय, मा.सदस्य श्री.कन्हैयालाल गिडवाणी यांनी ज्या मौलिक सूचना मांडलेल्या आहेत त्यांचा आपण जरुर विचार करु. पेट्रोल व डिझेलबाबत त्यांनी मागेही उल्लेख केला होता त्याप्रमाणे मी एम्पॉवर्ड कमिटीमध्ये मी हा विषय मांडलेला आहे. त्यामुळे देशातील डिझेल व पेट्रोलच्या कराच्या संदर्भात युनिफॉर्मालिटी यावी या प्रयत्नही आपण सुरु केलेला आहे. एम्पॉवर्ड कमिटीतील देशातील 21 राज्यांनी हा व्हॅट मान्य करताना प्रत्येकाकडे वेगळे टॅक्सेशन असल्यामुळे त्याच्याबाबतीत विचार करुन एप्रिल महिन्याच्या शेवटी चर्चा करण्यासाठी पुन्हा एकत्र येण्याचे ठरलेले आहे. डिझेल व पेट्रोलचे रेट जर समान झ ाले तर किती त्याचे किती कॉम्पेंसेशन द्यावे लागेल याचा अंदाज घेण्यासाठी त्यांनी वेळ मागितलेली आहे. त्यासाठी थोडा वेळ लागेल असे त्यांनी सांगितल्यामुळे परवाच्या बैठकीमध्ये निर्णय झाला नाही. दुस-या लोकांच्या गरजेच्या आवश्यक असणा-या अन्नधान्य, डाळी यावर शून्य आहे, तांदूळ, पीठ यालाही आपण शून्य कर करीत आहोत. त्यामुळे या ॲक्टमध्ये ज्या गोष्टी नमूद केलेल्या आहेत त्याच्यापेक्षाही आणखी काही जादा निर्णय होणार आहेत. ज्यामुळे सामान्य लोकांवरील करवाढ कमी होईल. 17.5 टक्के ज्या इकॉनॉमीमधून टॅक्स घेत होतो त्याचा आता ॲवरेज रेट 12.5 टक्के होणार आहे. ओव्हरऑल राज्यातील आणि देशातील ज्या राज्यात 12.5 टक्क्यापेक्षा जास्त टॅक्सेशन होते त्या सर्व राज्यांना याचा चांगला फायदा होणार आहे. चांगल्या करप्रणालीचा स्वीकार करीत असताना फ्लेक्झिबिलिटी आमच्यामध्ये आहे, ही चर्चा येथे संपली म्हणजे आपण त्यात बदल करणार नाही असे नाही तर ज्या काही सूचना भविष्य काळामध्ये येतील त्यासाठी फ्लेक्झिबल राहून वेळोवेळी येणा-या सूचना विचारात घेऊन पुढील अधिवेशनात आम्ही पुन्हा येण्याची शक्यता आहे. मधल्या काळात काही टॅक्सेशनमध्ये बदल झाले तर तेही आम्ही आपणास सांगणार आहोत. त्याचे बदल करणार आहोत. त्यामुळे नवा कायदा यशस्वी व्हावा आणि देशात सगळयात चांगला कायदा महाराष्ट्रात यावा यासाठी आम्ही ही फ्लेझिबिलिटीची भूमिका स्वीकारलेली आहे. मला विश्वास आहे की, या विधेयकाचे कायद्यात रुपांतर झाल्यानंतर उद्या म्हणजे 1 एप्रिल पासून या राज्यात व्हॅट चालू होत आहे. त्याला प्रारंभ होत असताना आपण सगळयांनी एकमताने या कायद्याला संमती द्यावी अशी मी विनंती करतो.

2....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

NTK/ MHM/ SBT/

श्री.कन्हैयालाल गिडवाणी : सभापती महोदय, पेट्रोल व डिझेलचा विषय फार गंभीर आहे. इतर राज्याच्या तुलनेमध्ये आपण लवकरात लवकर निर्णय करुन घ्यावा. कारण हयाची अंमलबजावणी लवकरात लवकर होणार असल्यामुळे मोठया प्रमाणावर महाराष्ट्रापुरते त्याचे परिणाम होणार आहेत. त्याची दखल घ्यावी लागेल आणि इतर विषयाबाबत आपण 12.5 टक्क्याचा उल्लेख करणार आहे. माझ्याकडे फूड ॲण्ड सिव्हिल सप्लाय हा विषय आहे यापेक्षा जीवनावश्यक वस्तूंपैकी ब-याच वस्तू त्यातून वगळण्यात आल्या आहेत. त्यामध्ये ब्रेड किंवा पीठ आहे त्याच्यावर आपण 4 टक्के विक्रीकर आकारलेला आहे. इतर राज्यांनी आकारलेला नाही. 12.5 टक्के युनिफॉर्म रेट आहे तो ठीक आहे. काही गोष्टी वगळल्या होत्या त्यांचा आता 4 टक्क्यांमध्ये समावेश आहे. त्याचा आपल्याला विचार करावा लागेल.

श्री.जयंत पाटील : ज्या राज्यांनी व्हॅट स्वीकारलेला आहे. त्या राज्यांमध्ये जे रेट एम्पॉवर्ड कमिटीचे ठरले आहेत त्यात बदल नाही. मी दुपारी ब-याच राज्यांचे रेट चेक केले आहे. समजा एखाद्या राज्याने एम्पॉवर्ड कमिटीत ठरलेल्या रेटपेक्षा वेगळे रेट ठरविले असतील तर त्याचा परिणाम आपल्यावर होईल म्हणून त्यात सुधारणा करण्याची आपण व्यवस्था करु.

श्री.कन्हैयालाल गिडवाणी : आपले म्हणणे आहे की, 21 राज्यांनी मान्य केलेले आहे. परंतु शेजारच्या गुजराथ, मध्यप्रदेश या राज्यांनी व्हॅट स्वीकारलेला नाही. त्यांनी न स्वीकारल्यामुळे आपल्या राज्यातील उद्योगांवर मोठया प्रमाणात परिणाम होणार आहे. तो सुध्दा आपल्याला विचार करावा लागणार आहे. ज्या राज्यांनी स्वीकारलेले नाही त्यांची आपण तुलना करीत आहोत.

श्री.जयंत पाटील : मा.सदस्यांचे म्हणणे बरोबर आहे. गुजराथ, मध्य प्रदेश, तामीळनाडू, राजस्थान या राज्यामध्ये टॅक्स वेगळे असतील तर आपले काय होणार आहे. म्हणून ही भूमिका स्वीकारलेली आहे की, एप्रिल महिन्याच्या शेवटी किंवा मे महिन्याच्या पहिल्या आठवडयामध्ये यासंबंधी काय परिणाम झालेला आहे, कोणत्या परिस्थितीमध्ये ही व्यवस्था आहे यासाठी भेटणार आहे. आज आपण स्वत:हून शेजारच्या राज्यामध्ये व्हॅट लागू नाही म्हणून आपल्या एखाद्या वस्तुवरील कर कमी केला तर आपल्या राज्याला केंद्राकडून मिळणा-या कॉम्पेंसेशनवर परिणाम होऊ शकतो. केंद्र सरकारचे आणि एम्पॉवर्ड कमिटीचे सतत प्रयत्न सुरु आहेत की, गुजराथ, मध्य

3....

असुधारित प्रत/प्रसिद्धीसाठी नाही

NTK/ MHM/ SBT/

श्री.जयंत पाटील.....

प्रदेश, राजस्थान या सर्व राज्यांनी याच्यामध्ये यावे. श्री.मुलायमसिंह यांनाही आमच्या एम्पॉवर्ड कमिटीचे अध्यक्ष जाऊन भेटलेले आहेत. यामध्ये सर्वांना आणावयाचे असा प्रयत्न आहे. हे 2-3 महिन्यामध्ये होईल असा आम्हाला विश्वास आहे. कारण ज्या सुरामध्ये त्या राज्यांचे प्रतिनिधी एम्पॉवर्ड कमिटीच्या बैठकीसमोर बोलत होते, त्यामुळे येत्या 1-2 महिन्यामध्ये व्हॅटची अंमलबजावणी करतील असा मला विश्वास आहे. त्यामुळे आपण म्हणत आहात ती परिस्थिती दीर्घ काळ राहील असे मला वाटत नाही.

नंतर श्री.शिगम.....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

प्रश्न मतास टाकून संमत झाला.

सभापती : विधेयक विचारात घेण्यात आले आहे. आता विधेयक खंडश: विचारात घेण्यात येईल.

खंड 2 ते 56 (दोन्ही सम्मिलित) अनसूची, विधेयकाचे भाग झाले.

खंड 1, संपूर्ण शीर्षक व हेतुवाक्य विधेयकाचे भाग झाले.

श्री. जयंत पाटील : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने सन 2005 चे वि.स.वि. क्रमांक 43 संमत करण्यात यावे असा प्रस्ताव मांडतो.

प्रश्न मतास टाकून संमत झाला.

सभापती : सन 2005चें वि.स.वि.क्रमांक 43 संमत झाले आहे.

--

..2..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

MSS/ MHM/ SBT/ 21:40

श्री. जयंत पाटील : सभापती महोदय, मला या सभागृहाचे आभार मानायचे आहेत. आज एक ऐतिहासिक कायदा आपण विधानपरिषदेमध्ये आणि विधानसभेमध्ये एकमताने पास केला आहे. उद्या सकाळ पासून व्हॅटची अंमलबजावणी देशातील 21 राज्यांमध्ये होईल. गेली 30-40 वर्षे जो सेल्स टॅक्सचा ॲक्ट होता तो आज रात्री 12.00 वाजल्या पासून संपणार आहे. त्या कायद्याला आपण अनेक सूचना आणल्या . दोन्ही सभागृहामध्ये त्या कायद्याचा अनेक वेळा ऊहापोह झाला. गेल्या 40 वर्षात टॅक्स कलेक्शनच्या बद्दल सेल्स टॅक्सच्या कायद्या बद्दल विविध सुधारणा झाल्या. असा कायदा आज जात आहे आणि जगाच्या पाठीवर ज्याला मान्यता आहे असा नवा कायदा येत आहे. मी सभागहाचे मन:पूर्वक आभार मानतो. विरोधी बाजूचे मा.सदस्य सभागृहात उपस्थित असते तर फार बरे झाले असते. परंतु सर्वजण मा. विरोधी पक्षनेते श्री. नितीन गडकरी यांच्या घरी जेवणासाठी गेलेले आहेत. लॉबीमध्ये कुणीही नाही. पण मी मा.सदस्य श्री. गिडवाणी यांचे मन:पूर्वक आभार मानतो. शेवटी राज्यातील व्यापा-यांच्या बाजूने प्रतिनिधित्व करताना त्यांनी मागच्यावेळी काही मूलभूत मुद्दे मांडले. आता बाह्य शक्तींच्या दबावाला बळी न पडता त्यांनी सभागृहामध्ये थांबून अतिशय मोलाच्या सूचना केल्या. मी त्यांना आश्वासन दिलेले आहे आणि या सभागृहामार्फत राज्यातील व्यापा-यांना देखील हे आश्वासन देतो की, या कायद्यामध्ये अनेक बदल होणार आहेत. त्या बदलांसाठी राज्य सरकार फ्लेक्झिबल आहे. हा कायदा संमत झाला म्हणजे आता यामध्ये बदल होणार नाही अशी भावना राज्यामध्ये होऊ नये म्हणून या सभागृहाच्या मार्फत राज्यातील व्यापारी वर्गाला मी विश्वास देतो. आपण सर्वांनी एकत्रितपणे, राज्यातील व्यापा-यांनी, ग्राहकांनी आणि या सभागृहाने मिळून भविष्यामध्ये या कायद्यात आवश्यक असणा-या दुरुस्त्या करताना या देशातला सर्वोत्तम कायदा व्हॅट हा राज्यात अमलात आणण्याचा प्रयत्न करु. मला विश्वास आहे की, सार्वभौम अशा या सभागृहामध्ये हा कायदा संमत करुन त्याला मान्यता देणे हा ऐतिहासिक निर्णय आहे. मा.सदस्य श्री. गिडवाणी आणि सत्ताधारी पक्षाच्या सर्व मा.सदस्यांचे मी मन:पूर्वक आभार मानून मी माझे दोन शब्द संपवितो.

--

...3..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

सभापती : सभागृहाने ऐतिहासिक अशा पध्दतीचे विधेयक या ठिकाणी मंजूर केले आहे. मा.सदस्य श्री.गिडवाणी यांच्या मनाच्या मोठेपणामुळे बहुमताऐवजी एकमताने हे विधेयक पास करणे शक्य झाले. सन्माननीय वित्त मंत्र्यांनी त्यांचा याबाबतीत आदरपूर्वक उल्लेख केलेला आहे.

आजच्या कामकाजपत्रिकेमध्ये दाखविण्यात आलेल्या तीन अर्धा-तास चर्चा पुढे ढकलण्यात आलेल्या आहेत.

सभागृहापुढील कामकाज संपलेले आहे. सभागृहाची बैठक आता स्थगित होऊन उद्या शुक्रवार दिनांक 1 एप्रिल 2005 रोजी दुपारी 12.00 वाजता पुनः भरेल.

(सभागृहाची बैठक रात्री 8 वाजून 50 मिनिटांनी, शुक्रवार, दिनांक 1 एप्रिल 2005च्या दुपारी 12.00 वाजेपर्यन्त स्थगित झाली.)

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही